març 2004 | núm. 54

Barcelona economia

Indicadors econòmics de Barcelona
i de la regió metropolitana

març 2004 | núm. 54

Barcelona economia

Indicadors econòmics de Barcelona
i de la regió metropolitana

Ajuntament de Barcelona

Alcalde
Joan Clos

President de la Comissió de Presidència, Hisenda i Coordinació Territorial
José Ignacio Cuervo

Gerent municipal
Pilar Solans

Barcelona Economia
Xavier Güell, Director
María Jesús Calvo, Coordinadora
Francesca Blanch
Joan Salabert

Consell Assessor
Jaume García, Departament d'Economia i Empresa de la UPF. *Ramón Massaguer,* Gerent d'Urbanisme de l'Ajuntament de Barcelona. *Alfredo Jorge Juan*, Gerent de Serveis Generals de l'Ajuntament de Barcelona. *Dolors Cotrina*, Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona. *Martí Perellada,* Director d'Estudis de Formació Continuada de la UB. *Joan Raurich*, Ajuntament de Barcelona. *Francesc Santacana,* Coordinador General del Pla Estratègic de Barcelona. *Josep Serra*, Cap del Servei d'Estudis Territorials de la MMAMB. *Joan Trullén,* Departament d'Economia Aplicada de la UAB.

Barcelona Economia
web: http://www.bcn.es/publicacions
telèfon: 93 291 84 78
e-mail: barcelonaeconomia@mail.bcn.es
fax: 93 291 84 82

Barcelona Economia
Indicadors econòmics de Barcelona i de la regió metropolitana
Núm. 54. març 2004

Edició: ® Ajuntament de Barcelona

Disseny: *Mim Disseny Gràfic*

Impressió: Impremta Municipal
Dipòsit legal: B.26.464/91

PAPER ECOLÒGIC

Barcelona economia

Índex

març 2004 | núm. 54

Indicadors econòmics

Síntesi de la conjuntura 5

I. Indústria 13

Conjuntura industrial 14

II. Finances 17

Sistema financer 18
Mercat de renda variable 21

III. Consum, comerç i preus 22

Preus de consum 23
Consum d'energia i aigua 25
Matriculació de vehicles 26
Escombraries recollides 27

IV. Transports i comunicacions 28

Port: mercaderies i passatgers 29
Aeroport: passatgers i mercaderies 33
Transport públic col·lectiu a la regió metropolitana 35

V. Turisme, fires i congressos 37

Activitat turística 38
Activitat congressual 42

VI. Construcció 43

Indicadors d'activitat al sector de la construcció 44
Construcció d'habitatges 45
Llicències d'obres 48

VII. Mercat immobiliari 51

Preus al mercat residencial 52
Cost d'accés a l'habitatge 60
Valors de taxació dels habitatges 62

VIII. Mercat de treball 63

Població activa, atur i contractació 64
Ocupació 70

Resumen/*Summary* *73*

Síntesis de la coyuntura/*Economic outlook* 74

Monografia 83

Indicadors censals de població i habitatge a la regió metropolitana 84

Síntesi de la conjuntura

Síntesi de la conjuntura

Principals indicadors econòmics

	Estats Units			Unió Europea			Espanya			Catalunya		
	II.03	III.03	IV.03	II.03	III.03	IV.03	II.03	III.03	IV.03	II.03	III.03	IV.03
PIB taxa de variació interanual en termes reals (%)	2,4	3,6	4,3	0,4	0,6	0,9	2,3	2,4	2,7	2,1	2,2	2,2
Demanda nacional taxa de variació en termes reals (%)	2,5	3,7	3,9	1,2	0,9	1,4	3,2	3,7	3,1	3,1	2,6	—
Preus de consum[1] taxa de variació anual (%)	2,1	2,3	1,9	1,8	2,0	1,8	2,7	2,9	2,6	3,1	3,4	3,1
Indicador de clima econòmic[2] Índex: 2000=100	123,2	126,8	131,3	95,1	95,3	96,2	98,6	98,7	98,6	—	—	—
Taxa d'atur[3] en % de la població activa	6,3	6,1	5,7	8,0	8,0	8,0	11,1	11,2	11,2	9,4	9,2	8,9
Tipus d'interès a curt termini[1] Interbancari a 3 mesos/Euribor a 3 mesos	1,02	1,05	1,08	2,38	2,38	2,43	—	—	—	—	—	—
Tipus d'interès a llarg termini[1] Rend. deute públic a 10 a. en mercats nacionals	3,34	4,33	4,31	3,78	4,32	4,47	3,69	4,21	4,34	—	—	—
Tipus de canvi del dòlar[1] Unitats de $ per Euro	—	—	—	1,166	1,122	1,229	—	—	—	—	—	—

[1] Dades corresponents al darrer mes del trimestre. [2] Pels Estats Units, l'indicador compost avançat substitueix l'indicador de clima econòmic. [3] Per Espanya i Catalunya, dades de l'EPA.
Fonts: INE, OCDE, Eurostat, Banco de España i Idescat.

Els resultats macroeconòmics de final de 2003 semblen anunciar la superació de la fase d'alentiment del creixement que ha caracteritzat l'economia mundial aquest començament de segle.

La manifesta millora que han mostrat les taxes de creixement als Estats Units i a les principals economies d'Extrem Orient durant la segona meitat de 2003 contrasta amb la lentitud de reacció de les principals economies europees. Alemanya, França i Itàlia finalitzen el 2003 amb taxes de creixement testimonials que no permeten millorar les registrades un any abans. Només el Regne Unit i Espanya entre les economies de més pes han aconseguit mantenir un creixement moderadament expansiu al llarg de l'any –per sobre del 2%– superant el de 2002. La combinació de resultats tan dispars ofereix la visió d'un any de transició pel que fa a l'economia del conjunt de la Unió Europea, que ha assolit un creixement mitjà a l'entorn del 0,7%, inferior a l'1% corresponent al 2002. Amb aquests resultats, l'economia europea acumula deu trimestres consecutius amb un creixement anual mitjà del PIB del 0,9%. El canvi de tendència i la posterior recuperació es preveuen per enguany.

El revifament amb el que va iniciar l'any el consum privat al conjunt de la Unió Europea no ha tingut continuïtat durant els trimestres centrals ni ha estat acompanyat per la recuperació d'una trajectòria mínimament expansiva del conjunt de la inversió. Aquest fet, juntament amb la impossibilitat que el consum públic mantingués el fort creixement del 2002 sense agreujar encara més els dèficits públics excessius que durant els darrers mesos de l'any varen enverinar les relacions entre la Comissió i alguns dels països membres, explica l'atonia mostrada per l'economia europea durant els trimestres centrals de 2003. Una evolució penalitzada a més a més, per la pèrdua de dinamisme de les exportacions arran de la sensible revalorització de l'euro enfront del dòlar.

El clima de relativa incertesa que des dels fets de l'11 de setembre de 2001 es manté present de forma latent en determinades àrees de la geografia mundial, es va accentuar a l'Orient Mitjà i Golf Pèrsic amb la intervenció militar a l'Iraq i no acaba d'escampar tot i la declaració unilateral del final de la guerra. Aquesta situació enrarida ha contribuït a mantenir la cotització del petroli per sobre del preu de referència que l'OPEP considera desitjable a llarg termini. Alhora, aquesta mateixa conjuntura –que incideix negativament en la correcció dels descomunals dèficits públic i exterior que manté l'economia nord-americana– és un dels factors que pressionen a la baixa la cotització del dòlar. Igual que ho fa el diferencial existent entre els tipus d'interès de referència de la Reserva Federal i del BCE.

Les darreres dades conegudes semblen confirmar que el retrocés del cicle econòmic europeu respecte del dels Estats Units s'ha ampliat durant 2003. Contràriament, l'economia japonesa, via sector exterior, apareix en millor disposició de contribuir a consolidar el procés de creixement de l'economia mundial. Si es confirma aquesta tendència i les economies més dinàmiques al llarg d'enguany es concentren a l'àrea del Pacífic, l'espanyola i més concretament la catalana s'enfrontaran a un escenari força advers per a la consolidació del procés expansiu de la seva pròpia activitat econòmica.

Els primers avanços que parlen d'un creixement del 2,2% del PIB de Catalunya durant el darrer trimestre de 2003 reflecteixen una situació d'estancament. Si es confirma aquest valor, el creixement real del PIB corregit d'efectes estacions i de calendari pel conjunt de 2003 –novament un 2,2%– es situa una dècima per sota del d'un any abans. Un percentatge lleument inferior a l'estimat pel conjunt d'Espanya que els primers avanços situen en el 2,4%, gràcies bàsicament a una aportació força positiva del sector primari que contrasta amb la davallada del valor total d'aquest tipus de producció en el cas de l'economia catalana.

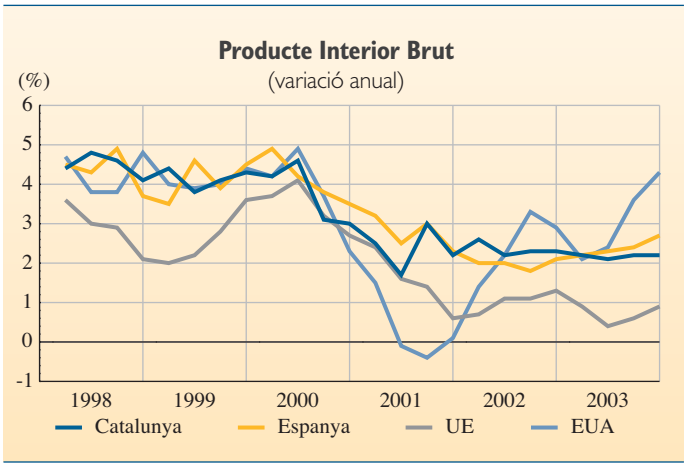

Nota: Dades corregides d'estacionalitat i calendari.

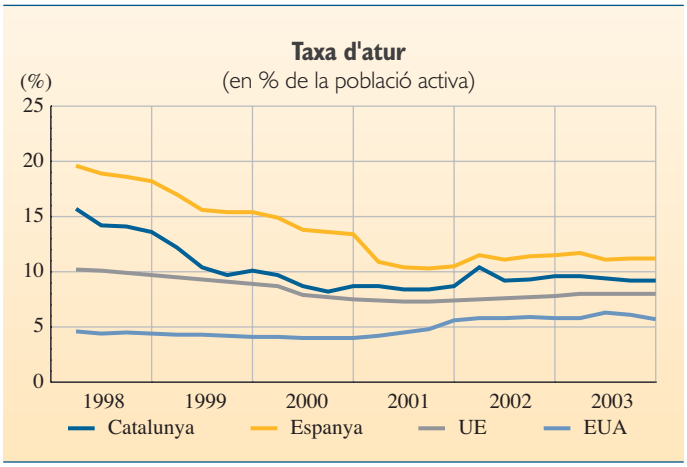

L'esperada represa del PIB català s'ha vist entorpida per l'estancament del creixement econòmic europeu i pels símptomes d'esgotament que presenten algunes de les activitats terciàries més madures i tradicionals.

A banda del retrocés que durant el 2003 ha registrat la producció en termes reals del sector agro-ramader, pesca i silvicultura –que corregeix en part el fort creixement d'un any abans– la feblesa que revela l'expansió del PIB i en conseqüència del procés de represa econòmica que s'esperava per aquest final d'any, és igualment imputable a l'escàs creixement de la producció industrial després d'un inici d'any força esperançador. A aquests dos factors s'hi ha d'afegir l'inevitable alentiment del procés fortament expansiu que ha mantingut la construcció els darrers anys i un sector terciari frenat en el seu creixement per la limitada capacitat de despesa en consum de les famílies i per la pèrdua d'impuls de la despesa corrent de les administracions públiques. Per contra, el canvi de tendència de la inversió empresarial en béns d'equipament, tot i perdre impuls durant el segon semestre, ha contribuït a mantenir el to força positiu de la demanda interna.

Un dels aspectes que més preocupa de l'evolució del PIB català si s'observa des de l'òptica dels components de la demanda és la del saldo exterior i, més concretament, del saldo de la balança comercial amb l'estranger. Previsiblement, vista l'evolució dels tres primers trimestres, el 2003 es tancarà amb un saldo fins i tot més negatiu que el d'un any abans. El fort creixement de les importacions ha restat protagonisme al repunt més temperat de les exportacions. En definitiva, l'expansió de la demanda interna –protagonitzada de manera destacada per la formació bruta de capital– s'ha traduït en exportació de capacitat de creixement. Un resultat que també s'ha produït en el conjunt de l'economia espanyola.

Pel que fa al conjunt de la regió metropolitana, la immensa majoria de les dades disponibles mostren una conjuntura econòmica moderadament expansiva en relació amb la catalana. Especialment en el cas de la ciutat central on, tant la construcció com la major part dels serveis de mercat, liderats pel turisme, transports i serveis d'acollida i atenció als visitants, han mantingut un creixement més intens que a la resta del territori. L'interès que desperta Barcelona en el mercat turístic internacional i les tasques de preparació del Fòrum, tant pel que fa a l'acondicionament de l'espai físic i de les diverses instal·lacions com a l'esforç d'organització, han estat alguns dels principals puntals del dinamisme del teixit productiu de la ciutat durant la segona meitat de l'any passat.

Malauradament, l'activitat industrial acaba 2003 sense veure confirmades les expectatives que a mitjan d'any apuntaven a una recuperació dels volums de producció i vendes. Segons dades encara provisionals, el PIB industrial al conjunt de Catalunya ha tancat l'any amb una taxa de creixement d'escassament un 1%. Una taxa idèntica a la del tercer trimestre i clarament insuficient per a mantenir la trajectòria expansiva del primer semestre. L'evolució a la resta d'Espanya no ha estat pas millor si deixem de banda el sector energètic. Aquesta atonia de l'activitat manufacturera és plenament congruent amb la persistent pèrdua d'ocupació directa al sector i serveix per explicar, només parcialment, la forta contenció dels preus de sortida de fàbrica.

Transports

Indicadors	Període	Valor absolut i taxa interanual (%)		Darrers 12 mesos i taxa interanual (%)		2002/01 (%)
Trànsit de passatgers						
Aeroport. Total (inclòs trànsit) (milers)	4t.tr.03	5.433	8,9	22.753	6,6	2,9
— Interior (milers)	4t.tr.03	2.721	7,0	11.072	6,5	–1,5
— Internacional (milers)	4t.tr.03	2.663	10,7	11.469	6,4	7,8
Port. Total (inclòs transit) (milers)	4t.tr.03	341	9,3	1.870	10,6	17,1
— Creuers (inclòs trànsit) (milers)	4t.tr.03	247	25,3	1.049	25,7	27,9

Les xifres del darrer trimestre de l'any confirmen la recuperació del nombre de viatgers per via aèria que ja s'albirava a començament d'any. Una evolució recolzada especialment en l'augment de l'oferta de vols de companyies de baix cost en trajectes dins de la UE. El trànsit de passatgers per via marítima mostra igualment un to molt expansiu, en la línia dels darrers trimestres.

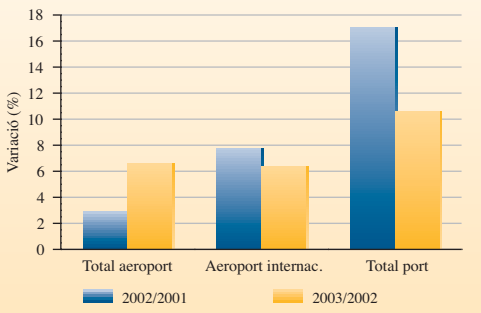

Port. Tràfic de mercaderies						
— Total (milers de tones)	4t.tr.03	9.198	12,2	34.775	6,6	3,6
Sortides (milers tones)	4t.tr.03	3.245	11,3	12.417	8,3	1,9
Entrades (milers tones)	4t.tr.03	5.953	12,7	22.357	5,7	4,6
— Càrrega general (milers tones)	4t.tr.03	5.632	13,8	20.917	8,4	6,4
Exportacions (milers tones)	4t.tr.03	2.111	12,8	7.543	7,6	3,8
Importacions (milers tones)	4t.tr.03	2.374	18,0	8.454	9,6	9,6
— Contenidors (milers de Teus)	4t.tr.03	437	21,1	1.652	13,1	3,6

Evolució francament positiva del tràfic portuari atesa la conjuntura poc favorable del comerç internacional i l'atonia del creixement econòmic europeu. L'augment de la càrrega general, especialment la conteneritzada, compensa l'increment més moderat dels líquids a doll. El tràfic de ciment i clínker creix de manera significativa, capgirant la tendència descendent dels darrers anys.

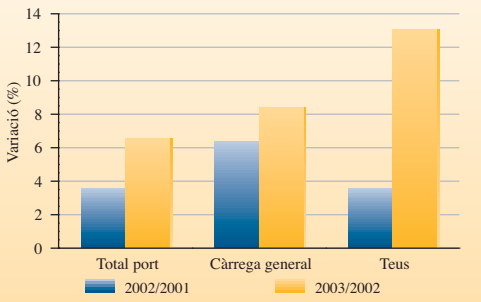

Transport públic de passatgers						
Total servei urbà (milers)	4t.tr.03	151.351	3,4	559.471	4,4	3,9
— Xarxa Metro (milers)	4t.tr.03	89.784	3,7	331.398	3,1	5,3
— Xarxa Bus (milers)	4t.tr.03	53.773	3,4	199.721	7,3	1,1
— FGC (Cat. i Sarrià)(milers)	4t.tr.03	7.794	–0,2	28.352	–1,0	6,8
Total servei de rodalia (milers)	4t.tr.03	42.378	2,0	156.587	2,2	10,8
— RENFE (milers)	4t.tr.03	29.555	1,3	111.963	0,1	9,7
— FGC (milers)	4t.tr.03	12.823	3,8	44.625	7,8	13,9

L'ampliació i modernització de l'oferta en alguns serveis de rodalia, juntament amb una conjuntura econòmica expansiva en llocs de treball i visitants, explica, a banda de l'impacte cada cop més residual de la integració tarifària, el notable increment del nombre de passatgers que han utilitzat el transport públic col.lectiu de l'àrea de Barcelona.

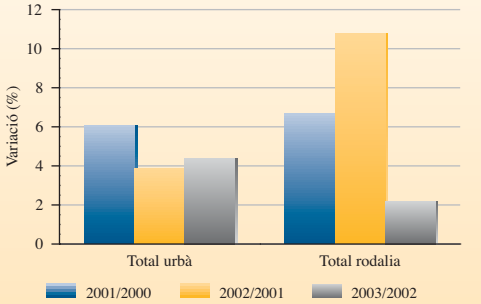

L'estancament de l'economia europea –amb diferència, el principal client de les exportacions industrials catalanes– i l'apreciació de l'euro en front del dòlar i de la resta de divises ancorades a la seva òrbita, ha plantejat un panorama complicat als industrials autòctons tant pel que fa a mantenir els fluxos exportadors com a preservar la seva quota de mercat de la creixent competència derivada de les importacions originàries de l'àrea del dòlar.

Pel que fa a la indústria metropolitana, la darrera enquesta de conjuntura posa de relleu que, malgrat el ventall de dificultats que han acompanyat l'activitat industrial durant els darrers mesos de 2003, la proporció d'empresaris que reconeixen que la situació del seu negoci ha empitjorat, es manté relativament estable a l'entorn del 20% del total. Un percentatge relativament concentrat en uns pocs sectors. Un aspecte a destacar és que les valoracions més positives fan referència a les perspectives a curt termini. Són força minoritàries les opinions empresarials que no aposten per una millora de les xifres de producció i vendes durant el primer semestre d'enguany.

L'activitat portuària assoleix nous màxims. S'ha superat àmpliament la xifra d'1,6 milions de Teus i s'han fregat els 2l milions de càrrega general.

L'expansió de l'activitat comercial portuària durant el darrer trimestre ha facilitat un creixement anual del tràfic de mercaderia superior al d'un any abans. A banda de l'impuls de la càrrega general en contenidors –majoritàriament de tràfic exterior– l'augment del 6,6% que ha registrat el tràfic portuari durant el 2003 és imputable en bona part a l'increment del 13,3% del tràfic de cabotatge. Això ha permès compensar la relativa atonia mostrada pel comerç internacional, especialment de productes energètics, sidero-metal·lúrgics i agro-ramaders.

En contraposició a aquest escàs dinamisme de les importacions de mercaderia a granel, la càrrega general, que inclou la majoria dels productes acabats i semi-transformats, ha tancat l'any amb un 8,4% d'increment del volum de tràfic. A banda de l'impuls registrat pel transport de vehicles, maquinària i productes alimentaris, destaca l'augment del tràfic de contenidors. Després de mantenir un creixement mitjà anual inferior al 3% durant més d'un any i mig, el 2003 acaba amb un augment del 13%.

Turisme, consum i preus

Indicadors	Període	Valor absolut i taxa interanual (%)		Darrers 12 mesos i taxa interanual (%)		2002/01 (%)
Consum – Matriculació						
Aigua per a ús cial-ind. (milers m³)	4t.tr.03	7.765	–5,4	32.639	1,2	–2,1
Gas natural (GW/h)	4t.tr.03	553	23,1	3.181	–4,4	3,6
Electr. baixa tensió (cial.-ind.)(Gwh)	4t.tr.03	484	–0,9	2.083	6,0	–6,9
Matriculació de vehicles (prov.)	4t.tr.03	66.554	16,7	250.453	9,4	–9,6

Les darreres dades confirmen el canvi de tendència registrat a mitjan d'any per la matriculació de vehicles. El repunt de la inversió empresarial i les ofertes de les marques han esperonat la compra de vehicles nous, especialment turismes d'importació del segment més assequible. La represa de l'activitat econòmica impulsa una major demanda d'energia.

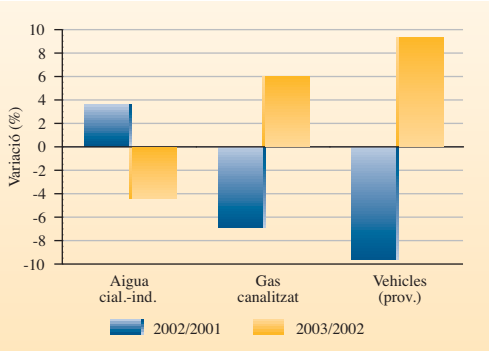

Visitants i pernoctacions hoteleres						
Total pernoctacions (milers)	nv.-ds.03	1.339	8,2	9.102	4,7	9,1
Visitants segons motiu de visita (milers):	nv.-ds.03	558	–3,8	3.848	7,5	6,0
— Negocis (milers)	nv.-ds.03	265	4,2	1.574	19,1	21,1
— Turisme (milers)	nv.-ds.03	207	–11,4	1.524	–8,3	9,8
— Fires i Congressos (milers)	nv.-ds.03	62	19,8	383	12,5	6,7
— Altres (milers)	nv.-ds.03	23	–40,9	357	38,5	–43,4

Malgrat l'alentiment del creixement de l'activitat turística durant el darrer quadrimestre, el 2003 s'ha tancat amb nous màxims històrics tant pel que fa a nombre de visitants com de pernoctacions hoteleres. L'increment de l'oferta de places hoteleres ha permès absorbir l'augment del nombre de pernoctacions sense incrementar les taxes d'ocupació.

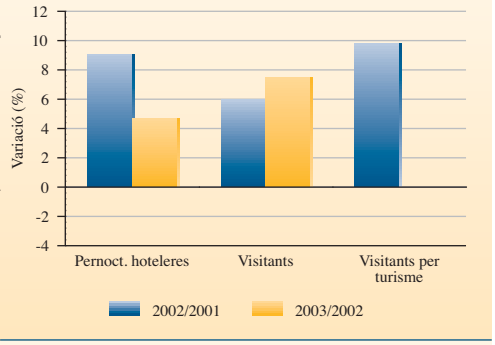

I.P.C. (Variació acumulada i interanual)						(1)
Barcelona (prov.) (%)	4t.tr.03	1,5	—	—	3,2	4,4
Catalunya (%)	4t.tr.03	1,4	—	—	3,1	4,3
Espanya (%)	4t.tr.03	1,2	—	—	2,6	4,0
Subjacent (%)	4t.tr.03	1,5	—	—	2,5	3,5
U.E. harmonitzat (%)	4t.tr.03	0,5	—	—	1,8	2,2

Del procés de contenció mostrat pels diversos índexs que mesuren la inflació convé retenir el moderat però persistent descens que al llarg del darrer any i mig ha mantingut la inflació subjacent. Més enllà de les fluctuacions de preus dels elements més volàtits de l'estructura de despesa, la tendència de fons dels darrers mesos palesa una notable resistència a continuar escurçant el diferencial amb la mitjana de preus de la Unió Europea.

(1) Taxes referides a 31-des-2002

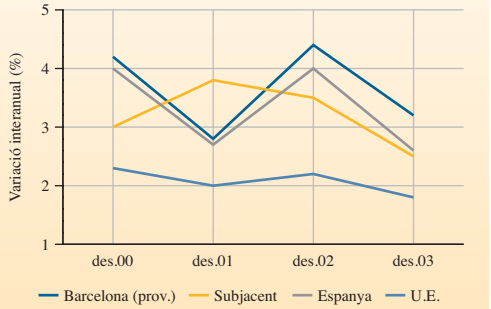

El protagonisme de la càrrega general conteneritzada en front del tràfic de primeres matèries i semitransformats a granel explica l'augment del tràfic amb els ports asiàtics i d'Amèrica del Sud. Alhora, les transaccions comercials amb els ports de la Mediterrània Oriental i àrees limítrofes retrocedeixen després del fort increment d'un any abans. L'evolució ha estat moderadament positiva en el cas del tràfic de mercaderies amb els ports europeus i africans de la Mediterrània.

A banda del tràfic de productes, l'activitat del port com a infrastructura d'acollida de creuers no para de créixer. Com ja es preveia a mitjan d'any, durant el 2003 s'han assolit nous màxims històrics quant a nombre de passatgers. Si bé el servei de ferris regulars ha registrat una lleu davallada del seu volum d'activitat –els poc més de 850.000 viatgers atesos el 2002 apareixen com un sostre difícil de superar sense una ampliació de l'oferta de línies i places en servei– el nombre de passatgers de creuers es consolida per sobre del milió, creixent més del 25% per segon any consecutiu.

El trànsit aeoportuari recupera el dinamisme d'anys anteriors, alhora que s'evidencia la necessitat de comptar amb un major nombre de connexions transoceàniques.

En la mateixa línia expansiva però amb una intensitat més moderada, l'aeroport de Barcelona ha aconseguit recuperar la trajectòria expansiva que li era pròpia fins la segona meitat de 2001 i dóna per definitivament superada la fase d'estancament de 2002. Així, les xifres d'activitat aeroportuària corresponents a l'any passat presenten un increment del 6,6% del nombre de passatgers, directament representatiu del comportament tant del trànsit interior com de l'exterior. Amb la particularitat que aquest darrer es concentra cada cop més, de la mà de les companyies de baix cost, en els trajectes dins de la Unió Europea.

Construcció i mercat immobiliari

Indicadors	Període	Valor absolut i taxa interanual (%)		Darrers 12 mesos i taxa interanual (%)		2002/01 (%)
Construcció residencial i llicències d'obres						
Construcció d'habitatges:						
— Iniciats (Barcelona)	4t.tr.03	1.415	31,5	5.415	10,8	5,4
— Iniciats (RMB)	4t.tr.03	10.520	23,3	37.947	9,0	4,2
Obra prevista a les llicències:						
Nova planta: nombre d'habitatges	4t.tr.03	1.567	–16,0	4.899	–2,5	16,2
Nova planta: superfície (m²)	4t.tr.03	460.254	–27,9	1.364.372	–4,6	26,7
Reforma i ampliació: superfície (m²)	4t.tr.03	90.174	–24,0	452.937	15,6	–1,8

A mesura que s'acaben les obres dels equipaments lligats al Fòrum, la construcció residencial assumeix més protagonisme. L'evolució dels preus dels habitatges i dels tipus d'interès juga a favor d'aquest repunt del nombre d'habitatges en construcció. Les previsions de les llicències però, apunten a una represa d'escassa volada. L'aposta de futur és la rehabilitació.

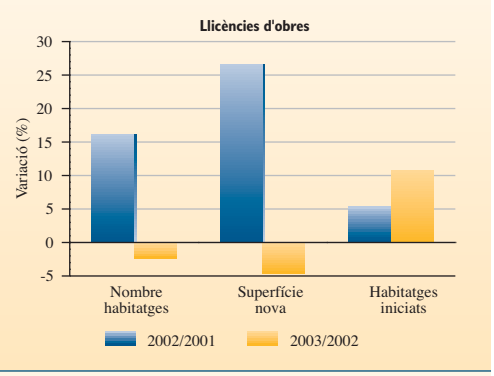

Preus al mercat immobiliari						
Sostre residencial (venda):						
— Habitatges nous (€/m²)	2n.sem.03	3.476	18,6	3.379	20,1	15,8
— Segona mà-oferta (€/m²)	2003	—	—	3.179	15,0	15,8
— Places d'aparcament (€)	2n.sem.03	20.750	10,2	20.800	11,6	3,7
Habitatges de lloguer (€/m²/mes)	4t. tr. 03	10,14	10,6	9,56	10,6	11,1
Locals de negoci (lloguer mensual):						
— Oficines (total ciutat) (€/m²/mes)	1r.sem.03	8,68	2,7	—	—	–10,7
— Locals comercials (€/m²/mes)	1r.sem.03	8,97	11,6	—	—	1,9

L'augment que han registrat els preus del mercat immobiliari durant el 2003 reflecteix la forta presió de la demanda d'habitatge sobre una oferta limitada que no pot seguir el ritme de creixement d'una demanda esperonada per uns tipus d'interès excepcionalment baixos i un mercat de treball i uns fluxos migratoris creixents.

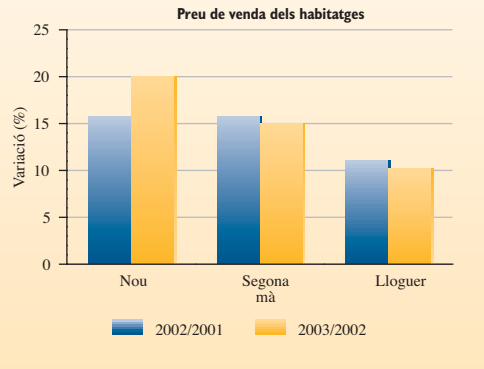

Aquest notable increment del trànsit aeri i també portuari es produeix en paral·lel a un augment igualment significatiu –prop del 10%– del nombre de visitants que han pernoctat als hotels de Barcelona durant el 2003. Amb dades encara provisionals, l'enquesta turística estima en gairebé quatre milions el total d'aquests visitants i en poc més de nou milions les pernoctacions hoteleres realitzades. Un volum que comporta un increment relatiu inferior a l'augment de l'oferta de places hoteleres, fet que provoca un moderat retrocés de l'estada mitjana. Una evolució que es preveu redreçar els propers mesos a mesura que es consolidin els senyals de represa de l'economia europea i amb la celebració del Fòrum de les Cultures.

La consolidació durant els darrers mesos de 2003 de la trajectòria alcista de la compra de vehicles nous ha servit per tancar l'any amb un augment del 9,4% a la província de Barcelona, suficient per compensar la davallada d'un any abans i situar de nou el volum de matriculacions per sobre del quart de milió, a prop de la zona de màxims històrics. Aquesta represa de la demanda de vehicles nous s'ha concentrat sobretot en el segment més barat del mercat alhora que es recolzava en la demanda per a substitució d'automòbils amb més de deu anys d'antiguitat, aprofitant les corresponents subvencions públiques al desballestament. Les empreses de lloguer de turismes –en previsió d'un augment de la demanda durant la celebració del Fòrum– han contribuït a incrementar de manera significativa les matriculacions. Un moviment que s'ha repetit entre els usuaris de motos i fins i tot per part del món empresarial, que comença a mostrar una major predisposició a la inversió en béns d'equipament.

Malgrat l'increment registrat pels preus de consum durant la tardor –una evolució força tradicional– el 2003 s'ha tancat amb l'IPC abocat a una desacceleració moderada. L'evolució de la inflació subjacent –l'índex que deixa de costat els preus de l'energia i dels productes alimentaris frescos– apareix com el millor exponent d'aquesta tendència. En els darrers dotze mesos ha retallat la seva taxa interanual un punt percentual de manera persistent i continuada fins a situar-la en el 2,5%, el valor més baix dels darrers tres anys. Es pot considerar un efecte derivat de la relativa feblesa de la demanda interna, de l'estabilitat dels preus industrials i de l'impacte d'un euro revaloritzat sobre els preus de les importacions cotitzades en dòlars. Es manté el diferencial d'inflació amb la UE, tot i que estabilitzat en els mínims del darrer quinquenni. Un diferencial parcialment imputable, perquè no, al major ritme de creixement que manté l'economia espanyola respecte de l'europea.

Un sector d'activitat que darrerament juga un paper determinant tant en el creixement del PIB com en el dels preus –encara que la seva incidència directa sobre l'IPC sigui escassament rellevant– és el de la construcció. Els resultats provisionals de creixement del PIB del darrer trimestre de 2003 confirmen el progressiu alentiment de la trajectòria expansiva que manté la construcció al conjunt de Catalunya i també d'Espanya. En el cas de Barcelona, l'execució, en plena recta final, de les obres d'infrastructures i equipaments per a la celebració del Fòrum, ha moderat i ajornat aquesta prevista desacceleració. A aquest fet hi ha contribuït també el dinamisme que manté el segment residencial. El fort increment del nombre d'habitatges iniciats a la ciutat durant el darrer trimestre de 2003 ha situat el total d'habitatges en construcció a final d'any per sobre dels cinc mil, un deu per cent més que un any abans.

Mercat de treball

Indicadors	Període	Valor absolut	i taxa interanual (%)	Darrers 12 mesos	i taxa interanual (%)	2002/01 (%)
Ocupació						
Residents actius	31 ds. 03	746.000	2,3	—	—	1,4
Residents actius (RMB)	31 ds. 03	2.131.600	2,7	—	—	2,0
Afiliats R.G. Seg.Soc.	31 ds. 03	855.341	1,7	—	—	1,1
Afiliats R.G. Seg.Soc. (RMB)	31 ds. 03	1.740.669	2,1	—	—	1,1
Contractes laborals registrats	4t.tr.03	176.699	–2,7	671.879	–6,0	–7,3
Contractes indefinits	4t.tr.03	23.372	–10,6	92.194	–13,9	–10,5

Durant el darrer trimestre de l'any s'ha mantingut la trajectòria expansiva tant de la població que es declara laboralment activa com del nombre d'ocupats afiliats a la Seguretat Social. Alhora, i en part per canvis metodològics de les dades, continua reduïnt-se la contractació laboral, especialment la indefinida.

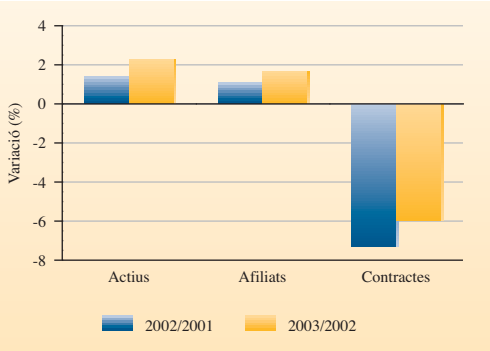

Atur registrat						
Total aturats registrats	31 ds. 03	46.379	–1,0	—	—	7,3
Atur masculí	31 ds. 03	21.998	1,8	—	—	9,7
Atur femení	31 ds. 03	24.381	–1,4	—	—	5,3
Atur juvenil (16-24 anys)	31 ds. 03	4.742	4,2	—	—	24,9
Aturats sense ocupació anterior	31 ds. 03	4.380	3,9	—	—	16,7
Total aturats registrats (RMB)	31 ds. 03	147.801	1,2	—	—	9,1

Després d'aproximadament dos anys d'augment persistent del nombre d'actius desocupats, l'evolució dels darrers mesos de 2003 confirma l'estabilització d'aquestes xifres com a pas previ a un canvi de tendència durant la primera meitat de 2004. Els darrers preparatius i la mateixa celebració del Fòrum Universal de les Culturals tindran un paper molt important en la generació d'ocupació.

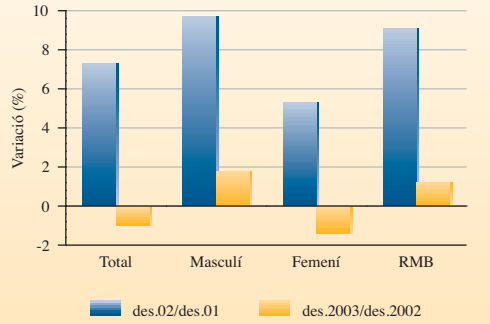

Taxes d'atur registrat (%)						(1)
Barcelona	31 ds. 03	6,2	—	—	—	6,4
RMB	31 ds. 03	6,9	—	—	—	7,0
Catalunya	31 ds. 03	6,5	—	—	—	6,6
Espanya	31 ds. 03	9,0	—	—	—	9,1

El moderat augment de les xifres de desocupats ha estat àmpliament contrarestat per l'increment de la població activa. Aquest fet explica la contenció de les taxes d'atur en relació amb les d'un any enrere.

(1) Taxes referides a 31 de desembre de 2002.

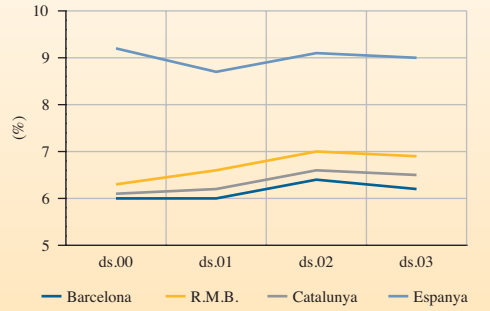

Tant el nivell d'activitat actual com les previsions a mitjà termini asseguren la continuïtat de la construcció com a motor del creixement econòmic metropolità.

Les previsions a curt i mitjà termini dibuixen un panorama en el que la inversió pública en infrastructures serà determinant per a mantenir l'elevat ritme de creixement del PIB metropolità. La construcció d'una nova línia del metro i l'arribada del tren d'alta velocitat a la Sagrera en seran les fites més emblemàtiques. No són menys importants les obres d'ampliació de les instal·lacions del port i aeroport i de la Fira al polígon Pedrosa. D'altra banda, si ens cenyim a la ciutat central, les llicències d'obres aprovades durant la segona meitat de 2003 preveuen una moderada contracció de l'obra nova en execució a partir del segon trimestre d'enguany. En tot cas, aquests senyals s'han de relativitzar i fins a cert punt s'han de considerar lògics atès que el sector està operant en zona de màxims de la seva capacitat productiva. En el cas de l'obra de reforma i ampliació, les previsions són força més positives.

A final d'any, els preus de venda i lloguer del segment residencial mostraven la mateixa tendència expansiva dels darrers anys. Els gairebé 3.400 €/m² que costava de mitjana el sostre residencial nou a la ciutat durant el 2003 més que dobla el preu mitjà de cinc anys abans. Una variació que no difereix substancialment de la que s'ha registrat a la resta del país i que, a més de reflectir desajustaments notables entre oferta i demanda, respon a la conjunció persistent d'un ampli ventall de factors entre els que destaquen els fluxos d'immigrants i l'evolució dels tipus d'interès. Prenent com a referència aquest darrer quinquenni d'escalada dels preus de venda, i malgrat el repunt que van registrar durant el 2000-2001, els tipus hipotecaris s'han reduït de mitjana aproximadament un 40% en termes nominals. Una retallada que pràcticament s'ha doblat en termes reals com a conseqüència del repunt inflacionista d'ençà el 1999. Com també s'ha doblat en els darrers quatre anys el saldo viu del crèdit hipotecari que les economies familiars mantenen en el sistema financer espanyol.

La capacitat que ha mostrat l'economia barcelonina de generar ocupació ha permès absorbir el notable increment de la població activa.

No és menys cert però, que el procés inflacionista que pateix el mercat de l'habitatge a la majoria del territori espanyol no s'explica només per factors financers i demogràfics. L'evolució del mercat laboral hi ha jugat un paper igualment decisiu. Aquest argument és especialment aplicable a l'àmbit metropolità i per descomptat, a l'estrictament barceloní. Durant el 2003 s'ha viscut un nou increment dels volums d'ocupació i de les taxes d'activitat. Alhora que augmentava el nombre de persones ocupades, augmentaven també els índexs d'ocupació en les llars encapçalades per persones en edat de treballar. Si considerem només aquest segment de la població, les taxes d'activitat dels residents s'han enfilat per primera vegada fins a la cota del 75%. Pràcticament durant tot l'any l'increment de la població activa ha estat superior al dos per cent, sense que s'hagi traduït en un augment de l'atur. A l'entorn metropolità, amb un augment de la població activa proper al tres per cent, l'atur ha repuntat lleument.

L'estancament o el lleu repunt que han presentat les xifres d'atur a final d'any, especialment entre els homes i els joves que busquen una primera ocupació, en combinació amb l'esmentat augment de la població activa ha facilitat un lleu descens de les taxes d'atur registrat, concentrat exclusivament entre les dones. Una variació en el sentit desitjable per aproximar-se novament als mínims assolits a mitjan de 2001.

Per sectors d'activitat, sorprèn relativament l'augment de les xifres d'aturats que provenen de la construcció, alhora que es redueix de manera significativa l'estoc d'actius desocupats a la indústria. Dues variacions difícils de casar amb dues conjuntures sectorials força oposades però que responen, en el cas de la construcció, als primers efectes de la progressiva pèrdua d'impuls d'un sector que els darrers anys ha generat molta ocupació. Pel que fa a la indústria, immersa en una fase de creixement feble i després de gairebé tres anys de destrucció de llocs de treball directes, el descens de l'atur s'ha d'interpretar bàsicament com un reflex de la pèrdua d'actius del sector.

La valoració moderadament positiva que les grans xifres d'ocupats i aturats transmeten de l'evolució del mercat de treball metropolità durant el 2003 s'enfosqueix lleument com a conseqüència de la davallada, per segon any consecutiu, de la contractació indefinida. Si bé és cert que el nombre d'afiliats actius al Règim General de la Seguretat Social a final d'any era un 2,1% superior al de tancament de 2002, no ho és menys que el total de contractes indefinits formalitzats s'ha reduït prop d'un sis per cent. Alhora, ha repuntat de manera significativa la contractació temporal de durada inferior al mes.

A manera de resum final, hom pot dir que l'economia de l'àrea de Barcelona ha superat el 2003 de manera acceptable pel que fa a la major part del terciari i la construcció i amb més dificultats de les que es podien preveure a començament d'any en el cas de l'activitat industrial. El procés de deslocalització de teixit productiu, tant industrial com terciari, la pèrdua de competitivitat agreujada per l'enfortiment de l'euro i l'excessiva dependència de la construcció i de la demanda interna de consum pel que fa al creixement del PIB, apareixen com els principals problemes que l'economia metropolitana i catalana en general té plantejats a començament d'enguany i que de ben segur condicionaran el ritme de creixement els propers trimestres.

I. Indústria

Conjuntura industrial

Indicadors d'activitat industrial*

	1r.tr.03	2n.tr.03	3r.tr.03	4t.tr.03
		Catalunya		
PIB (Variació real)	2,0	1,6	1,0	1,0
Índex Producció (IPI)				
—Total indústria	3,8	–2,6	–1,4	–0,3
—Energia	1,2	–1,2	1,9	5,2
—Intermedis	7,1	–0,7	1,6	3,2
—Equipament	5,8	–4,9	–10,6	–6,0
—Consum	–0,3	–3,6	–0,9	–2,5
Índex Clima (ICI)[1]	–15,1	–14,4	–10,5	–9,8
Índex Preus (IPRI)	2,5	1,2	0,6	0,6
Afiliats RG Sg. Social[2]	–1,2	–1,5	–1,6	–1,8
Aturats registrats[2]	0,3	0,0	–1,0	–3,1
		Espanya		
PIB (Variació real)	2,1	1,7	0,6	0,8
Índex Producció (IPI)				
—Total indústria	3,8	–0,5	1,3	1,9
—Energia	1,7	0,6	6,8	6,2
—Intermedis	5,6	0,2	1,1	1,8
—Equipament	3,4	–2,3	6,7	3,3
—Consum	2,7	–0,5	0,6	–0,8
Índex Clima (ICI)[1]	–2,7	–0,8	–2,7	–0,7
Índex Preus (IPRI)	2,8	1,0	1,0	1,0
Afiliats RG Sg. Social[2]	0,1	–0,7	–0,5	–0,9
Aturats registrats[2]	0,9	0,3	–1,0	–2,0
Crèdit (Saldo viu)[2]	4,8	7,1	5,3	0,1

* Variacions interanuals. [1] Saldos. [2] Dades de final de període.
Font (per a tot l'apartat, si no s'indica el contrari): Idescat, INE, INEM, Banco de España. Elaboració pròpia.

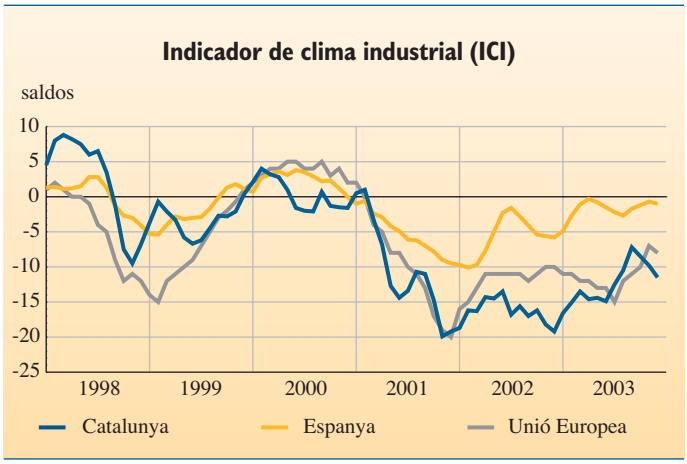

Nota: els valors grafiats corresponen a la mitjana dels saldos de les opinions empresarials referides a la cartera de comandes total, als estocs canviats de signe i a la tendència de la producció (mitjanes mòbils de tres mesos).
Font: Direcció General d'Indústria i Ministeri d'Indústria i Energia.

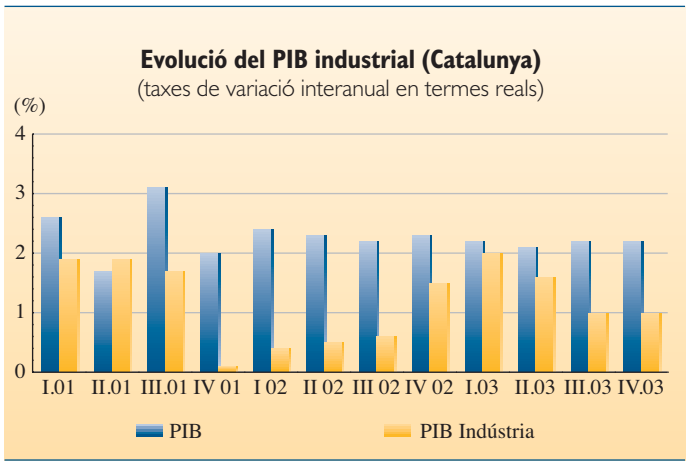

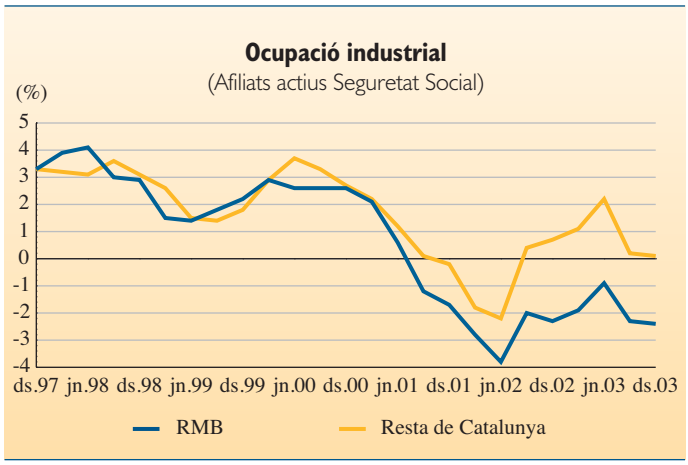

L'ajornament de la represa econòmica al conjunt de la Unió Europea i l'apreciació de l'euro han impedit la consolidació dels indicis de millora de l'activitat industrial a l'àmbit metropolità.

Els resultats de final d'any dels principals indicadors reflecteixen un clima de continuïtat de l'atonia del creixement que ha caracteritzat l'activitat industrial catalana durant la major part de 2003. A tall d'exemple, l'evolució del PIB, amb un creixement interanual real de l'1% durant el segon semestre, dibuixa una trajectòria lleument baixista en comparació amb l'impuls amb el que va iniciar l'any. Una evolució que si bé permet un creixement mitjà anual lleument superior al d'un any abans, anuncia un començament de 2004 més aviat mediocre.

Tant l'Índex de Producció com el de Clima han reflectit, mes a mes, una conjuntura industrial poc definida pel que fa a les expectatives a mitjà termini i sotmesa a sobtats alts i baixos en funció de la conjuntura internacional. La intervenció militar a l'Iraq i especialment la complicada postguerra i els seus efectes sobre el preu del petroli i la cotització del dòlar, han perjudicat la capacitat exportadora de la indústria metropolitana que s'ha vist obligada a fiar la seva recuperació en la capacitat de la demanda interna, que si bé ha mantingut un to força expansiu durant tot l'any, una bona part d'aquesta demanda s'ha satisfet via importacions.

Enquesta industrial (província)

		1r.tr.03	2n.tr.03	3r.tr.03	4t.tr.03
Resultats període*					
Producció	Igual	39	40	30	35
	Saldo	10	5	–15	10
Vendes	Igual	29	36	24	25
	Saldo	9	3	–17	10
Exportacions	Igual	26	30	29	37
	Saldo	4	–3	–10	9
Preus venda	Igual	59	76	85	78
	Saldo	12	–6	–6	–6
Ocupació	Igual	63	67	60	70
	Saldo	–6	–4	0	–1
Inversió	Igual	45	53	59	58
	Saldo	5	5	1	13
Situació final període					
Marxa negocis	Igual	52	51	49	47
	Saldo	7	14	13	13
Stocs	Igual	55	54	54	53
	Saldo	–1	3	–8	10
Cartera comandes	Igual	54	65	52	53
	Saldo	–14	5	–8	–10
Perspectives a curt					
Producció	Igual	51	56	47	46
	Saldo	20	8	20	21
Vendes	Igual	39	38	39	37
	Saldo	24	–1	24	20
Cartera comandes	Igual	45	47	41	40
	Saldo	19	8	17	18
Ocupació	Igual	75	76	72	75
	Saldo	–2	–5	1	–1

* En relació amb el període anterior.
Font: Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació. Elaboració pròpia.

La persistent feblesa que caracteritza la recuperació del creixement de la indústria es tradueix en un degoteix constant de llocs de treball directes, parcialment compensat per l'augment d'ocupació al terciari auxiliar de l'activitat industrial.

Les dades de l'IPI segons destinació dels béns confirmen que els subsectors industrials més actius al conjunt de Catalunya han estat els productors d'energia i els de béns intermedis, alhora que els béns de consum i especialment els de béns d'equipament acaben l'any amb nous descensos de la producció. En altres paraules, els fluxos intra-industrials han mostrat un major dinamisme que no pas els registrats entre productors i consumidors finals. Aquest ha estat un segment del negoci molt afectat per la creixent competència de les importacions de productes equivalents originaris d'economies emergents.

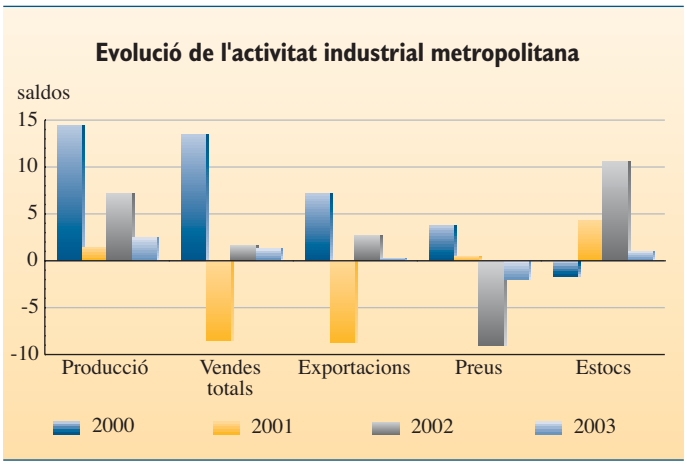

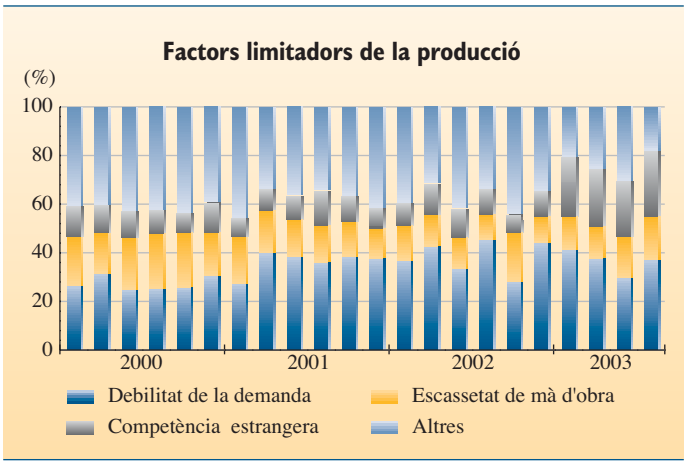

La tendència a l'estancament registrat per l'índex de preus industrials durant el 2003 s'ha d'interpretar com el resultat induït de la conjunció de dos factors que, si més no parcialment, es retroalimenten dificultant el procés d'expansió de l'activitat industrial al conjunt del país. D'una banda, l'escassa consistència de la recuperació de la demanda, especialment de la de béns d'equipament i també de l'externa. De l'altra, la depreciació del dòlar i el corresponent enfortiment de la divisa europea s'ha traduït en una pèrdua de competitivitat de la producció autòctona; alhora, les importacions nominades en dòlars o en divises que han mantingut la seva cotització lligada a la de la moneda nord-americana, han aconseguit guanyar quota del mercat interior europeu.

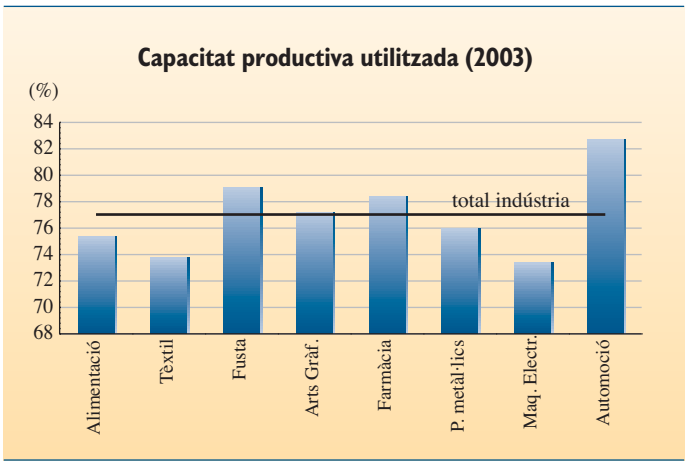

En el cas concret de la indústria metropolitana, els resultats de la darrera enquesta de conjuntura reflecteixen una situació força estable, en la que els empresaris es manifesten, en termes agregats, en un to moderadament positiu. Això es fa especialment palès en les respostes sobre l'evolució dels volums de producció i vendes, especialment en el mercat interior. Pel que fa a l'evolució dels preus de sortida de fàbrica i a la del nombre d'ocupats, s'imposen clarament les opinions que manifesten que la situació es manté estable, tot i que amb un cert biaix negatiu. Per contra, l'evolució de la inversió mereix una valoració moderadament positiva.

En el ventall de factors que els empresaris identifiquen com a obstacles que dificulten l'augment de la producció apareixen, en posicions destacades i per enèsim trimestre consecutiu, la feblesa de la demanda i l'escassetat de mà d'obra qualificada. Alhora, l'enquesta recull com a tret més rellevant la creixent preocupació per la competència estrangera, un factor que assumeix novament un protagonisme especial com a conseqüència de la forta expansió manufacturera que viuen moltes economies emergents.

A l'hora de valorar la situació en la que es troben les empreses a final d'any, aproximadament un 20% dels empresaris es declara descontent amb la marxa del seu negoci, bàsicament perquè la situació de la cartera de comandes no millora i els estocs de productes acabats es mantenen per sobre del nivell desitjat. Això no treu però, que siguin majoria els que aposten per una discreta millora de les perspectives a curt termini, especialment pel que fa al volum de comandes compromeses.

Durant el darrer trimestre de 2003, el conjunt de la indústria metropolitana operava al 77% del total de la seva capacitat instal·lada, en la línia de trimestres anteriors. Per sobre d'aquest llindar sobresortia de manera destacada la indústria de l'Automoció i, en un segon terme, la Química farmacèutica i la de la Fusta i mobles. Els subsectors amb un major percentatge de capacitat productiva ociosa eren el de Maquinària i material elèctric i electrònic i el Tèxtil. L'Alimentació i la indústria de Productes metàl·lics també treballaven lleument per sota de la mitjana del conjunt de la indústria metropolitana.

II. Finances

Oficines de les entitats de crèdit

Àmbit territorial	Total	Banca	Caixes d'estalvis	Cooper. de crèdit
		desembre 2003		
Barcelona	**2.039**	**693**	**1.317**	**29**
Resta província	3.223	871	2.283	69
Resta Catalunya	2.027	620	1.373	34
Total Catalunya	7.289	2.184	4.973	132
Madrid	**2.831**	**1.396**	**1.390**	**45**
Resta província	2.000	777	1.186	37
Total Espanya	39.405	14.074	20.871	4.460
		desembre 2002		
Barcelona	**2.044**	**702**	**1.315**	**27**
Resta província	3.136	870	2.197	69
Resta Catalunya	2.009	623	1.353	33
Total Catalunya	7.189	2.195	4.865	129
Madrid	**2.830**	**1.430**	**1.368**	**32**
Resta província	1.919	763	1.128	28
Total Espanya	38.673	14.072	20.326	4.275

Font (per a tot l'apartat, si no s'indica el contrari): Banco de España.

Variació (%)	Total	Banca	Caixes	Cooper.
		des. 2003/ des. 2002		
Barcelona	–0,2	–1,3	0,2	7,4
Catalunya	1,4	–0,5	2,2	2,3
Espanya	1,9	0,0	2,7	4,3
		des. 2002/ des. 2001		
Barcelona	–1,5	–5,3	0,5	3,8
Catalunya	0,1	–4,3	2,1	6,6
Espanya	0,0	–4,6	2,5	4,5

El vigor sostingut que mostra la demanda de crèdit –tant de famílies com d'empreses– i la confiança en un progressiu reforçament del creixement econòmic aconsellen les entitats de crèdit mantenir o incrementar la seva xarxa d'oficines d'atenció al client.

Les dades corresponents al quart trimestre de 2003 pel que fa al nombre d'oficines d'atenció al públic que el conjunt de les entitats de crèdit mantenen operatives a Barcelona confirmen que es pot donar per acabat el darrer procés d'ajustament d'aquesta xarxa de serveis financers a la ciutat. Després d'un lustre de moderada i continuada reducció del nombre d'oficines –que no de la diversitat i grau de competència en els diferents serveis i productes comercialitzats– la situació tendeix a estabilitzar-se. Les poc més de dues mil sucursals a peu de carrer que mantenen operatives les entitats de crèdit a final de 2003 es pot considerar una dotació mínima mentre es mantinguin a grans trets les actuals condicions de mercat que imperen en el sector financer. Una situació que es podria veure alterada si sorgissin nous processos de concentració bancària –improbables a mitjà termini– i, de manera més soterrada, per la progressiva popularització dels serveis i productes financers ofertats via Internet i altres aplicacions telemàtiques.

Treballadors assalariats de les entitats de crèdit

Període	Barcelona	RMB	Catalunya	Espanya
des. 1995	28.647	35.345	n.d.	249.023
des. 1996	28.010	35.010	45.005	246.800
des. 1997	27.993	35.401	45.174	247.361
des. 1998	28.022	35.695	45.597	247.685
des. 1999	27.181	35.105	44.551	248.084
març 2000	27.482	35.499	44.838	n.d.
juny 2000	25.431	33.887	45.522	n.d.
set. 2000	25.447	33.816	45.370	n.d.
des. 2000	25.551	33.842	45.163	248.951
març 2001	25.775	34.043	45.372	n.d.
juny 2001	25.871	34.541	46.020	n.d.
set. 2001	25.719	34.245	45.669	n.d.
des. 2001	25.591	34.219	45.496	250.119
març 2002	25.537	34.160	45.512	n.d.
juny 2002	25.538	34.336	45.687	n.d.
set. 2002	25.312	34.071	45.386	n.d.
des. 2002	25.263	34.017	45.242	252.024
març 2003	25.080	33.861	45.101	n.d.
juny 2003	25.139	34.346	45.729	n.d.
set. 2003	24.926	33.853	45.079	n.d.
des. 2003	24.915	33.905	45.069	n.d.

Nota: Dades d'afiliats al R. Gral. de la Seguretat Social amb l'excepció de les d'Espanya.
Font: Departament de Treball de la Generalitat i Banco de España. Elaboració pròpia.

Variació (%)	Barcelona	RMB	Catalunya	Espanya
des.2003/des.2002	–1,4	–0,3	–0,4	n.d.
des.2002/des.2001	–1,3	–0,6	–0,6	0,8
des.2001/des.2000	0,2	1,1	0,7	0,5

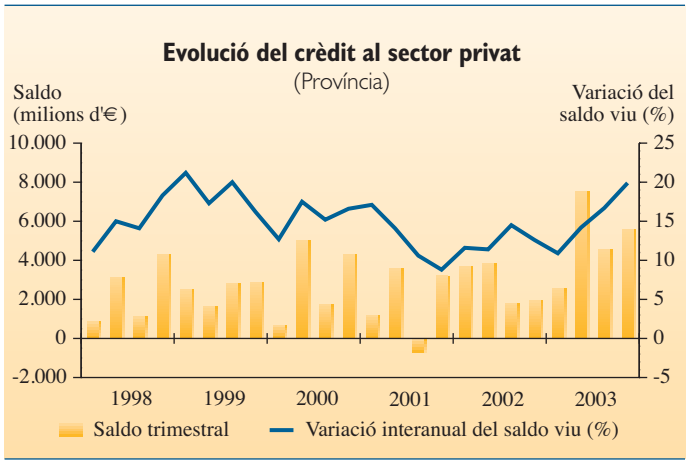

La situació a la resta del territori és lleument diferent atenent a una dotació mitjana d'oficines de les entitats de crèdit/càpita –i especialment de sucursals de bancs– més baixa que l'existent a la ciutat de Barcelona. El procés d'ajustament dels darrers anys ha estat pràcticament inapreciable al conjunt de Catalunya, alhora que els signes d'expansió actuals són més significatius.

Dipòsits i crèdits de bancs, caixes i cooperatives de crèdit

(milions d'€)

Període	Dipòsits del sector privat					Crèdit al sector privat				
	Província Barcelona	Resta Catalunya	Catalunya	Província Madrid	Espanya	Província Barcelona	Resta Catalunya	Catalunya	Província Madrid	Espanya
des. 1991	44.259	9.774	54.033	51.628	251.798	31.669	7.577	39.246	55.151	203.156
des. 1992	47.624	10.906	58.530	54.791	271.448	36.007	8.229	44.236	57.965	220.285
des. 1993	52.892	11.557	64.449	64.544	298.739	35.359	8.620	43.979	62.726	225.998
des. 1994	56.221	12.442	68.663	69.232	322.243	38.523	9.231	47.754	65.405	247.482
des. 1995	60.654	13.421	74.075	83.799	361.184	41.680	9.893	51.573	69.747	263.965
des. 1996	65.462	13.818	79.280	89.124	380.062	45.226	10.506	55.732	75.433	290.030
des. 1997	64.693	13.853	78.546	100.453	396.644	51.843	11.918	63.761	87.760	332.720
des. 1998	64.986	13.273	78.259	99.168	404.128	61.344	13.881	75.225	105.192	390.146
des. 1999	68.356	15.061	83.417	103.910	434.474	71.302	16.142	87.444	113.219	448.056
des. 2000	71.590	17.230	88.820	114.301	489.685	83.306	18.672	101.978	128.436	526.633
març 2001	70.256	16.852	87.108	120.572	491.778	84.304	18.934	103.238	127.220	530.387
juny 2001	72.568	17.619	90.187	126.050	515.833	87.908	19.976	107.884	133.350	556.262
set. 2001	72.967	18.328	91.295	128.838	522.616	87.171	19.898	107.069	144.930	566.132
des. 2001	75.066	18.376	93.442	141.276	549.621	90.384	20.812	111.196	142.939	586.010
març 2002	78.819	18.477	97.296	141.700	556.001	94.075	21.498	115.573	146.723	601.603
juny 2002	82.954	19.351	102.304	136.841	569.458	97.946	22.569	120.514	150.448	626.050
set. 2002	82.525	19.896	102.421	141.586	573.985	99.777	22.959	122.735	156.429	642.558
des. 2002	83.992	19.971	103.964	149.396	592.844	101.736	23.537	125.273	161.860	662.272
març 2003	83.715	20.608	104.323	144.848	598.965	104.327	24.480	128.807	167.779	682.839
juny 2003	85.014	21.108	106.122	146.620	617.839	111.854	26.208	138.062	173.689	717.661
set. 2003	86.946	21.575	108.521	142.435	618.255	116.426	26.721	143.147	174.604	734.296
des. 2003	90.722	22.137	112.859	147.510	639.816	122.014	28.055	150.069	176.959	761.927

Variació (%)	província Barcelona	Catalunya	província Madrid	Espanya
	Dipòsits			
des. 2003 / des. 2002	8,0	8,6	–1,3	7,9
des. 2002 / des. 2001	11,9	11,3	5,7	7,9
des. 2001 / des. 2000	4,9	5,2	23,6	12,2
	Crèdit			
des. 2003 / des. 2002	19,9	19,8	9,3	15,0
des. 2002 / des. 2001	12,6	12,7	13,2	13,0
des. 2001 / des. 2000	8,5	9,0	11,3	11,3

En termes d'ocupació sectorial, l'ampliació de l'oferta de punts d'atenció al client no es tradueix de forma mimètica en un increment net dels efectius en plantilla al conjunt de les entitats de crèdit. La tònica general als diferents àmbits considerats és d'estabilització a l'entorn d'uns nivells lleument per sota dels que es van assolir ara fa un parell d'anys, coincidint amb la posada en circulació de l'euro. La progressiva reducció del nombre de treballadors/oficina sembla una conseqüència directa del creixent protagonisme de les telecomunicacions en les relacions entre client i entitat financera.

Pel que fa a l'evolució de les principals variables que conformen el negoci tradicional de bancs i caixes, les xifres de final d'any –encara provisionals– palesen una relativa accentuació del dinamisme que darrerament manté la demanda de crèdit bancari alhora que es modera el ritme de creixement dels dipòsits del sector privat en el sistema financer. A banda del clima difús d'inseguretat i d'incertesa que de ben segur va influir en el fort increment dels dipòsits bancaris durant el 2002, la tendència descendent que han seguit els tipus d'interès de referència i el nivell assolit durant els trimestres centrals de 2003 –tant en termes nominals com reals– és suficient per explicar les tendències més recents.

Evolució del crèdit per segments de demanda
(Variació tendencial)

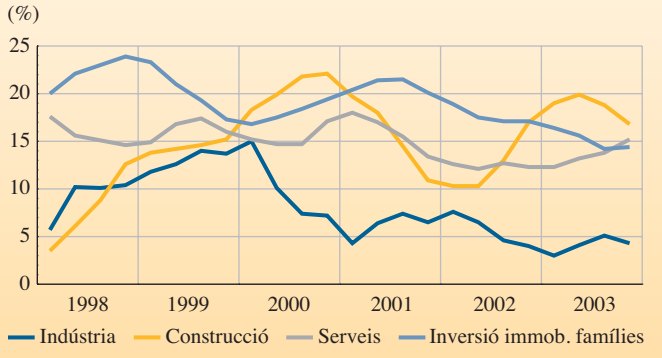

L'escassa rendibilitat –sovint negativa en termes reals– que ofereixen les fórmules d'estalvi de baix risc en productes bancaris, lligada a l'augment de la despesa en consum i a un creixent endeutament de les famílies, són els elements determinants a l'hora de justificar la desacceleració del creixement dels dipòsits del sector privat en el sistema bancari. El canvi d'expectatives que apunten a un enfortiment de la conjuntura econòmica mundial i més concretament de la nord-americana, ha reactivat l'interès dels inversors privats per augmentar posicions en renda variable, especialment a través de fórmules i actius d'inversió col·lectiva.

Crèdit de les entitats de crèdit als sectors productius i a les famílies. Espanya.

(milions d'€)

Període	Sectors productius					Economies domèstiques			
	Total	Primari	Indústria	Construcció	Serveis	Total	Inversió immobiliària	Consum de béns duradors	Altres aplicacions
4t.tr.1993	162.301	7.634	54.623	24.952	75.092	89.137	56.213	12.421	20.503
4t.tr.1994	161.072	7.314	53.235	23.137	77.387	99.590	67.111	12.673	19.806
4t.tr.1995	168.630	7.954	55.607	23.615	81.454	110.468	75.703	13.102	21.663
4t.tr.1996	177.057	8.815	52.893	24.267	91.083	123.077	85.592	13.654	23.831
4t.tr.1997	198.417	9.482	57.789	24.701	106.445	145.447	104.292	15.948	25.208
4t.tr.1998	227.867	10.358	64.321	29.270	123.919	175.008	123.254	20.625	31.130
4t.tr.1999	257.974	11.887	71.187	35.112	139.788	207.090	145.184	23.371	38.536
4t.tr.2000	302.034	13.141	78.588	42.627	167.679	243.837	176.653	26.885	40.299
1r.tr.2001	299.581	12.764	76.144	42.368	168.306	251.694	183.189	28.331	40.175
2n.tr.2001	313.118	12.946	78.850	44.684	176.638	266.945	193.438	31.034	42.472
3r.tr.2001	317.262	13.215	81.899	44.957	177.191	273.224	198.747	31.826	42.651
4t.tr.2001	330.591	13.320	82.959	46.412	187.901	281.789	205.790	33.076	42.922
1r.tr.2002	334.865	13.420	82.689	47.487	191.269	293.673	214.354	34.671	44.648
2n.tr.2002	343.191	13.980	81.235	50.770	197.207	308.555	225.521	35.466	47.568
3r.tr.2002	351.950	14.281	82.834	53.777	201.057	316.697	234.668	35.072	46.957
4t.tr.2002	368.466	15.122	85.762	57.376	210.206	320.053	235.086	34.741	50.227
1r.tr.2003	376.433	15.353	86.662	57.047	217.371	331.141	244.313	33.903	52.925
2n.tr.2003	389.284	15.744	87.015	59.431	227.095	349.469	255.986	35.167	58.316
3r.tr.2003	398.206	16.462	87.240	61.902	232.601	357.146	264.453	36.468	56.225
4t.tr.2003	412.054	16.402	85.829	65.784	244.040	372.013	275.958	35.136	60.919

Variació (%)	4t.tr.03/ 4t.tr.02	4t.tr.02/ 4t.tr.01	4t.tr.01/ 4t.tr.00
Total sectors productius	11,8	11,5	9,5
Indústria	0,1	3,4	5,6
Construcció	14,7	23,6	8,9
Serveis	16,1	11,9	12,1
Total famílies	16,2	13,6	15,6
Inversió immobiliària	17,4	14,2	16,5
Consum durador	1,1	5,0	23,0

L'augment persistent i accelerat del volum de finançament destinat a la inversió immobiliària, tant de famílies com del sector constructor, explica que aquest segment del crèdit financer superi àmpliament el que manté –en termes de saldos vius– el conjunt de les activitats industrials i terciàries.

Pel que fa a la demanda de crèdit bancari per part del sector privat, que segons les darreres dades disponibles manté un creixement interanual proper al 20% pel conjunt de Catalunya, les raons bàsiques d'aquest dinamisme s'han d'associar al manteniment d'una política econòmica que prima l'augment de la despesa corrent i de l'endeutament del sector privat com a instruments de reactivació del creixement de l'economia. Igual que en els dipòsits, el recurs al crèdit bancari mostra un creixement més intens al conjunt de Catalunya que a la resta d'Espanya.

Evolució dels tipus d'interès

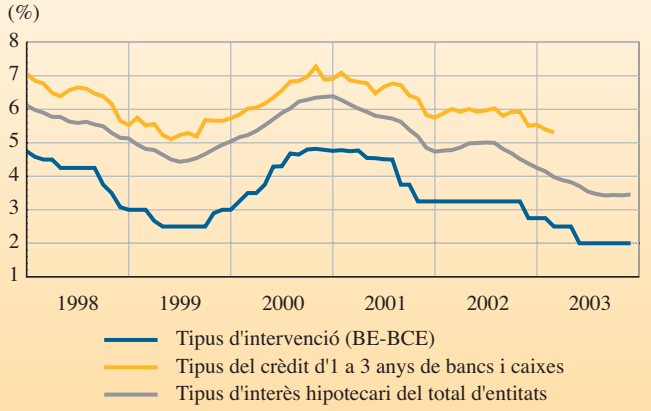

Seguint la tendència del primer semestre de 2003, la demanda de crèdit per a finançar activitats empresarials es consolida com una alternativa seriosa a la compromesa en inversió immobiliària per part de les economies domèstiques. El saldo del crèdit viu en mans de les empreses terciàries i constructores creix a un ritme de l'ordre del 15%, mentre que el de la inversió residencial es manté relativament estabilitzat en un ritme expansiu d'intensitat semblant, derivat del fort increment del preu de l'habitatge. D'altra banda, el consum de béns duradors per part de les famílies mostra signes clars d'estancament pel que fa a la demanda de crèdit bancari, ben al contrari del que succeeix amb determinades despeses corrents.

Volum efectiu negociat a les borses

(milions d'€)

Període	Renda variable		Renda fixa pública		Renda fixa privada		Total renda fixa i variable[1]	
	Barcelona	Madrid	Barcelona	Madrid	Barcelona	Madrid	Barcelona	Madrid
1992	2.564,5	21.491,0	65,3	2.914,8	175,4	2.626,3	2.805,2	27.032,1
1993	2.499,4	33.229,0	165,9	4.763,3	326,9	5.804,3	2.992,2	43.947,8
1994	5.017,0	43.935,6	417,7	22.117,1	235,9	4.856,0	5.670,6	71.189,6
1995	4.113,3	39.654,4	2.271,6	22.654,8	217,6	3.031,2	6.602,5	65.385,9
1996	7.497,6	60.700,9	8.521,3	53.848,2	232,1	2.404,8	16.251,0	116.979,8
1997	19.829,4	123.195,1	11.350,8	22.379,7	144,4	1.870,7	31.341,8	147.675,8
1998	29.095,2	198.159,1	23.615,6	1.301,8	98,1	519,9	52.992,1	201.006,0
1999	31.190,1	224.713,9	28.950,8	489,6	355,4	1.090,5	60.671,7	227.343,0
2000	51.052,7	391.540,6	30.761,9	335,5	171,0	373,9	82.127,0	393.185,6
2001	59.026,1	340.608,1	50.500,2	319,8	653,2	171,8	111.043,6	343.358,1
1r.tr.	10.109,8	101.277,5	8.603,8	39,8	27,1	40,8	18.968,9	102.781,1
2n.tr.	13.953,8	87.486,6	13.801,1	56,4	264,8	24,1	28.310,5	87.839,9
3r.tr.	16.403,6	72.777,3	13.010,8	45,4	331,4	29,5	30.076,4	73.057,8
4t.tr.	18.558,9	79.066,7	15.084,5	178,2	29,9	77,4	33.687,7	79.679,3
2002	85.564,7	305.425,0	64.626,4	396,3	45,2	252,4	150.576,1	308.151,7
1r.tr.	21.206,5	80.094,3	15.303,3	36,7	10,6	45,9	36.703,7	80.947,9
2n.tr	25.037,9	84.988,4	16.332,5	203,6	8,7	110,2	41.423,8	85.680,2
3r.tr.	19.349,9	71.055,7	17.749,6	20,4	15,1	44,3	37.125,0	71.483,4
4t.tr.	19.970,4	69.286,6	15.241,0	135,6	10,8	52,0	35.323,6	70.040,3
2003	89.197,3	337.475,7	66.588,7	365,9	60,0	204,7	155.901,4	340.208,6
1r.tr.	18.941,7	81.206,8	14.801,0	89,6	7,6	54,1	33.759,4	82.247,4
2n.tr.	19.880,3	83.702,8	15.494,4	125,9	10,8	40,3	35.394,7	84.438,2
3r.tr.	22.289,6	87.748,9	15.374,5	39,1	12,3	33,0	37.683,8	88.159,2
4t.tr.	28.085,7	84.817,2	20.918,8	111,4	29,2	77,4	49.063,5	85.363,7

[1] Inclou volum negociat de warrants i drets.
Font: Borsa de Barcelona. Dades facilitades pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona. Borsa de Madrid, revista mensual, diversos números.

Variació (%)	Total negociat	
	Barcelona	Madrid
4t.tr.2003/4t.tr.2002	38,9	21,9
2n.sem.2003/2n.sem.2002	19,7	22,6
2003/2002	3,5	10,4
2002/2001	35,6	–10,3

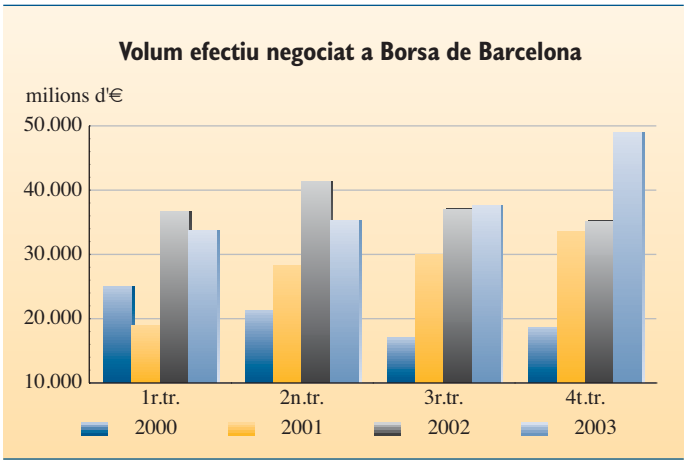

L'augment dels volums de contractació i de les cotitzacions dels actius negociats de renda variable durant la segona meitat de 2003 respon, entre altres raons, a la recuperació dels resultats empresarials.

Després d'un trienni 2000-2002 de crisi en el mercats de renda variable, amb un degoteig constant de les cotitzacions i amb una notable pèrdua de volum de negoci els darrers dos anys, a mesura que avançava el 2003, i especialment durant la segona meitat, s'ha produït un canvi de tendència força radical. A final d'any s'han recuperat tant les cotitzacions d'un any i mig enrere com els volums efectius de contractació. A més de l'acceptable evolució registrada per l'economia espanyola, especialment si es compara amb l'atonia de la del conjunt de la UE, un factor rellevant en aquest procés ha estat la sensible recuperació de la situació i de les expectatives econòmiques i financeres d'Amèrica del Sud, especialment d'Argentina i Brasil, països en els que les multinacionals espanyoles amb més pes borsari hi mantenen una important presència.

III. Consum, comerç i preus

Preus de consum

Índex general de preus de consum

(**Prov. Barcelona**/Espanya)

Any		Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des.
							Base 1992						
1997	**B**	**121,1**	**121,1**	**121,3**	**121,2**	**121,4**	**121,3**	**121,6**	**122,1**	**122,6**	**122,7**	**123,0**	**123,4**
	E	120,8	120,8	120,8	120,9	121,0	121,0	121,3	121,8	122,4	122,4	122,6	122,9
1998	**B**	**123,9**	**123,6**	**123,8**	**124,2**	**124,2**	**124,3**	**124,9**	**125,2**	**125,2**	**125,3**	**125,3**	**125,7**
	E	123,2	122,9	123,0	123,3	123,5	123,5	124,0	124,3	124,4	124,4	124,3	124,7
1999	**B**	**126,3**	**126,4**	**127,1**	**127,5**	**127,7**	**127,9**	**128,4**	**128,9**	**129,1**	**129,2**	**129,4**	**130,0**
	E	125,1	125,2	125,7	126,2	126,2	126,2	126,8	127,3	127,6	127,5	127,7	128,3
2000	**B**	**130,7**	**130,9**	**131,4**	**132,0**	**132,2**	**132,7**	**133,6**	**134,3**	**134,3**	**134,6**	**134,9**	**135,5**
	E	128,7	128,9	129,4	129,9	130,2	130,6	131,3	131,9	132,2	132,6	132,9	133,4
2001	**B**	**135,6**	**136,1**	**136,7**	**137,4**	**137,7**	**138,1**	**138,6**	**138,9**	**138,8**	**138,7**	**138,7**	**139,3**
	E	133,4	133,9	134,4	135,1	135,6	136,1	136,4	136,7	136,7	136,6	136,5	137,0
							Base 2001						
2002	**B**	**101,5**	**101,4**	**102,2**	**103,6**	**103,9**	**104,1**	**103,4**	**103,8**	**104,1**	**105,2**	**105,3**	**105,9**
	E	101,3	101,3	102,2	103,6	103,9	104,0	103,2	103,5	103,9	104,9	105,1	105,5
2003	**B**	**105,7**	**105,9**	**106,6**	**107,5**	**107,4**	**107,5**	**106,9**	**107,5**	**107,7**	**108,5**	**108,9**	**109,3**
	E	105,0	105,2	106,0	106,8	106,7	106,8	106,1	106,6	106,9	107,7	108,0	108,2

Nota metodològica: A partir de gener de 2002, l'IPC adopta un nou sistema de càlcul en base 2001 amb importants canvis metodològics que trenquen la sèrie. Per això, les taxes oficials de variació corresponents a 2002 no es poden obtenir a partir dels índexs. Informació més detallada sobre la metodologia a www.ine.es.
Nota: les dades dels tres últims mesos són provisionals. Font (per a tot l'apartat): INE i Eurostat.

Variació (%)	des.03/des.02	des.02/des.01	des.01/des.00
Prov. Barcelona	3,2	4,4	2,8
Catalunya	3,1	4,3	2,8
Espanya	2,6	4,0	2,7
— subjacent	2,5	3,5	3,8
Prov. Madrid	2,6	3,9	2,5
UE harmonitzat	1,8	2,2	2,0

La relativa contenció de l'augment dels preus de consum durant els darrers mesos de 2003 allarga el procés de desacceleració iniciat amb contundència a començament de la primavera passada.

El notable descens que va registrar el preu del petroli tot just començar la guerra de l'Iraq i un entorn condicionat per unes previsions i un clima que apuntaven a un nou ajornament de la recuperació del creixement econòmic europeu, fou suficient per retallar significativament les tensions inflacionistes amb les que havia tancat el 2002 i començava el 2003. En només dos mesos –abril i maig– la taxa d'inflació interanual es va reduir en un 25% o més a tots els àmbits considerats i es va situar a l'entorn del 2,7% al conjunt d'Espanya. La posterior revalorització de l'euro com a conseqüència de la feblesa del dòlar ha contribuït a contenir l'augment dels preus fins a tancar l'any en el 2,6%. Un procés que no ha estat tan reeixit ni a Catalunya ni a la província de Barcelona on la taxa interanual d'inflació de final d'any s'ha mantingut lleument per sobre del 3%. Segons aquestes dades, en els darrers dos anys aquests dos àmbits han acumulat un diferencial d'aproximadament un punt relatiu més de taxa d'inflació que el conjunt d'Espanya.

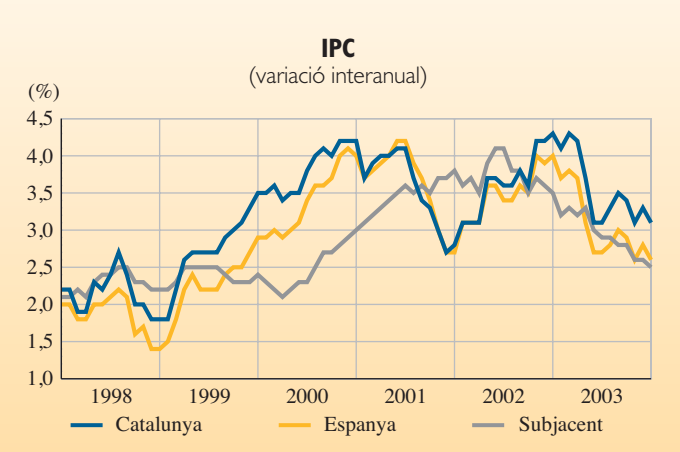

Atès el viatge d'anada i tornada que dibuixa la trajectòria inflacionista durant el bienni 2002-2003, pot ser interessant contrastar la situació de final del darrer any amb la que en resulta de comparar mitjanes anuals. Els resultats són força sorprenents i possiblement aquests darrers reflecteixen millor el sentir de molts consumidors que no tenen pas la sensació què els preus que paguen diàriament hagin moderat sensiblement la seva trajectòria expansiva. Així, en termes de mitjana anual, la reducció al conjunt d'Espanya es limita a només mig punt –del 3,5% del 2002 al 3% de l'any passat– mentre que a l'àmbit de Barcelona i a Catalunya la retallada és testimonial –poc més d'una dècima– i no baixa del 3,5%. Per grans components de despesa, els més inflacionistes a tots dos àmbits són l'Alimentació i begudes no alcohòliques, l'Ensenyament i l'Hostaleria i restauració, inclosos els bars. El contrapunt ha estat l'evolució dels preus del transport, les comunicacions i del lleure i cultura.

IPC per components

(%)

	Catalunya			Espanya			UE		
	ds.03/ds.02	ds.02/ds.01	ds.01/ds.00	ds.03/ds.02	ds.02/ds.01	ds.01/ds.00	ds.03/ds.02	ds.02/ds.01	ds.01/ds.00
Aliment. i begudes no alcohòliques	4,7	5,1	5,7	4,1	4,6	5,9	2,6	1,3	4,9
Begudes alcohòliques i tabac	2,8	4,9	4,0	2,8	4,6	4,2	6,1	3,7	2,8
Vestit i calçat	3,3	6,1	4,2	2,5	5,3	3,2	0,3	0,4	0,7
Habitatge	2,8	4,0	1,2	2,8	2,9	1,8	2,4	1,9	1,3
Parament de la llar	2,6	3,0	3,4	1,7	2,4	2,8	0,8	1,2	1,9
Medicina	2,2	2,9	2,7	2,0	2,6	2,7	1,9	3,0	1,4
Transport	1,1	5,1	–2,9	1,0	5,0	–2,9	2,0	3,6	–0,8
Comunicacions	–0,4	–5,3	–2,4	–0,2	–5,1	–2,6	–0,7	–0,9	–1,8
Lleure i cultura	1,4	2,4	4,6	0,1	1,8	4,3	–0,7	1,0	1,8
Ensenyament	3,9	6,1	4,1	4,3	4,7	4,1	3,7	5,0	4,0
Hoteleria i restauració	4,7	5,1	4,5	4,1	5,8	4,7	2,8	4,3	3,7
Altres	4,1	4,1	3,6	3,1	3,9	3,5	2,4	2,9	3,3
Total	**3,1**	**4,3**	**2,8**	**2,6**	**4,0**	**2,7**	**1,8**	**2,2**	**2,0**

Font: INE i Eurostat.

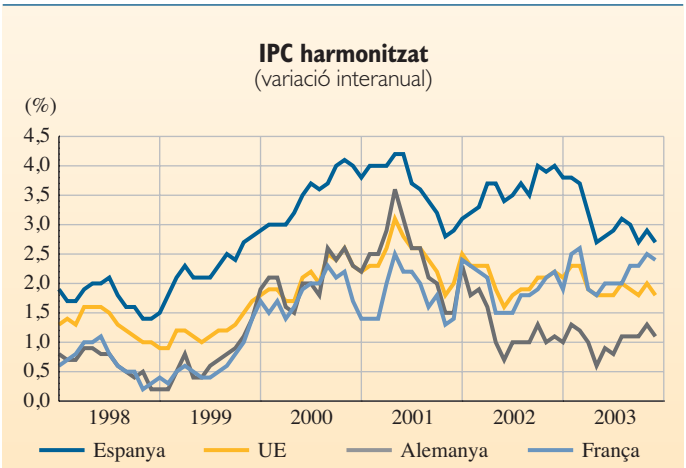

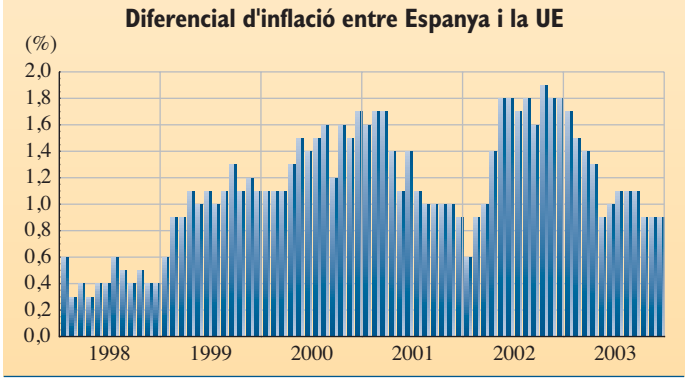

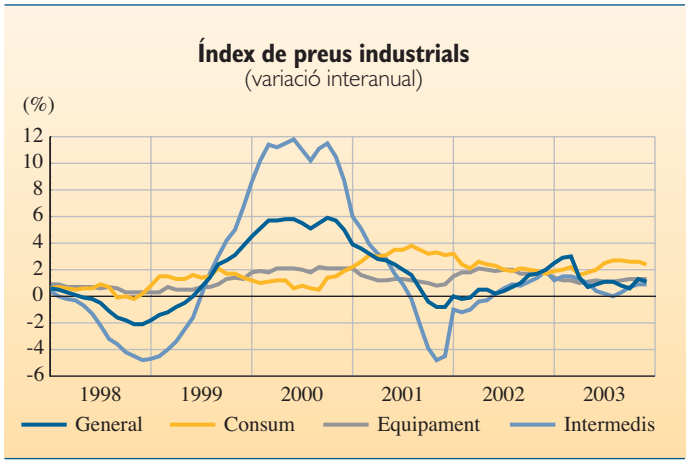

Si del que es tracta és d'assenyalar quins segments de despesa han estat més inflacionistes a Catalunya que a la resta d'Espanya, apareix novament l'Alimentació, acompanyat del Vestit i calçat, el Parament de la llar, el de Lleure i cultura i el calaix de sastre que integren els serveis personals agrupats en l'epígraf d'Altres. Si la comparació es fa amb la Unió Europea, a aquest components s'hi ha d'afegir l'Hostaleria i restauració.

El diferencial de preus entre Espanya i la Unió Europea s'estabilitza lleument per sota de l'u per cent.

El fort repunt de la mitjana de preus de l'epígraf Begudes alcohòliques i tabac i en menor mesura de l'Alimentació i de l'Habitatge ha suavitzat la retallada de la taxa d'inflació de la Unió Europea i ha permès a l'economia espanyola continuar escurçant el diferencial de preus fins a fregar els mínims dels darrers cinc anys. Una reducció directament lligada amb la tendència clarament descendent que manté la inflació subjacent de l'economia espanyola d'ençà mitjan de 2002.

La persistent feblesa de la demanda al conjunt de la Unió Europea i la creixent competitivitat via preus de les importacions de fora de la zona de l'euro –especialment de moltes primeres matèries i productes intermedis– han estat els factors determinants en la notable contenció dels preus industrials. Una moderació que ha jugat un paper determinant en la consolidació de la tendència descendent de la inflació subjacent, i per extensió, de l'índex general de preus de consum.

Consum d'energia i aigua

Consum d'electricitat i gas natural

(Mwh)

Període	Electricitat de baixa tensió			Gas natural
	Total	Domèstic	Comercial i industrial	Total
1995	3.731.802	1.368.597	2.363.205	2.832.143
1996	3.874.091	1.417.642	2.456.449	3.072.723
1997	3.969.434	1.445.977	2.523.457	3.016.183
1998	4.085.961	1.348.107	2.737.854	3.157.261
1999	4.209.561	1.382.271	2.827.290	3.557.244
2000	4.386.793	1.588.142	2.798.651	3.622.682
2001	4.504.479	2.393.536	2.110.943	3.212.103
2002	4.605.950	2.640.712	1.965.238	3.328.223
1r.tr.	1.248.003	764.858	483.145	1.647.077
2n.tr.	1.076.109	632.208	443.901	826.878
3r.tr.	1.141.856	592.486	549.370	404.886
4t.tr.	1.139.982	651.160	488.822	449.384
2003	4.778.747	2.696.030	2.082.717	3.180.604
1r.tr.	1.272.839	770.276	502.563	1.455.192
2n.tr.	1.107.426	635.985	471.441	807.285
3r.tr.	1.278.809	654.318	624.491	364.991
4t.tr.	1.119.673	635.451	484.222	553.136

Nota: El 2001 es produeix un trencament de la sèrie de consum d'electricitat per usos.
Font: FecsaEndesa i Gas Natural. Dades facilitades pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Variació (%)	Electricitat			Gas natural
	Total	Domèstic	Cial.-indtal.	
4t.tr.2003/4t.tr.2002	–1,8	–2,4	–0,9	23,1
2n.sem.03/2n.sem.02	5,1	3,7	6,8	7,5
2003/2002	3,8	2,1	6,0	–4,4
2002/2001	2,3	10,3	–6,9	3,6

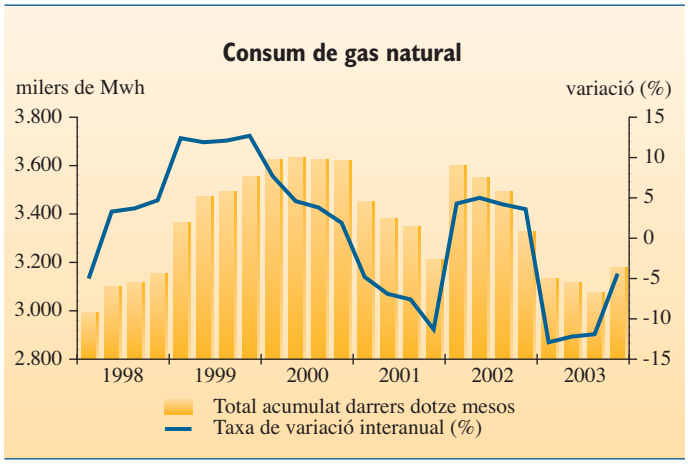

Consum d'aigua

Període	Total		Estructura d'usos (milers m³)		
	Núm.índex	milers m³	Domèstic	Comercial i industrial	Altres
1991	100,-	138.081	81.689	44.153	12.239
1992	95,5	131.842	79.947	40.848	11.048
1993	89,6	123.660	76.854	35.662	11.143
1994	87,6	120.914	76.153	34.550	10.211
1995	86,4	119.319	75.739	33.428	10.151
1996	83,8	115.716	74.335	32.672	8.709
1997	84,2	116.217	74.831	33.413	7.973
1998	84,3	116.353	74.523	33.473	8.357
1999	82,9	114.464	72.930	33.043	8.491
2000	83,4	115.130	74.044	32.972	8.114
2001	83,0	114.544	73.448	32.936	8.159
1r.tr.		27.723	18.692	7.415	1.616
2n.tr.		29.011	18.834	8.235	1.941
3r.tr.		29.953	18.577	8.937	2.439
4t.tr.		27.856	17.344	8.349	2.163
2002	81,7	112.749	73.684	32.247	6.819
1r.tr.		29.027	19.835	7.685	1.506
2n.tr.		26.904	17.823	7.731	1.350
3r.tr.		29.226	18.607	8.626	1.993
4t.tr.		27.592	17.418	8.205	1.969
2003	82,9	114.531	74.044	32.639	7.848
1r.tr.		29.825	20.394	7.988	1.443
2n.tr.		27.687	18.241	7.786	1.660
3r.tr.		30.152	18.353	9.101	2.699
4t.tr.		26.867	17.055	7.765	2.047

Font: Societat General d'Aigües de Barcelona, SA. Dades recollides i facilitades pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Variació (%)	Total	Domèstic	Comercial i industrial	Altres
4t.tr. 2003 / 4t.tr. 2002	–2,6	–2,1	–5,4	4,0
2n.sem.2003/2n.sem.2002	0,4	–1,7	0,2	19,8
2003/2002	1,6	0,5	1,2	15,1
2002/2001	–1,6	0,3	–2,1	–16,4

La contenció del consum d'aigua durant el darrer trimestre de l'any ha compensat l'increment estival derivat de l'onada de calor i de l'augment del turisme.

El 2003 acaba amb uns consums d'aigua i d'electricitat de baixa tensió moderadament superiors als d'un any abans. Pel que fa al consum d'aigua, cal constatar la creixent eficiència d'aquest tipus de consum per a usos productius, majoritàriament terciaris. Per contra, el consum d'electricitat mostra un comportament notablement expansiu, derivat bàsicament de l'augment del nombre d'unitats consumidores, ja siguin noves llars o nous establiments destinats a usos productius. El retrocés del consum de gas natural s'explica per decisions de caire industrial i també per la creixent competència de l'electricitat a l'hora de satisfer les necessitats d'energia de les llars.

Matriculació de vehicles

Evolució del parc automobilístic

Període	Província de Barcelona			Catalunya
	Matriculacions	Baixes	Saldo	Matriculacions
1991	185.902	61.557	124.345	240.552
1992	192.843	79.213	113.630	249.272
1993	136.146	78.194	57.952	177.508
1994	152.956	88.085	64.904	201.340
1995	146.294	72.041	74.253	192.892
1996	158.475	64.536	93.939	208.518
1997	183.053	76.683	106.370	251.549
1998	230.146	77.727	152.419	299.134
1999	264.252	88.177	176.075	343.708
2000	257.437	106.555	150.882	328.456
2001	253.097	139.349	113.748	318.543
1r.tr.	66.068	33.204	32.864	82.882
2n.tr.	71.320	35.765	35.555	89.834
3r.tr.	56.988	30.990	25.998	73.138
4t.tr.	58.721	39.390	19.331	72.689
2002	228.905	170.722	58.183	290.080
1r.tr.	58.021	44.490	13.531	67.170
2n.tr.	59.876	40.758	19.118	78.689
3r.tr.	53.966	36.495	17.471	69.438
4t.tr.	57.042	48.979	8.063	74.783
2003	250.453	183.562	66.891	326.012
1r.tr.	55.731	42.953	12.778	72.319
2n.tr.	67.219	44.977	22.242	86.650
3r.tr.	60.949	40.671	20.278	79.808
4t.tr.	66.554	54.961	11.593	87.235

Nota: Exclosos ciclomotors. Dades provisionals pels darrers dotze mesos.
Font: DGT, Prefectura Provincial de Trànsit de Barcelona i Idescat. Elaboració pròpia.

Variació (%)	Província de Barcelona		
	Matriculacions	Baixes	Saldo
4t.tr.2003/4t.tr.2002	16,7	12,2	43,8
2n.sem.2003/2n.sem.2002	14,9	11,9	24,8
2003/2002	9,4	7,5	15,0
2002/2001	–9,6	22,5	–48,8

L'augment del nombre de vehicles matriculats durant el darrer trimestre de 2003 respon a la millora de les expectatives de consumidors i empreses després d'un any i mig ple d'incerteses.

L'increment de gairebé el 17% registrat per les vendes de vehicles nous a la província de Barcelona durant els darrer mesos de 2003 permet consolidar el canvi de tendència iniciat i apuntalat durant els mesos centrals de l'any. Aquest darrer impuls ha estat determinant per poder compensar el retrocés acumulat durant 2002 i acostar novament les xifres de matriculació als màxims històrics assolits durant els darrers anys del segle passat. A l'espera d'observar com evoluciona aquest segment de la demanda, no s'ha d'oblidar que una bona part del dinamisme de final d'any obeeix a factors extraordinaris que s'aniran diluint a mesura que transcorri el 2004.

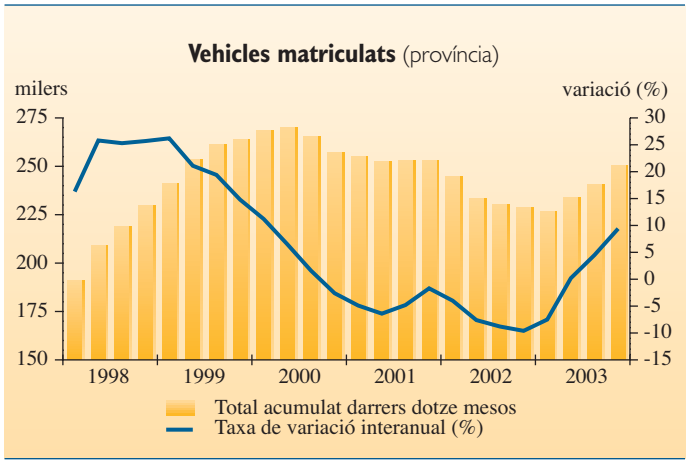

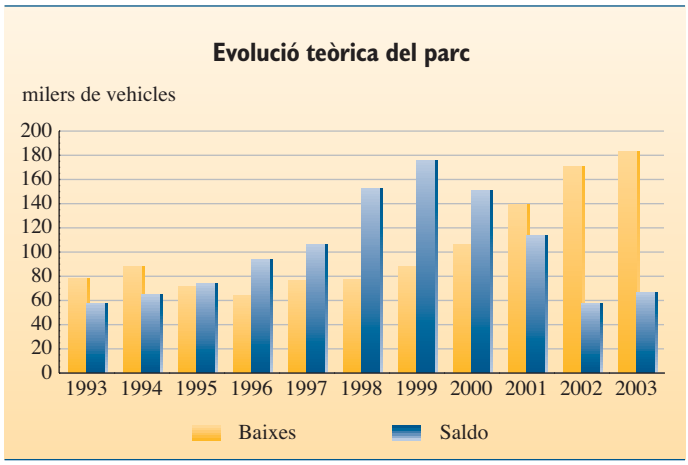

A més de l'augment de la població adulta i del nombre d'ocupats i d'uns costos de finançament en mínims històrics, l'evolució de les matriculacions reflecteix també el resultat dels primers símptomes de represa de la inversió empresarial i especialment, de les empreses més directament lligades a l'activitat turística i a cobrir els serveis d'acollida dels visitants. En són un bon exemple les empreses de lloguer de vehicles que operen a l'àrea de Barcelona que han aprofitat per augmentar i modernitzar el seu parc davant del previsible increment de la demanda associada a la celebració del Fòrum.

En paral·lel a l'augment de les matriculacions, el total de vehicles donats de baixa ha assolit un nou màxim enmig d'una tendència clarament de desacceleració. Una evolució que sembla abocada a l'estancament o fins i tot a un canvi de signe de manera força immediata atès que les xifres més recents de baixes anuals són sensiblement superiors a les xifres de matriculacions de deu anys enrere.

El saldo anual d'aproximadament 67.000 vehicles entre matriculacions i baixes, indicatiu de l'evolució quantitativa del parc motoritzat operatiu, confirma que, al marge del creixent protagonisme del procés de renovació-modernització del parc, l'increment de les matriculacions incideix en un moderat però constant augment de les ràtios de motorització de la població i, en conseqüència, de congestió de la xarxa viària.

Escombraries recollides (en contenidors) (tones)

Període	Domiciliàries	Selectiva	Total
1992	675.215	n.d.	n.d.
1993	666.388	13.311	679.699
1994	650.057	15.604	665.661
1995	622.585	16.625	639.210
1996	627.134	20.596	647.730
1997	635.803	23.485	659.288
1998	631.956	32.201	663.801
1999	647.516	43.617	691.133
2000	658.067	44.204	702.270
2001	621.179	51.457	672.636
2002	601.559	55.551	657.110
1r.tr.	151.945	14.107	166.052
2n.tr.	156.117	13.916	170.033
3r.tr.	137.764	12.268	150.032
4t.tr.	155.732	15.260	170.992
2003	535.310	62.407	597.717
1r.tr.	142.519	14.637	157.156
2n.tr.	135.328	14.913	150.241
3r.tr.	122.297	15.241	137.538
4t.tr.	135.166	17.616	152.782

Nota: Les dades de l'any en curs són provisionals.
Font: Direcció de Serveis de Neteja Urbana de l'Ajuntament de Barcelona.

Variació (%)	Domiciliària	Selectiva	Total
4t.tr.2003/4t.tr.2002	–13,2	15,4	–10,7
2n.sem.2003/2n.sem.2002	–12,3	19,4	–9,6
2003/2002	–11,0	12,3	–9,0
2002/2001	–3,2	8,0	–2,3

L'impuls dels sistemes de recollida selectiva de la brossa orgànica en nombrosos barris de la ciutat al llarg de l'any 2003 accelera el procés de reducció del volum d'escombraries domiciliàries de rebuig.

Efectivament, en els darrers tres anys, el pes total de les deixalles domiciliaries indiferenciades s'ha reduït en quasi 123.000 tones a la ciutat de Barcelona, fet que representa un descens d'aproximadament el 6% de mitjana anual. Un retrocés que comença a ser significatiu en el ritme de descens dels residus generats a la ciutat i decisiu per aconseguir una reducció efectiva de la quantitat i toxicitat dels mateixos.

A final d'any la recollida domiciliària d'escombraries a Barcelona suposava el 79% del pes total dels residus de la ciutat, però el total de la fracció de rebuig –que correspon bàsicament a la domiciliària– s'ha reduït fins el 67,7% del total. La diferència percentual respon a la possibilitat de separar en origen la matèria orgànica de la resta; és a dir, al sobtat augment de la fracció orgànica de residus municipals que a finals del 2003 supera les cent mil tones. Després d'ampliar considerablement la implantació de sistemes de recollida adients, amb la divulgació de campanyes específiques i el consegüent augment de la conscienciació popular respecte la importància de la recuperació de la matèria orgànica i el reciclatge de materials, tres de cada quatre tones són d'origen domiciliari.

Recollida selectiva (en contenidors) (tones)

Període	Paper	Envasos	Vidre	Total
1995	4.244	2.153	10.228	16.625
1996	7.322	2.707	10.567	20.596
1997	9.153	3.147	11.185	23.485
1998	15.650	4.153	12.398	32.201
1999	24.317	5.392	13.908	43.617
2000	22.688	6.547	14.969	44.204
2001	26.854	8.016	16.588	51.457
2002	27.927	9.431	18.192	55.551
1r.tr.	7.028	2.300	4.779	14.107
2n.tr.	6.987	2.401	4.528	13.916
3r tr.	6.131	2.162	3.975	12.268
4t.tr.	7.782	2.568	4.911	15.260
2003	31.711	10.645	20.053	62.407
1r.tr.	6.881	2.602	5.155	14.637
2n.tr.	7.254	2.679	4.980	14.913
3r tr.	8.131	2.558	4.553	15.241
4t.tr.	9.445	2.806	5.365	17.616

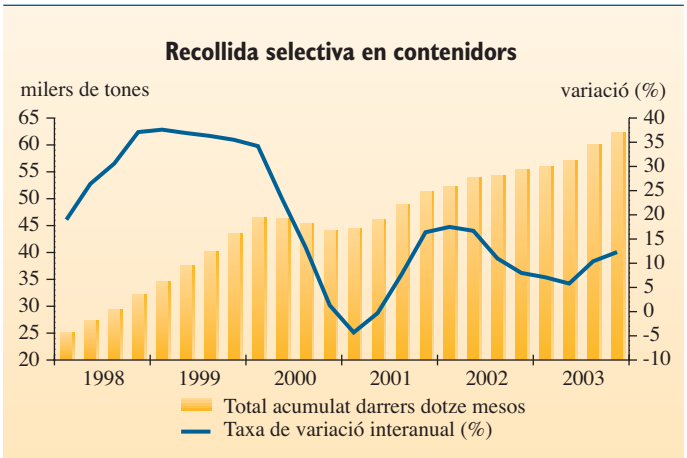

D'altra banda, segons les dades provisionals de la Direcció de Serveis de Neteja Urbana, l'any 2003 s'ha recollit selectivament un 32,3% dels residus generats a la ciutat de Barcelona. Un resultat que s'acosta molt a l'objectiu d'assolir el 36% de recuperació de residus el 2003, fixat pel vigent Programa de Gestió de Residus Municipals de Catalunya .

Les dades referides a la recollida selectiva en contenidors mantenen un afermat ritme de creixement i mostren escasses incidències en l'evolució dels tres components de paper, vidre i envasos. Cal tenir en compte però, que es tracta de xifres provisionals mentre no s'incorporin les dades procedents de la recollida selectiva comercial, que modificarà a l'alça l'actual 12,3% de creixement anual.

En resum, durant el 2003, s'ha continuat avançant en el procés d'estendre una gestió sostenible i recuperadora dels residus generats a la ciutat. Les actuacions en els sistemes de recollida pneumàtica i especialment en la bicompartimentada en el segment de les escombraries domiciliàries han contribuït al desenvolupament sostenible en una doble vessant: reduint la generació de deixalles i augmentant la qualitat dels residus recuperats.

IV. Transports i comunicacions

Port: mercaderies i passatgers

Tràfic de mercaderies pel port de Barcelona

(milers de tones)

Període	Total		Càrrega General		Líquids a doll		Sòlids a granel		Total	
	Sortida	Entrada	Sortida	Entrada	Sortida	Entrada	Sortida	Entrada	Exportacions	Importacions
1991	5.253	13.059	3.761	2.988	417	7.209	1.075	2.862	2.607	9.917
1992	5.330	13.008	4.258	3.343	388	7.140	684	2.525	3.089	10.241
1993	5.217	12.466	3.969	2.947	361	7.298	887	2.222	3.575	10.296
1994	6.975	13.415	5.065	3.473	225	7.810	1.685	2.132	4.796	11.130
1995	7.949	14.782	5.428	3.973	284	7.931	2.237	2.878	5.832	13.080
1996	8.803	14.769	5.949	4.146	235	8.112	2.619	2.512	6.573	12.725
1997	9.398	15.489	6.723	5.042	281	7.764	2.394	2.683	6.762	13.629
1998	9.073	15.652	7.137	5.943	293	6.946	1.644	2.763	6.148	13.633
1999	9.783	18.093	8.258	7.065	280	8.219	1.245	2.809	6.431	16.001
2000	11.015	18.790	9.610	7.975	378	8.588	1.027	2.227	7.504	16.761
2001	11.256	20.213	9.994	8.142	392	9.123	870	2.948	7.569	17.720
1r.tr.	2.712	5.014	2.332	1.924	111	2.390	269	701	1.826	4.281
2n.tr.	2.928	5.296	2.618	2.200	106	2.285	205	811	1.910	4.624
3r.tr.	2.914	4.860	2.612	2.121	102	2.063	200	677	1.959	4.339
4t.tr.	2.702	5.043	2.432	1.897	73	2.386	196	760	1.873	4.477
2002	11.466	21.142	10.396	8.899	469	9.461	601	2.782	7.783	18.868
1r.tr.	2.531	5.285	2.293	1.978	74	2.645	165	661	1.668	4.618
2n.tr.	3.043	5.391	2.780	2.388	157	2.266	106	737	2.088	4.844
3r.tr.	2.977	5.183	2.658	2.247	131	2.277	188	659	1.973	4.641
4t.tr.	2.916	5.283	2.664	2.286	108	2.273	143	725	2.054	4.764
2003	12.417	22.357	11.133	9.785	522	9.638	763	2.935	8.418	19.609
1r.tr.	2.724	5.349	2.447	2.166	118	2.478	159	705	1.834	4.752
2n.tr.	3.109	5.504	2.807	2.473	188	2.199	113	832	2.031	4.791
3r.tr	3.340	5.552	2.950	2.442	113	2.457	276	653	2.254	4.822
4t.tr.	3.245	5.953	2.928	2.704	102	2.504	215	745	2.300	5.244

Nota: Les dades dels darrers 12 mesos són provisionals.
Font (per a tot l'apartat): Autoritat Portuària de Barcelona. Elaboració pròpia.

Variació (%)	Tràfic total	Sortides				Entrades			
		Total	Càrrega General	Líquids a doll	Sòlids a granel	Total	Càrrega General	Líquids a doll	Sòlids a granel
				2003/2002					
Total	6,6	8,3	7,1	11,2	26,9	5,7	10,0	1,9	5,5
Cabotatge	13,3	8,6	6,1	39,6	35,0	20,9	12,0	10,1	136,5
Exterior	5,2	8,2	7,6	3,8	22,8	3,9	9,6	1,0	–3,4
				2002/2001					
Total	3,6	1,9	4,0	19,8	–30,9	4,6	9,3	3,7	–5,6
Cabotatge	–3,6	–0,1	4,5	–4,7	–41,9	–8,8	7,5	–23,4	–11,8
Exterior	5,4	2,8	3,8	28,4	–23,5	6,5	9,6	7,8	–5,2

La reactivació dels fluxos comercials per via marítima durant la segona meitat de l'any passat ha permès situar el total de mercaderia que ha passat pel port prop dels 35 milions de tones, dos milions més que un any abans. En termes relatius es tracta d'un augment del 6,6%, un ritme de creixement que pràcticament dobla el registrat durant el 2002 i que sorprèn positivament atesa la desacceleració que ha patit el creixement econòmic al conjunt de la Unió Europea i l'absència de signes de recuperació efectiva per part de l'economia catalana, que malgrat tot, ha mantingut un creixement superior al 2% en termes reals.

Donat el diferencial de creixement que durant el 2003 ha mantingut l'economia catalana i també l'espanyola en relació amb la de la Unió Europea, no ha de sorprendre que l'activitat del port de Barcelona pel que fa a fluxos comercials hagi registrat els creixements més elevats en el segment del tràfic amb la resta de ports espanyols. Pel que fa al tràfic exterior, els sectors més dinàmics han estat els dels intercanvis comercials amb els ports d'Extrem Orient i els d'Amèrica del Sud, en correspondència amb la conjuntura expansiva o el símptomes de recuperació de les principals economies d'aquestes àrees.

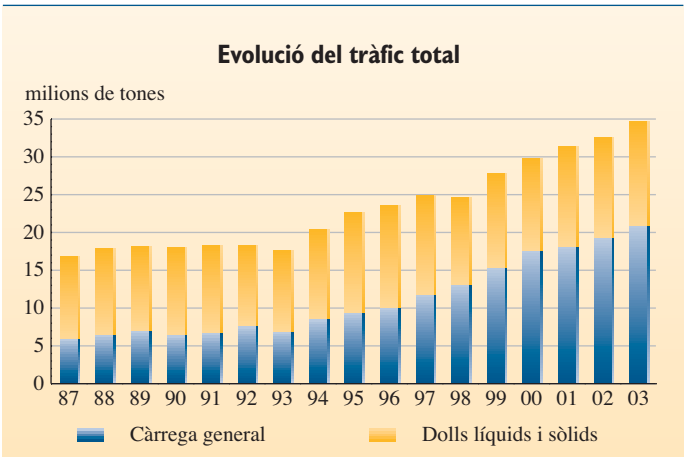

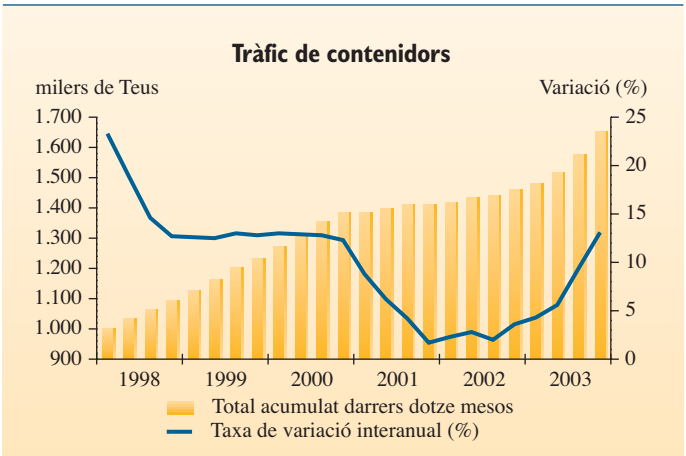

Sense menysprear l'impuls del comerç exterior –reflectit en l'augment de la càrrega conteneritzada– el creixement del tràfic portuari s'ha recolzat en el de cabotatge.

Lligat al protagonisme conjuntural del tràfic de cabotatge, el volum de mercaderia embarcada ha crescut més que la desembarcada en termes relatius. Amb tot, el port de Barcelona és bàsicament una porta d'entrada de mercaderies, tant per a l'activitat productiva com per a satisfer la demanda de consum. La relació és de gairebé dues tones desembarcades per cada tona embarcada. Un desequilibri imputable bàsicament al tràfic de matèries primeres energètiques –especialment gas natural– i de matèries primeres i productes agro-ramaders.

Durant el darrer trimestre de 2003, la mercaderia de càrrega general –i especialment la conteneritzada– ha registrat un notable impuls que ha permès situar l'increment del conjunt de l'any a l'entorn del 8,5%, la taxa més elevada dels darrers tres anys. De la resta de productes, l'agregat dels sòlids transportats a doll –un segment que representa poc més del 10% del total del tràfic portuari– ha registrat el creixement més elevat amb un 9,3%, mentre que l'augment del conjunt dels líquids a doll –majoritàriament hidrocarburs– s'ha limitat a un 2,3%.

Tràfic de contenidors

Període	Nombre de contenidors (Teus)			Mercaderia
	Exterior	Cabotatge	Total	milers tones
1991	n.d.	n.d.	488.917	5.001
1992	n.d.	n.d.	552.309	5.738
1993	391.934	109.212	501.146	5.411
1994	476.531	128.825	605.356	6.097
1995	539.547	149.777	689.324	6.981
1996	608.203	159.033	767.236	7.628
1997	762.097	209.824	971.921	9.071
1998	842.097	253.016	1.095.113	10.002
1999	944.855	290.132	1.234.987	11.532
2000	1.075.954	311.438	1.387.392	12.989
2001	1.101.975	309.079	1.411.054	13.430
1r.tr.	252.033	72.308	324.341	3.078
2n.tr.	289.470	84.950	374.420	3.499
3r.tr.	293.343	78.482	371.825	3.530
4t.tr.	267.129	73.339	340.468	3.323
2002	1.166.070	295.162	1.461.232	13.842
1r.tr.	259.125	73.146	332.271	3.093
2n.tr.	312.212	80.004	392.206	3.708
3r.tr.	303.421	72.686	376.107	3.531
4.tr.	291.312	69.326	360.648	3.510
2003	1.328.439	323.927	1.652.366	15.344
1r.tr.	284.105	67.463	351.568	3.366
2n.tr.	336.104	92.534	428.638	3.860
3r.tr.	344.930	90.490	435.420	3.989
4t.tr.	363.300	73.440	436.740	4.129

Variació (%)	Teus			Tones
	Exterior	Cabotatge	Total	
4t.tr.2003/4t.tr.2002	24,7	5,9	21,1	17,6
2n.sem.2003/2n.sem.2002	19,1	15,4	18,4	15,3
2003/2002	13,9	9,7	13,1	10,9
2002/2001	5,8	–4,5	3,6	3,1

El tràfic exterior de contenidors, amb un increment del l4%, es revela com el segment més expansiu del tràfic de mercaderies pel port de la ciutat.

Com ja s'ha apuntat, el conglomerat de les mercaderies transportades en contenidors –que acostumen a ser productes acabats i semi-elaborats i en conseqüència, d'elevat valor afegit– ha finalitzat l'any amb un creixement rellevant tant en valors absoluts –1,5 milions de tones més que durant el 2002– com relatius, atès que aquesta xifra representa un augment de gairebé l'11%. En nombre de contenidors –s'han comptabilitzat 1,65 milions, un nou màxim anual– l'increment ha estat del 13%, el més elevat entre els ports espanyols que han registrat un tràfic superior al milió de Teus/any.

Distribució del tràfic per productes (2003)

Productes	Tones	Variació (%) 2003/2002	Variació (%) 2002/2001
Gas natural	4.759.430	1,2	14,8
Gasoil, gasolina i fuel	3.961.679	4,3	–2,8
Altres productes energètics	490.355	15,5	–7,0
Productes siderúrgics	1.370.315	–7,5	11,3
Productes metal·lúrgics	723.899	–0,8	3,8
Potasses i altres adobs	404.320	94,3	–27,9
Productes químics	3.280.665	8,0	5,7
Ciment i clínker	991.739	35,5	–18,0
Altres materials de construcció	923.641	4,2	4,9
Cereals i farines	648.376	6,4	2,9
Faves i farina de soja	1.461.067	–4,8	–8,1
Pinso i farratges	339.231	4,3	–13,9
Fruites i verdures	367.847	1,3	2,9
Begudes i derivats	812.701	12,9	2,1
Olis i greixos	685.838	23,4	–16,2
Tabac, cafè i cacau	569.981	–8,1	3,9
Resta de productes alimentaris	1.308.077	4,8	0,9
Paper i pasta	807.666	9,6	5,4
Maquinària i recanvis	993.187	11,0	–8,7
Automòbils i peces	1.178.308	12,5	4,1
Resta de mercaderies	3.652.375	6,8	15,4
Tares	5.043.990	11,3	5,8
Total	**34.774.687**	**6,6**	**3,6**

Els productes energètics i els sidero-metal·lúrgics cedeixen protagonisme a un ampli ventall de mercaderies entre les que destaquen algunes productes alimentaris, els químics i els automòbils i maquinària.

L'observació de les dades referides al tràfic per productes o agrupacions més o menys homogènies posa de manifest la diversitat de variacions que s'amaga rera l'increment del 6,6% del total. Els automòbils i components juntament amb els productes químics són dos dels capítols quantitativament més importants que mantenen una trajectòria clarament expansiva per segon any consecutiu. En la mateixa línia expansiva –però amb volums menys rellevants– hom pot distingir les begudes i derivats, els cereals i farines, el paper i pasta i els materials de construcció excepte el ciment.

El tràfic de derivats del petroli, d'adobs i potasses, de ciment, d'olis i greixos i de maquinària, ha repuntat amb força durant el 2003 després del retrocés d'un any abans. L'entrada de gas natural –el capítol més important en termes absoluts– i de fruites i verdures ha registrat un creixement testimonial. Les variacions negatives s'han concentrat bàsicament en el tràfic de productes siderúrgics, faves i farina de soja i el tabac, cafè i cacau.

Orígen/destí del tràfic portuari exterior (2003)

Àrees geogràfiques	Tones	Variació (%) 2003/2002	Variació (%) 2002/2001
França / Itàlia	4.902.630	6,2	3,4
Europa (Atlàntic)	1.405.600	5,2	2,5
Medi Or., Negre, Caspi i Roig	3.234.254	–13,0	19,8
Golf Pèrsic	732.336	–2,8	–11,9
Sud i sud-est asiàtic	1.764.638	12,0	–5,0
Extrem Orient i Japó	2.470.214	19,3	5,4
Àfrica mediterrània	5.630.520	7,4	16,9
Àfrica atlàntica	535.658	43,2	–5,6
Àfrica del Sud i del Pacífic	242.649	–2,6	–26,8
Amèrica del Nord (Atlàntic)	1.548.327	–7,0	9,3
Golf de Mèxic	1.151.095	12,3	–22,5
Amèrica Central i Carib	773.162	–14,7	8,1
Amèrica del Sud (Atlàntic)	2.306.962	13,4	–1,1
Amèrica del Nord (Pacífic)	232.925	–4,7	–7,3
Amèrica del Sud (Pacífic)	165.238	–4,6	26,3
Oceania i Illes del Pacífic	164.620	–0,8	9,0

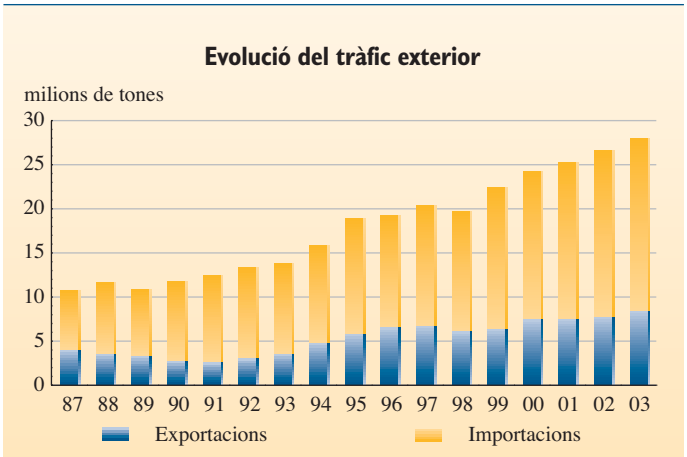

El retrocés del tràfic d'aquests tipus de productes juntament amb l'estancament en la importació de gas natural expliquen el major dinamisme en termes relatius de les exportacions via marítima –creixen un 8,2%– en comparació amb el total de les importacions, quantitativament molt més significatives però que durant aquest darrer any només han augmentat un 3,9%. La davallada dels fluxos comercials entre Barcelona i els ports de la Mediterrània Oriental, inclosos els dels mars Roig, Caspi i Negre, i amb els atlàntics d'Amèrica del nord s'explica en bona part per raons puntuals –conflicte a l'Iraq– i per la retallada de les importacions de primeres matèries abans enumerades.

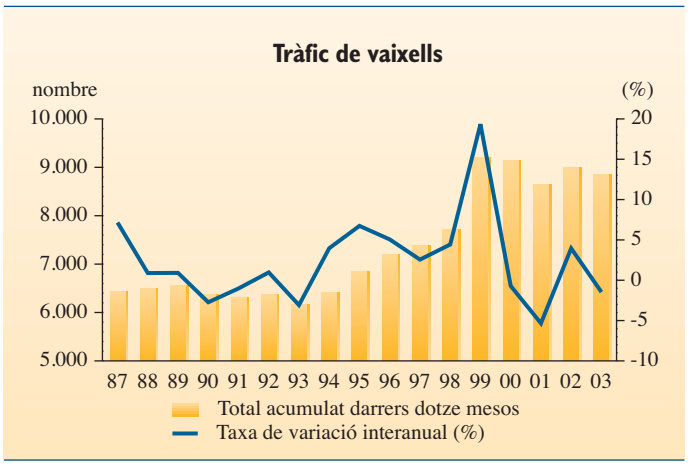

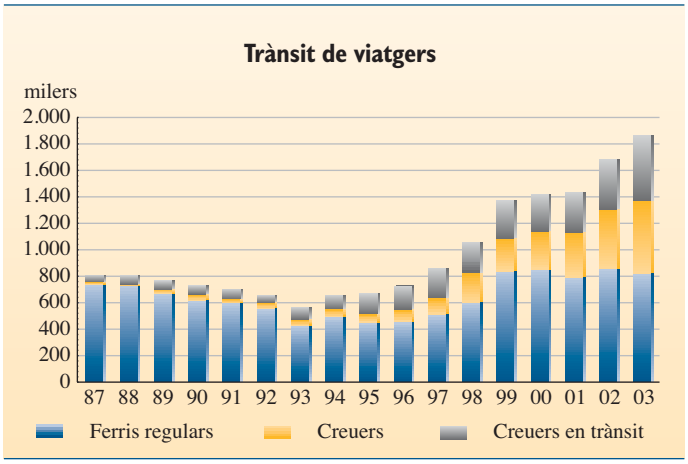

El nombre de vaixells que han operat al port s'ha reduït lleument, alhora que han augmentat els fluxos comercials amb els ports asiàtics de l'Índic i el Pacífic.

El tràfic mercantil entre Barcelona i els ports de l'Àfrica mediterrània i d'Europa, que representa aproximadament un 40% del tràfic total del port de la ciutat, ha tancat el 2003 amb unes taxes de creixement en línia amb l'evolució del tràfic total i en consonància amb les esquifides taxes de creixement econòmic de l'àrea. Els increments més significatius s'han produït amb els ports d'Extrem Orient i Japó, Golf de Mèxic, Àfrica Occidental –poc rellevant en termes absoluts– i els de la costa atlàntica d'Amèrica el Sud. Uns creixements que responen a l'augment dels intercanvis comercials amb algunes de les economies emergents més significatives i amb d'altres que, com Argentina i Brasil, comencen a superar les dramàtiques crisis econòmiques i financeres en les que han estat immerses aquests darrers anys.

Trànsit de passatgers

Període	Ferris regulars	Creuers	Creuers en trànsit	Total
1991	595.298	32.869	82.555	710.722
1992	556.197	46.502	59.230	661.929
1993	425.025	50.619	96.297	571.941
1994	490.843	63.321	108.934	663.098
1995	448.170	69.563	156.374	674.107
1996	453.126	98.912	179.123	731.161
1997	509.944	127.894	231.096	868.934
1998	602.361	224.136	238.925	1.065.422
1999	836.656	247.758	293.838	1.378.252
2000	847.973	291.405	285.537	1.424.915
2001	790.260	342.633	310.167	1.443.060
1r.tr.	98.941	8.666	5.927	113.534
2n.tr.	190.786	113.909	105.433	410.128
3r.tr.	377.619	149.116	135.113	661.848
4t.tr.	122.914	70.942	63.694	257.550
2002	855.865	447.921	386.738	1.690.524
1r.tr.	133.536	12.835	17.167	163.088
2n.tr.	193.628	143.662	121.394	458.684
3r.tr.	414.194	198.081	144.564	756.839
4t.tr.	114.507	93.793	103.613	311.913
2003	820.737	548.318	500.912	1.869.967
1r.tr.	100.653	8.748	19.657	129.058
2n.tr.	212.159	169.005	149.505	530.669
3r.tr.	414.234	252.062	202.980	869.276
4t.tr.	93.691	118.503	128.770	340.964

Variació (%)	4t.tr.03/ 4t.tr.02	2n.sem.03/ 2n.sem.02	2003/2002	2002/2001
Ferris regulars	–18,2	–3,9	–4,1	8,3
Creuers	26,3	27,0	22,4	30,7
Creuers en trànsit	24,3	33,7	29,5	24,7
Total	9,3	13,2	10,6	17,1

El negoci dels creuers ha fet créixer més d'un 10% el trànsit de passatgers pel port.

Un any més, el segment d'activitat més expansiu del port barceloní ha estat el dels creuers. L'augment del nombre d'operadors que han instal·lat la seva seu operativa a Barcelona i de rutes que hi fan escala –en part pel desplaçament cap al Mediterrani Central i Occidental de vaixells i recorreguts assentats fins fa ben poc a la zona Oriental– i la creixent popularització d'aquest tipus de viatge d'oci, explica que durant el 2003 s'hagi assolit per segon any consecutiu un increment superior al 25% del nombre de passatgers de creuers. Per contra, s'ha reduït lleument el nombre de viatgers dels ferris que uneixen Barcelona amb les Illes i altres ports europeus. Un retrocés especialment significatiu i reiteratiu durant el darrer trimestre de l'any.

Aeroport: passatgers i mercaderies

Trànsit de passatgers i tràfic de mercaderies per l'aeroport de Barcelona

	Avions			Passatgers (milers)					Mercaderies (tones)		
					Interior		Internacional				
Període	Total[1]	Interior	Internacional	Total[1]	BCN-MDD	Resta	UE	Resta	Total[1]	Interior	Internacional
1991	127.288	63.806	59.242	9.145	1.854	3.856			58.516	30.290	31.372
1992	141.678	68.053	68.028	10.328	2.124	3.999	3.073	848	72.054	34.202	38.180
1993	137.069	65.144	68.397	9.997	2.088	3.618	3.179	774	57.480	29.637	27.841
1994	145.583	73.863	68.929	10.648	2.369	3.726	3.412	795	58.891	27.840	31.051
1995	155.803	80.249	72.593	11.728	2.545	4.206	3.593	970	68.285	31.047	37.238
1996	180.462	91.868	85.810	13.434	2.858	4.704	4.239	1.117	80.077	32.452	47.625
1997	210.960	111.996	96.019	15.066	2.971	5.330	5.002	1.260	80.946	32.383	48.520
1998	217.553	113.140	104.413	16.195	3.116	5.559	5670	1.402	80.032	31.802	48.230
1999	233.609	119.932	113.666	17.422	3.303	5.746	6.553	1.527	86.215	32.920	53.253
2000	256.905	122.312	131.534	19.809	3.894	6.252	7.513	1.838	88.763	32.996	55.768
2001	273.118	130.819	142.298	20.745	3.982	6.570	8.144	1.848	81.882	28.378	53.503
1r.tr.	64.999	31.743	33.256	4.451	1.054	1.391	1.648	302	21.312	7.234	14.078
2n.tr.	71.422	34.442	36.980	5.675	1.076	1.741	2.260	545	21.120	7.411	13.709
3r.tr.	72.606	34.099	38.507	6.097	849	1.980	2.477	732	19.302	7048	12.254
4t.tr.	64.088	30.535	33.553	4.525	1.003	1.458	1.759	268	20.148	6.686	13.462
2002	271.023	123.149	144.733	21.348	4.038	6.360	9.035	1.741	75.905	25.262	50.643
1r.tr.	61.063	28.532	31.867	4.488	996	1.356	1.803	294	17.958	5.932	12.026
2n.tr.	69.232	31.288	37.046	5.603	1.103	1.595	2.411	453	19.490	6.630	12.860
3r tr.	72.732	32.328	39.598	6.268	868	1.938	2.748	663	18.447	6.511	11.935
4t.tr.	67.996	31.001	36.222	4.987	1.072	1.471	2.073	331	20.011	6.189	13.822
2003	282.013	127.866	150.987	22.752	4.150	6.922	10.310	1.160	70.118	22.854	47.263
1r.tr.	66.480	30.517	35.402	4.732	1.040	1.433	2.018	196	17.059	5.288	11.771
2n.tr.	70.836	32.189	37.654	5.888	1.108	1.735	2.767	229	17.177	5.719	11.457
3r tr.	75.449	33.756	40.775	6.699	897	2.138	3.095	501	16.933	6.009	10.925
4t.tr.	69.248	31.404	37.156	5.433	1.105	1.616	2.430	233	18.948	5.838	13.110

[1]. Es comptabilitza la totalitat del tràfic, no només el comercial. Les dades trimestrals són provisionals.
Font (per a tot l'apartat, si no s'indica el contrari): Aeroport de Barcelona.

Variació (%)	Passatgers			
	4t.tr.03/ 4t.tr.02	2n.sem.03/ 2n.sem.02	2003/2002	2002/2001
Total	8,9	7,8	6,6	2,9
BCN-MDD	3,1	3,2	2,8	1,4
Resta interior	9,9	10,1	8,8	–3,2
Unió Europea	17,2	14,6	14,1	10,9
Resta internacional	–29,6	–26,2	–33,3	–6,1

Variació (%)	Avions			
	4t.tr.03/ 4t.tr.02	2n.sem.03/ 2n.sem.02	2003/2002	2002/2001
Total	1,8	2,8	4,1	-0,8
Interior	1,3	2,8	3,8	-5,9
Internacional	2,6	2,8	4,3	1,7

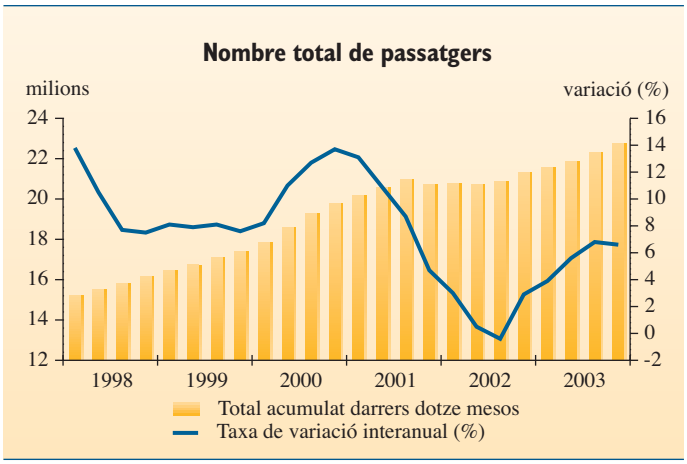

L'evolució durant el 2003 del trànsit de viatgers per l'aeroport de Barcelona ha estat més positiva del que s'esperava: no només es supera la moderació del creixement aeri del 2002 –un any caracteritzat entre d'altres aspectes per la crisi de confiança en el sector aeri i pel refredament de l'economia mundial– sinó que, a més, s'assoleixen nous màxims històrics quant a nombre de vols i de passatgers. El tràfic de mercaderies resta un any més al marge d'aquesta tendència expansiva.

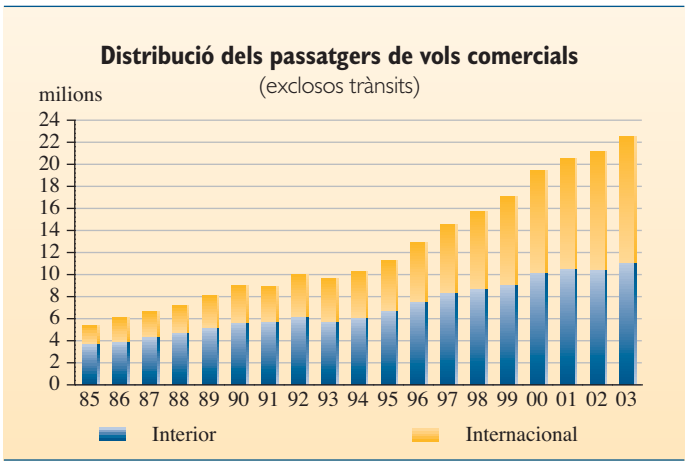

Els resultats de 2003 consoliden el creixent protagonisme de les companyies de "baix cost" en el tràfic aeroportuari de Barcelona. Dues terceres parts de l'augment del nombre de passatgers s'ha concentrat en el segment de vols internacionals amb la resta de la UE.

Després de gairebé dos anys en els que el tràfic aeroportuari i especialment el nacional ha registrat un ritme expansiu clarament per sota de la trajectòria mantinguda durant el segon quinquenni de la dècada dels noranta, diversos factors s'han combinat entre sí per assolir uns bons resultats. Per una banda, una recuperació del clima econòmic que fa augmentar sobretot els desplaçaments per motius de negocis i professionals; per altra, un bon any turístic –especialment pel turisme urbà– que ha potenciat els viatges, tant d'emissió com d'acollida per motius de vacances; i, finalment, una liberalització del tràfic aeri que ha repercutit fonamentalment en un abaratiment significatiu de preus en la majoria de línies –especialment dins de la UE– i en un augment del nombre d'usuaris.

Sembla doncs que a mitjans de 2003 es tanca un parèntesi de crisi generalitzada en el procés d'expansió del trànsit aeri internacional que havia començat arran dels atemptats de l'onze de setembre del 2001 i que diversos esdeveniments internacionals van allargar durant tot el 2002.

En efecte, si bé les taxes de creixement de l'aeroport del Prat van resistir millor que les d'altres aeroports de l'àmbit europeu els moments decisius de la crisi aèria, les polítiques de flexibilitat de l'oferta per part de les companyies aèries també s'han fet notar en l'evolució del tràfic total. La tendència es va començar a invertir a començament de l'estiu passat i es va consolidar i accentuar a partir d'octubre. El resultat acumulat a finals d'any és un creixement que dobla àmpliament el de l'anterior.

Trànsit de passatgers als principals aeroports espanyols

(milers) (2003)

Aeroports	Regular	No regular	Total	Variació(%) 2003/2002
Alacant	5.127	3.033	8.160	17,1
Barcelona	21.497	1.045	22.542	6,5
Bilbao	2.650	188	2.839	16,0
Eivissa	2.179	1.929	4.108	1,6
Fuerteventura	2.403	1.441	3.844	8,0
Gran Canària	5.178	3.784	8.962	2,2
Lanzarote	2.339	2.752	5.091	2,9
Madrid	34.285	1.074	35.359	5,0
Màlaga	8.012	3.427	11.439	11,0
Menorca	1.193	1.492	2.685	–0,5
Palma de Mallorca	12.472	6.658	19.130	7,7
Santiago de Comp.	1.254	96	1.350	11,5
Sevilla	2.102	137	2.240	11,6
Tenerife Nord	2.874	43	2.917	17,4
Tenerife Sud	2.845	5.994	8.839	0,7
València	2.258	164	2.422	14,1
Total Espanya	**115.998**	**35.228**	**151.225**	**7,1**

Nota: El Total no inclou els passatgers d'altres serveis no comercials.
Font: Subsecretaría de Aviación Civil. Dades facilitades pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Pel que fa al nombre de passatgers dels vols que uneixen Barcelona amb la Unió Europea, l'augment pel total de l'any és lleument superior al 14%, però arriba a sobrepassar el 17% durant el quart trimestre. En menor grau, es destacable la recuperació de viatgers en vols interiors, sobretot per algunes destinacions turístiques. Sense considerar la línia BCN-MDD, el segment de vols interiors ha assolit pel conjunt de 2003 un augment del 8,8% del nombre de passatgers; un resultat que contrasta amb el descens del 3,2% d'un any abans.

Les diferències de creixement entre tràfic nacional i internacional augmenten progressivament a l'aeroport del Prat i, de fet, la distribució dels passatgers de vols comercials –exclosos trànsits– es decanta, des de l'any 2002, pel costat internacional. La reducció d'oferta aèria en vols interiors per l'escassa rendibilitat d'alguns trajectes i la proliferació de vols punt a punt amb Europa, probablement permet explicar les diferències entre el tràfic interior i l'internacional.

Transport públic col·lectiu a la regió metropolitana

Transport públic metropolità

(milers de viatgers)

Període	Ferroviari	Autobús	Total
1997	391.400	300.250	691.650
1998	422.100	291.810	713.910
1999	433.800	292.670	726.470
2000	450.000	298.480	748.480
2001	471.870	283.560	755.430
1r.sem.	243.600	148.540	392.140
2n. sem	228.270	135.020	363.290
2002	502.900	297.150	800.050
1r.sem.	259.100	148.580	407.680
2n. sem.	243.800	148.570	392.370
2003	516.220	313.780	830.000
1r.sem.	263.600	162.220	425.820
2n.sem.	252.620	151.560	404.180

Nota: Les dades del darrer any són provisionals.
Font: Autoritat del Transport Metropolità

Variació (%)	2n.sem.2003/ 2n.sem.2002	2003/2002	2002/2001
Ferroviari	3,6	2,6	6,6
Autobús	2,0	5,6	4,8
Total	3,0	3,7	5,9

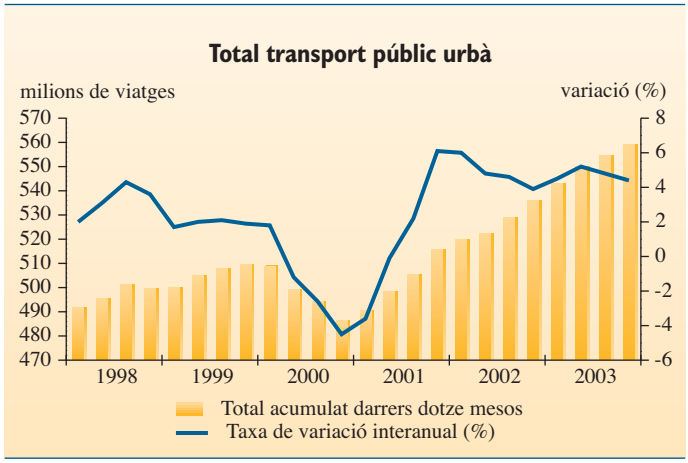

Els resultats del darrer trimestre de 2003 corresponents al transport públic de la regió metropolitana responen a la fase d'alentiment del creixement que era previsible després del fort augment del nombre de viatges generat pel procés d'integració de tarifes. Sense aquest canvi tarifari, és de suposar que una bona part dels 140 milions de viatges que els darrers tres anys s'han efectuat superant el nivell del 2000, possiblement no s'haurien realitzat, o s'haurien fet amb un cost molt superior per part dels usuaris.

Transport públic urbà

(milers de viatges)

Període	Xarxa Metro	Xarxa Autobusos	FGC Servei urbà	Total
1991	280.638	199.559	19.844	500.041
1992	271.413	200.106	19.907	491.426
1993	264.241	196.923	18.219	479.383
1994	253.142	201.047	17.312	471.501
1995	261.910	201.961	17.251	481.122
1996	268.061	206.902	17.992	492.955
1997	258.347	205.923	18.022	482.292
1998	280.324	198.564	20.955	499.843
1999	285.943	200.311	23.263	509.517
2000	291.977	169.289	25.177	486.443
2001	305.105	184.025	26.833	515.963
1r.tr.	79.440	46.651	7.341	133.432
2n.tr.	78.015	49.203	6.945	134.163
3r.tr.	64.590	39.348	5.075	109.013
4t.tr.	83.060	48.823	7.472	139.355
2002	321.365	186.103	28.645	536.114
1r.tr.	81.369	48.683	7.434	137.485
2n.tr.	85.175	43.804	7.861	136.841
3r.tr.	68.249	41.587	5.545	115.380
4t.tr.	86.573	52.028	7.806	146.407
2003	331.398	199.721	28.352	559.471
1r.tr.	85.779	51.100	7.778	144.657
2n.tr.	84.382	51.907	7.278	143.567
3r.tr.	71.453	42.941	5.502	119.896
4t.tr.	89.784	53.773	7.794	151.351

Nota: a partir del 2000 es trenca la sèrie d'usuaris del metro i autobús. Amb l'entrada en vigor de la integració tarifària es substitueix el concepte de viatge venut pel de títol validat.
Font: Transports de Barcelona i Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya.

Variació (%)	4t.tr.2003/ 4t.tr.2002	2n.sem.2003/ 2n.sem.2002	2003/2002	2002/2001
Metro	3,7	4,1	3,1	5,3
Autobús	3,4	3,3	7,3	1,1
FGC	–0,2	–0,4	–1,0	6,8
Total Urbà	3,4	3,6	4,4	3,9

A banda de factors conjunturals, la creixent demanda de serveis de transport públic requereix constants ampliacions de l'oferta.

Reprenent l'argumentació utilitzada en trimestres anteriors per explicar l'increment sostingut del nombre de viatges validats pels diferents operadors del sistema de transport públic col·lectiu, el 3,4% d'augment durant el darrer trimestre de l'any en el segment del transport públic urbà –equivalent a grans trets a la primera corona del sistema tarifari integrat– respon a la demanda generada per una conjuntura econòmica moderadament expansiva en alguns sectors que es tradueix en un augment dels desplaçaments per motius laborals i també per oci i compres a la ciutat central. D'altra banda, l'augment anual del 4,4% està sobrevalorat per l'efecte estadístic derivat de la vaga dels autobusos del segon trimestre de 2002.

Nombre de viatges a les línies de rodalia de RENFE i als FGC

(milers)

Període	RENFE C-1	RENFE C-2	RENFE C-3	RENFE C-4	RENFE Total	FGC Línia Llobr-Anoia	FGC Metro Vallès	FGC Total	Total
1991	19.713	23.345	3.360	17.554	63.972	8.864	17.363	26.227	90.199
1992	22.512	25.164	4.015	20.871	72.562	9.123	17.354	26.477	99.039
1993	22.671	24.938	3.841	18.973	70.423	8.410	16.764	25.174	95.597
1994	21.994	25.848	3.964	23.208	75.014	8.236	16.947	25.183	100.197
1995	24.110	26.725	4.161	24.869	79.865	8.418	16.933	25.351	105.216
1996	24.739	26.220	4.247	26.877	82.083	8.661	18.287	26.948	109.031
1997	24.036	27.521	4.985	28.941	85.483	9.044	19.777	28.821	114.304
1998	24.113	29.012	5.588	29.804	88.517	11.073	20.679	31.752	120.269
1999	24.333	29.770	5.716	30.309	90.128	12.597	21.100	33.697	123.825
2000	25.541	30.807	5.944	31.783	94.075	13.681	21.889	35.569	129.644
2001	26.931	33.804	6.459	34.779	101.973	14.757	21.575	36.332	138.305
1r.tr.	6.577	8.206	1.572	8.549	24.904	3.827	5.497	9.324	34.228
2n.tr.	6.927	8.643	1.660	8.903	26.133	3.810	5.122	8.932	35.065
3r.tr.	6.353	7.864	1.512	7.960	23.689	3.155	4.117	7.272	30.961
4t.tr.	7.074	9.091	1.715	9.367	27.247	3.965	6.839	10.804	38.051
2002	31.200	37.704	7.055	35.874	111.833	16.439	24.942	41.381	153.214
1r.tr.	7.750	9.218	1.713	8.857	27.538	4.002	6.034	10.037	37.575
2n.tr.	8.064	9.638	1.787	9.440	28.929	4.164	6.287	10.451	39.380
3r.tr.	7.388	8.960	1.622	8.209	26.179	3.588	4.953	8.541	34.720
4t.tr.	7.998	9.888	1.933	9.368	29.187	4.684	7.668	12.352	41.539
2003	31.493	36.621	7.950	35.899	111.963	18.473	26.152	44.625	156.587
1r.tr.	7.498	9.099	1.958	8.709	27.264	4.617	6.721	11.337	38.601
2n.tr.	8.098	9.287	2.037	9.177	28.599	4.693	6.414	11.106	39.705
3r.tr.	7.564	8.689	1.864	8.428	26.545	4.083	5.275	9.358	35.903
4t.tr.	8.333	9.546	2.091	9.585	29.555	5.081	7.742	12.823	42.378

RENFE. C1: Maçanet-Mataró-Barcelona-Aeroport/l'Hospitalet; C2: Sant Vicenç-Vilanova-Barcelona-Granollers-Maçanet; C3: Vic-Barcelona-l'Hospitalet; C4: Manresa-Terrassa-Barcelona-Vilafranca-Sant Vicenç.FGC.Línia Llobregat-Anoia:Barcelona-Igualada/Manresa;Metro Vallès:Barcelona-Terrassa/Sabadell.
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per RENFE i pels Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya.

Variació (%)	4t.tr.2003/ 4t.tr.2002	2n.sem2003/ 2n.sem.2002/	2003/2002	2002/2001
RENFE	1,3	1,3	0,1	9,7
C1	4,2	3,3	0,9	15,9
C2	–3,5	–3,3	–2,9	11,5
C3	8,2	11,3	12,7	9,2
C4	2,3	2,5	0,1	3,1
FGC	3,8	6,2	7,8	13,9
Llobregat-Anoia	8,5	10,8	12,4	11,4
Metro Vallès	1,0	3,1	4,9	15,6
Total Rodalia	2,0	2,7	2,2	10,8

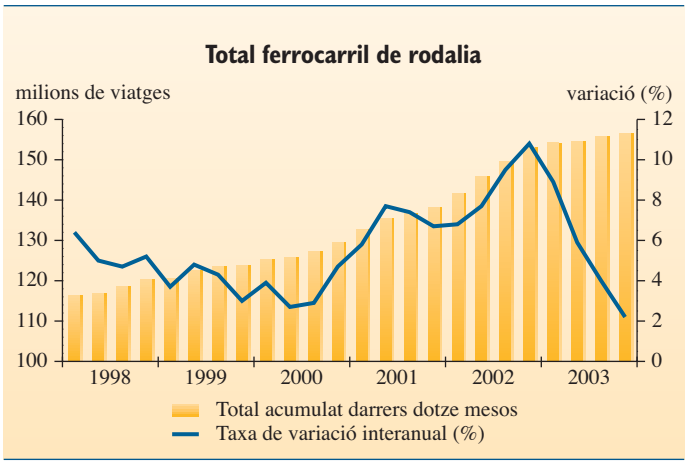

El transport ferroviari de rodalia acaba l'any amb taxes de creixement dispars i sensiblement més moderades que les d'un any enrere. Algunes línies es veuen beneficiades per millores recents, mentre que d'altres viuen un procés de consolidació dels forts creixements dels anys anteriors. Alhora, el grau de saturació en hores punta d'alguns trajectes limiten el creixement efectiu de la demanda.

V. Turisme, fires i congressos

Activitat turística

Visitants i pernoctacions als hotels de Barcelona

Període	Pernoctacions	Visitants[1]	Estada mitjana[2]
1991	4.089.510	1.727.610	2,4
1992	4.333.420	1.874.734	2,3
1993	4.256.524	2.455.249	1,7
1994	4.704.681	2.663.887	1,8
1995	5.674.580	3.089.974	1,8
1996	6.341.380	3.061.994	2,1
1997	6.965.391	2.823.391	2,5
1998	7.400.337	2.969.490	2,5
1999	7.542.115	3.123.476	2,4
2000	7.777.580	3.141.162	2,5
2001	7.969.496	3.378.636	2,4
gn-fb	1.019.845	453.331	2,3
mç-ab	1.389.851	582.397	2,4
mg-jn	1.470.712	630.348	2,3
jl-ag	1.467.614	600.902	2,5
st-oc	1.426.737	565.998	2,5
nv-ds	1.194.737	545.660	2,2
2002	8.694.770	3.580.986	2,4
gn-fb	1.036.577	456.355	2,3
mç-ab	1.532.147	594.647	2,6
mg-jn	1.553.353	557.306	2,8
jl-ag	1.664.477	641.768	2,6
st-oc	1.669.958	751.656	2,2
nv-ds	1.238.258	579.254	2,1
2003	9.102.090	3.848.187	2,4
gn-fb	1.159.469	542.198	2,1
mç-ab	1.503.199	632.402	2,4
mg-jn	1.717.287	735.104	2,3
jl-ag	1.704.635	659.246	2,6
st-oc	1.677.739	721.739	2,5
nv-ds	1.339.761	557.498	2,4

[1] Per a tot el capítol, s'entén per visitants els que almenys pernocten una nit a Barcelona.
[2] Dades expressades en nits.
Font: Tots els quadres i gràfics d'aquesta secció són d'elaboració pròpia a partir de l'enquesta d'activitat turística de Turisme de Barcelona. Dades provisionals.

Variació (%)	Pernoctacions	Visitants
st-ds 2003/st-ds 2002	3,8	–3,9
2n. sem 2003/ 2n. sem 2002	3,3	–1,7
2003/2002	4,7	7,5
2002/2001	9,1	6,0

L'augment de l'oferta d'establiments i de places hoteleres ha permès assolir nous màxims històrics en termes d'activitat turística. Alhora, les dades del segon semestre de 2003 mostren signes de desacceleració.

Com ja és norma, els principals indicadors d'activitat turística de la ciutat de Barcelona tanquen l'any amb uns resultats globalment positius. Així, el 2003 ha vist augmentar el nombre de visitants que han fet nit als hotels de la ciutat, alhora que s'incrementava el nombre de pernoctacions, el nombre de passatgers de creuers i de vols internacionals, l'assistència a museus i altres manifestacions culturals, la facturació del sector hoteler i restaurador, la del sector comercial dels eixos centrals, etc. Un any més, el conjunt de serveis relacionats amb l'acollida de visitants ha estat un dels segments d'activitat més dinàmics de l'economia de la ciutat.

Activitat hotelera segons categoria

Categoria	Nivell d'ocupació (%) En places	Nivell d'ocupació (%) En habitacions	Nombre de pernoctacions	Nombre de visitants
		st-oc 2003		
H 5*	73,0	80,0	242.067	130.749
H 4*	65,5	84,9	720.302	283.326
H 3*	74,2	87,9	478.688	210.571
H 2*	80,6	88,5	163.467	65.151
H 1*	80,3	79,2	73.216	31.941
Total	**70,7**	**85,1**	**1.677.740**	**721.738**
		nv-ds 2003		
H 5*	52,5	61,9	158.624	70.975
H 4*	61,4	70,2	603.467	273.335
H 3*	63,0	71,4	405.437	152.424
H 2*	54,5	65,2	124.385	38.049
H 1*	48,0	57,0	47.848	22.714
Total	**57,3**	**68,8**	**1.339.761**	**557.497**

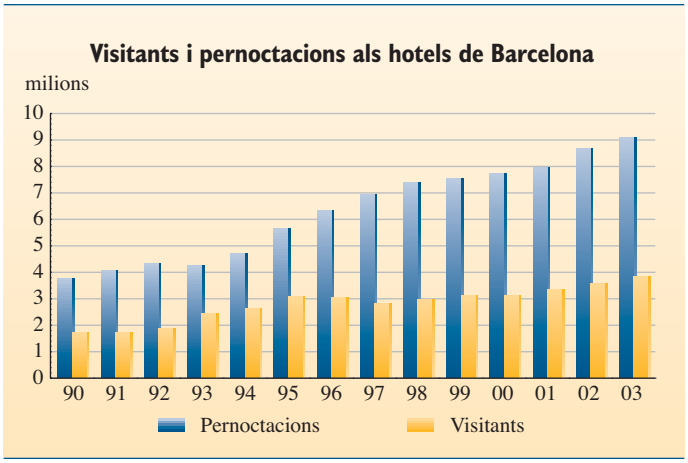

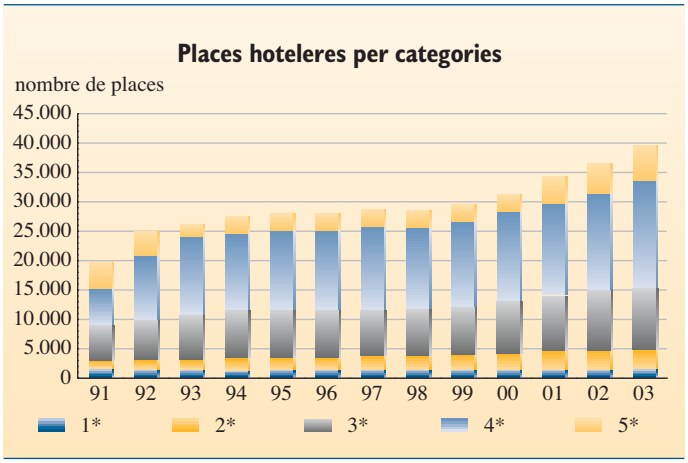

Les poc més de 38.000 places hoteleres que han estat operatives a la ciutat durant el 2003 –un 8,4% més que un any abans–, han permès al sector hoteler facturar més de 9,1 milions de pernoctacions –un 4,7% més que durant el 2002– generades per 3,85 milions de visitants, un 7,5% més que un any abans. Les tres magnituds representen nous màxims que hom preveu superar àmpliament durant aquest any del Fòrum.

Enquesta d'activitat turística a Barcelona. Sèrie homogènia de visitants

	nv-ds 02	gn-fb 03	mç-ab 03	mg-jn 03	jl-ag 03	st-oc 03	nv-ds 03	2002	2003
Sexe (%)									
Homes	66,9	70,4	71,0	70,4	50,0	65,7	67,7	64,4	65,9
Dones	33,1	29,6	29,0	29,6	50,0	34,3	32,3	35,6	34,1
Total	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-
Edat (%)									
Menys de 18 anys	1,1	0,6	0,3	0,7	3,8	0,3	0,0	0,6	1,0
18-24	4,4	3,2	3,6	5,4	10,6	2,7	1,6	6,6	4,5
25-34	17,8	17,8	16,4	18,0	29,5	13,5	18,1	22,9	18,9
35-49	48,9	54,2	58,6	55,0	36,1	62,2	63,4	44,2	54,9
50-64	25,8	22,8	19,3	19,8	17,1	19,2	16,3	22,6	19,1
65 i més	2,1	1,3	1,7	1,1	2,9	2,2	0,6	3,1	1,6
Total	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-
Nacionalitat (%)									
Espanyola	35,6	39,4	38,9	39,8	27,0	28,3	28,9	35,8	34,4
Madrid	*9,1*	*11,0*	*9,2*	*10,2*	*7,1*	*9,5*	*9,0*	*11,0*	*9,5*
País Basc	*4,7*	*3,6*	*2,2*	*3,0*	*2,2*	*2,4*	*3,8*	*3,7*	*2,9*
Andalusia	*3,9*	*2,8*	*3,0*	*3,9*	*3,4*	*4,1*	*4,4*	*3,0*	*3,7*
País Valencià	*5,9*	*5,9*	*6,6*	*6,1*	*5,7*	*2,6*	*2,7*	*6,3*	*5,0*
Altres	*12,0*	*16,1*	*17,9*	*16,6*	*8,6*	*9,7*	*9,0*	*11,8*	*13,3*
Estrangera	64,4	60,6	61,1	60,2	73,0	71,7	71,1	64,2	65,6
Francesa	*5,6*	*5,0*	*5,8*	*5,0*	*8,2*	*6,7*	*10,0*	*6,2*	*6,8*
Britànica	*12,4*	*11,2*	*11,1*	*10,0*	*13,2*	*11,6*	*11,6*	*13,7*	*11,5*
Italiana	*8,7*	*10,4*	*11,0*	*9,0*	*8,9*	*8,9*	*9,9*	*7,8*	*9,7*
Alemanya	*7,5*	*7,1*	*7,6*	*9,1*	*3,8*	*13,9*	*13,1*	*5,1*	*9,1*
Nord-americana	*3,7*	*2,6*	*2,2*	*2,9*	*8,2*	*3,3*	*2,4*	*6,3*	*3,6*
Japonesa	*1,4*	*0,7*	*0,6*	*0,7*	*1,6*	*1,4*	*1,1*	*1,0*	*1,0*
Amèrica llatina	*3,6*	*3,4*	*2,7*	*2,9*	*8,3*	*4,1*	*2,7*	*4,3*	*4,0*
Altres	*21,5*	*20,2*	*20,1*	*20,6*	*20,8*	*21,8*	*20,3*	*19,8*	*20,0*
Total	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-
Professió de l'enquestat (%)									
Professional liberal	18,7	18,1	18,9	15,9	20,4	14,5	9,1	24,8	16,2
Empresari/Alt directiu	40,9	39,8	42,2	42,6	10,6	45,9	41,1	28,4	37,0
Quadres intermedis	3,9	6,5	7,5	5,8	5,6	4,6	12,1	12,1	7,0
Empleat/Obrer	6,7	7,9	13,8	15,9	11,0	9,7	23,5	11,2	13,6
Tècnic superior	10,2	5,5	7,5	6,7	17,0	11,7	7,2	7,8	9,3
Estudiant	3,7	3,6	3,1	4,3	15,6	3,4	1,2	5,7	5,2
Mestressa de casa	3,1	3,1	2,4	2,4	5,1	3,5	2,1	1,9	3,1
Altres	12,8	15,5	4,6	6,4	14,7	6,7	3,7	8,1	8,6
Total	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-

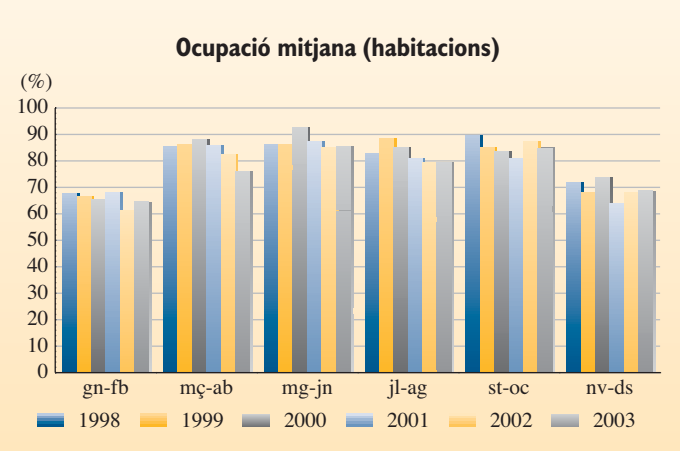

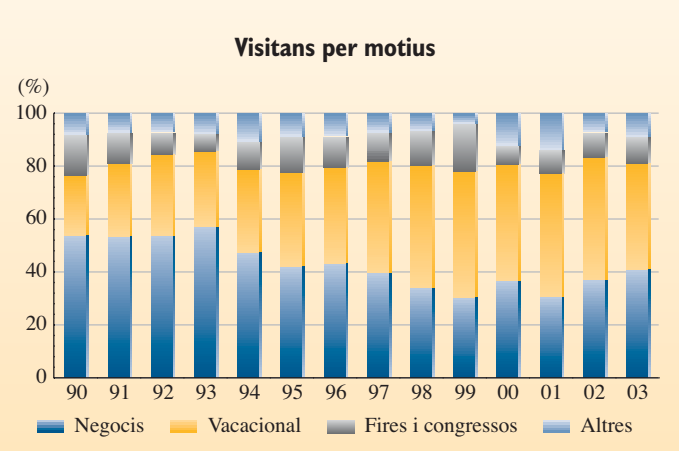

En els darrers quatre anys, l'equipament hoteler de la ciutat ha guanyat més de deu mil noves places, el 70% de les quals en hotels de 4 i 5 estrelles. Sense aquest important esforç de modernització i ampliació de les instal·lacions d'acollida que ha desenvolupat el sector hoteler de la ciutat, els creixements constants d'activitat no haurien estat possibles.

Una primera lectura de les principals magnituds amb les que el sector turístic de la ciutat ha tancat l'any 2003 posa de manifest la dificultat de què l'activitat augmenti al ritme que ho ha fet l'oferta. Això s'ha traduït en un lleu retrocés dels nivells d'ocupació mitjana dels hotels.

Enquesta d'activitat turística a Barcelona. Sèrie homogènia de visitants (continuació)

	nv-ds 02	gn-fb 03	mç-ab 03	mg-jn 03	jl-ag 03	st-oc 03	nv-ds 03	2002	2003
Motiu de la visita(%)									
Comercial/Negocis/Professionals)	43,6	52,5	44,4	40,7	17,0	47,5	43,1	36,9	40,9
Turisme	41,1	33,3	40,7	40,3	47,4	37,2	41,6	46,4	40,1
Fires	0,3	1,2	3,3	3,6	0,7	2,6	5,1	3,5	2,8
Congressos	8,5	7,9	7,6	10,8	2,1	8,5	6,3	6,0	7,2
Etapa viatge	0,6	0,9	0,8	1,2	22,9	0,7	0,5	2,2	4,5
Motius familiars i acompanyants	1,8	2,0	1,2	1,4	0,9	1,0	3,4	1,6	1,7
Altres	4,1	2,2	2,0	2,0	9,0	2,5	0,0	3,4	3,0
Total	100,-	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Repetitivitat de la visita (%)									
No cap vegada	32,9	30,2	31,7	33,1	34,0	27,8	39,2	39,0	32,7
Una vegada o més	67,1	69,8	68,3	66,9	66,0	72,2	60,8	61,0	67,3
Total	100,-	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Mitjà de transport utilitzat (%)									
Avió	79,8	74,4	79,6	78,9	68,7	89,8	92,4	73,4	80,6
Cotxe	13,5	16,3	13,7	10,8	12,4	7,1	5,1	15,8	10,9
Autocar/Autobús	0,9	1,1	1,1	1,5	3,3	0,9	--	1,9	1,6
Tren	5,7	7,8	5,2	7,0	10,6	2,0	2,3	8,0	5,8
Altres	0,1	0,4	0,4	1,8	5,0	0,2	0,2	0,9	1,3
Total	100,-	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Acompanyat per (%)									
Sol	33,3	32,1	31,8	33,5	11,4	27,7	24,9	27,4	26,9
Amic/companys	31,7	37,9	36,8	31,7	31,1	41,8	41,5	36,9	36,8
Amb la família	30,5	27,7	30,6	29,7	49,8	28,2	33,4	32,0	33,2
Amb fills	9,5	6,1	8,5	7,7	16,9	4,7	3,3	8,0	7,9
Sense fills	21,0	21,6	22,1	22,0	32,9	23,5	30,1	24,0	25,4
Grup organitzat	3,9	1,1	0,8	3,3	7,8	1,7	0,2	3,4	2,5
Altres	0,6	1,2	0,0	1,8	0,0	0,6	0,0	0,3	0,6
Total	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-

Després d'un 2002 extraordinàriament expansiu tant en nombre de visitants com de pernoctacions, durant el 2003, especialment a partir de l'estiu, l'activitat hotelera s'ha mostrat incapaç de mantenir l'impuls i la tendència alcista ha iniciat una fase de moderació, alhora que es consolidaven les cotes assolides.

Més de la meitat del total de visitants es declaren professionals liberals, alts directius o empresaris. Un perfil que, sumat al fet que pràcticament la meitat dels enquestats declara que la seva estada a la ciutat obeeix a motius comercials, de negocis o professionals en general, inclosa l'assistència a congressos o fires, es conclou que una bona part del dinamisme de l'activitat hotelera de la ciutat descansa novament en els viatges no estrictament d'oci. Si fa tot just tres anys poc més de la meitat dels clients dels hotels de la ciutat declarava que la seva estada a Barcelona era per fer turisme, l'any passat aquesta motivació no superava el 45% del total. Gairebé quatre punts relatius menys que durant el 2002.

Creuers turístics pel Port de Barcelona

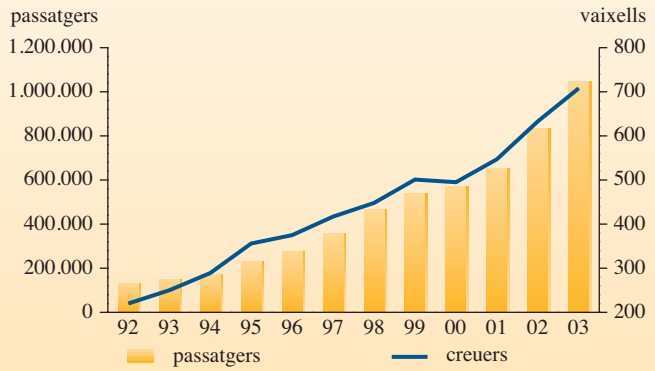

Alguns dels aspectes qualitatius que es desprenen de l'enquesta permeten definir el que es podria considerar el perfil tipus del visitant que fa estada als hotels de la ciutat. Es consolida el predomini dels homes –dos de cada tres visitants– de mitjana edat –més de la meitat del total de visitants tenen entre 35 i 49 anys– i, també en una proporció de dos de cada tres, estrangers. Anglesos, italians i alemanys s'imposen als francesos, alhora que la presència de nord-americans ha continuat disminuint seguint la tendència ja manifestada durant el 2002.

Enquesta d'activitat turística a Barcelona. Sèrie homogènia de visitants (continuació)

	nv-ds 02	gn-fb 03	mç-ab 03	mg-jn 03	jl-ag 03	st-oc 03	nv-ds 03	2002	2003
Distribució de la despesa extrahotelera (%)									
Menjar/beguda	57,0	58,0	57,0	50,0	46,0	43,0	50,0	59,0	50,7
Compres	18,0	15,0	13,0	16,0	30,0	43,0	40,0	16,0	26,2
Entreteniment	15,0	16,0	18,0	22,0	14,0	6,0	5,0	15,0	13,5
Transport intern	9,0	10,0	11,0	11,0	9,0	7,0	5,0	9,0	8,8
Altres	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,0	1,0	0,8
Total	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-
Valoració dels enquestats sobre els següents punts (Mitjana sobre la base d'una valoració de l'1 al 10)									
Oferta arquitectònica	8,8	8,6	8,6	8,8	8,6	8,1	8,5	9,2	8,6
Oferta cultural	8,3	8,4	8,3	8,3	8,4	8,0	8,4	8,6	8,3
Entreteniment	8,2	8,4	8,2	8,2	8,4	7,9	8,3	8,2	8,2
Caràcter/amabilitat dels ciutadans	7,8	7,5	7,4	7,5	8,4	7,4	7,9	7,5	7,7
Accessos	7,6	7,5	7,3	7,3	7,8	7,3	7,6	7,3	7,5
Transport públic	7,5	7,4	7,3	7,3	8,2	7,5	7,9	7,5	7,6
Nivell d'informació	7,3	7,2	7,2	7,3	7,8	7,3	7,6	7,1	7,4
Seguretat ciutadana	6,9	6,8	6,9	7,0	7,7	7,0	6,9	6,6	7,1
Contaminació atmosfèrica	6,5	6,3	6,1	6,2	7,4	6,6	6,6	6,4	6,6
Sorolls	6,6	6,5	6,2	6,1	7,4	6,6	6,7	6,4	6,6
Neteja general de la ciutat	6,7	6,7	6,4	6,4	7,2	6,5	6,4	6,5	6,7
Relació qualitat/preu oferta restauració	7,6	7,5	7,5	7,4	8,1	7,4	7,4	7,5	7,6
Relació qualitat/preu oferta hotelera	7,6	7,4	7,4	7,2	7,8	7,4	7,5	7,4	7,5
Relació qualitat/preu oferta comercial	8,3	7,7	7,4	7,4	8,2	7,3	7,4	7,5	7,6

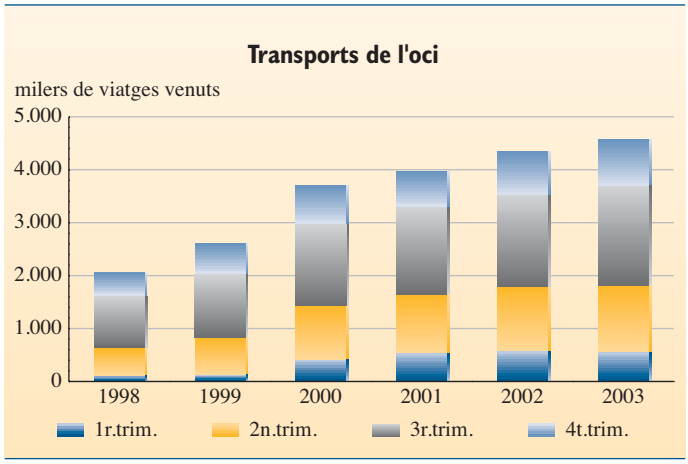

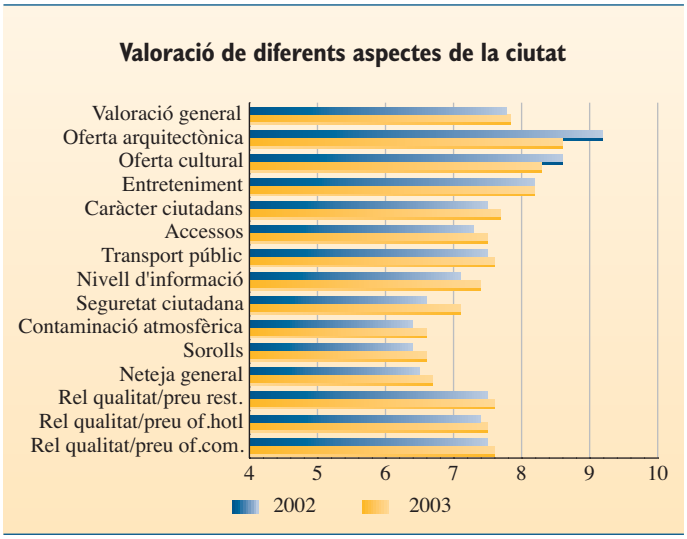

El sector comercial apareix com una de les activitats econòmiques més beneficiades de l'augment del nombre de visitants.

Una altra dada que abona aquesta hipòtesi és l'augment del percentatge de visitants que declaren haver visitat la ciutat amb anterioritat. El mitjà de transport més utilitzat i el que més ha crescut el darrer any ha estat l'avió, en perjudici del cotxe i el tren. Un efecte directe de l'augment de les connexions entre Barcelona i les principals capitals europees per part de companyies aèries de "baix cost". Una ràtio que es manté comparativament estable és que un terç dels visitants ha viatjat amb la família. Igualment estables són els percentatges dels que viatgen sols o amb amics i companys. El turisme en viatges organitzats és l'únic col·lectiu perfectament definit que perd protagonisme entre els visitants que pernocten a la ciutat.

Pel que fa a la valoració dels enquestats sobre els principals aspectes de la ciutat, els resultats del conjunt de l'any no difereixen dels obtinguts un any abans. Es manté una puntuació de notable alt per l'oferta arquitectònica, cultural i d'entreteniment. Es manté també la valoració elevada en aspectes com ara l'amabilitat dels ciutadans, el transport públic i els accessos a la ciutat. Ha millorat la percepció dels visitants en qüestions de seguretat ciutadana i nivell d'informació. Hom situa igualment en una línia de millora, però sense arribar al mateix grau de satisfacció, els nivells de contaminació atmosfèrica i acústica i la neteja dels espais públics. Finalment, es manté la valoració força alta de la relació qualitat/preu de l'oferta hotelera, de restauració i comercial.

Activitat congressual

Congressos i convencions celebrats a Barcelona

	Nombre				Delegats assistents			
	Congressos	Convencions	Total	variació (%)	Congressos	Convencions	Total	variació (%)
1994	314	389	703	–1,0	87.536	77.395	164.931	–5,9
1995	316	423	739	5,1	89.483	78.110	167.593	1,6
1996	301	531	832	12,6	106.119	106.967	213.086	27,1
1997	338	661	999	20,1	114.013	103.969	217.982	2,3
1998	260	742	1.002	0,3	117.600	146.235	263.835	21,0
1999	379	792	1.171	16,9	143.608	128.486	272.094	3,1
2000	454	926	1.380	17,8	133.957	135.551	269.508	–1,0
2001	381	964	1.345	–2,5	101.711	153.722	255.433	–5,2
2002	421	942	1.363	1,3	166.488	134.825	301.313	18,0
2003	345	794	1.139	–16,4	168.446	117.705	286.151	–5,0

Nota: Als Congressos també s'inclouen simposis,conferències, jornades i cursos, i a les Convencions, els viatges d'incentius.
Font: Barcelona Convention Bureau. Turisme de Barcelona.

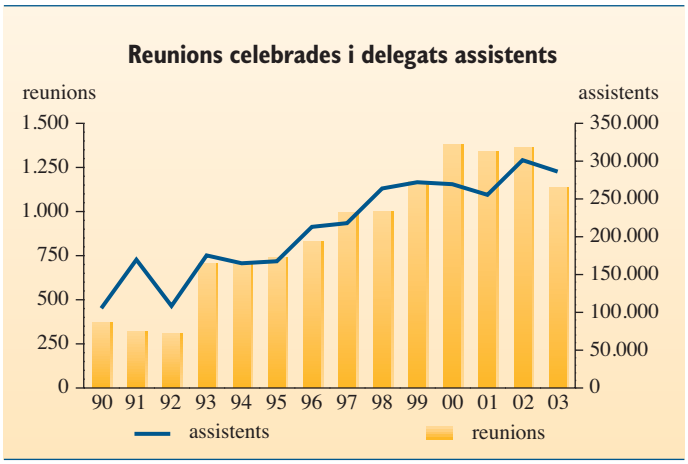

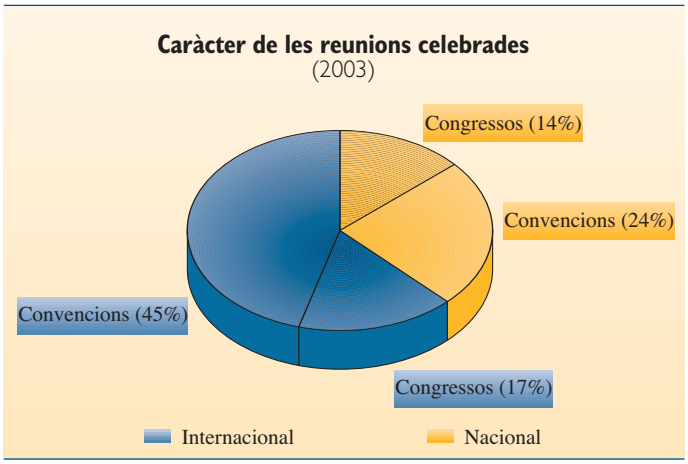

El convuls panorama internacional de 2003, amb la intervenció bèl·lica a l'Iraq com a esdeveniment més simbòlic, va provocar una significativa reducció de congressos i convencions arreu.

Després que el mercat de congressos barceloní tanqués l'any 2002 amb un balanç positiu malgrat el clima d'incertesa i els canvis geo-estratègics internacionals que hi tenien lloc, l'any 2003 ha acusat la persistència d'aquesta incertesa i ha estat testimoni d'una correcció a la baixa tant del nombre de congressos celebrats com d'assistents.

Reunions celebrades per sectors (2003)

Congressos (Associacions)		Convencions i incentius (Empreses)	
Sector	**(%)**	**Sector**	**(%)**
Mèdic-sanitari	46,7	Química-Farmacèutica	33,7
Professional	9,6	Consultoria	15,1
Cultural	8,4	Tecnològic-industrial	11,6
Científic	7,5	Financer	7,3
Social	5,2	Automoció	6,8
Tecnològic-industrial	4,1	Informàtica	4,8
Econòmic	2,3	Assegurances	4,2
D'altres	16,2	D'altres	16,5
Total	**100,-**		**100,-**

Distribució de les reunions celebrades (2003)

Seu de la celebració		Nombre de delegats	
Seu	**(%)**	**Delegats**	**(%)**
Hotel	70,5	de 40 a 99	50,8
Auditori privat	9,0	de 100 a 249	27,7
Palau de congressos	8,3	de 250 a 499	14,1
Universitat	5,1	de 500 a 999	3,9
Hospital	3,0	1.000 i més	3,5
Entitat professional	0,4		
D'altres	3,7		
Total	**100,-**	**Total**	**100,-**

De fet, atès que l'escenari bèl·lic de la primera meitat de l'any va provocar una notable retracció dels viatges internacionals d'executius, l'activitat congressual de 2003 no s'ha ressentit tant com s'havia temut. Especialment si s'analitza en nombre d'assistents, que malgrat davallar un 5%, suposen la segona xifra més elevada de la història.

Els trets més significatius de les reunions celebrades no divergeixen gaire dels d'anys anteriors. Les reunions de caràcter internacional són majoritàries –un 62,4%–, així com els assistents de l'estranger –un 71,4% del total. Els congressos multitudinaris de més de 1.000 assistents continuen guanyant pes sobre el total i, per temàtiques, les vinculades al sector mèdic-sanitari en el segment de les associacions i al químic-farmacèutic en el segment d'empreses continuen sent les més nombroses.

VI. Construcció

Indicadors d'activitat al sector de la construcció

Consum aparent de ciment

Període	Província de Barcelona		Catalunya	
	Tones	/Cat (%)	Tones	/Esp (%)
1991	2.532.335	69,3	3.652.683	12,7
1992	2.502.844	66,8	3.745.209	14,4
1993	2.145.106	68,2	3.143.324	13,8
1994	2.171.980	67,8	3.202.300	13,3
1995	2.198.691	64,0	3.434.545	13,5
1996	2.039.171	61,7	3.306.759	13,4
1997	2.331.280	63,9	3.650.359	13,6
1998	2.691.974	63,4	4.249.230	13,7
1999	2.949.427	62,8	4.692.973	13,6
2000	3.118.434	61,4	5.077.249	13,2
2001	3.307.519	60,3	5.486.399	13,0
1r.tr.	884.248	62,0	1.425.909	14,4
2n.tr.	895.904	60,4	1.482.221	13,3
3r.tr.	675.801	53,4	1.265.007	11,8
4t.tr.	851.566	64,8	1.313.262	12,3
2002	3.502.511	57,4	6.098.112	13,8
1r.tr.	862.740	60,2	1.433.135	13,7
2n.tr.	936.225	58,7	1.594.557	13,7
3r.tr.	816.144	54,5	1.498.463	13,2
4t.tr.	887.402	56,5	1.571.957	14,7
2003	3.727.471	58,1	6.415.222	14,0
1r.tr.	917.916	57,8	1.589.458	14,6
2n.tr.	987.892	58,3	1.695.240	13,9
3r.tr.	901.949	58,4	1.544.643	13,0
4t.tr	919.714	58,0	1.585.881	14,4

Nota: Les dades dels darrers dotze mesos són provisionals
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per Oficemen.

Variació (%)	Prov. Barcelona	Catalunya
4t.tr.2003/4t.tr.2002	3,6	0,9
2n.sem.2003/2n.sem.2002	5,8	2,0
2003/2002	5,9	5,2
2002/2001	6,4	11,1

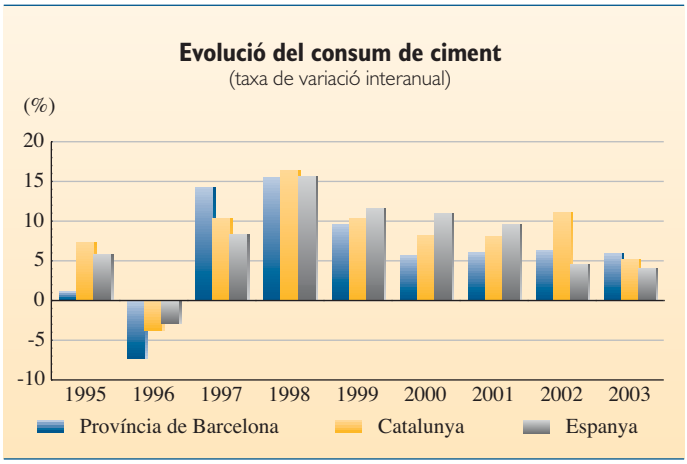

Al llarg dels últims mesos de 2003 s'ha constatat una accentuació de les tendències de fons que caracteritzen les economies catalana i espanyola en els darrers mesos. Per onzè trimestre consecutiu, i amb alguna esporàdica excepció que ha protagonitzat l'agricultura, la construcció ha liderat el creixement de l'activitat econòmica a Catalunya.

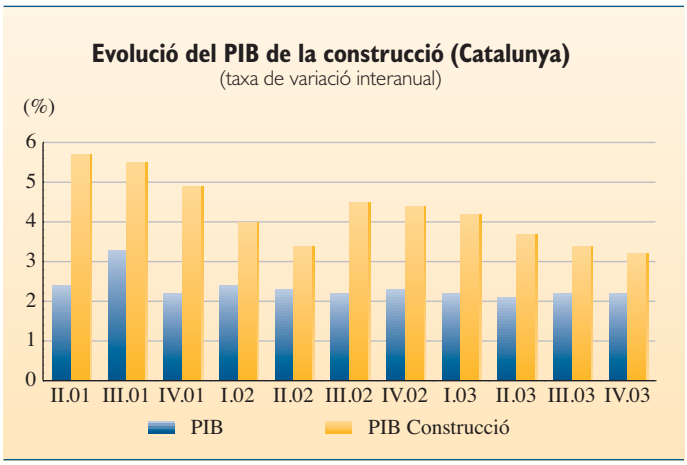

Font: Idescat.

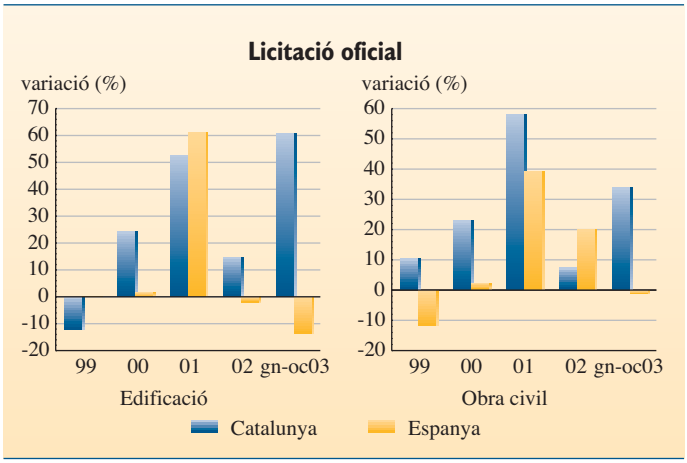

Font: Ministeri de Foment.

Dintre d'un to general de progressiva moderació, l'activitat constructora avança a un ritme superior al de la resta de sectors econòmics, impulsada durant 2003 per l'obra civil.

Si bé totes les previsions fetes a començament d'any contemplaven una pèrdua d'impuls després de la llarga durada del cicle expansiu del mateix sector, el cert és que la progressiva desacceleració de la construcció residencial ha estat compensada per l'expansió de l'edificació i l'obra civil, molt lligada al cicle polític. D'entre els indicadors d'activitat real relatius a la utilització de materials, el consum de ciment presenta un creixement notable, tant a la província de Barcelona com a Catalunya, amb uns augments interanuals del 5,9 i del 5,2% respectivament. Altres materials com l'acer comencen a acusar el desfasament entre producció i consum –no només per part del sector de la construcció, sinó també d'empreses d'automoció, maquinària o béns d'equipament–, amb el conseqüent efecte d'escassetat de producte i augments de preus fins a màxims històrics.

Les dades d'ocupats presenten un perfil molt neutre a Barcelona i moderadament expansiu a la regió metropolitana, semblant al d'anys anteriors. Quant a l'atur sectorial, sembla que definitivament s'han deixat enrera els mínims assolits l'any 2000 i des de llavors es manté una suau tendència ascendent, sense superar les 3.000 persones aturades a Barcelona ni les 13.000 a l'àmbit metropolità, uns valors equivalents a la meitat dels aturats que hi havia en aquest sector justament deu anys enrera. De cara als propers trimestres, el seguit d'obres d'infraestructures en execució o a punt d'iniciar-se a Barcelona i l'entorn metropolità garanteixen un elevat nivell d'activitat sectorial.

Construcció d'habitatges

Període	Barcelona		Resta RMB		Regió Metropolitana		Resta Catalunya		Catalunya	
	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats
1991	2.157	2.503	14.725	14.403	16.882	16.906	16.468	20.488	33.350	37.394
1992	2.819	4.103	15.217	12.189	18.036	16.292	16.265	14.688	34.301	30.980
1993	2.336	2.708	18.953	15.114	21.289	17.822	14.678	15.857	35.967	33.679
1994	2.756	2.130	22.876	16.720	25.632	18.850	16.810	13.964	42.442	32.814
1995	3.109	2.641	22.161	19.299	25.270	21.940	17.926	14.607	43.196	36.547
1996	4.088	2.540	25.580	22.316	29.668	24.856	17.179	14.956	46.847	39.812
1997	5.314	3.740	32.445	21.817	37.759	25.557	20.542	14.933	58.301	40.490
1998	6.458	3.918	36.280	25.711	42.738	29.629	29.038	17.820	71.776	47.449
1999	6.558	3.696	33.717	24.548	40.275	28.244	37.993	21.631	78.268	49.875
2000	5.119	4.747	35.454	26.850	40.573	31.597	37.946	26.041	78.519	57.638
2001	4.634	4.790	28.775	29.776	33.409	34.566	34.385	30.990	67.794	65.556
1r. tr.	858	1.135	7.503	7.657	8.361	8.792	9.978	8.026	18.339	16.818
2n.tr.	1.354	1.369	7.069	8.652	8.423	10.021	8.668	9.054	17.091	19.075
3r.tr.	811	907	6.378	6.087	7.189	6.994	7.453	6.521	14.642	13.515
4t.tr.	1.611	1.379	7.825	7.380	9.436	8.759	8.286	7.389	17.722	16.148
2002	4.886	4.910	29.931	26.750	34.817	31.660	39.681	33.878	74.498	65.538
1r. tr.	1.321	1.298	7.329	7.306	8.650	8.604	9.135	8.157	17.785	16.761
2n.tr.	1.594	1.522	9.086	7.699	10.680	9.221	10.362	9.371	21.042	18.592
3r.tr.	895	833	6.060	6.069	6.955	6.902	9.846	8.006	16.801	14.908
4t.tr.	1.076	1.257	7.456	5.676	8.532	6.933	10.338	8.344	18.870	15.277
2003	5.415	4.191	32.532	28.284	37.947	32.475	50.702	36.323	88.649	68.798
1r. tr.	1.016	1.070	8.265	7.275	9.281	8.345	11.514	7.947	20.795	16.292
2n.tr.	1.376	933	7.891	7.024	9.267	7.957	13.167	11.281	22.434	19.238
3r.tr	1.608	1.169	7.271	6.321	8.879	7.490	12.530	7.894	21.409	15.384
4t.tr.	1.415	1.019	9.105	7.664	10.520	8.683	13.491	9.201	24.011	17.884

Notes: fins a 1994 les dades inclouen reformes i ampliacions. No es comptabilitzen els habitatges públics en la seva totalitat.
Font (per a tot l'apartat, si no s'indica el contrari): Explotació dels visats d'obra residencial i dels certificats finals d'obra dels Col·legis d'Aparelladors de Catalunya. Direcció General d'Arquitectura i Habitatge. Generalitat de Catalunya. Elaboració pròpia.

Variació (%)	Barcelona		Resta RMB	
	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats
4t.tr.2003/4t.tr.2002	31,5	–18,9	22,1	35,0
2n.sem.2003/2n.sem.2002	53,4	4,7	21,2	19,1
2003/ 2002	10,8	–14,6	8,7	5,7
2002/ 2001	5,4	2,5	4,0	–10,2

El descens dels tipus d'interès i la millora de les expectatives econòmiques han contribuït a revifar la promoció de nou sostre residencial.

La forta recuperació del nombre d'habitatges iniciats a la ciutat durant el segon semestre de 2003 ha desmentit les previsions avançades en aquestes mateixes pàgines a partir del descens interanual del 18% corresponent al primer semestre. En contra de tot pronòstic, durant la segona meitat de l'any passat es van començar a construir més de tres mil habitatges a la ciutat, un 53% més que durant el mateix període d'un any abans. Un volum que ha situat novament el total anual a l'entorn dels 5.500 habitatges/any, la dotació mitjana dels darrers set anys. Aquest impuls de la construcció residencial s'ha fet sentir també, encara que amb menys intensitat, a la resta de la regió metropolitana. Comentari a banda mereix l'increment del 28% registrat a la resta de Catalunya, que amb més de 50.000 habitatges iniciats ha assolit un nou màxim anual.

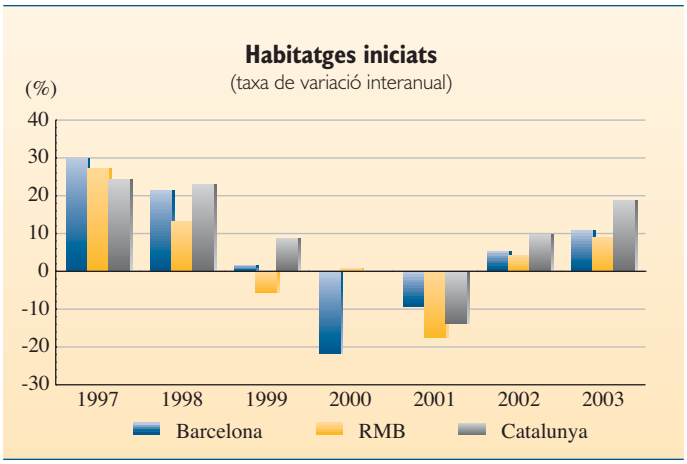

A l'hora d'enumerar algunes de les motivacions que han propiciat aquest impuls tan considerable cal pensar en primer lloc en l'interès de promotors i constructors per aprofitar l'excepcional conjuntura de tipus d'interès històricament baixos i la predisposició de bancs i caixes de finançar promocions immobiliàries per augmentar la seva quota de mercat per la via del crèdit hipotecari. També ha estat decisiva la millora de les expectatives econòmiques després de dos anys d'estancament de les taxes de creixement.

Habitatges iniciats als grans municipis de la RMB

	2002	2003	Variació (%)[1]
Barcelona	4.886	5.415	10,8
l'Hospitalet de Llobregat	609	1.154	89,5
Badalona	1.574	902	–42,7
Sabadell	2.503	2.776	10,9
Terrassa	3.041	2.927	–3,7
Santa Coloma de Gramenet	414	318	–23,2
Mataró	867	1.154	33,1
Cornellà de Llobregat	531	241	–54,6
Sant Boi de Llobregat	388	399	2,8
el Prat de Llobregat	276	172	–37,7
Rubí	841	950	13,0
Sant Cugat	1.102	577	–47,6
Viladecans	252	472	87,3
Vilanova	569	793	39,4
Cerdanyola del Vallès	804	442	–45,0
Granollers	252	320	27,0
Total municipis grans	**18.909**	**19.012**	**0,5**
Total RMB	**34.817**	**37.947**	**9,0**
Total Catalunya	**74.498**	**88.649**	**19,0**

[1] Variació interanual dels darrers dotze mesos.

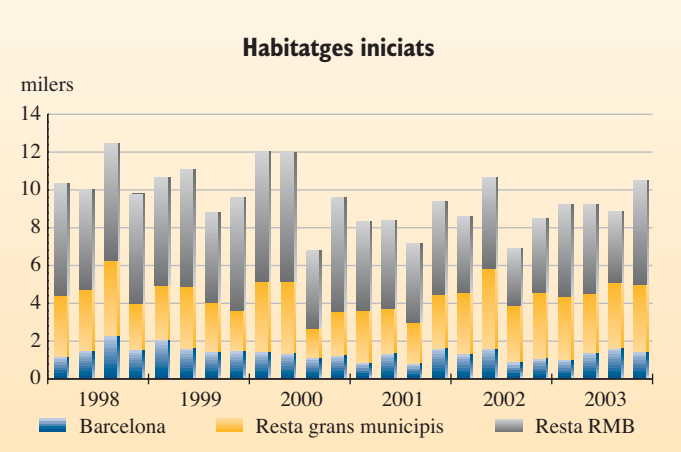

El detall de l'evolució de la construcció residencial als principals municipis de la regió metropolitana descarta l'existència d'una pauta de comportament comuna. Un aspecte rellevant és la situació d'estabilitat –un creixement del 0,5%– que ha mostrat l'evolució del conjunt dels setze municipis amb més població de la regió metropolitana. Aquesta diferent intensitat del creixement relatiu que s'ha produït entre l'àmbit metropolità més densament edificat i la resta del país, és un primer indici del protagonisme que ha adquirit la demanda d'inversió –inclosa la de segona residència– en el revifament de l'activitat immobiliària privada. La relativa desconfiança que encara desperta la inversió en actius mobiliaris –tot i la recuperació de les cotitzacions borsàries– i l'existència d'una demanda de residència que creix en paral·lel als fluxos migratoris i a l'augment dels llocs de treball creats, són dos dels factors bàsics a l'hora d'explicar l'augment de l'edificació residencial.

Habitatges iniciats a les comarques de la RMB

	2001	2002	2003
Alt Penedès	1.560	1.174	1.706
Baix Llobregat	5.708	5.417	4.872
Barcelonès	6.824	7.613	8.104
Garraf	1.924	2.125	2.303
Maresme	4.341	3.807	4.686
Vallès Occidental	9.362	10.853	11.245
Vallès Oriental	3.690	3.828	5.031

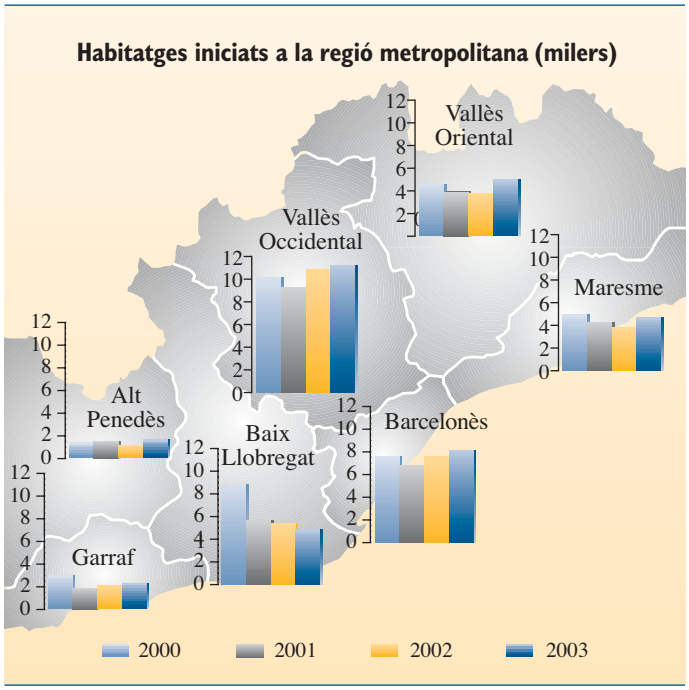

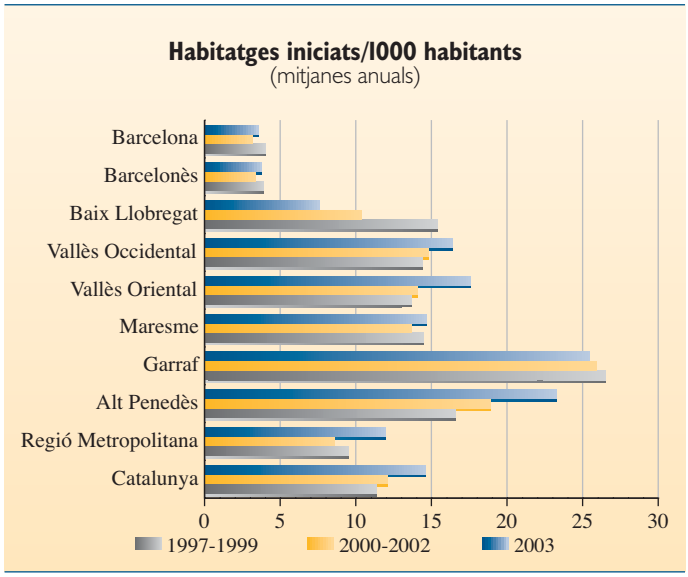

Habitatges iniciats i acabats a Barcelona

	Iniciats				Acabats			
	2001	2002	2003	Var (%)[1]	2001	2002	2003	Var (%)[1]
1. Ciutat Vella	582	314	347	10,5	140	111	181	63,1
2. l'Eixample	472	453	638	40,8	615	409	298	–27,1
3. Sants-Montjuïc	450	636	515	–19,0	508	242	222	–8,3
4. Les Corts	125	111	156	40,5	88	77	573	644,2
5. Sarrià-Sant Gervasi	290	125	399	219,2	354	375	263	–29,9
6. Gràcia	224	155	350	125,8	154	162	185	14,2
7. Horta-Guinardó	311	360	513	42,5	273	392	229	–41,6
8. Nou Barris	365	713	742	4,1	99	614	379	–38,3
9. Sant Andreu	322	833	553	–33,6	503	1.114	559	–49,8
10. Sant Martí	1.470	1.175	1.194	1,6	2.052	1.395	1.298	–7,0
Sense dades	23	11	8	–27,3	4	19	4	–78,9
Barcelona	**4.634**	**4.886**	**5.415**	**10,8**	**4.790**	**4.910**	**4.191**	**–14,6**

[1] Variació interanual dels darrers dotze mesos.

Projectes d'habitatges visats (Província de Barcelona)

Any	1r.trim	2n.trim	3r.trim	4t.trim	Total
		Nous			
1990	6.104	5.482	5.059	3.844	20.489
1991	5.521	5.558	4.728	5.763	21.570
1992	5.652	6.150	5.936	4.130	21.868
1993	4.959	6.826	4.803	6.142	22.730
1994	6.337	7.329	6.970	7.108	27.744
1995	7.547	6.801	10.154	6.382	30.884
1996	9.099	9.066	7.780	8.813	34.758
1997	10.894	11.518	10.238	13.205	45.855
1998	19.164	7.558	8.671	10.404	45.797
1999	12.731	14.656	12.290	12.195	51.872
2000	12.500	14.984	8.654	9.221	45.359
2001	10.912	10.876	9.585	10.398	41.771
2002	11.012	9.404	7.888	8.600	36.904
2003	11.943	11.434	10.362	15.074	48.813
		Rehabilitats			
1996	652	1.202	1.006	1.316	4.176
1997	916	1.139	1.061	2.153	5.269
1998	1.807	952	1.242	1.542	5.543
1999	2.263	2.506	1.972	2.571	9.312
2000	2.219	2.411	1.677	1.692	7.999
2001	2.256	2.057	1.522	2.152	7.987
2002	2.007	2.035	1.819	2.162	8.023
2003	2.664	2.695	2.383	3.432	11.174

Font: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya. Elaboració pròpia.

Variació (%)	Total	Nous	Rehabilitats
4t.tr.2003/4t.tr.2002	72,0	75,3	58,7
2n.sem.2003/2n.sem.2002	52,7	54,3	46,1
2003/ 2002	33,5	32,3	39,3
2002/ 2001	–9,7	–11,7	0,5

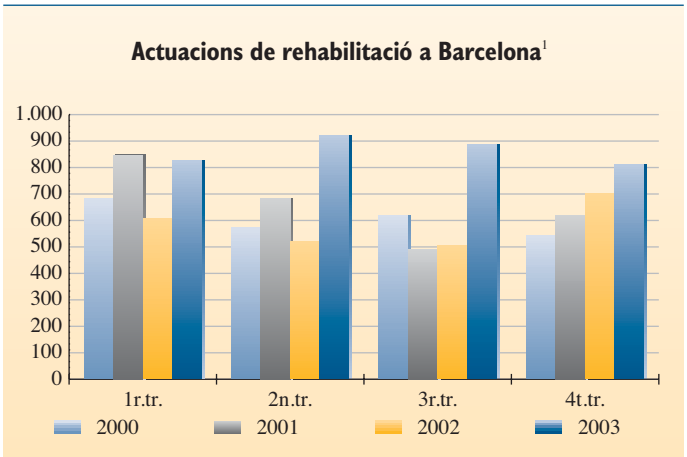

[1] Sol·licituds de subvenció presentades a la campanya "Barcelona posa't guapa".
Font: Institut Municipal del Paisatge Urbà i la Qualitat de Vida.

L'oferta de sòl urbanitzable i el preu del sostre residencial són dues variables igualment determinants per explicar la major dotació d'habitatges iniciats/1.000 habitants fora de la regió metropolitana i, dins d'aquesta, a les comarques menys densament poblades i més allunyades de la conurbació central com ara l'Alt Penedès i el Vallès Oriental. Pel que fa als diferents districtes de la ciutat central, es manté la concentració d'oferta a Sant Martí i augmenta de manera espectacular en termes relatius a Sarrià-Sant Gervasi i Gràcia, que juntament amb Les Corts i Ciutat Vella, eren els que patien i pateixen un major dèficit d'oferta d'habitatges nous.

En paral·lel a l'evolució del mercat de nova edificació, les actuacions de rehabilitació del patrimoni immobiliari de la ciutat han registrat un creixement igualment notable. Segons dades de la campanya "Barcelona posa't guapa", les sol·licituds de subvenció presentades durant el 2003 han estat un 35% superiors a les d'un any abans, assolint un nou màxim anual. Igual que ha succeït amb els projectes de rehabilitació visats pel Col·legi d'Arquitectes al conjunt de la província.

Llicències d'obres

Sostre previst a les llicències d'obres majors aprovades

(m^2)

	Sostre nou							Reforma i ampliació	Total
	Residencial	Aparcament	L. comercials	Oficines	Equip. i hotels	Indús. i altres	Total nou		
1991	252.847	435.874	122.016	202.940	127.512	55.567	1.196.756	147.425	1.344.181
1992	192.105	278.695	110.557	86.292	82.541	50.917	801.107	194.087	995.194
1993	286.341	507.874	119.905	105.890	106.016	57.222	1.183.248	375.741	1.558.989
1994	230.622	355.673	70.140	14.975	58.245	30.403	760.058	243.554	1.003.612
1995	337.926	430.047	193.079	11.795	56.219	37.633	1.066.699	304.241	1.370.940
1996	298.914	202.588	86.594	19.358	39.660	16.612	663.726	325.598	1.080.468
1997	555.174	437.184	230.673	22.627	56.765	108.859	1.411.282	325.985	1.737.267
1998	579.302	281.106	102.442	16.277	91.198	73.465	1.143.790	422.608	1.566.398
1999	629.971	337.405	114.534	19.021	89.231	171.061	1.361.223	414.364	1.775.587
2000	475.622	273.148	102.670	19.227	119.069	147.632	1.137.368	413.722	1.551.090
2001	410.128	266.943	65.158	74.848	175.902	135.695	1.128.674	397.668	1.526.342
1r.tr.	124.324	63.652	18.268	4.156	26.980	37.438	274.818	105.879	380.697
2n.tr.	65.963	61.292	12.171	46.693	28.918	57.418	272.455	86.234	358.689
3r.tr.	106.356	58.798	12.313	0	8.463	19.840	205.770	91.758	297.528
4t.tr.	113.485	83.201	22.406	23.999	111.541	20.999	375.631	113.797	489.428
2002	477.922	348.268	53.747	136.709	306.840	106.302	1.429.788	391.157	1.820.945
1r.tr.	148.780	80.829	16.480	4.635	58.396	23.687	332.807	102.633	435.440
2n.tr.	83.783	48.014	7.708	1.907	47.413	16.745	205.570	93.532	299.102
3r.tr.	69.232	82.571	8.719	14.482	35.274	42.671	252.949	76.396	329.345
4t.tr.	176.127	136.854	20.840	115.685	165.757	23.199	638.462	118.596	757.058
2003	407.775	484.998	70.571	84.608	265.096	51.325	1.364.373	452.936	1.817.309
1r.tr.	122.913	127.181	21.193	28.891	79.631	21.921	401.730	164.755	566.485
2n.tr.	57.473	104.852	9.646	14.223	97.850	9.789	293.833	104.606	398.439
3r.tr.	79.460	75.387	18.578	3.682	24.932	6.520	208.559	93.399	301.958
4t.tr.	147.929	177.578	21.154	37.812	62.683	13.095	460.251	90.176	550.427

[1] A partir de 1996 canvia la classificació per usos i en els diferents epígrafs es comptabilitzen els usos assignats per plantes. El total recull la resta d'usos i per això pot ser superior al sostre nou més el de reforma i ampliació. Les dades dels darrers dotze mesos de tots els quadres d'aquest apartat són provisionals.
Font (de totes les dades d'aquest apartat): Direcció d'Actuació Urbanística de l'Ajuntament de Barcelona. Elaboració pròpia.

Variació (%)	Nou	Ref. i ampl.	Total
4t.tr.2003/4t.tr.2002	–27,9	–24,0	–27,3
2n.sem.2003/2n.sem.2002	–25,0	–5,9	–21,5
2003 / 2002	–4,6	15,6	–0,2
2002 / 2001	26,7	–1,6	19,3

Malgrat que es comencen a entreveure els primers símptomes de desacceleració de l'activitat constructora, les llicències d'obres majors aprovades al llarg de 2003 revelen un elevat dinamisme sectorial, animat per l'impuls de les obres de reforma.

Amb una xifra de sostre total previst molt semblant a la de l'any anterior i un 7% superior a la mitjana del darrer quinquenni, es fa difícil afegir-se a les veus que anuncien una imminent i significativa davallada d'activitat en el sector. Si bé durant 2003 la superfície de nova construcció s'ha reduït un 4,6% en relació a 2002, els 1,364 milions de m^2 nous previstos constitueixen una xifra força contundent, la quarta dotació en termes quantitatius dels darrers setze anys. Per la seva banda, el segment de reforma i ampliació ha augmentat un 15,6% i ha assolit un rècord absolut, situant-se a prop del mig milió de m^2. En resum, la visió de conjunt que ofereixen les llicències de 2003 s'emmarca en un escenari en el que es manté un intens desplegament de mitjans, maquinària i mà d'obra que, per ara, continua contribuint de manera important al creixement econòmic de la ciutat. Per la pròpia naturalesa d'aquesta variable –avança la construcció d'obres en un termini de 12-18 mesos–, sembla assegurat un ritme d'activitat sectorial sostinguda durant la primera meitat de 2004.

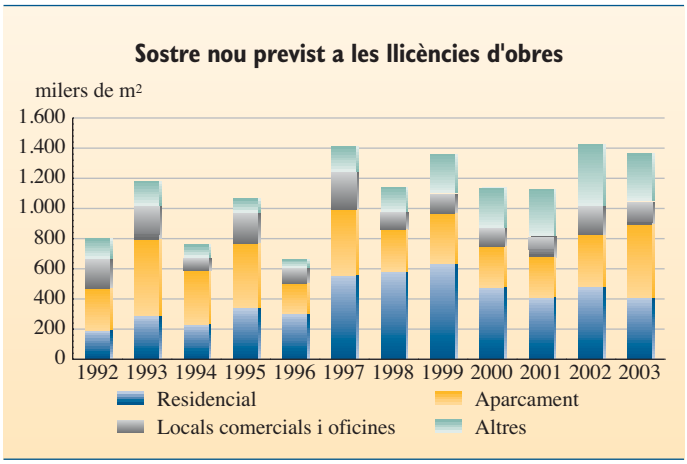

Les promocions residencials ostenten el protagonisme de l'obra nova, tant en nombre de projectes com en volum de sostre total. En el primer cas, representen el 80% del total d'edificis nous previstos a la ciutat. Entre aquests edificis residencials, predominen els de dimensió petita i mitjana –un 67% són promocions de menys de 10 habitatges i un 24% tenen entre 11 i 40–, mentre que els blocs de més de 40 habitatges són una minoria que no arriba al 10% del total. Una minoria important perquè, a més del seu impacte visual, acull gairebé la meitat dels nous habitatges de la ciutat. Cal subratllar que alguns d'aquests blocs són promocions públiques destinades a habitatge de lloguer per a joves i que, com es veu al mapa adjunt, s'ubiquen preferentment als barris del nord i el llevant de la ciutat.

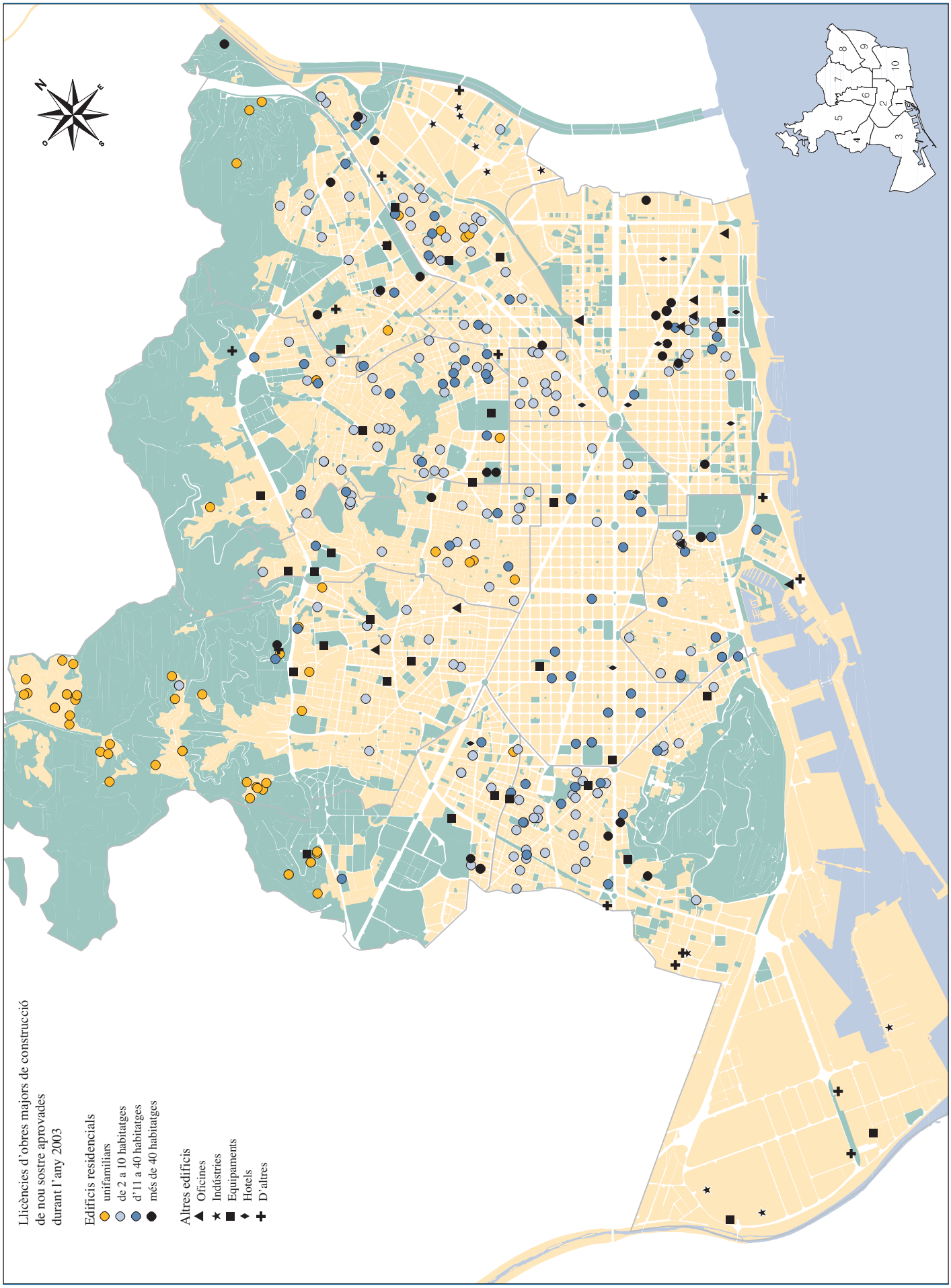

Font: Direcció d'Actuació Urbanística de l'Ajuntament de Barcelona, elaborat IdBC-IMI.

Distribució territorial del sostre total previst a les llicències d'obres aprovades (m^2) 2003

	Residencial	Aparcament	Comercial	Oficines	Equipaments	Hotels	Indústria i altres	Total
1. Ciutat Vella	39.977	39.989	20.157	8.470	48.799	11.967	17.308	186.667
2. Eixample	57.145	25.725	35.520	12.615	8.670	16.910	15.365	171.950
3. Sants-Montjuïc	62.769	86.470	17.302	9.737	71.577	10.858	83.115	341.828
4. Les Corts	21.299	41.523	5.191	567	24.055	21.161	1.803	115.599
5. Sarria-Sant Gervasi	49.694	53.072	4.772	8.172	33.117	0	5.090	153.917
6. Gràcia	32.950	10.576	5.213	1.449	9.360	0	5.157	64.705
7. Horta-guinardó	60.631	110.636	3.769	748	31.166	0	5.123	212.073
8. Nou Barris	40.419	32.691	5.436	42	5.104	0	1.234	84.926
9. Sant Andreu	51.167	28.620	11.816	311	17.566	0	18.355	127.835
10. Sant Martí	99.236	104.072	17.720	78.722	5.641	45.820	6.598	357.809
Barcelona	**515.287**	**533.374**	**126.896**	**120.833**	**255.055**	**106.716**	**159.148**	**1.817.309**

Habitatges i places d'aparcament

	Habitatges			Places
	Nous	Amp. i reforma	Total	d'aparcament
1992	1.815	98	1.913	11.499
1993	2.761	689	3.450	19.609
1994	2.483	349	2.832	14.202
1995	3.978	927	4.905	15.642
1996	3.348	1.053	4.401	6.521
1997	5.795	874	6.669	15.199
1998	6.112	1.297	7.409	10.336
1999	6.663	944	7.607	11.682
2000	5.005	899	5.904	10.676
2001	4.322	559	4.881	9.586
1r.tr.	1.305	96	1.401	2.309
2n.tr	607	190	797	1.902
3r.tr	1.137	94	1.231	2.624
4t.tr.	1.273	179	1.452	2.751
2002	5.024	837	5.861	10.812
1r.tr.	1.336	248	1.584	2.090
2n.tr	891	254	1.145	1.661
3r.tr.	932	97	1.029	2.871
4t.tr.	1.865	238	2.103	4.190
2003	4.899	837	5.736	13.531
1r.tr.	1.686	160	1.846	4.602
2n.tr.	705	319	1.024	3.196
3r.tr.	941	179	1.120	2.386
4t.tr.	1.567	179	1.746	3.347

	Habitatges		
Variació (%)	Nous	Ref. i ampl.	Total
4t.tr.2003/4t.tr.2002	–16,0	–24,8	–17,0
2n.sem.2003/2n.sem.2002	–10,3	6,9	–8,5
2003 / 2002	–2,5	0,0	–2,1
2002 / 2001	16,2	49,7	20,1

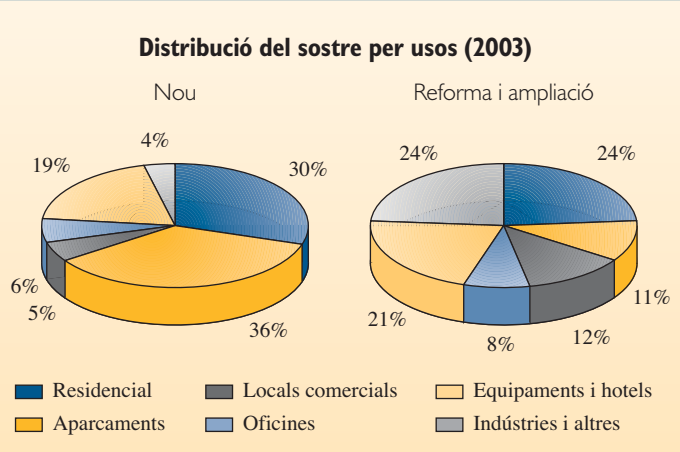

En total, són poc més de 400.000 m^2 de sostre destinat a habitatge –el 30% del nou sostre–, una xifra que al llarg de 2003 s'ha vist superada per la superfície d'aparcaments. Tota una novetat que s'explica perquè a l'habitual associació d'aquest tipus de sostre a edificis de qualsevol altre ús, durant 2003 s'ha aprovat la construcció de projectes específics d'aparcament, alguns d'ells tan grans com la segona fase de les noves cotxeres d'autobusos d'Horta. De la resta d'usos, destaca el sostre destinat a hotels i a equipaments, un calaix de sastre, aquest darrer, en el que abunden els centres sanitaris i docents, i en el que cada cop destaquen més els espais per a usos esportius.

Però sens dubte, el millor exemple d'heterogeneïtat és el que ofereix el segment de les obres de reforma i/o ampliació. A banda de que la trajectòria ascendent és un bon indicador de la preocupació creixent per la salut del teixit immobiliari de la ciutat, representa un bon termòmetre de la transformació social i econòmica de la ciutat: una mostra són els cada cop més freqüents canvis d'ús de local comercial a habitatge en plantes baixes o la transformació d'espais d'usos industrials a logístics o a activitats de serveis avançats basades en la informació i el coneixement. Per acabar, només destacar que el catàleg d'obres que sol·liciten llicència per a fer reformes és sempre molt amè: a les ja comentades en edicions anteriors corresponents als primers mesos de 2003, s'afegeixen aquest quart trimestre reformes com les de la Casa de la Misericòrdia, el Centre d'Art Santa Mònica, el Maremàgnum o el claustre de Sant Pau del Camp.

VII. Mercat immobiliari

Preus al mercat residencial

Evolució dels preus al mercat immobiliari residencial

Període	Preu de venda (€/m²) Nova planta	Segona mà Preu d'oferta	Segona mà Preu transacció	Preu global ponderat	Preu de lloguer (€/m²/mes)
1991	1.286	1.235	905	1.019	6,0
1992	1.380	1.289	1.143	1.214	6,7
1993	1.408	1.247	1.111	1.200	6,2
1994	1.406	1.279	1.187	1.253	5,7
1995	1.461	1.367	1.226	1.296	5,5
1996	1.433	1.291	1.193	1.265	5,4
1997	1.447	1.352	1.226	1.292	5,4
1998	1.536	1.481	1.353	1.408	5,3
1999	1.837	1.724	1.578	1.656	5,9
2000	2.106	2.062	1.731	1.844	6,6
2001	2.431	2.388	2.053	2.166	7,8
2002	2.815	2.765	2.578	2.649	8,6
2003	3.379	3.179	3.088	3.175	9,6

Font: Tecnigrama, Departament d'Estudis Fiscals de l'Ajuntament de Barcelona, Forcadell, DGAH, Incasol i elaboració pròpia.

Variacions (%)	Nova planta	Oferta	Transacció	Ponderat	LLoguer
2003/2002	20,0	15,0	19,8	19,9	10,6
2002/2001	15,8	15,8	25,6	22,3	11,1

Evolució recent dels preus

El revifament de l'impuls ascendent dels preus residencials durant 2003 després d'un quadrienni amb augments anuals del 15% trenca les previsions de moderació que s'havien fet a començament d'any i confirma la infatigable fortalesa de la demanda.

Els preus del mercat immobiliari residencial semblen dotats d'una obstinada determinació per a allunyar-se del guió que els experts en aquest mercat han dibuixat cada principi d'any d'ençà almenys un trienni. Un guió que, amb petites variacions d'intensitat depenent de la font i de l'àmbit d'anàlisi, proposa una significativa desacceleració dels preus pel refredament de la demanda. No cal dir que durant l'any 2003 la demanda s'ha saltat el paper que –continuant amb el símil cinematogràfic– l'havien assignat els guionistes atenent als factors demogràfics i econòmics que suposadament la condicionen, i ha exhibit una fortalesa inaudita, tota vegada que institucions i mitjans de comunicació insisteixen cada cop més en un discurs sobre la fragilitat i la vulnerabilitat econòmica d'unes llars amb ràtios d'endeutament certament elevades.

Evidentment, cada any que comença sembla més difícil que els preus s'apartin d'aquest guió, però de moment, la situació a gener de 2004 és gairebé idèntica a la d'un any enrera, amb la reserva que en comptes d'un quadrienni ja portem un quinquenni amb augments de preus d'entre el 15 i el 20% en termes nominals. Una situació que recorda l'anterior fase inflacionista de finals dels vuitanta que culminà –en plena crisi de l'activitat econòmica general– amb un descens dels preus en termes reals. Per ara, tenint en compte que l'economia espanyola es troba en plena recuperació i assumint una sobrevaloració real dels preus, són moltes més les alarmes enceses que els indicis reals d'un possible desplom dels preus.

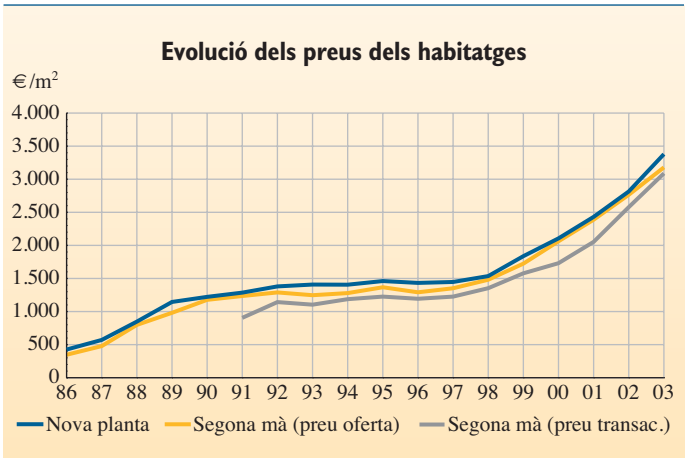

Font: Tecnigrama, Departament d'Estudis Fiscals de l'Ajuntament de Barcelona i Forcadell.

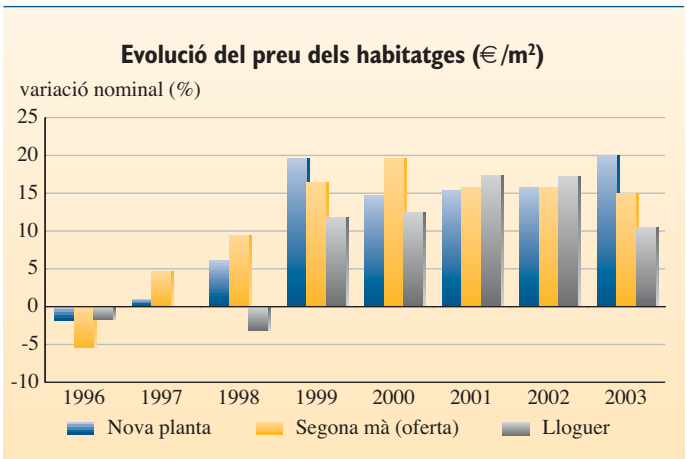

Font: Tecnigrama, Departament d'Estudis Fiscals de l'Ajuntament de Barcelona i DGAH.

En síntesi, els increments registrats al llarg de 2003 tornen a ser generals, tant en els diversos segments del mercat barceloní com en altres zones de Catalunya i d'altres capitals i comunitats autònomes d'Espanya, i els acrediten tant les societats de taxació com les agències consultores i venedores especialitzades.

En el segment residencial de l'habitatge nou a Barcelona, el augments registrats als llarg de 2003 oscil·len entre el 20% de l'estudi de mercat de Tecnigrama i el 16,3% de la Sociedad de Tasación o el 18% del Ministerio de Fomento, entre d'altres fonts disponibles. El segment de la segona mà presenta una major variabilitat, atribuïble a la major dimensió de l'oferta i a que les bases de dades sobre les que es treballa divergeixen més que les del mercat de nova planta: en el de segona mà, els augments dels preus d'oferta i dels de transacció se situen entre el 15 i el 22%.

En qualsevol cas, sigui quina sigui la font utilitzada, hi ha coincidència de resultats: els preus de venda dels habitatges nous i de segona mà s'han més que doblat en el darrer quinquenni, tant en termes de preu/m² com en valors unitaris de producte. Per altra banda, des de la seva posició marginal en l'estructura de tenència de les llars, els preus de lloguer acusen la forta pressió de la demanda sobre una oferta molt escassa –especialment en el segment protegit– i també per cinquè any consecutiu, presenten un augment de dos dígits.

Preu de lloguer dels habitatges a Barcelona

	(€ /m²/mes)		Lloguer mitjà contractual (€ /mes)	
Districte	**2003**	**var.(%)[1]**	**2003**	**var.(%)[1]**
1. Ciutat Vella	8,70	6,0	580,6	11,1
2. L'Eixample	9,38	10,1	759,5	10,3
3. Sants-Montjuïc	9,39	12,1	572,4	8,9
4. Les Corts	11,20	8,8	835,8	7,1
5. Sarrià-Sant Gervasi	10,99	6,4	940,0	5,5
6. Gràcia	10,05	11,2	653,0	12,8
7. Horta-Guinardó	9,42	17,8	566,0	17,8
8. Nou Barris	9,28	12,5	579,1	9,0
9. Sant Andreu	8,22	11,4	535,5	11,4
10. Sant Martí	9,58	11,9	649,9	11,1
Barcelona	**9,56**	**10,6**	**678,5**	**10,4**

[1] Variació interanual.
Font: DGAH a partir de les dades de fiances de lloguer de l'Incasol.

Evolució de preus, salaris i costos de construcció

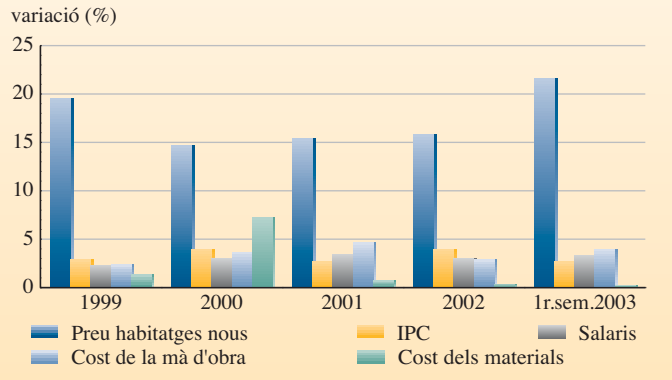

Font: Tecnigrama, INE i Ministeri de Foment.

El boom d'oferta residencial i el dinamisme del mercat immobiliari han marcat el ritme general de l'economia i de despesa de les llars en els darrers anys, destacant per la seva intensitat per sobre de la resta de sectors.

La magnitud dels avanços registrats, i la tenacitat amb que s'han repetit en el darrer quinquenni es revelen clarament dissonants amb l'evolució d'altres sectors d'oferta i d'altres mercats de béns duradors. La dinàmica al mercat immobiliari s'emmarca en un procés únic en el que el sector de la construcció ha liderat el creixement econòmic del país i en el que la favorable conjuntura econòmica, les condicions de finançament i l'elevada rendibilitat de l'habitatge han afavorit una gran sintonia entre oferta i demanda, com ho demostra el fet que les promocions noves hagin estat –i són– venudes, en termes generals, mesos abans d'haver estat acabades. Ni de lluny això implica que la demanda hagi trobat un producte enterament satisfactori a les seves preferències o necessitats, però el cert és que aquesta sintonia, almenys en termes quantitatius de nombre d'habitatges ofertats i venuts, ha estat acusada.

Com s'ha dit abans, la valoració del comportament de la demanda que permeten les dades de 2003 ha de posar l'accent necessàriament en una gran vitalitat, molt superior a la previsible a tenor de l'evolució econòmica general, dels nivells de preus vigents i de l'endeutament assolit per les famílies. Un dels indicadors clàssics que permeten mesurar aquest comportament és el crèdit bancari concedit per a l'adquisició d'habitatges, que ha crescut un 14,5% en relació al final de l'any anterior.

Habitatges hipotecats en finques urbanes

	BCN (prov)	Catalunya	Espanya
	Nombre		
1994	69.381	94.434	331.200
1995	60.529	82.560	403.600
1996	67.965	91.853	412.982
1997	83.917	113.387	479.237
1998	76.021	105.626	423.427
1999	78.557	111.331	452.482
2000	79.650	112.542	480.895
2001	78.931	110.521	487.973
2002	84.381	121.435	541.035
1r.tr.	22.255	31.798	134.574
2n.tr.	23.062	32.689	143.787
3r.tr.	20.397	29.654	131.214
4t.tr	18.667	27.294	131.460
2003			
1r.tr.	25.955	37.078	157.905
2n.tr	23.643	33.603	150.493
3r.tr.	23.005	33.155	140.308
oc-nv	15.577	22.438	98.817

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

Variació (%)	BCN (prov)	Catalunya	Espanya
	Nombre d'hipoteques		
3r.tr.2003/3r.tr.2002	12,8	11,8	6,9
gn-nv2003/gn-nv2002	12,5	12,2	9,2
2002/2001	6,9	9,9	10,9
	Import mitjà del crèdit		
3r.tr.2003/3r.tr.2002	13,4	13,2	15,3
gn-nv2003/gn-nv2002	13,8	13,2	13,7
2002/2001	12,3	11,7	13,7

Import mitjà del crèdit per habitatges hipotecats en finques urbanes

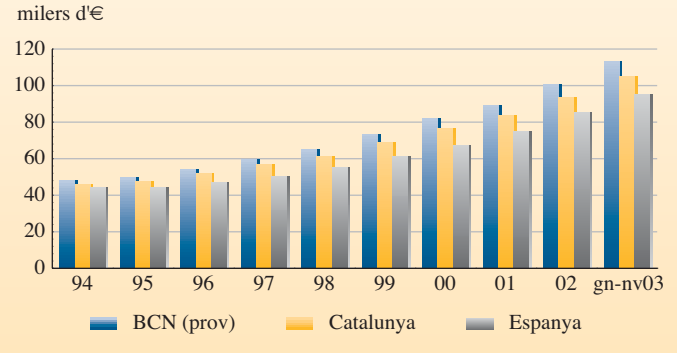

Font: INE.

Un augment significativament elevat si bé lleugerament inferior al de l'any anterior. En el conjunt nacional, el saldo viu total del crèdit compromès en l'adquisició d'habitatges supera en un 83% la xifra de l'any 1999. I pel que fa a les hipoteques signades sobre habitatges construïts presenten durant 2003, a manca de les dades definitives, uns increments que han oscil·lat entre el 12 i el 30% depenent de l'àmbit considerat.

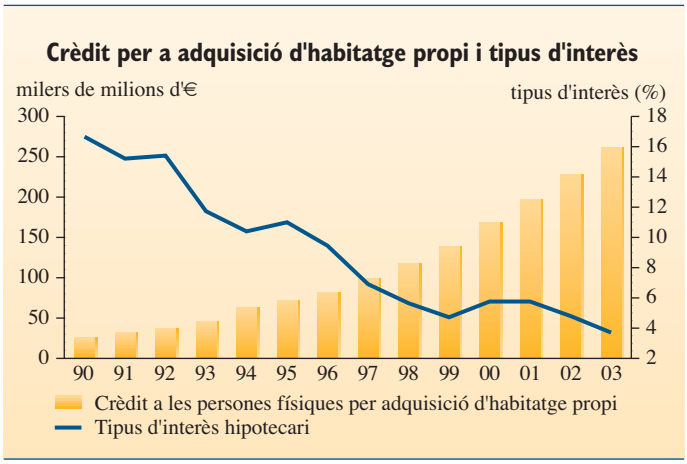

Font: Banco de España.

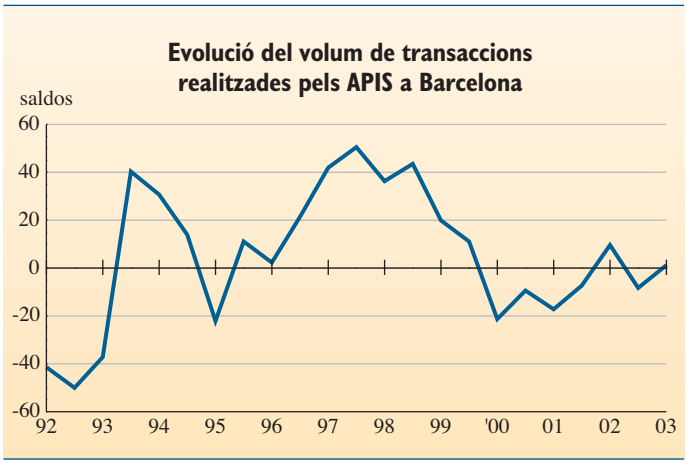

Font: Dades dels APIS facilitades per la Direcció General d'Arquitectura i Habitatge.

Els factors impulsors de la demanda

L'augment del nombre de llars per la via de la reducció del nombre de membres i de l'augment de la immigració ha provocat una extraordinària mobilitat al mercat residencial, avivant la demanda de millora que és, juntament amb la d'inversió, la principal destinatària de l'oferta nova en el mercat lliure.

L'augment dels nivells d'endeutament de les famílies en el darrer quinquenni –que no és pas un fenomen circumscrit al nostre entorn sinó que també ha tingut lloc a la major part dels països de la UEM–, s'ha produït per la combinació de diversos factors, que han estat repetidament analitzats en aquestes mateixes pàgines en edicions anteriors d'aquesta publicació. Uns factors que es poden agrupar en aspectes demogràfics, sociològics, culturals i econòmics.

De forma sintètica, recordarem que els factors demogràfics que més pes estan tenint ara a Barcelona són els vinculats a la creació de noves llars, bé siguin les d'emancipació de les darreres generacions del baby-boom, com les sobrevingudes en els corrents migratoris. Quan aquesta demanda, orientada sovint a habitatges més aviat petits i de qualitat mitjana o baixa, ocupa un habitatge per primera vegada, permet que una família ja assentada l'alliberi i passi a ocupar un de categoria, ubicació o preu "superior"; és el que es coneix com demanda de millora o de reposició.

Els canvis en l'estructura i composició de les llars, derivats essencialment de l'envelliment de la població i de la proliferació de formes de convivència que no massa temps enrera eren marginals, està també contribuint a la disminució del nombre mitjà de persones que formen una llar, i en un context relativament estable de població, a l'augment del nombre de llars.

Segons les darreres dades censals, l'ocupació mitjana d'una llar era el 2001 a Barcelona de 2,53 persones per habitatge principal, clarament inferior a l'obtinguda en anteriors operacions censals. També és una xifra baixa si es compara amb les altres ciutats metropolitanes de més de cent mil habitants i les altres grans capitals espanyoles; com es veu clarament al gràfic adjunt, d'entre les grans ciutats espanyoles les andaluses i Las Palmas són les úniques que superen la mitjana de tres membres per llar. En canvi, en el context de les metròpolis europees, la mitjana de Barcelona està situada en la banda alta, i és molt semblant a la mitjana dels països de la UE.

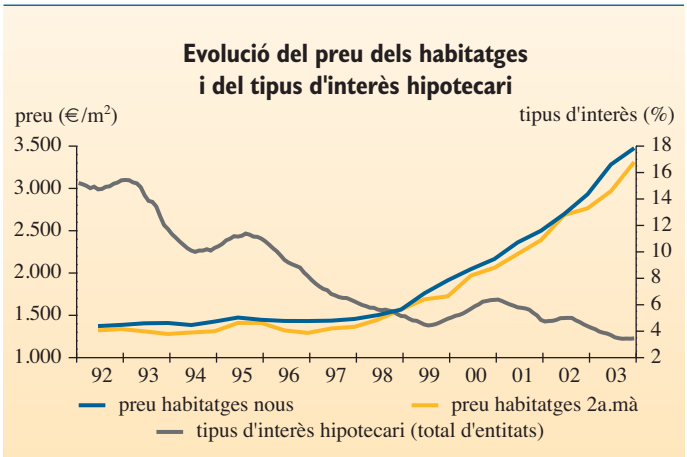

Font: Banco de España, Tecnigrama, Departament d'Estudis Fiscals de l'Ajuntament de Barcelona i elaboració pròpia.

En conjunt, tot això no és més que el resultat de l'augment de les llars unipersonals i monoparentals, de l'augment de les parelles sense fills i de la disminució de les famílies extenses. De tots aquests, l'element que més ha crescut és el que correspon a les persones que viuen soles, que són més de 150.000 segons el darrer cens, un 49% més que a començament de la dècada anterior. Un col·lectiu que es nodreix bàsicament de persones grans vídues, de solters joves i de ruptures de parelles.

Finalment, la caracterització de la demanda no estarà tancada si no es considera la demanda no censada que prové de la UE, i no exclusivament per motius d'inversió. Un segment que deu anys enrera era insignificant a Barcelona i que ara no és gens despreciable, i que ve atreta tant per les condicions de vida i laborals que caracteritzen la ciutat com per l'elevada revalorització dels actius immobiliaris registrada en els darrers anys.

Des de la vessant sociològica o cultural, la històrica preferència per la propietat com a forma de tinença ha relegat el lloguer a una quota de mercat extraordinàriament baixa en comparació amb d'altres països europeus. Una preferència que s'ha extremat en els darrers anys per la reducció de l'oferta efectiva de lloguer i per l'existència d'un marc fiscal que ha mimat l'adquisició i ha desatès el lloguer, si bé darrerament, s'han començat a assentar alguns puntals que podríen ajudar a corregir aquest desequilibri.

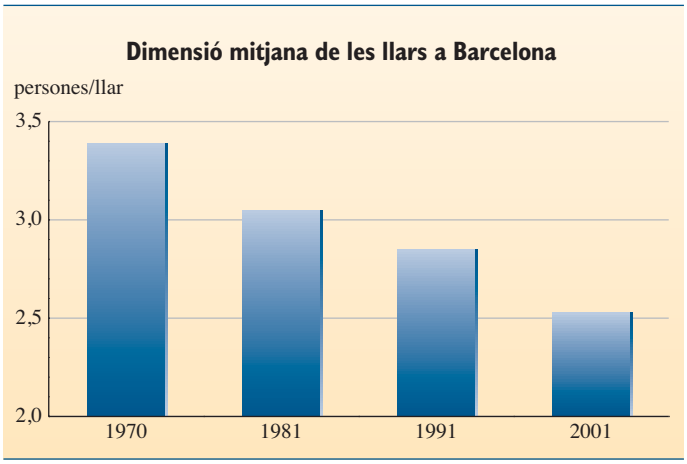

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

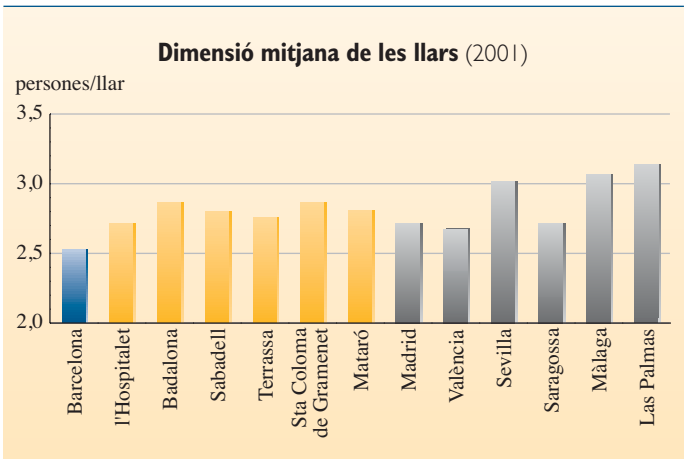

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

Els múltiples factors que encara afavoreixen l'adquisició sobre el lloguer d'habitatges i les condicions de finançament vigents continuen impulsant l'adquisició d'habitatges, malgrat els elevats preus vigents.

En aquesta preferència també hi han tingut molt a veure les condicions del mercat financer que, en comparació amb quinze anys enrera, han viscut una autèntica revolució. En un context d'intensa davallada dels tipus d'interès com la registrada al llarg dels noranta, la liberalització d'aquest mercat i l'aguda competència entre les entitats ha propiciat tant l'allargament del període d'amortització –de 12 a 20 anys de mitjana– com l'ampliació de cobertura del valor de l'immoble –del 60 al 70% de mitjana. Això ha significat que amb una proporció de despesa sobre els ingressos similar a la de començament dels noranta es pot accedir a un habitatge de preu molt més elevat. El resultat és que a banda de les cohorts generacionals que van accedint de forma progressiva al mercat, cada any s'han incorporat nous col·lectius que han passat de ser demanda potencial a efectiva, tant en l'ocupació d'un primer habitatge com de demanda de millora.

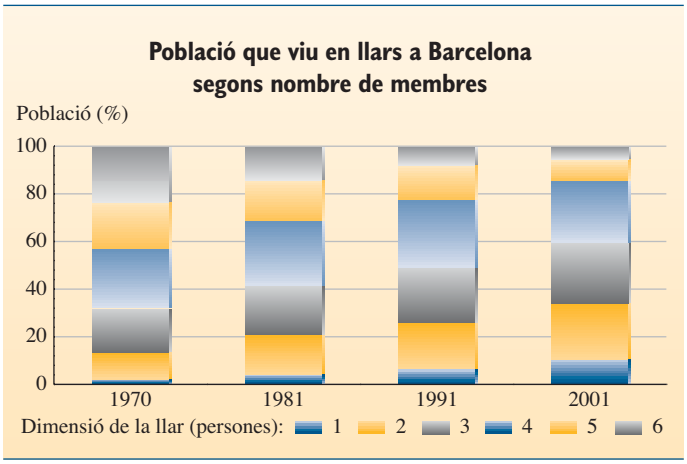

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

Amb la inflació actual, els tipus de referència són negatius en termes reals, i per bé que l'euríbor –un dels principals tipus d'indexació en les hipoteques variables–, hagi repuntat lleugerament a l'estiu després d'haver marcat un mínim històric amb un 2,01% al juny, ni de bon tros s'ha situat en una franja dissuasòria per la signatura de noves hipoteques ni d'alarma per les que ja estan signades. I, mentre que l'economia europea es mantingui en la situació actual, és poc probable que els tipus traspassin aquesta frontera.

Des de la perspectiva de la conjuntura econòmica general, les dades de 2003 confirmen la recuperació de l'activitat i l'impuls de la demanda interna. Una de les ombres que enfosqueix aquesta recuperació té molt a veure amb l'elevada precarietat i temporalitat del mercat de treball, que previsiblement impactarà en el consum privat, i, òbviament, en la demanda d'habitatge, sobretot tenint en compte el nivell d'endeutament que han assumit les famílies espanyoles en els darrers anys.

En resum, així, malgrat que les condicions financeres i fiscals siguin molt favorables, cada cop és més difícil que compensin els nivells de preus assolits; per tant, és d'esperar que la demanda es comenci a sentir expulsada del mercat i que, finalment, es moderi l'augment dels preus.

L'oferta de nova planta

L'oferta al mercat lliure es replega davant la previsible dificultat dels promotors per a vendre uns productes cada cop més inassequibles per a les economies de renda mitjana.

L'informe de conjuntura immobiliària de Barcelona corresponent al segon semestre de 2003 realitzat per l'empresa Tecnigrama posa de manifest una sensible reducció de l'oferta, tant en termes d'edificis com d'habitatges. Com se sap, aquestes xifres corresponen només a les promocions al mercat lliure en les que hi havia habitatges en venda en el moment de la realització del treball de camp; un concepte d'oferta que no coincideix exactament amb el que deriva de les llicències d'obres o dels projectes d'habitatges visats; primer, pel lògic desfasament temporal entre que es certifiqui el visat d'un habitatge i que aquest es pugui comprar, i, segon, perquè aquest estudi no inclou ni els habitatges protegits ni els públics, dues modalitats que en els darrers temps han experimentat una significativa revifalla a Barcelona.

Evolució de l'oferta d'habitatges de nova planta[1]

Districte	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1. Ciutat Vella	340	184	150	134	144	92
2. L'Eixample	2.310	532	361	453	574	338
3. Sants-Montjuïc	1.354	207	192	290	337	146
4. Les Corts	491	30	58	47	40	54
5. Sarrià-Sant Gervasi	983	364	244	67	48	78
6. Gràcia	344	211	238	287	138	80
7. Horta-Guinardó	511	299	97	121	320	251
8. Nou Barris	498	73	138	60	58	8
9. Sant Andreu	971	198	334	385	320	331
10. Sant Martí	2.394	1.302	1.312	706	1.266	1.076
Barcelona	**10.196**	**3.400**	**3.124**	**2.550**	**3.245**	**2.454**
Hab/promoció	**19,7**	**23,1**	**22,5**	**16,0**	**16,6**	**19,2**

[1] Oferta referida al segon semestre de cada any.
Font: Tecnigrama i elaboració pròpia.

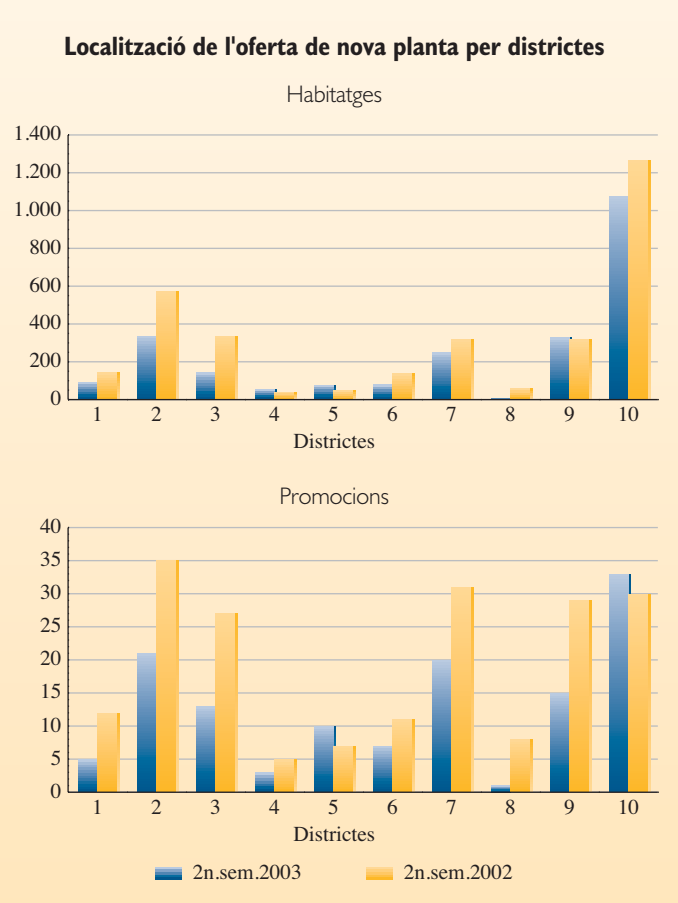

Font: Tecnigrama i elaboració pròpia.

Tipologia de les noves promocions (2n.sem.2003)

Districtes	Tipologia per promocions en %			Dimensió mitjana
	Unifamil.	Multifamil.	Total	(habitat./prom.)
1. Ciutat Vella	0,0	100,0	100,-	16,1
2. L'Eixample	0,0	100,0	100,-	19,3
3. Sants-Montjuïc	0,0	100,0	100,-	12,8
4. Les Corts	0,0	100,0	100,-	16,0
5. Sarrià-Sant Gervasi	12,5	87,5	100,-	8,1
6. Gràcia	22,2	77,8	100,-	8,5
7. Horta-Guinardó	10,0	90,0	100,-	10,9
8. Nou Barris	0,0	100,0	100,-	13,8
9. Sant Andreu	20,0	80,0	100,-	18,3
10. Sant Martí	3,0	97,0	100,-	45,2
Barcelona	**7,0**	**93,0**	**100,-**	**20,2**

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Tecnigrama.

En qualsevol cas, els gairebé 2.500 habitatges que es trobaven en venda a finals de 2003 suposen una de les xifres més baixes dels darrers anys, i clarament allunyada de les xifres registrades durant la part central de la dècada. L'any 1998, per exemple, s'assoliren 10.000 habitatges en venda per la coincidència dels "serrells" d'algunes promocions de les Viles Olímpiques amb l'explosió d'oferta derivada de l'impuls de la demanda, estimulada per la progressiva millora de les condicions d'accés a l'habitatge en propietat, tant via augment de les rendes familiars per la favorable conjuntura econòmica com pel descens dels tipus d'interès.

El moment actual reflecteix clarament que aquella eufòria ja ha passat, i que els promotors ja no confien gaire en captar nous compradors, si bé encara ara el temps mitjà que es troba una promoció en venda –15 mesos– continua sent inferior al any i mig que, de mitjana, tarda una promoció en acabar-se. En part, cal considerar que en aquests darrers anys s'han reduït substancialment les possibilitats d'edificació en zones consolidades –justament perquè una de les característiques d'aquesta etapa constructiva ha estat la substitució d'edificació antiga i l'ocupació de solars semi-abandonats o infrautilitzats–, però l'element primordial que desinfla les expectatives futures dels constructors gira a l'entorn del nivell de preus assolits. Per descomptat que no és una novetat que els habitatges nous que es construeixen a Barcelona troben la seva sortida en la demanda de reposició, però fins i tot aquest segment comença a mostrar senyals d'esgotament, tota vegada que sovint ni la suma de la venda d'un habitatge anterior més el finançament aliè permet ja considerar l'adquisició d'un habitatge nou.

Des de l'òptica territorial, el districte de Sant Martí lidera l'aportació quantitativa de l'oferta, amb un 43,8% dels habitatges i un 25,8% dels edificis nous. Un fet consistent amb l'etapa de renovació urbanística que hi té lloc des de fa uns anys, i que ara està especialment centrada en la zona est de la Diagonal i en la façana marítima. La reducció d'habitatges en oferta es produeix gairebé a tots els districtes, però el de Nou Barris s'ha vist particularment afectat, restant només una única promoció en venda al mercat lliure. Per contra, a Les Corts i Sarrià-Sant Gervasi ha augmentat significativament l'oferta en relació amb un any enrera; un fet que confirma que la confiança dels promotors se sustenta en la demanda que disposa de rendes elevades.

Preu dels habitatges de nova planta (2n. sem. 2003)

Districte	Superfície mitjana (m² construïts)	Preu mitjà de venda (€/m²) preu	variació[1] (%)	preu[2] (%)	Preu de venda dels habitatges (€) mínim	mitjà	màxim
1. Ciutat Vella	114,7	3.844	27,9	3.033	292.000	460.020	901.500
2. L'Eixample	114,5	4.182	11,8	4.333	284.800	497.510	1.652.800
3. Sants-Montjuïc	101,7	3.038	29,9	3.238	217.000	301.400	450.000
4. Les Corts	129,3	3.656	–11,7	—	402.700	472.180	510.900
5. Sarrià-Sant Gervasi	186,1	4.203	–13,7	4.181	294.500	802.370	1.778.900
6. Gràcia	124,1	3.608	8,9	3.864	240.400	443.420	795.000
7. Horta-Guinardó	106,0	3.290	20,6	3.960	144.200	346.750	517.000
8. Nou Barris	98,0	2.852	23,0	2.852	279.500	279.500	279.500
9. Sant Andreu	112,4	2.999	17,8	3.161	186.000	330.560	460.000
10. Sant Martí	106,0	3.260	33,8	3.330	168.300	341.940	607.400
Barcelona	**114,8**	**3.476**	**18,6**	**3.541**	**144.200**	**405.850**	**1.778.900**

1. Variació (2n.sem. 03/2n.sem. 02).
2. Preu mitjà de les noves promocions acabades d'incorporar durant el 2n. semestre de 2003.
Font: Tecnigrama i elaboració pròpia.

Preus dels habitatges nous per districtes (2n. semestre 2003)

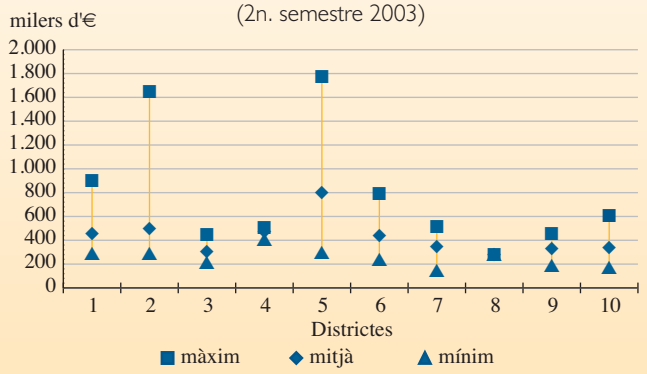

Font: Tecnigrama i elaboració pròpia.

Malgrat que l'habitatge tipus continua ocupant entre 90 i 120 m² de superfície construïda, s'observa un desplaçament de l'oferta cap a dimensions més reduïdes.

Com s'ha comentat anteriorment, el producte estàndard que es troba al mercat correspon, tant per preu com per característiques físiques de grandària, qualitat i elements comuns disponibles a la demanda de reposició. Pel que fa a la dimensió, tant la superfície mitjana –114,8 m²– com el nombre mitjà de dormitoris –3– evoquen a una demanda familiar, però cal anotar una sensible correcció en els darrers temps cap a estàndards més baixos, ja que en relació amb un any enrera ha augmentat el pes relatiu dels habitatges amb un o dos dormitoris fins a suposar actualment el 30% de l'oferta. Amb aquesta correcció a la baixa, els promotors fan un gest d'aproximació a la demanda de llars unipersonals o d'altres tipus de dimensió més aviat reduïda, i alhora posen al mercat productes amb un cost final més baix, sense que això impliqui necessàriament que el preu/m² estigui per sobre o per sota de la mitjana.

Evolució de l'oferta i del preu dels habitatges (2n. semestre 2003)

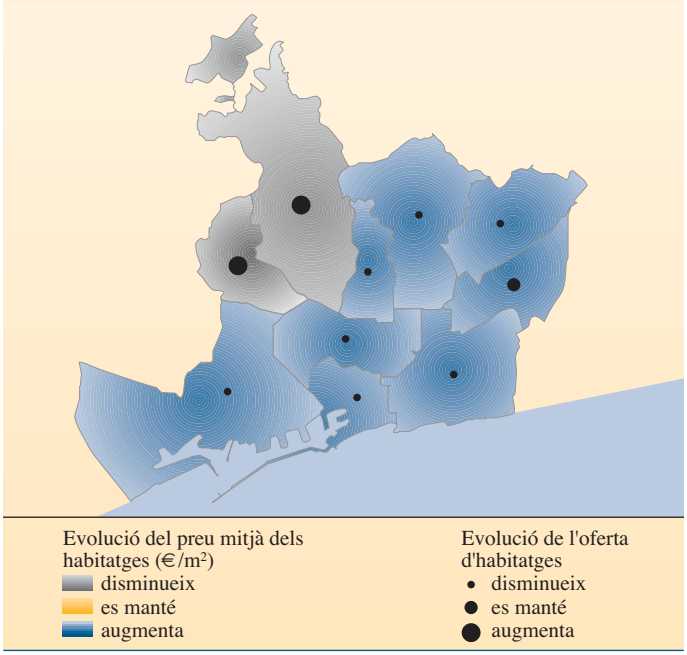

Es redueixen els preus màxims però alhora guanya pes i s'estén per tota la ciutat l'oferta d'alta categoria, amb uns 150 habitatges amb un preu final superior als 600.000 €.

Pel que fa al preu unitari global, la mitjana corresponent als darrers mesos de 2003 supera lleugerament els quatre-cents mil euros, un 12,1% més que un any enrera. Per bé que s'ha moderat la tendència ascendent dels darrers trimestres –quan es registraren augments superiors al 22%–, els preus en termes globals s'han més que duplicat d'ençà 1998, a l'igual que en termes de preu/m². Un fet que ha estat repetidament difós en els darrers temps perquè ha convertit els habitatges nous en inassequibles per a les famílies amb ingressos mitjans, a no ser que disposin d'un habitatge en propietat que s'hagi revaloritzat en els darrers anys. No obstant això, aquestes darreres dades aporten alguns trets novedosos.

Distribució dels habitatges per intervals de preu i nombre de dormitoris(%) (2n.sem.2003)

Intèrval de preu (milers €)	Nombre de dormitoris					Total habitatges
	1 o menys	2	3	4	5 o més	
200 o menys	84,6	15,4	0,0	0,0	0,0	100,-
200-250	23,8	37,4	26,0	12,8	0,0	100,-
250-300	2,1	33,9	47,0	17,0	0,0	100,-
300-350	1,1	29,8	55,5	13,7	0,0	100,-
350-400	5,8	18,8	51,7	23,7	0,0	100,-
400-450	0,0	7,3	63,2	29,5	0,0	100,-
450 o més	0,0	3,8	31,2	60,1	5,0	100,-
Total habitatges	**5,9**	**21,2**	**46,5**	**25,6**	**0,8**	**100,-**

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Tecnigrama.

Distribució dels habitatges per districtes i preu (%) (2n.sem.2003)

Intèrval de preu	Preu (milers d'€)							Total
	200 o menys	200-250	250-300	300-350	350-400	400-450	450 o més	
1. Ciutat Vella	0,0	0,0	23,9	22,8	29,3	13,0	10,9	100,-
2. L'Eixample	0,0	0,0	7,1	35,2	18,9	12,1	26,6	100,-
3. Sants-Montjuïc	0,0	44,5	12,3	3,4	34,2	5,5	0,0	100,-
4. Les Corts	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	18,5	81,5	100,-
5. Sarrià-Sant Gervasi	0,0	0,0	11,9	0,0	0,0	0,0	88,1	100,-
6. Gràcia	0,0	2,2	13,2	9,9	3,3	6,6	64,8	100,-
7. Horta-Guinardó	8,0	15,1	3,6	8,8	35,9	14,7	13,9	100,-
8. Nou Barris	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,-
9. Sant Andreu	7,6	13,0	42,3	23,0	12,1	0,0	2,1	100,-
10. Sant Martí	0,7	8,1	8,3	29,4	27,4	17,5	8,7	100,-
Total habitatges	**2,1**	**9,6**	**13,4**	**23,1**	**23,2**	**12,3**	**16,2**	**100,-**

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Tecnigrama.

Mitjana de preu i dormitoris per districtes (2n. sem. 2003)

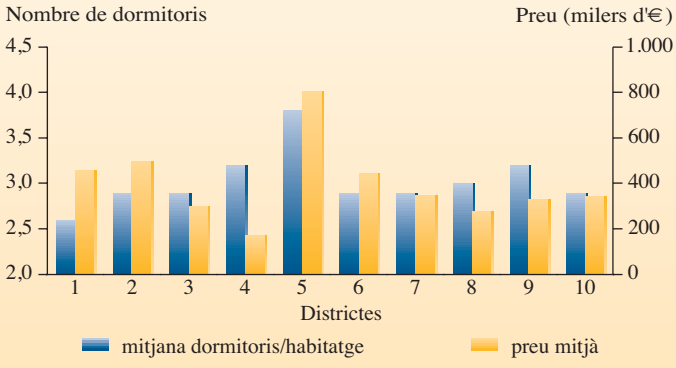

Font: Tecnigrama i elaboració pròpia.

En primer lloc, revelen una reducció de la dispersió, amb una ràtio pel conjunt de la ciutat de preu màxim sobre preu mínim de 12,3, molt inferior a la corresponent a una any enrera, quan el producte de preu més elevat que es podia trobar al mercat superava 25 vegades el producte amb preu més baix. Però deixant de banda els productes situats als extrems de preus de dalt i de baix, i sempre tenint en compte que la major part de l'oferta de la gamma molt alta ja ni apareix en aquests estudis, el cert és que les mitjanes de preus per districtes també reflecteixen una dispersió inferior a l'habitual en els darrers anys. Així, els preus mitjans del districte on són més elevats –Sarrià-Sant Gervasi–, no arriben a triplicar els preus mitjans dels districte on són més baixos –Nou Barris–, quan un any enrera els quintuplicaven i dos anys enrera els quadruplicaven.

Un fet important perquè indueix a pensar que els segments alts comencen a experimentar una cert fre en la tendència alcista; un fre que, de confirmar-se, podria implicar el posterior contagi als productes de gamma mitjana i baixa.

L'anàlisi dels preus per districtes revela que la pujada és generalitzada, excepte a Sarrià-Sant Gervasi i a Les Corts, on aflora una forta correcció als extraordinaris augments registrats un any enrera com a conseqüència de l'aparició d'algunes promocions de molt alt estànding. L'augment relatiu més notable correspon a Sant Martí, el districte que disposa de més oferta, i el segueixen de prop Sants-Montjuïc i Ciutat Vella.

Justament, aquest districte ha passat en pocs anys de no tenir oferta nova en el mercat lliure a tenir-la amb preus molt baixos que han anat creixent fins a situar-se entre els més elevats de la ciutat, en paral·lel al procés de recuperació urbanística i cultural que s'ha dut a terme en els darrers quinze anys. Efectivament, tant en preu/m² (3.844 €/m²) com en preu global (460.000 €) els preus mitjans del districte superen en més del 10% la mitjana de la ciutat, igualant i fins i tot superant els preus d'un districte tan tradicionalment "car" en termes residencials com és Les Corts. Val a dir que l'oferta de Ciutat Vella que apareix en aquest treball de camp se centra en les promocions al mercat lliure i que, en aquest cas, inclou només cinc edificis, algun d'ells d'alta categoria i ubicació privilegiada davant del mar. En qualsevol cas, es tracta d'unes promocions impensables en la fase prèvia a la renovació urbanística que hi ha tingut lloc.

Preu de les places d'aparcament en edificis residencials de nova planta. (2n. sem.2003)

Districte	Preu mitjà		Tipologia de l'oferta (%)[1]			
	€	variació (%)[2]	sense oferta	inclosa en el preu	opcional	Total
1. Ciutat Vella	27.000	22,7	40,0	0,0	60,0	100,-
2. L'Eixample	23.120	7,6	47,6	9,5	42,9	100,-
3. Sants-Montjuïc	18.530	10,7	53,9	0,0	46,2	100,-
4. Les Corts	18.920	-10,0	33,3	0,0	66,7	100,-
5. Sarrià-Sant Gervasi	30.100	43,3	50,0	37,5	12,5	100,-
6. Gràcia	18.020	-8,9	77,8	0,0	22,2	100,-
7. Horta-Guinardó	21.350	9,2	25,0	25,0	50,0	100,-
8. Nou Barris	19.800	6,3	0,0	0,0	100,0	100,-
9. Sant Andreu	20.100	11,5	26,7	13,3	60,0	100,-
10. Sant Martí	19.620	9,7	24,2	6,1	69,7	100,-
Barcelona	**20.750**	**10,2**	**37,5**	**10,9**	**51,6**	**100,-**

[1] La distribució de les places d'aparcament en tres categories fa referència a si les promocions residencials disposen o no de places d'aparcament i al règim de venda.
[2] Variació (2n. sem. 03/2n. sem. 02)
Font: Tecnigrama i elaboració pròpia.

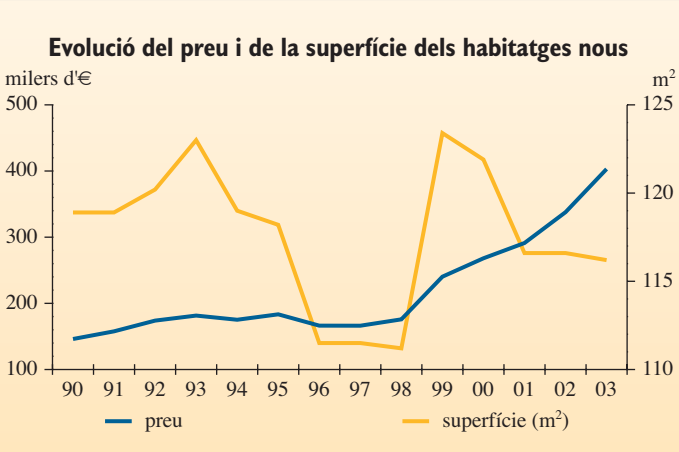

Font: Tecnigrama i elaboració pròpia.

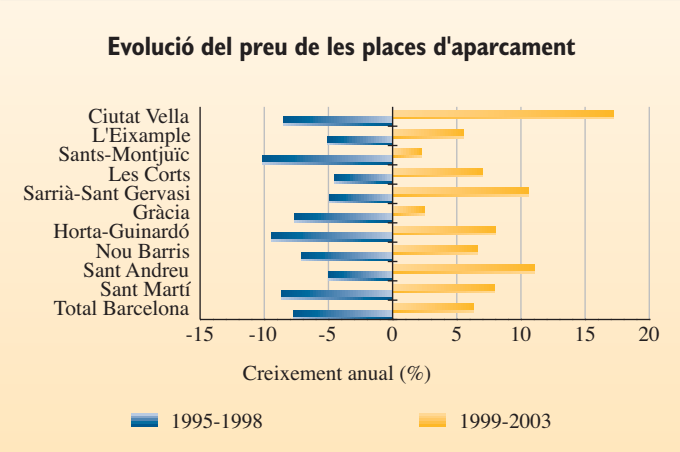

Font: Tecnigrama i elaboració pròpia.

Si durant gairebé tota la dècada dels noranta Ciutat Vella va marcar els preus mitjans més baixos de la ciutat, sembla que Nou Barris ha pres el relleu i porta un any i mig marcant mínims tant en termes de valor global com de preu/m². Uns valors que resulten més interessants quan s'observa que l'oferta és pràcticament insignificant en termes quantitatius, amb només una promoció en venda en el moment en què es realitzà el treball de camp. Per acabar amb l'estratificació de l'oferta per preu, cal destacar que només cinc districtes disposen d'oferta amb un preu inferior als 250.000 €, uns habitatges que suposen només l'11,7% de l'oferta total. A l'altre extrem, un 6% de l'oferta disponible té un preu superior als 600.000 € i, a diferència del que passava anys enrera, quan l'oferta d'alta categoria se situava a Sarrià-Sant Gervasi i a Les Corts–, ara també s'estén a Sant Martí, Ciutat Vella i l'Eixample.

Persisteix l'augment del preu de les places d'aparcament a un ritme força més moderat que el dels habitatges.

Durant la segona meitat de 2003 el preu de les places d'aparcament en edificis residencials de nova planta s'ha frenat lleugerament després de l'augment del 13% registrat durant el primer semestre. En total, el preu global d'una plaça se situava a finals de 2003 en 20.750 €, gairebé 2.000 € més que un any enrera, però cent menys que al juny de 2003. Es consolida, per tant, i després d'un sexenni de descens, la tendència ascendent paral·lela a la del preu dels habitatges, però de magnitud molt més modesta. Durant el període 1998-2003, el preu de les places d'aparcament ha augmentat un 44%, mentre que els dels habitatges s'ha més que duplicat. En realitat, encara no s'ha assolit el preu màxim en termes nominals que estava vigent el 1992, en un moment de gran escassetat d'oferta, mentre que en termes reals encara es troba un 32,5% per sota.

Com en el cas dels habitatges, el districte de Ciutat Vella és un dels que han experimentat una transformació més notable, i en el mateix sentit: ha passat de no disposar gairebé d'oferta a tenir-ne amb un preu molt per sobre de la mitjana de la ciutat, si bé certament escassa. Pel que fa a la disponibilitat de places, destaca l'absència d'oferta en un 77,8% de les promocions residencials de Gràcia, un percentatge que dobla la mitjana de la ciutat.

Cost d'accés a l'habitatge

Accessibilitat familiar a l'habitatge a Barcelona

	Preu de venda (€)	RFD (Renda familiar disponible) (€)	Preu/ RFD	Entrada+despeses inicials (€)	Entrada+despeses inicials s /RFD	Finançament Tipus d'interès (%)	Esforç econòmic Quota mensual (€)	Esforç econòmic en % RFD SBF	Esforç econòmic en % RFD ABF
				Nova planta					
1991	157.742	21.561	7,3	47.322	2,2	16,0	1.738	96,7	86,7
1992	173.915	22.729	7,7	52.174	2,3	15,0	1.826	96,4	86,9
1993	181.494	23.532	7,7	54.448	2,3	14,0	1.813	92,4	82,6
1994	175.249	24.793	7,1	52.575	2,1	10,4	1.445	69,9	60,9
1995	183.411	26.125	7,0	55.023	2,1	11,0	1.563	71,8	62,8
1996	166.318	27.267	6,1	41.580	1,5	9,5	1.385	61,0	52,0
1997	166.180	28.923	5,7	33.236	1,1	6,9	1.263	52,4	42,7
1998	175.796	30.531	5,8	26.369	0,9	5,7	1.306	51,3	41,8
1999	240.285	32.670	7,4	36.043	1,1	4,7	1.394	51,2	45,2
2000	268.111	35.196	7,6	40.217	1,1	5,8	1.696	57,8	52,7
2001	291.160	37.010	7,9	43.674	1,2	5,8	1.841	59,7	54,8
2002	337.830	39.415	8,6	50.675	1,3	4,8	1.972	60,1	55,5
2003	402.965	41.821	9,6	60.445	1,5	3,7	2.143	61,5	57,2
				Segona mà					
1991	81.436	21.561	3,8	24.431	1,1	16,0	897	49,9	39,9
1992	102.831	22.729	4,5	30.849	1,4	15,0	1.079	57,0	47,5
1993	100.014	23.532	4,3	30.004	1,3	14,0	999	50,9	41,1
1994	106.816	24.793	4,3	32.045	1,3	10,4	881	42,6	33,6
1995	104.197	26.125	4,0	31.259	1,2	11,0	888	40,8	31,7
1996	103.772	27.267	3,8	25.943	1,0	9,5	864	38,0	29,0
1997	107.888	28.923	3,7	21.578	0,7	6,9	820	33,9	24,4
1998	134.963	30.531	4,4	20.244	0,7	5,7	1.003	39,1	30,0
1999	160.129	32.670	4,8	24.019	0,7	4,7	929	33,7	28,3
2000	173.146	35.196	4,8	25.972	0,7	5,8	1.095	36,8	31,7
2001	206.484	37.010	5,5	30.973	0,8	5,8	1.306	41,5	37,5
2002	244.251	39.415	6,1	36.638	0,9	4,8	1.426	42,6	38,8
2003	299.119	41.821	7,2	44.868	1,1	3,7	1.591	45,7	41,3

SBF: Sense bonificacions fiscals. ABF: amb bonificacions fiscals.
Nota: El tipus d'interès considerat és el del conjunt d'entitats. El termini d'amortització és de 15 anys fins a 1998 i de 20 a partir de 1999.
Font: Les taules i gràfics d'aquest apartat són d'elaboració pròpia a partir de dades de Tecnigrama, Forcadell, Idescat i Banco de España.

Malgrat que els tipus d'interès es van situar en mínims històrics al llarg de 2003, el perllongat impuls ascendent dels preus de venda dels habitatges continua deteriorant els indicadors d'accessibilitat.

La nociva(?) aliança que en aquesta darrers anys semblen haver establert els preus de venda i els tipus d'interès ha impedit que els compradors s'hagin pogut beneficiar de la millora de les condicions de finançament en tota la seva extensió. Els titulars dels informatius i dels diaris han anat alternant en aquest temps les successives davallades dels tipus amb els renovats augments dels preus per donar pas, a hores d'ara, a uns encapçalaments que alerten, també de forma alternativa, dels possibles efectes tant de l'explosió de la bombolla immobiliària com dels elevats nivells d'endeutament de les famílies.

No cal dir que aquesta segona onada de titulars resulta molt més inquietant que la primera per a la major part dels ciutadans, bàsicament perquè sembra d'ombres i d'incertesa tant la solvència de la inversió realitzada –o en projecte–, com de la capacitat econòmica d'afrontar els compromisos adquirits a llarg termini si es produeix un daltabaix econòmic o un repunt significatiu dels tipus d'interès.

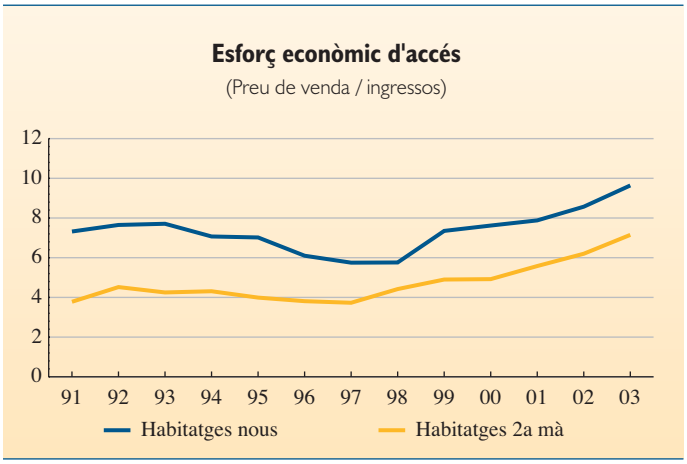

Accessibilitat familiar a l'habitatge als districtes de Barcelona (2003)

	Preu de venda (€)	RFD (Renda familiar disponible) (€)	Preu/ RFD	Entrada+despeses inicials (€)	Entrada+despeses inicials s /RFD	Finançament Tipus d'interès (%)	Esforç econòmic Quota mensual (€)	Esforç econòmic en % RFD SBF	Esforç econòmic en % RFD ABF
Nova planta									
1. Ciutat Vella	391.980	25.326	15,5	58.797	2,3	3,7	2.085	98,8	91,7
2. l'Eixample	513.125	45.915	11,2	76.969	1,7	3,7	2.729	71,3	67,4
3. Sants-Montjuïc	311.145	36.888	8,4	46.672	1,3	3,7	1.655	53,8	48,9
4. Les Corts	475.375	59.541	8,0	71.306	1,2	3,7	2.528	51,0	47,9
5. Sarrià-Sant Gervasi	825.100	61.334	13,5	123.765	2,0	3,7	4.388	85,9	82,9
6. Gràcia	404.470	40.316	10,0	60.671	1,5	3,7	2.151	64,0	59,6
7. Horta-Guinardó	344.925	38.856	8,9	51.739	1,3	3,7	1.835	56,7	52,0
8. Nou Barris	271.825	31.705	8,6	40.774	1,3	3,7	1.446	54,7	49,0
9. Sant Andreu	324.925	38.236	8,5	48.739	1,3	3,7	1.728	54,2	49,5
10. Sant Martí	326.705	40.081	8,2	49.006	1,2	3,7	1.738	52,0	47,5
Barcelona	**402.965**	**41.821**	**9,6**	**60.445**	**1,4**	**3,7**	**2.143**	**61,5**	**57,2**
Segona mà									
1. Ciutat Vella	241.777	25.326	9,5	36.267	1,4	3,7	1.286	60,9	53,8
2. l'Eixample	353.365	45.915	7,7	53.005	1,2	3,7	1.879	49,1	45,2
3. Sants-Montjuïc	233.932	36.888	6,3	35.090	1,0	3,7	1.244	40,5	35,6
4. Les Corts	494.165	59.541	8,3	74.125	1,2	3,7	2.628	53,0	49,9
5. Sarrià-Sant Gervasi	363.308	61.334	5,9	54.496	0,9	3,7	1.932	37,8	34,9
6. Gràcia	286.388	40.316	7,1	42.958	1,1	3,7	1.523	45,3	40,9
7. Horta-Guinardó	249.505	38.856	6,4	37.426	1,0	3,7	1.327	41,0	36,3
8. Nou Barris	182.298	31.705	5,7	27.345	0,9	3,7	970	36,7	31,0
9. Sant Andreu	224.549	38.236	5,9	33.682	0,9	3,7	1.194	37,5	32,8
10. Sant Martí	293.692	40.081	7,3	44.054	1,1	3,7	1.562	46,8	42,3
Barcelona	**299.119**	**41.821**	**7,2**	**44.868**	**1,1**	**3,7**	**1.591**	**45,6**	**41,3**

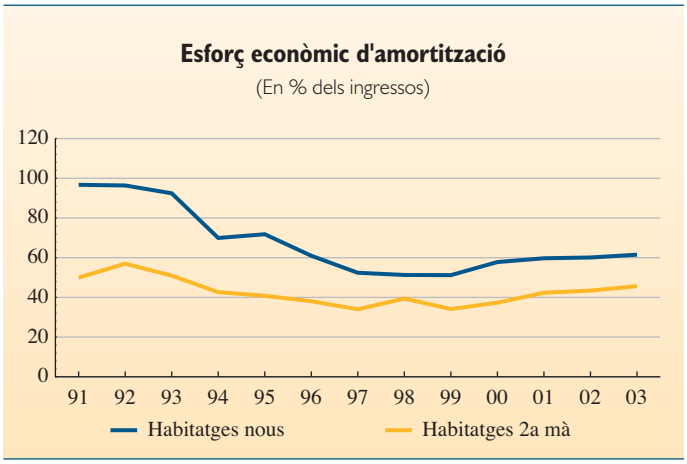

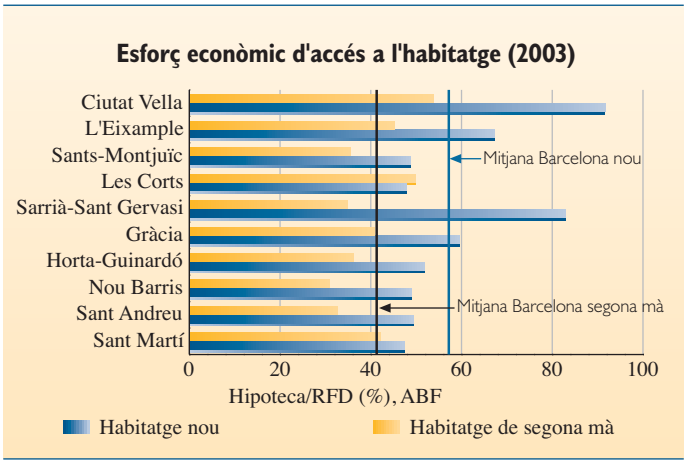

Cal, però, relativitzar l'impacte d'aquestes informacions que semblen monopolitzar qualsevol aproximació a la problemàtica de l'habitatge. Ja ens hem referit repetidament en anteriors edicions d'aquesta publicació tant a la possible existència d'una bombolla immobiliària i als efectes d'un ajustament sobtat dels preus com a les alarmes enceses pel nivell d'endeutament assumit per les famílies, i, malgrat que el risc existeix, semblen escenaris llunyans amb l'actual conjuntura econòmica.

Amb independència d'això, l'accés a l'habitatge és, sense matisos, un problema que afecta molt greument qui s'ha d'incorporar per primera vegada al mercat, en especial les famílies amb baixos ingressos i els joves que s'emancipen, però alhora és un problema menys generalitzat del que sembla. Segons les darreres dades censals de 2001, els habitatges amb hipoteca pendent a Barcelona eren menys del 20% del total d'habitatges principals, un percentatge important però molt inferior al 45,7% d'habitatges que ja estaven completament pagats, i, ben probablement, força revaloritzats en els darrers anys.

L'anàlisi detallada dels indicadors teòrics d'accessibilitat posa de relleu que el superior ritme de creixement dels preus en relació amb l'evolució dels salaris o la inflació han portat la ràtio preu/ingressos anuals a un nivell el 2003 de 9,6 vegades en el cas dels habitatges nou i de 7,2 vegades en el dels habitatges de segona mà; en tots dos casos, i sempre tenint en compte que no considerem l'habitatge protegit ni el públic, es tracta del nivell més elevat de la història recent de la ciutat. Ara bé, si es considera la intervenció del finançament aliè i el que s'analitza és la ràtio d'amortització mensual sobre els ingressos durant el primer any, les condicions actuals són molt més favorables pels compradors que les vigents al llarg de la primera meitat dels noranta, ja que, considerant les bonificacions fiscals, se situen en un 57,2% en el segment d'habitatge nou i en un 41,3% en el segment de segona mà. Si ho mesurem en termes de quota mensual, en el cas dels habitatges nous el rebut s'ha multiplicat per 1,18 en els darrers deu anys, mentre que els preus de venda ho han fet per 2,22.

Valors de taxació dels habitatges

Evolució dels valors de taxació

	Habitatge nou		Habitatge de 2a mà	
	Barcelona i àrea d'influèn.	Madrid i àrea d'influèn.	Barcelona i àrea d'influèn.	Madrid i àrea d'influèn.
		(€ /m²)		
1991	1.075	1.331	807	1.009
1992	910	1.107	784	987
1993	943	1.115	814	1.004
1994	987	1.159	852	1.015
1995	1.010	1.177	871	1.055
1996	1.028	1.172	893	1.076
1997	1.083	1.189	925	1.070
1998	1.205	1.246	991	1.088
1999	1.380	1.327	1.142	1.174
2000	1.607	1.527	1.338	1.342
2001	1.869	1.809	1.549	1.611
1r.tr.	1.788	1.717	1.476	1.499
2n.tr.	1.872	1.769	1.524	1.573
3r.tr.	1.855	1.861	1.577	1.652
4t.tr.	1.958	1.891	1.620	1.720
2002	2.150	2.216	1.781	1.964
1r.tr.	1.996	2.095	1.667	1.818
2n.tr.	2.126	2.121	1.737	1.883
3r.tr.	2.213	2.281	1.817	2.011
4t.tr.	2.265	2.367	1.903	2.144
2003	2.556	2.724	2.153	2.488
1r.tr.	2.452	2.571	2.025	2.330
2n.tr.	2.475	2.697	2.116	2.446
3r.tr	2.593	2.685	2.178	2.508
4t.tr.	2.705	2.944	2.292	2.666

Font (per a tot l'apartat): Ministeri de Fomento.

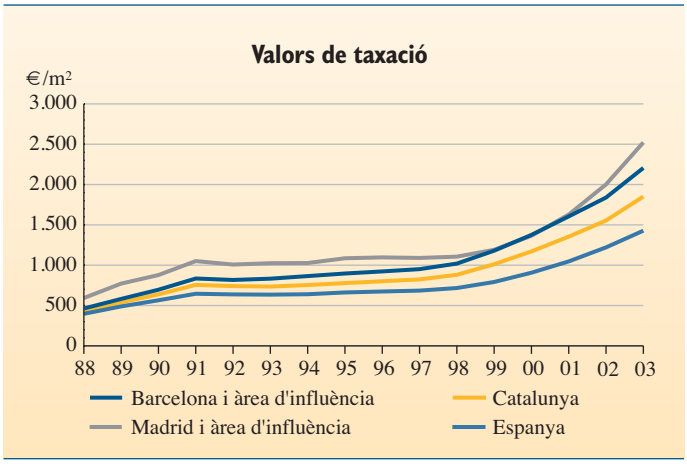

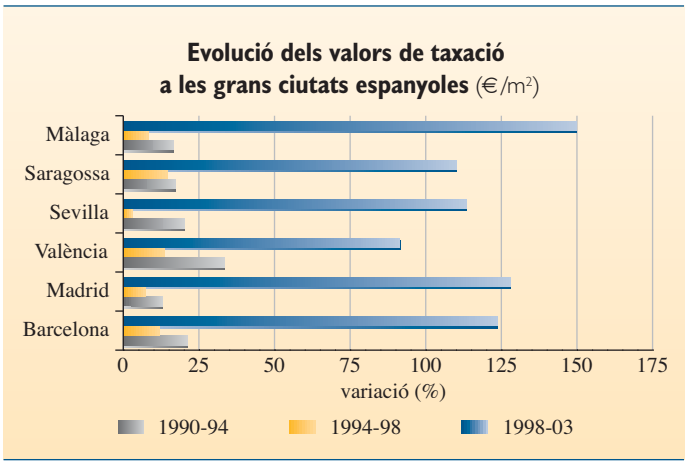

Variació (%)	Barcelona i àrea d'influència	Madrid i àrea d'influència
	Habitatge nou	
4t.tr.2003/4t.tr.2002	19,4	24,4
2003/2002	18,9	22,9
2002/2001	15,1	22,5
	Habitatge de 2a mà	
4t.tr.2003/4t.tr.2002	20,5	24,4
2003/2002	20,9	26,7
2002/2001	15,0	21,9

L'evolució dels valors de taxació dels habitatges confirma la intensificació de l'augment dels preus de venda del sostre residencial avançat pels diferents estudis de mercat.

Les dades facilitades pel Ministeri de Foment, que cobreixen de manera homogènia tot el territori espanyol, permeten qualificar el passat 2003 de notablement inflacionista pel que fa al preu del sostre residencial en el mercat lliure. Un increment de preus accentuat a partir de l'estiu. En el cas concret de Barcelona i àrea d'influència, l'increment anual s'ha estimat en un 19% en el segment de nova construcció i d'un 21% en el de segona mà. Entre quatre i sis punts relatius més que l'augment de 2002.

Pel que fa a Madrid i àrea d'influència, els increments anuals han estat clarament superiors als de l'àrea de Barcelona per segon any consecutiu. Així, el valor mitjà de les taxacions d'habitatges nous s'ha incrementat un 23% i el de segona mà gairebé un 27%. Ritmes d'increment que només s'expliquen per les excepcionals condicions de finançament que ofereixen les entitats de crèdit i per la fermesa que ha mantingut durant tot l'any la demanda d'habitatge com a modalitat d'inversió.

Atesos aquests factors impulsors, la tendència expansiva dels preus de taxació ha estat força comuna al conjunt del país i, especialment, a la majoria de les grans ciutats espanyoles. S'han produït, però, diferències d'intensitat lligades al nivell de sortida dels preus, a la disponibilitat de l'oferta de sòl urbanitzable i a la pressió de la demanda de cada lloc. Una pressió que, bàsicament en zones del litoral mediterrani i a les principals capitals, s'ha vist incrementada per la derivada de la inversió estrangera en immobles. Observat amb un mínim de perspectiva, en els darrers cinc anys l'augment mitjà dels preus a Màlaga –un 150%– ha superat àmpliament el 125% de Madrid i Barcelona, mentre que a València, l'augment ha estat de poc més del 90%.

VIII. Mercat de treball

Població activa, atur i contractació

Evolució de la població activa

Període	Barcelona			Regió Metropolitana			Catalunya		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
4t.tr.1992	703.983	408.313	295.670	1.745.789	1.078.796	666.993	2.492.300	1.539.600	952.700
4t.tr.1993	695.445	392.369	303.076	1.832.178	1.100.148	732.030	2.573.700	1.549.800	1.023.900
4t.tr.1994	686.907	393.837	293.070	1.850.809	1.103.738	747.071	2.617.400	1.574.300	1.043.100
4t.tr.1995	678.369	376.385	301.984	1.871.244	1.104.763	766.481	2.663.500	1.580.600	1.082.900
4t.tr.1996	679.737	377.372	302.365	1.896.387	1.119.434	776.953	2.696.600	1.597.000	1.099.600
4t.tr.1997	676.063	369.574	306.489	1.881.223	1.110.390	770.833	2.691.000	1.590.600	1.100.400
4t.tr.1998	672.146	370.998	301.148	1.864.870	1.090.018	774.852	2.692.300	1.576.500	1.115.800
4t.tr.1999	670.120	364.476	305.644	1.856.450	1.073.253	783.197	2.686.700	1.552.500	1.134.200
4t.tr.2000	677.050	371.550	305.500	1.885.240	1.079.420	805.820	2.731.400	1.572.300	1.159.100
4t.tr.2001	719.600	391.460	328.140	2.034.400	1.180.380	854.020	3.024.400	1.756.640	1.267.760
1r.tr.2002	723.000	394.310	328.690	2.040.100	1.192.900	847.200	3.032.700	1.774.900	1.257.800
2n.tr.2002	720.700	392.630	328.070	2.037.300	1.188.700	848.600	3.050.200	1.784.300	1.265.900
3r.tr.2002	727.630	398.140	329.490	2.071.700	1.209.000	862.700	3.092.800	1.808.400	1.284.400
4t.tr.2002	729.400	398.200	331.200	2.076.100	1.205.150	870.950	3.082.600	1.795.400	1.287.300
1r.tr.2003	737.300	401.360	335.940	2.095.200	1.215.140	880.060	3.118.400	1.813.000	1.305.400
2n.tr.2003	737.280	401.980	335.300	2.109.550	1.218.340	891.210	3.140.800	1.813.800	1.327.000
3r.tr.2003	745.100	407.930	337.170	2.131.810	1.223.720	908.090	3.185.800	1.832.600	1.353.300
4t.tr.2003	746.000	407.080	338.920	2.131.600	1.224.970	906.630	3.172.100	1.826.200	1.345.800

Nota: El darrer canvi metodològic de l'EPA trenca la sèrie història a final del 2000. Les dades dels darrers trimestres són provisionals.
Font: Enquesta de Població Activa de l'INE per a Catalunya i estimació pròpia a partir d'aquesta mateixa font per a Barcelona i RMB.

Variació(%)	4t.tr.03/ 4t.tr.02	3r.tr.03/ 3r.tr.02	4t.tr.02/ 4t.tr.01	4t.tr.01/ 4t.tr.00
Barcelona				
Total actius	2,3	2,4	1,4	–1,9
Homes	2,2	2,5	1,7	–2,7
Dones	2,3	2,3	0,9	–0,8
RMB				
Total actius	2,7	2,9	2,0	–2,6
Homes	1,6	1,2	2,1	–1,3
Dones	4,1	5,3	2,0	–4,3

En el pla laboral, el 2003 acaba amb un increment significatiu de les taxes d'activitat i dels volums d'ocupació. Entre els aspectes menys favorables cal destacar l'estancament de l'atur i el retrocés de la contractació laboral.

El procés de moderada expansió demogràfica que viu el país com a conseqüència dels corrents migratoris es veu parcialment reflectit en l'augment sostingut de la població activa. Així, el 2003 acaba, segons les dades de l'EPA i estimacions pròpies a partir d'aquesta mateixa font, amb un augment molt significatiu del nombre de persones en edat legal de treballar i en conseqüència, de les que tenen ocupació o en busquen activament. Un increment que en el cas del mercat de treball de l'àrea de Barcelona s'estima de l'ordre del 2,5%, una variació fins i tot més intensa que la registrada un any abans. Les taxes d'activitat, tan d'homes com de dones, han mantingut la trajectòria inequívocament alcista dels darrers anys. Entre els residents a la ciutat de Barcelona es calcula que actualment tres de cada quatre persones d'entre 16 i 64 anys es poden considerar actives des del punt de vista del mercat laboral regulat. Un percentatge que mai fins ara s'havia assolit.

Taxes d'activitat i d'ocupació (Barcelona)

Període	Total	Homes	Dones
		Taxa d'activitat	
1996 (padró)	66,7	77,7	56,3
4t.tr.1998	68,5	79,7	58,5
4t.tr.1999	68,7	78,1	60,1
4t.tr.2000	69,5	79,5	60,3
4t.tr.2001	70,5	80,0	62,3
1r.tr.2002	71,3	80,3	63,1
2n.tr.2002	71,2	80,5	62,6
3r.tr.2002	72,0	81,7	62,8
4t.tr.2002	72,5	82,3	63,1
1r.tr.2003	72,6	82,6	63,1
2n.tr.2003	73,0	81,7	64,7
3r.tr.2003	74,4	84,0	65,1
4t.tr.2003	74,2	83,9	64,9
		Taxa d'ocupació	
1996 (padró)	52,9	64,3	42,2
4t.tr 1998	57,7	70,7	46,1
4t.tr.1999	59,5	70,2	49,7
4t.tr.2000	62,3	72,4	53,1
4t.tr.2001	62,5	73,2	53,3
1r.tr.2002	62,6	72,1	54,0
2n.tr.2002	63,3	73,4	53,9
3r.tr.2002	63,7	74,2	53,7
4t.tr.2002	64,1	73,2	55,3
1r.tr.2003	64,0	73,8	54,7
2n.tr.2003	65,1	73,7	56,8
3r.tr.2003	65,9	75,3	56,7
4t.tr.2003	67,2	77,3	57,6

Nota: Taxes referides a la població de 16 a 64 anys.
Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Evolució de l'atur registrat

Període	Barcelona			Regió Metropolitana			Catalunya		
	Total	Masculí	Femení	Total	Masculí	Femení	Total	Masculí	Femení
31 des. 1992	69.491	32.795	36.696	205.248	94.980	110.268	278.456	126.661	151.795
31 des. 1993	86.336	44.246	42.090	259.753	132.910	126.843	355.816	179.614	176.202
31 des. 1994	86.918	45.129	41.789	247.577	125.478	122.099	330.275	164.025	166.250
31 des. 1995	76.068	38.808	37.260	220.883	109.646	111.237	296.648	143.853	152.795
31 des. 1996	66.625	33.273	33.352	202.994	99.511	103.483	275.615	131.979	143.636
31 des. 1997	58.864	28.026	30.838	177.369	82.619	94.750	240.659	109.044	131.725
31 des. 1998	49.940	22.837	27.103	145.791	64.634	81.157	198.311	85.111	113.200
31 des. 1999	44.171	19.944	24.227	127.162	54.890	72.272	174.175	72.233	101.942
31 des. 2000	40.889	18.024	22.865	119.470	50.426	69.044	166.994	67.930	99.064
31 març 2001	41.419	18.263	23.156	121.903	50.994	70.909	167.776	67.532	100.244
30 juny 2001	41.196	18.008	23.188	122.296	50.887	71.409	162.442	65.426	97.016
30 set. 2001	42.527	18.760	23.767	128.499	54.332	74.167	171.469	70.225	101.244
31 des. 2001	43.277	19.781	23.496	133.863	59.064	74.799	186.841	79.136	107.705
31 març 2002	45.584	21.085	24.499	139.346	61.803	77.543	190.185	81.106	109.079
30 juny 2002	46.375	21.044	25.331	140.276	60.778	79.498	187.556	78.536	109.020
30 set. 2002	46.886	21.276	25.610	143.393	62.684	80.709	193.341	81.654	111.687
31 des. 2002	46.429	21.690	24.739	145.982	65.203	80.779	203.532	87.551	115.981
31 març 2003	47.221	22.129	25.092	146.435	64.844	81.591	201.694	85.942	115.752
30 juny 2003	46.431	21.287	25.144	143.240	62.354	80.886	192.704	81.063	111.641
30 set. 2003	46.746	21.397	25.349	145.812	63.842	81.970	196.364	83.319	113.045
31 des. 2003	46.379	21.998	24.381	147.801	66.368	81.433	206.705	89.838	116.867

Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona i Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya.

Variació(%)	ds.03/ds.02	st.03/st.02	ds.02/ds.01	ds.01/ds.00
Barcelona				
Total	–0,1	–0,3	7,3	5,8
Masculí	1,4	0,6	9,7	9,7
Femení	–1,4	–1,0	5,3	2,8
RMB				
Total	1,2	1,7	9,1	12,0
Masculí	1,8	1,8	10,4	17,1
Femení	0,8	1,6	8,0	8,3

En paral·lel a aquesta trajectòria ascendent i tot i que l'augment de la població activa no ha discriminat cap col·lectiu per raons de gènere, es manté un any més el diferencial d'aproximadament 18-19 punts percentuals entre les taxes d'activitat masculina i femenina. A banda dels típics condicionants culturals que s'acostumen a utilitzar per explicar la persistència d'aquesta situació tan descompensada, la pressió de l'ocupació immigrant –majoritàriament masculina pel que fa a l'ocupació legalitzada– ha incidit de manera indirecta a moderar la progressió de les taxes d'activitat i d'ocupació femenines.

La intensificació del ritme de creixement del nombre d'ocupats afiliats a la Seguretat Social ha contribuït a estabilitzar les xifres d'aturats després de dos anys de notable creixement. Una dinàmica expansiva que ha estat força més intensa a l'entorn metropolità i a la resta de Catalunya que no pas a la capital catalana. Si hom pren com a punt de referència el tancament del 2000, la xifra d'aturats registrats a Barcelona tres anys després acumula un augment de l'ordre del 15%, mentre que a la resta de la regió metropolitana aquest augment ha estat pràcticament el doble i a la resta del territori català s'acosta al 25%. Són nivells, aquests darrers, que en termes absoluts no s'assolien d'ençà els darrers mesos de 1998.

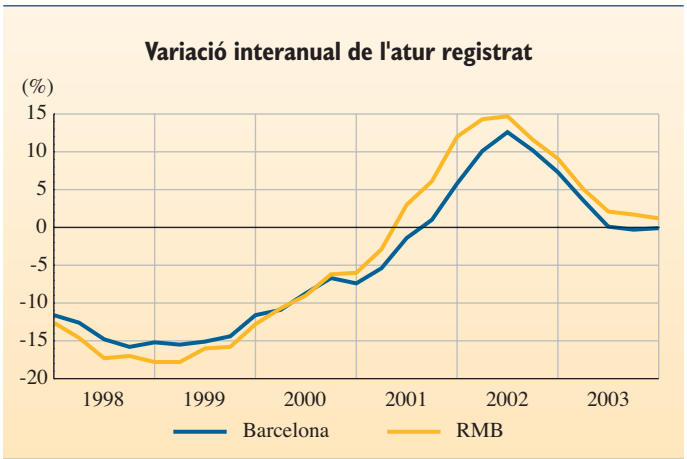

La relativa estabilització de les xifres d'actius desocupats a final de 2003 es deu bàsicament a la contenció de l'atur femení.

La distribució per sexes de l'augment dels actius desocupats a final d'any palesa el manteniment d'una evolució lleument més favorable –creixement més temperat– de l'atur femení en contraposició al masculí. Es tracta d'un situació que es manté d'ençà el darrer canvi de signe de la variació de l'atur, aproximadament durant els mesos centrals de 2001 i que respon en primera instància al protagonisme del terciari com a motor de l'ocupació en la conjuntura econòmica actual. La intensificació del procés de creació de llocs de treball a mesura que avançava el 2003 –segons es desprèn de les altes d'ocupats a la Seguretat Social– pot explicar la reducció del diferencial d'evolució de l'atur per sexes fins a valors escassament significatius.

Evolució de l'atur registrat segons edat i sector d'activitat

Període	<25 anys	25-44	45 i més	Primari	Indústria	Construcció	Serveis	S.o.a.
				Barcelona				
31 des. 1993	18.432	44.139	23.765	143	28.785	5.567	46.312	5.529
31 des. 1994	16.806	42.473	27.639	186	28.922	5.183	45.611	7.016
31 des. 1995	11.121	37.057	27.890	176	23.658	4.535	40.906	6.793
31 des. 1996	9.255	31.256	26.114	179	18.554	3.946	36.435	7.511
31 des. 1997	7.584	28.243	23.037	190	14.196	3.259	34.114	7.105
31 des. 1998	5.113	23.535	21.292	197	11.859	2.590	29.793	5.501
31 des. 1999	3.488	20.141	20.542	203	10.032	2.330	27.103	4.503
31 des. 2000	2.993	18.733	19.163	144	8.571	2.231	26.199	3.744
31 des. 2001	3.644	20.158	19.475	135	8.559	2.544	28.427	3.612
31 març 2002	4.198	21.459	19.927	122	8.588	2.576	30.550	3.748
30 juny 2002	4.544	21.850	19.981	120	8.363	2.638	31.064	4.190
30 set. 2002	4.818	22.099	19.969	109	8.435	2.681	31.322	4.339
31 des. 2002	4.551	21.786	20.092	195	8.303	2.631	31.083	4.217
31 març 2003	4.922	22.077	20.222	219	8.087	2.705	31.875	4.335
30 juny 2003	5.097	21.294	20.040	280	7.739	2.684	31.115	4.613
30 set. 2003	5.076	21.605	20.065	346	7.834	2.715	31.365	4.486
31 des. 2003	4.742	21.100	20.537	352	7.739	2.861	31.047	4.380
				Regió Metropolitana				
31 des. 1993	73.260	124.755	61.738	875	105.867	24.933	108.209	19.869
31 des. 1994	61.345	122.468	63.764	969	96.656	21.921	104.999	23.032
31 des. 1995	44.857	109.859	66.167	920	80.441	19.440	97.275	22.807
31 des. 1996	38.954	98.040	66.000	875	67.857	17.991	92.253	24.018
31 des. 1997	30.720	86.909	59.740	963	54.737	14.641	86.387	20.641
31 des. 1998	20.294	70.991	54.506	791	45.563	10.684	74.018	14.735
31 des. 1999	13.256	61.780	52.126	640	38.184	9.425	67.401	11.512
31 des. 2000	12.647	57.866	48.957	483	34.216	9.217	65.996	9.558
31 des. 2001	16.229	65.282	52.352	491	37.302	11.208	74.875	9.987
31 març 2002	17.393	68.040	53.913	484	37.437	11.403	79.713	10.309
30 juny 2002	17.502	68.266	54.508	452	36.378	11.419	80.292	11.735
30 set. 2002	18.723	69.638	55.032	462	37.334	12.060	81.569	11.968
31 des. 2002	18.219	71.208	56.555	575	38.186	12.182	83.401	11.638
31 març 2003	18.800	70.832	56.803	584	36.938	11.845	85.331	11.737
30 juny 2003	18.721	68.296	56.223	634	35.623	11.764	82.396	12.823
30 set. 2003	19.379	69.610	56.823	680	36.691	12.257	83.485	12.699
31 des. 2003	18.627	70.303	58.871	674	36.919	12.695	84.958	12.555
				Catalunya				
31 des. 2002	26.621	99.055	77.856	1.333	52.643	17.581	116.752	15.223
31 des. 2003	27.306	98.540	80.859	1.454	51.021	18.671	119.680	15.879

Font: Dades facilitades pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona i Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya.

	Barcelona		RMB	
Variació (%)	**ds.03/ds.02**	**ds.02/ds.01**	**ds.03/ds.02**	**ds.02/ds.01**
menys de 25 anys	4,2	24,9	2,2	12,3
25-44 anys	–3,1	8,1	–1,3	9,1
45 i més	2,2	3,2	4,1	8,0
Primari	80,5	44,4	17,2	17,1
Indústria	–6,8	–3,0	–3,3	2,4
Construcció	8,7	3,4	4,2	8,7
Serveis	–0,1	9,3	1,9	11,4
S.o.a.	3,9	16,7	7,9	16,5

En tractar-se d'atur registrat, i en conseqüència molt depenent del cobrament de prestacions i subvencions diverses, l'evolució d'aquestes dades no es pot deslligar de factors que van més enllà de la simple conjuntura econòmica. D'entrada, no s'ha de menysprear l'impacte que sobre aquests registres d'actius desocupats pot tenir la major precarietat laboral que, en termes generals, caracteritza l'ocupació femenina. Una precarietat que, alhora que afavoreix la pèrdua efectiva d'ocupació i l'augment corresponent d'atur quan les expectatives d'ocupació es torcen, desincentiva igualment l'interès d'aquest segment de la població de mantenir-se com a demandant d'ocupació en les llistes de les Oficines de Treball públiques. Encara que només sigui per això, aquesta aparent major contenció de l'augment de l'atur entre les dones no té sempre una lectura necessàriament positiva.

Taxes d'atur registrat

Període	Barcelona			RMB			Catalunya			Espanya
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
31 des. 1991	9,3	6,6	13,3	11,1	7,0	17,8	11,0	6,8	17,1	15,6
31 des. 1992	9,9	8,0	12,4	11,8	8,8	16,5	11,2	8,2	15,9	15,4
31 des. 1993	12,4	11,3	13,9	14,2	12,1	17,3	13,8	11,6	17,2	17,6
31 des. 1994	12,7	11,5	14,3	13,4	11,4	16,3	12,6	10,4	15,9	16,5
31 des. 1995	11,3	10,3	12,3	11,8	9,9	14,5	11,1	9,1	14,1	15,1
31 des. 1996	9,8	8,8	11,0	10,7	8,9	13,3	10,2	8,3	13,1	13,8
31 des. 1997	8,7	7,6	10,1	9,4	7,4	12,3	8,9	6,9	12,0	12,8
31 des. 1998	7,4	6,2	9,0	7,8	5,9	10,5	7,4	5,4	10,1	11,0
31 des. 1999	6,6	5,5	7,9	6,8	5,1	9,2	6,5	4,7	9,0	9,7
31 des. 2000	6,0	4,9	7,5	6,3	4,7	8,6	6,1	4,3	8,5	9,2
31 març 2001	5,8	4,6	7,1	6,0	4,4	8,3	5,6	3,9	8,1	9,0
30 juny 2001	5,7	4,6	7,1	6,0	4,3	8,3	5,4	3,7	7,7	8,2
30 set 2001	5,9	4,8	7,2	6,3	4,6	8,7	5,6	4,0	8,0	8,3
31 des. 2001	6,0	5,1	7,2	6,6	5,0	8,8	6,2	4,5	8,5	8,7
31 març 2002	6,3	5,3	7,5	6,8	5,2	9,2	6,3	4,6	8,7	9,1
30 juny 2002	6,4	5,4	7,7	6,9	5,1	9,4	6,1	4,4	8,6	8,6
30 set. 2002	6,4	5,3	7,8	6,9	5,2	9,4	6,3	4,5	8,7	8,6
31 des. 2002	6,4	5,4	7,5	7,0	5,4	9,3	6,6	4,9	9,1	9,1
31 març 2003	6,4	5,5	7,5	7,0	5,3	9,3	6,5	4,7	8,9	9,2
30 juny 2003	6,3	5,3	7,5	6,8	5,1	9,1	6,1	4,5	8,4	8,5
30 set. 2003	6,3	5,2	7,5	6,8	5,2	9,0	6,2	4,5	8,4	8,5
31 des. 2003	6,2	5,4	7,2	6,9	5,4	9,0	6,5	4,9	8,7	9,0

Nota: El canvi metodològic de l'EPA implica també un trencament de la sèrie de les taxes d'atur. Les darreres dades són provisionals.
Font: Elaboració pròpia amb dades de les OTG, INEM i EPA.

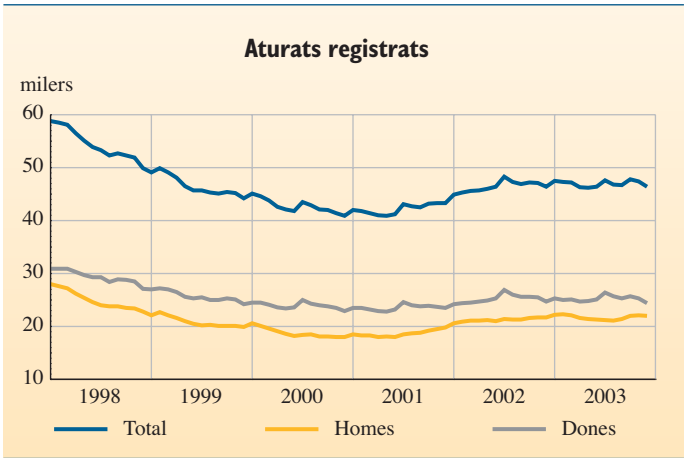

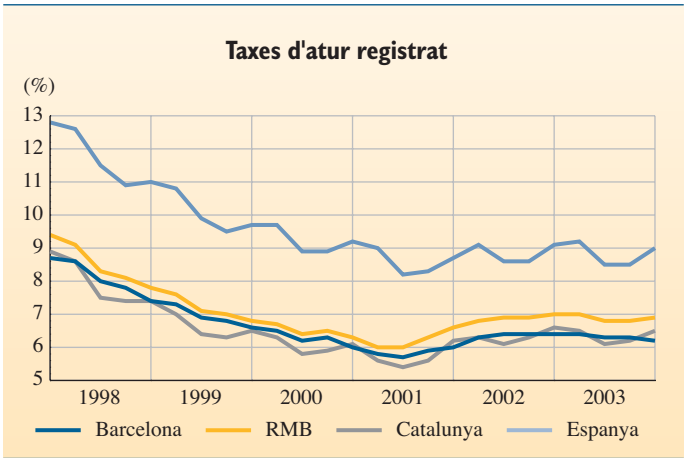

No és menys cert però, que el creixent protagonisme en la generació de llocs de treball per part de les activitats terciàries enfront de les fabrils afavoreix una major igualtat entre sexes a l'hora d'optar a un lloc de treball. Des d'aquesta òptica, la relativa moderació amb la que ha reaccionat l'atur femení a la desacceleració del creixement econòmic dels darrers anys seria plenament consistent amb el lideratge del conjunt dels serveis en la creació d'ocupació en termes absoluts. Abonaria igualment aquesta tesi la notable contenció registrada per l'atur que prové del terciari, que després de mantenir un ritme de creixement de dos dígits durant gairebé tot el 2002 –especialment a l'entorn metropolità– finalitza el 2003 amb una variació pràcticament inapreciable.

Si es fa difícil interpretar més o menys correctament l'evolució de l'atur femení, no ho és menys acceptar que la construcció –el sector econòmic que darrerament ha liderat el creixement del PIB– és l'activitat que tanca el 2003 amb el major creixement de l'atur registrat en termes relatius i que aquesta mateixa variable mantingui una clara tendència descendent entre el col·lectiu de desocupats que provenen de les empreses industrials. Pel que fa a la construcció, hom pot deduir que l'increment de les xifres d'atur –d'altra banda força moderades– respon a la lògica correcció de plantilles i capacitat productiva que inevitablement segueix a un període notablement llarg de fort creixement com ha estat el dels anys 1997-2003.

Distribució dels contractes registrats

Període	Total	Temporals	Indefinits
		Barcelona	
1992	368.500	—	—
1993	268.898	—	—
1994	319.814	299.179	20.635
1995	421.277	393.713	27.564
1996	492.431	464.842	27.589
1997	568.954	508.653	60.301
1998	679.546	590.539	89.007
1999	791.822	675.673	116.149
2000	800.509	686.434	114.075
2001	771.212	651.648	119.564
1r.tr.	204.647	173.520	31.127
2n.tr.	190.518	157.618	32.900
3r.tr.	160.891	137.886	23.005
4r.tr.	215.156	182.624	32.532
2002	714.928	607.874	107.054
1r.tr.	191.833	160.631	31.202
2n. tr.	179.482	151.790	27.692
3r.tr.	161.963	139.934	22.029
4t.tr.	181.650	155.519	26.131
2003	671.879	579.685	92.194
1r.tr.	185.196	157.706	27.490
2n.tr.	154.429	131.606	22.823
3r.tr.	155.555	137.046	18.509
4t.tr.	176.699	153.327	23.372
		Regió Metropolitana	
2000	1.587.907	1.380.088	207.819
2001	1.551.420	1.331.502	219.918
2002	1.467.304	1.261.795	205.509
2003	1.439.262	1.245.531	193.731
1r.tr.	385.328	328.858	56.470
2n.tr.	335.433	288.196	47.237
3r.tr.	331.340	291.821	39.519
4t.tr.	387.161	336.656	50.505

Nota: Les dades de 2003 de Barcelona són provisionals.
Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona per a totes les dades referides a la ciutat. Departament de Treball de la Generalitat per a la resta.

Variació	2n.sem.03/ 2n.sem.02	2003/ 2002	2002/ 2001	2001/ 2000
Barcelona				
Total contractes	–3,3	–6,0	–7,3	–3,7
Temporals	–1,7	–4,6	–6,7	–5,1
Indefinits	–13,0	–13,9	–10,5	4,8
RMB				
Total contractes	1,0	–1,9	–5,4	–2,3
Temporals	1,9	–1,3	–5,2	–3,5
Indefinits	–4,9	–5,7	–6,6	5,8

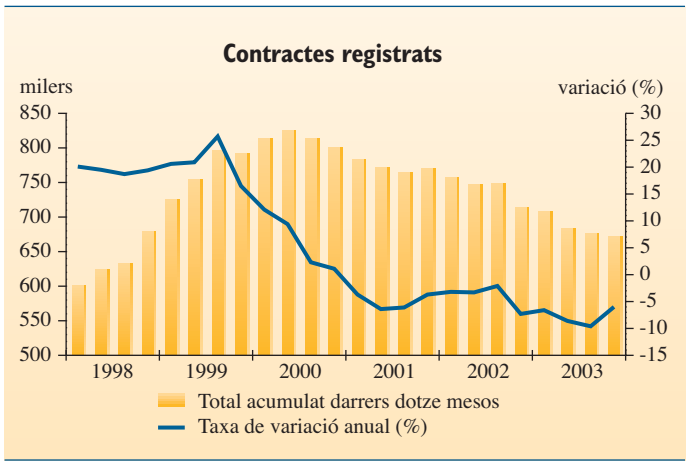

Per explicar el descens –moderat i relativament sorprenent– de l'atur registrat que ha caracteritzat l'activitat industrial metropolitana durant el 2003 s'ha de recórrer en primera instància a factors conjunturals relacionats amb l'augment de producció i la millora del clima que han registrat alguns sectors després de la forta correcció que va seguir a la crisi de les empreses de noves tecnologies i a la sotragada de l'onze de setembre de 2001. D'altra banda, cal tenir molt present el creixent protagonisme de l'ocupació terciària en la producció final del teixit industrial i, en conseqüència, una part del creixement de l'atur dels serveis equival, de fet, a pèrdua d'ocupació en empreses industrials.

Les taxes d'atur de final d'any han estat iguals o lleument inferiors a les assolides a final de 2002 a tots els àmbits territorials considerats sense excepció. Un fet que no hauria estat possible sense la reactivació del procés de creació de llocs de treball i l'augment de la població activa. Les taxes d'atur del col·lectiu masculí es mantenen inalterables mentre baixen les femenines. Si la comparació es fa amb els darrers mínims registrats a mitjan de 2001 es constata que, llevat de l'excepció de la taxa d'atur femenina de Barcelona que s'apropa a aquest mínim, les restants, i especialment les dels homes de l'entorn metropolità i resta de Catalunya, han augmentat sensiblement, fins als nivells de quatre anys enrere.

Contractes segons tipologia i sexe

Contractes	Total	Homes	Dones
		2003	
Indefinits	92.194	46.416	45.778
—a temps parcial	18.243	7.159	11.084
—ordinaris	23.914	15.627	8.287
—incentivats	12.999	4.782	8.217
—convertits en indefinits	36.179	18.474	17.705
—resta	859	374	485
Temporals	579.685	279.280	300.405
—a temps parcial	178.903	63.753	115.150
—obra o servei	133.246	87.724	45.522
—eventuals	192.597	104.091	88.506
—interinitat	61.156	16.709	44.447
—formació i pràctiques	7.440	3.672	3.768
—resta	6.343	3.331	3.012
		2002	
Indefinitis	107.054	54.749	52.305
—a temps parcial	18.843	7.218	11.625
—ordinaris	27.817	18.521	9.296
—incentivats	16.674	6.336	10.338
—convertits en indefinits	42.658	22.184	20.474
—resta	1.062	490	572
Temporals	607.874	291.778	316.096
—a temps parcial	186.462	66.575	119.887
—obra o servei	144.168	91.142	53.026
—eventuals	188.978	102.654	86.324
—interinitat	62.675	18.047	44.628
—formació i pràctiques	8.113	4.132	3.981
—resta	17.478	9.228	8.250

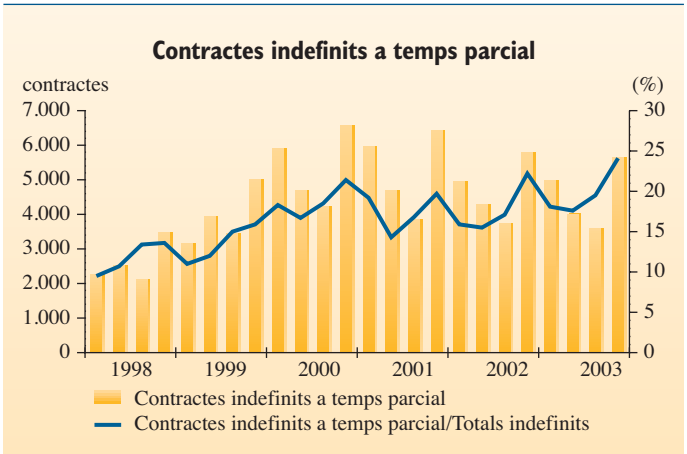

L'impuls de la contractació laboral durant els darrers mesos de 2003 no pot esquivar la feblesa que caracteritza la reactivació econòmica i en definitiva el procés de creació de nous llocs de treball. Deixant de banda les dades corresponents a Barcelona perquè no són estrictament comparables amb les de l'any anterior, l'increment del nombre de contractes temporals formalitzats a la regió metropolitana durant el darrer 2003 no ha estat suficient per compensar el daltabaix de la primera meitat de l'any. El resultat global ha estat de lleu retrocés per tercer any consecutiu del nombre de contractes signats tant a l'àrea de Barcelona com al conjunt de Catalunya.

Contractes temporals segons durada en mesos

Període	<1	1-6	6-18	>18	Indeterm.
1998	181.707	185.769	18.842	575	203.646
1999	181.463	212.914	22.130	641	258.525
2000	157.060	224.495	24.034	630	280.215
2001	149.286	221.236	23.690	724	256.712
1r.tr.	37.894	56.907	5.860	167	72.692
2n.tr.	37.386	53.777	4.809	119	61.527
3r.tr.	34.174	49.440	4.669	181	49.422
4t.tr.	39.832	61.112	8.352	257	73.071
2002	146.727	189.843	42.186	1.302	227.816
1r.tr.	27.005	36.468	26.162	204	70.792
2n.tr.	39.257	51.415	4.706	210	56.202
3r.tr.	38.931	48.722	4.410	409	47.462
4t.tr.	41.534	53.238	6.908	479	53.360
2003	182.366	178.069	20.603	1.565	197.082
1r.tr.	50.656	45.370	6.262	548	54.870
2n.tr.	40.595	42.045	4.062	224	44.680
3r.tr.	43.802	43.342	4.158	328	45.416
4t.tr.	47.313	47.312	6.121	465	52.116

Per grans modalitats de contractació, el retrocés del 5,7% pel conjunt de l'any converteix novament el segment dels indefinits en el més afectat en termes relatius. Contràriament, la contractació temporal presenta signes que semblen mostrar la imminència d'un canvi de tendència. Així, la davallada pel conjunt de l'any es limita a poc més d'un u per cent alhora que durant el segon semestre s'ha tancat amb un increment de gairebé el dos per cent. El resultat d'ambdues tendències és una pèrdua de pes de la contractació indefinida sobre la contractació total i en conseqüència, una major precarització de l'ocupació. En aquest sentit, un de cada sis contractes temporals imputats a Barcelona ha estat formalitzat a través d'una ETT. Una proporció que augmenta fins a gairebé un de cada quatre quan es tracta de contractes de durada inferior a un mes, la modalitat que ha crescut més durant el 2003.

Augmenta l'acceptació de la contractació indefinida a temps parcial. Un recurs per a temps de crisi o una progressiva flexibilització de les relacions laborals?

Una observació més detallada d'aquestes dades permet constatar que la contractació a temps parcial apareix com una excepció a la davallada general de les diferents modalitats de contractes indefinits. Per segon any consecutiu, augmenta el pes dels contractes indefinits a temps parcial sobre el total de la contractació indefinida fins a vorejar la cota del 20%. Un fenomen que no es produeix en el segment dels temporals on aquest tipus de contractes, juntament amb els eventuals, són els més freqüents i cadascun d'ells representa aproximadament el 30% del total dels contractes temporals formalitzats durant el 2003.

Ocupació

Treballadors afiliats a la Seguretat Social

Període	Règim General			Autònoms			Total afiliats		
	Barcelona	RMB	Catalunya	Barcelona	RMB	Catalunya	Barcelona	RMB	Catalunya
31 des. 1991	767.767	1.362.510	1.804.920				930.000	1.730.720	2.354.200
31 des. 1992	735.427	1.318.814	1.753.094			*423.000*	901.000	1.717.270	2.341.300
31 des. 1993	680.265	1.223.867	1.631.986			*422.700*	839.000	1.633.640	2.234.300
31 des. 1994	659.431	1.232.726	1.660.670			*433.800*	833.100	1.589.770	2.195.000
31 des. 1995	663.865	1.263.463	1.705.443			*442.280*	827.500	1.626.660	2.252.000
31 des. 1996	674.151	1.300.405	1.756.657	113.356	*296.760*	*448.400*	836.000	1.658.930	2.295.200
31 des. 1997	706.616	1.375.197	1.857.480	112.956	*298.540*	*449.000*	864.000	1.729.200	2.394.130
31 des. 1998	745.462	1.469.393	1.981.904	117.395	309.770	465.938	902.000	1.826.050	2.527.500
31 des. 1999	780.195	1.560.326	2.116.196	114.784	314.113	472.666	927.500	1.917.040	2.673.180
31 des. 2000	820.913	1.651.332	2.224.486	115.126	319.566	481.851	968.400	2.010.380	2.788.130
31 març 2001	828.736	1.678.320	2.273.032	114.858	320.231	483.386	976.355	2.040.290	2.847.110
30 juny 2001	836.894	1.699.826	2.332.389	114.940	321.617	488.194	986.220	2.068.200	2.903.000
30 set. 2001	822.726	1.673.039	2.291.692	114.290	320.865	488.209	970.630	2.035.300	2.854.700
31 des. 2001	832.548	1.685.863	2.284.506	113.571	319.115	482.966	978.130	2.035.110	2.848.660
31 març 2002	830.064	1.695.911	2.320.342	114.217	323.099	489.790	977.120	2.059.480	2.900.700
30 juny 2002	840.016	1.715.994	2.367.317	114.680	325.959	495.893	987.185	2.082.100	2.968.300
30 set. 2002	830.494	1.694.136	2.351.176	114.342	325.793	496.481	977.870	2.060.030	2.935.020
31 des. 2002	841.322	1.704.468	2.347.764	115.199	328.327	498.026	988.320	2.069.810	2.931.180
31 març 2003	845.466	1.722.189	2.384.382	115.701	330.700	502.026	993.270	2.092.190	2.971.850
30 juny 2003	857.636	1.749.329	2.437.080	116.641	334.435	510.068	1.004.840	2.124.830	3.034.210
30 set. 2003	850.308	1.733.694	2.406.931	116.465	334.931	511.911	997.563	2.109.670	3.007.866
31 des. 2003	855.341	1.740.669	2.395.824	117.503	338.808	515.200	1.003.250	2.118.890	2.997.490

Notes: Les dades d'autònoms en cursiva són mitjanes anuals. Les del Total d'afiliats són estimacions pròpies.
Font: (per a tot l' apartat): Departament de Treball de la Generalitat i Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Variació (%)	31 des. 2003/ 31 des. 2002	31 des. 2002/ 31 des. 2001	31 des. 2001/ 31 des. 2000
Afiliats R.G.			
— Barcelona	1,7	1,1	1,4
— RMB	2,1	1,1	2,1
— Catalunya	2,0	2,8	2,7
Autònoms			
— Barcelona	2,0	1,4	–1,4
— RMB	3,2	2,9	–0,1
— Catalunya	3,4	3,1	0,2

La fortalesa que manté el mercat de treball metropolità fa pensar que 2004 serà el desè any consecutiu d'augment dels volums d'ocupació.

Els registres de final d'any corresponents al nombre d'actius afiliats a la Seguretat Social confirmen que els llocs de treball localitzats a Barcelona o imputats en funció de la seu social cotitzadora, superen ja el milió, un 1,5% més que un any enrere. Al conjunt de la regió metropolitana, amb més de 2,1 milions d'afiliats, l'increment ha estat més viu, del 2,4%, en la línia del que s'ha assolit al conjunt del país. Dels més de 800.000 llocs de treball creats a Catalunya d'ençà el 1994, dues terceres parts s'han localitzat al conjunt de la regió metropolitana i un terç d'aquests, a la ciutat central.

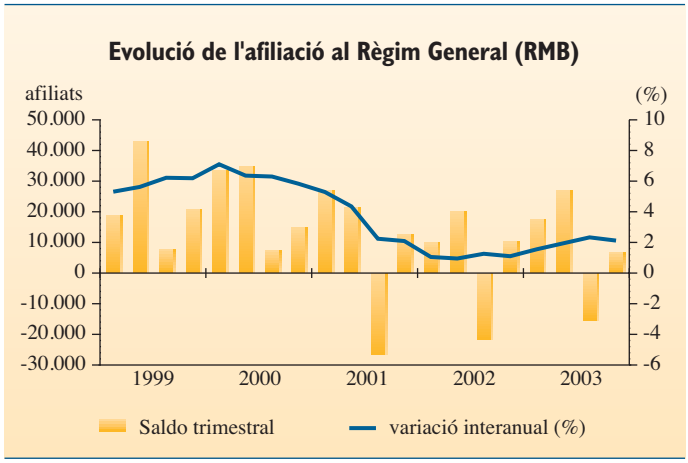

Un any més, el règim d'afiliació més dinàmic en termes relatius ha estat el dels autònoms. Un fet que s'explica per l'enduriment de les condicions del mercat de treball –augment de l'atur masculí i reducció de la contractació indefinida– que ha propiciat que un nombre creixent d'aturats hagin optat per capitalitzar la corresponent prestació d'atur donant-se d'alta en el règim d'autònoms.

Distribució sectorial dels actius afiliats a la Seguretat Social

Sectors	Barcelona des. 2001	Barcelona des. 2002	Barcelona des. 2003	Regió Metropolitana des. 2001	Regió Metropolitana des. 2002	Regió Metropolitana des. 2003	(%) RMB/ Catalunya des. 2003
			Afiliats al Règim General				
Agricultura, ramaderia i pesca	**1.154**	**1.202**	**1.280**	**2.628**	**2.856**	**2.976**	**30,7**
Alimentació i begudes	9.985	10.460	10.081	32.357	31.864	31.784	49,7
Tèxtil, confecció, pelleteria i cuir	8.678	8.444	8.256	54.256	51.627	47.994	65,7
Paper, edició, arts gràfiques i reprod.	18.928	18.291	17.436	42.120	41.304	41.010	79,3
Química, cautxú i plàstics	22.008	20.493	19.677	73.025	71.654	69.658	80,9
Ind. d'altres prod. minerals no metàl·lics	2.146	2.211	3.910	14.101	13.572	13.500	59,5
Ind. metall inclòs maquinària i equip.	14.085	13.219	12.561	91.220	87.956	86.509	73,4
Mat. i equip tècnic, electrònic i òptic	10.801	10.873	10.424	38.787	37.999	36.337	80,4
Material de transport	22.885	22.733	23.590	45.969	45.946	45.509	86,1
Fabr. de mobles i altres ind. manufact.	3.840	3.641	3.436	16.562	15.909	15.281	70,4
Prod. i distr. d'electricitat, gas i aigua	6.200	5.555	5.510	7.583	7.021	6.953	65,4
Resta d'activitats industrials	1.893	1.917	1.757	7.878	8.707	8.514	43,4
Indústria	**121.449**	**117.837**	**116.638**	**423.858**	**413.559**	**403.049**	**71,3**
Construcció	**45.250**	**47.127**	**46.599**	**125.879**	**128.948**	**131.079**	**60,5**
Venda i reparació de vehicles	9.522	9.569	10.237	28.625	28.108	28.914	59,8
Comerç a l'engròs i intermediaris	55.953	57.637	55.971	124.104	128.849	131.730	76,6
Comerç al detall i reparacions	67.313	68.979	68.340	153.509	152.037	161.294	71,1
Hoteleria i restauració	42.896	44.960	46.586	73.991	78.311	80.676	68,2
Transports	21.200	21.244	21.804	43.490	44.907	46.788	70,1
Act. afíns transport, agències viatges	18.014	18.325	17.989	29.039	28.469	28.203	80,2
Correus i telecomunicacions	11.725	11.377	10.691	14.227	13.699	13.116	68,7
Finances i assegurances	44.624	44.094	44.005	55.706	56.113	56.360	78,1
Serveis immobiliaris	13.625	14.593	15.530	21.187	22.670	24.820	77,6
Lloguer maquinària i equip	1.842	1.860	1.952	4.258	4.880	5.060	74,5
Activitats informàtiques	17.993	15.918	16.323	24.567	22.436	22.582	92,3
Investigació i desenvolupament	2.201	2.552	2.788	3.410	4.951	5.082	86,0
Altres serveis a les empreses	135.883	133.912	139.787	195.325	197.387	208.078	81,6
Administració pública i org. internac.	59.631	65.480	68.292	93.599	99.669	103.926	71,5
Ensenyament	43.160	43.428	43.473	73.111	74.031	74.593	77,5
Sanitat veterinària i serveis socials	57.057	60.450	63.118	98.960	105.747	111.519	74,8
Resta serveis socials i personals	62.034	60.759	63.593	96.293	96.764	100.122	77,2
Serveis	**664.673**	**675.137**	**690.479**	**1.133.401**	**1.159.028**	**1.202.863**	**75,0**
No classificats	22	19	345	97	77	702	75,5
Total assalariats	**832.548**	**841.322**	**855.341**	**1.685.863**	**1.704.468**	**1.740.669**	**72,7**
				Autònoms			
Agricultura, ramaderia i pesca	149	147	147	1.415	1.491	1.581	15,1
Indústria	11.817	11.471	11.215	40.894	40.415	39.862	66,8
Construcció	8.295	8.744	9.194	41.611	44.375	47.524	57,6
Serveis	93.048	94.592	96.724	234.550	241.445	249.293	68,9
No classificats	262	245	223	645	601	548	71,3
Total autònoms	**113.571**	**115.199**	**117.503**	**319.115**	**328.327**	**338.808**	**65,8**

Variació (%)	3I des. 2003/ 3I des. 2002	3I des. 2002/ 3I des. 2001	3I des. 2001/ 3I des. 2000
Barcelona			
Indústria	–1,1	–3,0	–5,3
Construcció	–0,1	4,3	–0,1
Serveis	2,3	1,6	2,4
RMB			
Agric., ram. i pesca	4,8	7,5	4,5
Indústria	–2,4	–2,3	–1,7
Construcció	3,0	3,5	3,2
Serveis	3,7	2,4	2,8

Pel que fa al majoritari Règim General, alhora que les dades anuals registren un creixement de l'ordre del dos per cent, afavorit per la feblesa mostrada un any abans, l'augment en termes absoluts del darrer trimestre fa pensar en un cert estancament del ritme de creixement dels volums d'ocupació reglada. Tot i que aquestes dades d'afiliats actius no són equivalents al nombre de llocs de treball a temps complet i en conseqüència no es pot establir una correlació exacta entre l'evolució d'aquesta variable i la del PIB, sembla evident que sense un impuls decidit de la taxa de creixement d'aquesta macromagnitut, no hi haurà suficients incentius per mantenir una trajectòria tan expansiva en la creació de llocs de treball.

Treballadors assalariats per grandària d'empresa

Any	1-5	6-10	11-25	26-50	51-100	101-500	501-1000	1001-3000	>3000	Total
					Barcelona					
des. 1996	109.695	52.981	82.388	66.582	54.977	127.867	44.709	68.574	66.378	674.151
des. 1997	109.754	55.352	86.074	69.791	59.989	132.572	47.541	75.296	70.247	706.616
des. 1998	109.966	57.081	90.001	72.585	67.596	140.694	52.721	81.308	73.510	745.462
des. 1999	106.077	58.720	94.196	77.823	71.301	151.351	63.513	81.510	75.704	780.195
des. 2000	107.887	60.527	99.006	81.511	73.222	167.484	61.855	87.193	82.228	820.913
des. 2001	107.680	60.393	99.573	85.237	74.354	165.302	66.470	79.461	94.078	832.548
des. 2002	110.115	60.289	100.172	87.198	75.036	171.489	70.447	74.634	91.942	841.322
des. 2003	110.934	60.538	99.861	87.171	76.645	176.933	69.746	79.289	94.224	855.341
					Regió Metropolitana					
des. 1996	230.794	118.748	188.125	150.276	114.250	252.609	79.408	96.630	69.565	1.300.405
des. 1997	234.485	125.450	200.588	161.567	126.725	265.036	81.929	105.836	73.581	1.375.197
des. 1998	238.548	131.912	213.614	172.305	142.128	283.251	92.111	114.604	80.920	1.469.393
des. 1999	234.071	138.962	227.144	188.454	155.213	307.196	105.105	120.477	83.704	1.560.326
des. 2000	240.261	143.016	238.303	197.678	163.340	333.440	106.753	137.627	90.914	1.651.332
des. 2001	242.690	145.589	244.066	203.039	167.946	334.900	111.873	132.165	103.595	1.685.863
des. 2002	249.944	146.864	248.146	205.398	170.273	340.663	114.324	127.018	101.838	1.704.468
des. 2003	253.600	146.738	251.053	206.717	175.925	347.385	116.920	132.697	109.634	1.740.669
					Catalunya					
des. 1996	339.922	170.477	262.885	207.666	156.549	339.695	104.044	105.854	69.565	1.756.657
des. 1997	346.100	180.531	280.527	221.805	175.556	355.302	107.085	116.993	73.581	1.857.480
des. 1998	355.170	189.848	299.392	238.057	193.203	381.124	119.552	124.638	80.920	1.981.904
des. 1999	350.409	201.389	321.160	264.241	211.801	415.191	132.769	135.532	83.704	2.116.196
des. 2000	359.613	207.856	336.659	276.089	222.007	443.382	137.452	150.514	90.914	2.224.486
des. 2001	365.225	212.187	345.882	286.402	229.947	444.894	146.114	150.260	103.595	2.284.506
des. 2002	377.154	217.088	356.947	292.213	235.983	460.177	151.235	151.357	105.610	2.347.764
des. 2003	384.588	218.807	363.330	295.611	244.424	467.868	147.727	163.835	109.634	2.395.824

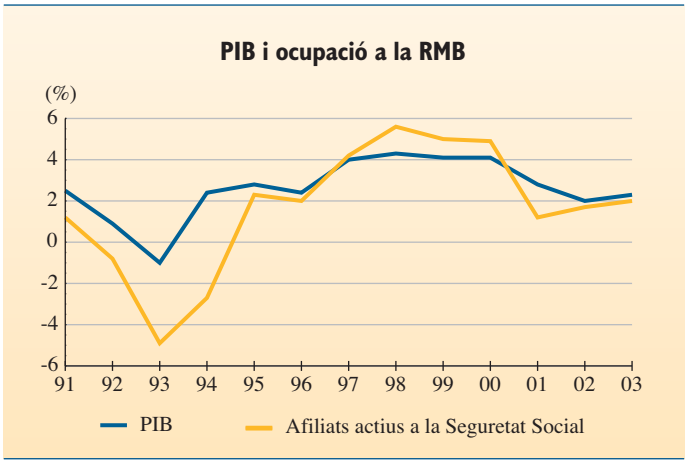

Una anàlisi de les dades per grans sectors d'activitat econòmica sembla confirmar l'aparent retrocés de l'activitat industrial tant a la ciutat central com a la resta de la regió metropolitana. Llevat de la indústria de l'automòbil i altre material de transport, de l'alimentària i de la de materials per a la construcció, la resta han perdut ocupació directa. Una evolució que no implica necessàriament un descens equivalent de producció atès que una part d'aquesta pèrdua de llocs de treball directes ha estat substituïda per ocupació a través d'empreses de serveis. Un segment de l'activitat terciària que, juntament amb l'hoteleria i restauració i els serveis immobiliaris, no para de créixer.

Per grandària d'empreses, l'augment d'ocupació del 2003 a la regió metropolitana s'ha concentrat bàsicament en el segment de les empreses mitjanes i grans, amb més de 50 treballadors en plantilla. A la resta de Catalunya, l'increment ha estat força generalitzat a tots els segments amb l'excepció del grup d'empreses d'entre 500 i 1.000 treballadors. Els increments més significatius en termes relatius s'han produït en les empreses de més de mil treballadors però també ha estat significativa la creació d'ocupació en el grup de les empreses d'entre 50 i 500 assalariats i en la categoria de les micro-empreses.

Resumen / Summary

Principales indicadores internacionales/Main Economic Indicators

	Estados Unidos/*USA*			UE/*European Union*			España/*Spain*			Cataluña/*Catalonia*		
	II.03	III.03	IV.03	II.03	III.03	IV.03	II.03	III.03	IV.03	II.03	III.03	IV.03
PIB/GDP in real terms,*% change on year earlier* tasa de variación interanual en términos reales (%)	2,4	3,6	4,3	0,4	0,6	0,9	2,3	2,4	2,7	2,1	2,2	2,2
Demanda nacional/*Domestic Demand* tasa de variación en términos reales (%)/ *% change on year earlier, in real terms*	2,5	3,7	3,9	1,2	0,9	1,4	3,2	3,7	3,1	3,1	2,6	—
Precios de Consumo/*Consumer prices*[1] tasa de variación anual (%)/*% change on year*	2,1	2,3	1,9	1,8	2,0	1,8	2,7	2,9	2,6	3,1	3,4	3,1
Indicador de clima económico/*Economic climate* Índice: 1995=100/*1995=100 Index*	123,2	126,8	131,3	95,1	95,3	96,2	98,6	98,7	98,6	—	—	—
Tasa de paro/*Unemployment rate*[3] en % de la población activa/*% of labour force*	6,3	6,1	5,7	8,0	8,0	8,0	11,1	11,2	11,2	9,4	9,2	8,9
Tipo de interés a corto plazo/*3-month interest rate*[1] Interbancario a 3 meses/Euribor a 3 meses	1,02	1,05	1,08	2,38	2,38	2,43	—	—	—	—	—	—
Tipo de interés a largo plazo/*10-Y government yield*[1] Rendimiento de la deuda pública a 10 años en mercados nacionales	3,34	4,33	4,31	3,78	4,32	4,47	3,69	4,21	4,34	—	—	—
Tipo de cambio del dólar/*Exchange rates*[1] Unidades de $ por Euro/*US $ per euro*	—	—	—	1,166	1,122	1,229	—	—	—	—	—	—

1 Datos correspondientes al último mes del trimestre. *Figures of the last month of the quarter.* 2 Para Estados Unidos, el indicador compuesto avanzado substituye al indicador de clima económico. *For USA, the advanced composite indicator replaces the economic climate indicator*. 3 Para España y Cataluña, datos de la EPA/ *For Spain and Catalonia, Labour Market Survey's figures*.
Fuentes/*Sources*: INE, OCDE, Eurostat, Banco de España e Idescat.

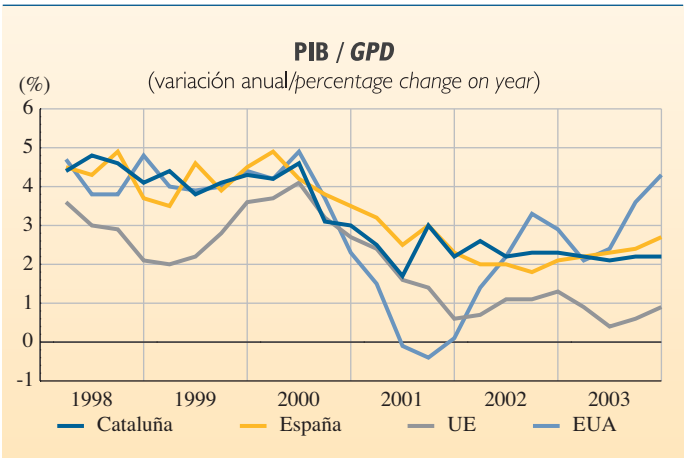

Nota: Datos corregidos de estacionalidad y calendario. / *Data adjusted for season and calendar.*
Fuente/*source:* Idescat, INE, Eurostat y OCDE.

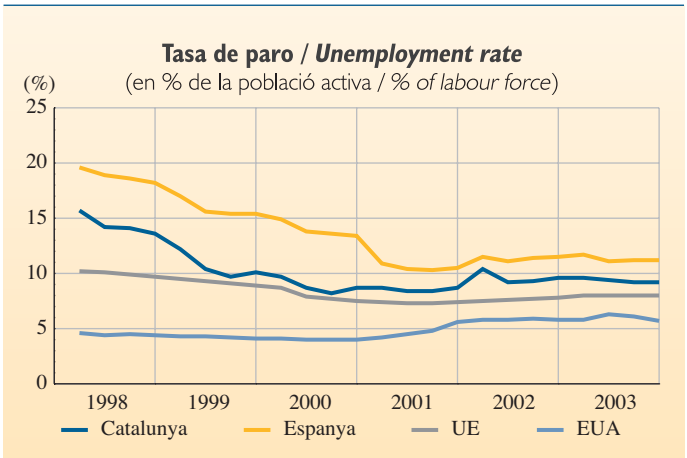

Fuente/*source*: INE y OCDE.

Los resultados macroeconómicos de finales de 2003 parecen anunciar la superación de la fase de crecimiento moderado que ha caracterizado la economía mundial en este comienzo de siglo.

La recuperación de las tasas de crecimiento en los Estados Unidos y en las principales economías de Extremo Oriente durante la segunda mitad de 2003, contrasta con la lentitud de reacción de las principales economías europeas. Alemania, Francia e Italia finalizan 2003 con tasas de crecimiento testimoniales que no permiten mejorar las registradas un año antes. Sólo el Reino Unido y España, entre las economías de más peso, han conseguido mantener un crecimiento bastante expansivo a lo largo del año –por encima del 2%– superando el de 2002. La combinación de resultados tan dispares ofrece la visión de un año de transición para la economía de la Unión Europea, que ha logrado un crecimiento medio del 0,7%, inferior al de un año antes. Con estos resultados, la economía europea acumula diez trimestres consecutivos con un crecimiento anual medio del PIB del 0,9%.

The macroeconomic results at the end of 2003 suggest that the world's economy has emerged from the moderate growth phase that has characterised it since the start of the century.

The recovery in growth rates in the United States and in the main economies of the Far East during the second half of 2003 contrasts with the slowness to react of the main European economies. Germany, France and Italy closed 2003 with insignificant growth rates, ruling out an improvement in the rates recorded a year ago. Only the United Kingdom and Spain, among the more significant economies, managed to maintain reasonable growth rates throughout the year - above 2% - exceeding the rate in 2002. The combination of such different results conjures up a vision of a year of transition for the economy of the European Union, which achieved an average growth rate of 0.7%, down from a year ago. With these results, the number of consecutive months over which the European economy has had an average annual GDP growth rate of 0.9% is extended to ten.

Transportes / Transport

Indicadores	Período	Valor absoluto y tasa interanual (%)		Últimos 12 meses y tasa interanual (%)		2002/01 (%)
Tránsito de pasajeros / *Passenger traffic*						
Aeropuerto *Airport*						
— Total (miles) *Total (thousands)*	IV.03 *4th.Q*	5.433	8,9	22.753	6,6	2,9
— Interior (miles) *Domestic (thousands)*	IV.03 *4th.Q*	2.721	7,0	11.072	6,5	–1,5
— Internacional (miles) *International (thousands)*	IV.03 *4th.Q*	2.663	10,7	11.469	6,4	7,8
Puerto. Total (miles) *Port. Total (thousands)*	IV.03 *4th.Q*	341	9,3	1.870	10,6	17,1
Puerto. Tráfico de mercancías / Port. Freight traffic						
— Total (miles Tm) *Total (thousands of tons)*	IV.03 *4th.Q*	9.198	12,2	34.775	6,6	3,6
Salidas (miles Tm) *Outflow (thousands of tons)*	IV.03 *4th.Q*	3.245	11,3	12.417	8,3	1,9
Entradas (miles Tm) *Inflow (thousands of tons)*	IV.03 *4th.Q*	5.953	12,7	22.357	5,7	4,6
— Carga general (miles Tm) *General freight (thousands of tons)*	IV.03 *4th.Q*	5.632	13,8	20.917	8,4	6,4
— Contenedores (miles Teus) *Containers (thousands of TEUs)*	IV.03 *4th.Q*	437	21,1	1.652	13,1	3,6
Transporte público de pasajeros / *Passenger Public Transport*						
Servicio urbano (miles) *Urban service (thousands)*	IV.03 *4th.Q*	151.351	3,4	559.471	4,4	3,9
— Red Metro y FGC (miles) *Underground (Metro and FGC) (thousands)*	IV.03 *4th.Q*	97.578	3,4	359.750	2,8	5,4
— Autobús (miles) *Bus (thousands)*	IV.03 *4th.Q*	53.773	3,4	199.721	7,3	1,1
Servicio ferroviario de cercanías (miles) *Railway suburban service (thousands)*	IV.03 *4th.Q*	42.378	2,0	156.587	2,2	10,8
Indicators	***Period***	***Absolute value and interannual rate (%)***		***Last 12 months and interannual rate (%)***		***2002/01 (%)***

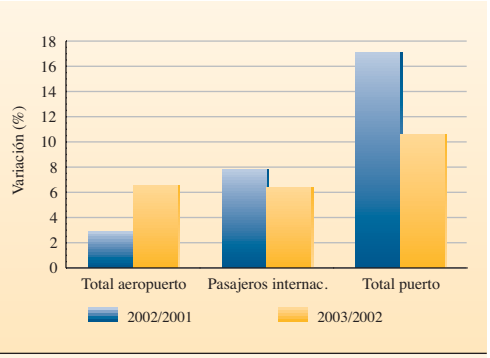

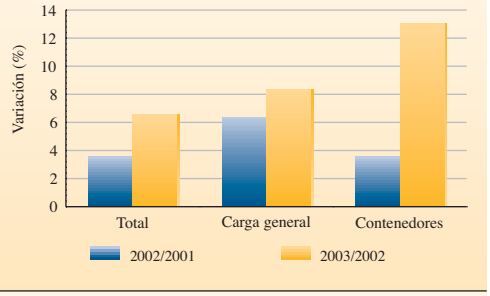

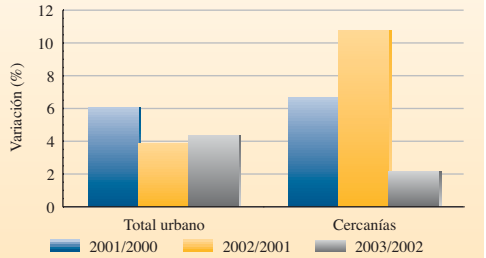

El empuje con que el consumo privado inició el año en el ámbito de la Unión Europea no ha tenido continuidad durante los trimestres centrales ni tampoco ha estado acompañado por la recuperación de una trayectoria mínimamente expansiva del conjunto de la inversión. Este hecho, junto con la imposibilidad de que el consumo público mantuviera el fuerte crecimiento del 2002 sin agravar todavía más los déficits públicos excesivos que durante los últimos meses del año envenenaron las relaciones entre la Comisión y algunos de los países miembros, explica la atonía mostrada por la economía europea durante los trimestres centrales de 2003. Una evolución penalizada, además, por la pérdida de dinamismo de las exportaciones a raíz del proceso de revalorización del euro respecto al dólar.

El clima de relativa incertidumbre, que desde los hechos del 11 de septiembre de 2001 se mantiene latente en determinadas áreas de la geografía mundial, se acentuó en Oriente Medio y en el Golfo Pérsico con la intervención militar en Irak y no acaba de desvanecerse a pesar de la declaración unilateral del final de la guerra. Esta situación enrarecida ha contribuido a mantener la cotización del petróleo por encima del precio de referencia que la OPEP considera deseable a largo plazo. A la vez, esta misma coyuntura –que frena la corrección de los descomunales déficits público y exterior que mantiene la economía norteamericana– es uno de los factores que presionan a la baja la cotización del dólar.

The boost in consumer spending at the start of the year, in the context of the European Union, did not continue during the central quarters of the year, and was not accompanied by the recovery of a minimally expansive trend in general investment activity. Furthermore, it was inconceivable for public spending to carry on the strong growth rate that it showed in 2002 without worsening the excessive public deficits which, during the last months of the year, poisoned relations between the Commission and various member countries. All of these factors explain the weakness of the European economy in the central quarters of 2003. The situation was aggravated by the loss of dynamism in exports as a result of the process of appreciation of the euro against the dollar.

With military intervention in Iraq, a climate of relative uncertainty, latent in certain parts of the world since the events of 11 September 2001, manifested itself in the Middle East and Persian Gulf, and is not showing any signs of fading away despite a unilateral declaration of the end of the war. This rarefied situation has contributed towards keeping the price of petrol above the reference value considered desirable by OPEC in the long-term. At the same time, this very trend (which is preventing the rectification of the American economy's enormous public and foreign deficits) is one of the factors pushing down the value of the dollar, as is the differential that exists between the reference interest rates of the Federal Reserve and ECB.

Los resultados de 2003 confirman que el retroceso del ciclo económico europeo con relación al de los Estados Unidos se ha ampliado. Por contra, la economía japonesa, aparece en mejor disposición de contribuir a consolidar el proceso de crecimiento de la economía mundial. Si se confirma esta tendencia y las economías más dinámicas en el curso de este año se concentran en el área del Pacífico, la española y, más concretamente, la catalana, se enfrentarán a un escenario poco propicio para la consolidación del proceso expansivo de su propia actividad económica.

Los primeros avances que hablan de un crecimiento del 2,2% del PIB de Cataluña durante el último trimestre de 2003, reflejan una situación de estancamiento. Si se confirma este valor, el crecimiento real del PIB corregido de efectos estacionales y de calendario para el conjunto de 2003 –nuevamente un 2,2%– se sitúa una décima por debajo del de un año antes. Éste es un porcentaje levemente inferior al estimado para el conjunto de España, que los primeros avances sitúan en el 2,4%, gracias básicamente a una aportación positiva del sector primario.

La esperada reactivación del PIB catalán se ha visto entorpecida por el estancamiento del crecimiento económico europeo y por los síntomas de agotamiento que presentan algunas de las actividades terciarias más maduras.

Al margen del retroceso que durante 2003 ha registrado la producción en términos reales del sector primario, la debilidad que revela la expansión del PIB y en consecuencia la recuperación de la economía que se esperaba para este final de año, es igualmente imputable al escaso crecimiento de la producción industrial después de un inicio de año muy esperanzador. A estos dos factores hay que añadir la inevitable moderación del proceso fuertemente expansivo que ha mantenido la construcción los últimos años y un sector terciario frenado en su crecimiento por la limitada capacidad de gasto en consumo de las familias y por la pérdida de impulso del gasto corriente de las administraciones públicas. Por el contrario, el cambio de tendencia de la inversión empresarial, aún perdiendo impulso durante el segundo semestre, ha contribuido a mantener el tono positivo de la demanda interna.

Uno de los aspectos más preocupantes de la evolución del PIB catalán, si se observa desde la óptica de los componentes de la demanda, es la del saldo exterior y, más concretamente, del saldo de la balanza comercial con el extranjero. Previsiblemente, vista la evolución de los tres primeros trimestres, el 2003 se cerrará con un saldo incluso más negativo que el de un año antes. El fuerte crecimiento de las importaciones ha restado protagonismo al repunte más templado de las exportaciones. En definitiva, la expansión de la demanda interna se ha traducido en exportación de capacidad de crecimiento. Un resultado que también se ha dado en el conjunto de la economía española.

The results for 2003 confirm that the European economic cycle is falling further behind the American. In contrast, the Japanese economy appears to be better placed to help consolidate the process of growth of the world's economy. If this trend continues, and economies in the area of the Pacific establish themselves in the course of this year as the most dynamic, the Spanish, and more specifically the Catalan, economies will be faced with a rather unfavourable scenario in which to consolidate the growth of their own activities.

Initial announcements, which suggest a GDP growth rate for Catalonia of 2.2% for the last quarter of 2003, indicate a situation of stagnation. If this figure is confirmed, the real GDP growth rate, adjusted for seasonal and calendrical effects, for 2003 as a whole - 2.2% once again - will be down a tenth from last year. This percentage is slightly lower than the estimate for the whole of Spain of 2.4% (based on initial data), due essentially to a positive contribution from the primary sector.

The expected recovery of the Catalan GDP has been hindered by the standstill in European economic growth and by signs of exhaustion shown by some of the more mature tertiary activities.

Besides the slump in primary sector production in real terms registered during 2003, the weakness seen in GDP growth, and consequently in the economic recovery that was expected for the end of this year, is also attributable to the limited growth in industrial production after a very encouraging start to the year. One must also consider, in addition to these two factors, the inevitable moderation in the strong growth shown by the construction sector in recent years and a tertiary sector restricted in its growth by the meagre buying power of families and by the loss of impetus in current spending by public authorities. In contrast, the change in trend in business investment activity, still losing impulse during the second half of the year, has contributed to maintaining the positive tone of internal demand.

One of the most worrying aspects about the development of the Catalan GDP, seen from the perspective of the components of demand, is how the overseas balance, and more specifically the foreign trade balance, has evolved. One can predict, given the movements in the first three quarters, that this balance will be even more negative at the end of 2003 than it was a year ago. The strong growth in imports has diverted attention from the more moderate upturn in exports. In short, the growth in internal demand has resulted in the export of growth capacity; an outcome that has also affected the whole of the Spanish economy.

Turismo, consumo y precios / Tourism, consumption and prices

Indicadores	Período	Valor absoluto y tasa interanual (%)		Últimos 12 meses y tasa interanual (%)		2002/01 (%)
Consumo de energía y matriculación de vehículos / *Energy consumption and auto registrations*						
Agua para uso cial./ind. (Miles m³) *Water (comm./ind. uses) (Thousands m³)*	IV.03 *4th.Q*	7.765	–5,4	32.639	1,2	–2,1
Gas canalizado (Gwh) *Piped gas (Gwh)*	IV.03 *4th.Q*	553	23,1	3.181	–4,4	3,6
Electr. baja tensión (cial.-ind.) (Gwh) *Electricity (cial/industrial uses)(Gwh)*	IV.03 *4th.Q*	484	–0,9	2.083	6,0	–6,9
Matriculación de vehículos (prov.) *Auto registrations (province)*	IV.03 *4th.Q*	66.554	16,7	250.453	9,4	–9,6
Visitantes y pernoctaciones hoteleras / *Visitors and hotel overnight stays*						
Total pernoctaciones (miles) *Hotel overnight stays (thousands)*	nv-dc.03 *nv-ds.03*	1.339	8,2	9.102	4,7	9,1
Visitantes según motivo de la visita (miles) *Visitors by purpose (thousands)*	nv-dc.03 *nv-ds.03*	558	–3,8	3.848	7,5	6,0
—Negocios (miles) *Business (thousands)*	nv-dc.03 *nv-ds.03*	265	4,2	1.574	19,1	21,1
—Turismo (miles) *Tourism (thousands)*	nv-dc.03 *nv-ds.03*	207	–11,4	1.524	–8,3	9,8
—Ferias, congresos y otros (miles) *Fairs, conventions and others (thousands)*	nv-dc.03 *nv-ds.03*	86	2,9	750	25,5	–14,9
I.P.C. (Variación acumulada e interanual) / *C.P.I. (consumer prices index)(annual variation)*						
Barcelona *Barcelona*	IV.03 *4th.Q*	1,5	—	—	3,2	4,4
Cataluña (%) *Catalonia (%)*	IV.03 *4th.Q*	1,4	—	—	3,1	4,3
España (%) *Spain (%)*	IV.03 *4th.Q*	1,2	—	—	2,6	4,0
U.E. (armonizado) (%) *E.U. (harmonized) (%)*	IV.03 *4th.Q*	0,5	—	—	1,8	2,2
Indicators	***Period***	***Absolute value and interannual rate (%)***		***Last 12 months and interannual rate (%)***		***2002/01 (%)***

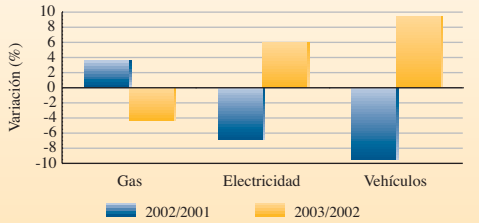

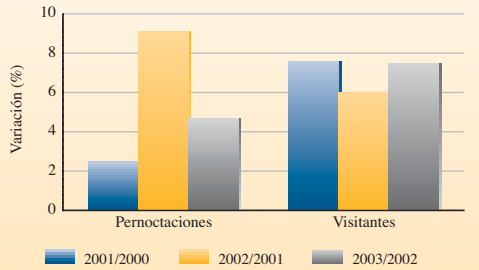

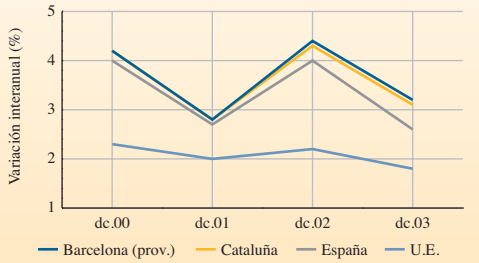

La mayoría de los datos disponibles referidos a la región metropolitana muestran una coyuntura económica moderadamente expansiva en relación con la catalana. Especialmente en el caso de la ciudad central dónde, tanto la construcción como la mayor parte de los servicios de mercado, liderados por el turismo, transportes y servicios de acogida y atención a los visitantes, han mantenido un crecimiento más intenso que en el resto del territorio. El interés que despierta Barcelona en el mercado turístico internacional y las tareas de preparación del "Forum de las Culturas", tanto por el acondicionamiento del espacio físico y de las diversas instalaciones como por el esfuerzo de organización, han sido algunos de los principales soportes del dinamismo del tejido productivo de la ciudad durante la segunda mitad del año pasado.

La actividad industrial cierra 2003 sin ver confirmadas las expectativas que, a mediados de año, apuntaban a una recuperación de la producción y las ventas. Según datos provisionales, el PIB industrial para el conjunto de Cataluña ha cerrado el ejercicio con un crecimiento de escasamente un 1%. Una tasa idéntica a la del tercer trimestre e insuficiente para mantener la trayectoria expansiva del primer semestre. La evolución en el resto de España no ha sido mejor, al margen del sector energético. Esta atonía de la actividad fabril es congruente con la persistente pérdida de ocupación directa en el sector y sirve para explicar, sólo parcialmente, la fuerte contención de los precios de salida de fábrica.

Most of the data available for the Catalan metropolitan region shows a moderately expansive economic growth trend. This is especially so in the city centre where the construction sector and most market services (led by tourism, transport and visitor reception and care services) have continued to grow at a more intense rate than in the rest of the region. The interest that Barcelona generates in the international tourism market and the preparations for the "Forum de las Culturas", in terms of both getting the land and diverse equipment ready and the organisational effort, have been some of the main factors supporting the dynamism of the city's productive fabric during the second half of last year.

Industrial activity ended 2003 without confirmation of the expectations which, in the middle of the year, pointed to a recovery in production and sales. According to provisional data, the annual industrial GDP rate for Catalonia as a whole barely reached 1%; identical to the rate for the third quarter but insufficient to uphold the upward trend seen in the first six months. Despite the energy sector, the trend for the rest of Spain was no better. This weakness in the manufacturing sector is congruent with the persistent loss in direct employment in the sector and partially explains the strong containment of factory output prices.

El estancamiento de la economía europea –con diferencia, el principal cliente de las exportaciones catalanas– y la apreciación del euro frente al dólar, ha planteado un panorama complicado a los industriales autóctonos tanto con respecto a mantener los flujos exportadores como a la hora de preservar su cuota de mercado ante la creciente competencia derivada de las importaciones de las economías emergentes.

Las últimas encuestas de coyuntura ponen de relieve que, pese a las dificultades que ha tenido que sortear la actividad industrial metropolitana durante los últimos meses de 2003, la proporción de empresarios que reconocen que la situación de su negocio ha empeorado se mantiene estable en torno al 20% del total. Una proporción relativamente concentrada en unos pocos sectores. A destacar que las valoraciones más positivas hacen referencia a las perspectivas a corto plazo. Son minoritarias las opiniones empresariales que no apuestan por una mejora de las cifras de producción y ventas durante el primer semestre de este año.

La actividad portuaria logra nuevos máximos. Ha superado ampliamente la cifra de 1,6 millones de Teus y ha rozado los 21 millones de carga general.

La expansión de la actividad comercial portuaria durante el último trimestre de 2003 ha facilitado un crecimiento anual del tráfico de mercancías superior al de un año antes. Al margen del impulso de la carga general en contenedores –mayoritariamente de tráfico exterior– el aumento del 6,6% que ha registrado el tráfico portuario durante el último año es imputable, en gran parte, al incremento del 13% del tráfico de cabotaje. Esto ha permitido compensar la relativa atonía mostrada por el comercio internacional, especialmente para los productos energéticos, siderometalúrgicos y agro-ganaderos.

En contraposición a este escaso dinamismo de las importaciones de mercancías a granel, la carga general, que incluye las mercancías de mayor valor añadido, ha cerrado el año con un 8,4% de incremento en el volumen de tráfico. Además del impulso registrado por el transporte de vehículos, maquinaria y productos alimenticios, hay que resaltar el aumento del tráfico de contenedores. Después de crecer a un ritmo del 3% durante casi dos años, el 2003 se ha cerrado con un aumento del 13%.

Al margen del tráfico comercial, la actividad del puerto como infraestructura de acogida de cruceros no para de crecer. Como ya se preveía a mediados de año, a lo largo de 2003 se han alcanzado nuevos máximos históricos en cuanto a número de pasajeros. Si bien el servicio de ferrys regulares ha registrado un leve retroceso de su volumen de actividad –los poco más de 850.000 viajeros atendidos el 2002 se perfilan como un techo difícil de superar sin una ampliación de la oferta de líneas y plazas en servicio–, el número de pasajeros de cruceros se consolida por encima del millón, creciendo más del 25% por segundo año consecutivo.

The stagnation of the European economy - by far the main customer for Catalan exports - and the appreciation of the euro against the dollar have created a complicated panorama for local manufacturers in terms of maintaining their export flows and preserving their market share in the face of growing competition from imports from emerging economies.

In the latest opinion polls it is notable that there has been no change (still around 20% of the total) in the proportion of businessmen who acknowledge that business has worsened, despite the difficulties facing the metropolitan industrial sector over the last few months of 2003. And this proportion is relatively concentrated in a few sectors. It is also worth noting that the most positive opinions referred to short-term prospects. Furthermore, only a minority of those surveyed hold the view that production and sales figures will not improve during the first six months of this year.

Port activity reaches new highs, easily surpassing the 1.6 million Teus figure and touching the 21 million mark for general cargo.

The increase in trading activity through the port during the last quarter of 2003 has enabled the annual growth in goods traffic to exceed the level reached a year ago. Besides the boost in general container cargo (mainly overseas trade), the 6.6% increase in port traffic over the last year is attributable to a large extent to the 13% increase in coastal trade. This has made it possible to make up for the relative weakness in international trade, especially for energy, iron-metallurgic and agricultural and livestock products.

In contrast with the limited growth in imports of bulk goods, by the end of the year trading volumes of general cargo, which includes merchandise with a higher added value, had increased by 8.4%. In addition to the boost in the transport of vehicles, machinery and food products, it is worth highlighting the increase in container traffic: after growing at a rate of 3% for almost two years, the increase at the end of 2003 was 13%.

Leaving commercial traffic aside, use of the port as a receiving centre for cruise ships has not stopped growing. As predicted in the middle of the year, new records in terms of passenger numbers were set throughout 2003. While the regular ferry service recorded a slight decrease in its activity (the number of passengers using the service in 2002 of just over 850,000 is a difficult figure to surpass without expanding the existing number of ferry lines and seats), the number of cruise passengers soared to over a million, up more than 25% for the second year running.

Construcción y mercado inmobiliario / Construction and real state market

Indicadores	Período	Valor absoluto y tasa interanual (%)		Últimos 12 meses y tasa interanual (%)		2002/01 (%)
Construcción y licencias de obras / *Construction and building permits*						
Viviendas iniciadas *Started dwellings*	IV.03 *4th.Q*	1.415	31,5	5.415	10,8	5,4
Viviendas iniciadas (RMB) *Started dwellings (metropolitan area)*	IV.03 *4th.Q*	10.520	23,3	37.947	9,0	4,2
Obra nueva prevista en las licencias: *Planned new construction:*						
—Superficie total (m²) *Total area (sq. m.)*	IV.03 *4th.Q*	460.254	–27,9	1.364.372	–4,6	26,7
—Número de viviendas *Number of dwellings*	IV.03 *4th.Q*	1.567	–16,0	4.899	–2,5	16,2
Precios del mercado residencial / *Housing prices*						
Viviendas nuevas (€/m²) *New housing (€/sq.m.)*	2n.sem.03 *2nd.half*	3.476	18,6	3.379	20,1	15,8
Segunda mano-oferta (€/m²) *Second hand housing (€/sq.m.)*	2003 *2003*	—	—	3.179	15,0	15,8
Precio de alquiler(€/m²/mes) *Transaction price*	IV.03 *4th.Q*	10,14	10,6	9,56	10,6	11,1
Plazas de aparcamiento (€) *Parking lots (€)*	2n.sem.03 *2nd.half*	20.750	10,2	20.800	11,6	3,7
Precios de alquiler de locales de negocios / *Business premises rental prices*						
Locales de negocio (alquiler mensual): *Business premises (monthly rent):*						
—Oficinas (total ciudad) (€/m²/mes) *Office (whole city) (€/sq.m./month)*	1r.sem.03 *1st.half*	8,68	2,7	—	—	–10,7
—Locales comerciales (€/m²/mes) *Commercial premises (€/sq.m/month)*	1r.sem.03 *1st.half*	8,97	11,6	—	—	1,9
Indicators	***Period***	***Absolute value and interannual rate (%)***		***Last 12 months and interannual rate (%)***		***2002/01 (%)***

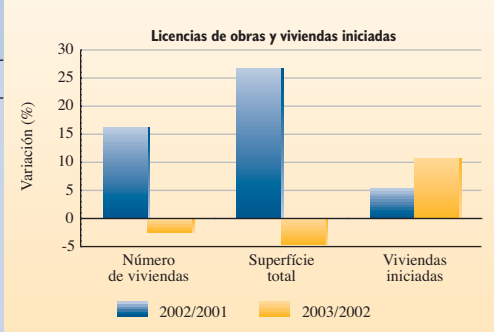

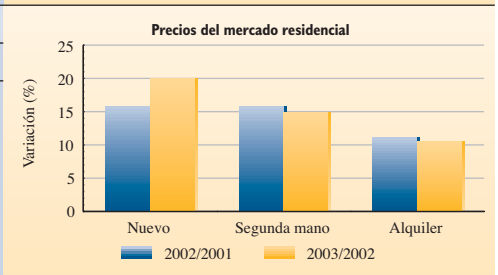

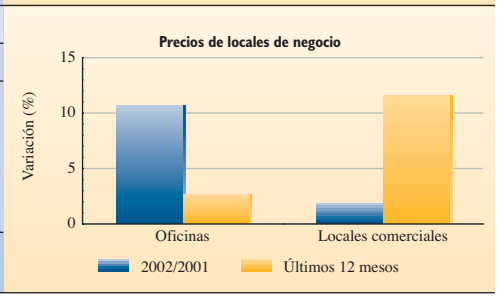

El tránsito aeroportuario recupera el dinamismo de años anteriores, a la vez que se evidencia la necesidad de contar con un mayor número de conexiones transoceánicas.

En la misma línea pero con una intensidad más moderada, el aeropuerto de Barcelona ha conseguido recuperar la trayectoria expansiva que le era propia hasta la segunda mitad del año 2001 y da por definitivamente superada la fase de estancamiento de 2002. Así, las cifras de actividad aeroportuaria correspondientes al año pasado presentan un incremento del 6,6% en el número de pasajeros, sin diferencias reseñables entre tránsito interior o exterior. La particularidad es que este último se concentra, cada vez más y de la mano de las compañías de bajo coste, en los trayectos internos de la Unión Europea.

Este incremento del tránsito aéreo y portuario se produce en paralelo a un aumento igualmente significativo –cerca del 10%– del número de visitantes que han pernoctado en los hoteles de Barcelona durante el 2003. Con datos todavía provisionales, la encuesta turística estima en casi cuatro millones el total de estos visitantes y en poco más de nueve millones las pernoctaciones hoteleras realizadas. Un volumen que conlleva un incremento relativo inferior al aumento de la oferta de plazas hoteleras, hecho que provoca un moderado retroceso de la estancia media. Esta evolución se puede reconducir los próximos meses a medida que se afiance la recuperación de la economía europea y con los visitantes del "Forum de las Culturas".

Airport traffic recovers the dynamism of previous years, while the need for more transoceanic connections becomes evident.

On the same lines but with less intensity, Barcelona airport managed to recover the growth trajectory that characterised it up to the second half of 2001, decisively putting behind it the period of stagnation that started in 2002. Thus, last year's airport activity figures show an increase in passenger numbers of 6.6%, with no discernible differences between domestic and international traffic. Interestingly, an ever increasing proportion of international traffic consists of trips within the European Union on low-cost airlines.

This increase in air and port traffic has occurred at the same time as an equally significant increase (around 10%) in the number of visitors staying overnight in hotels in Barcelona during 2003. Based on provisional figures, a tourism survey puts the total number of such visitors at almost four million and the number of overnight hotel stays at just over nine million. Compared to the increase in the number of hotel places on offer, these figures represent a lower relative increase; resulting in a moderate decrease in the average stay. This development may change course in the coming months as European economic recovery progresses and with the visitors to the "Forum de las Culturas".

La consolidación, durante los últimos meses de 2003, de la trayectoria alcista de la compra de vehículos nuevos ha servido para cerrar el año con un aumento del 9,4% en la provincia de Barcelona, magnitud suficiente para compensar la bajada del año anterior y situar de nuevo el volumen de matriculaciones por encima del cuarto de millón, cerca de los máximos históricos. Esta recuperación de la compra de vehículos nuevos se ha concentrado, sobre todo, en los segmentos más baratos, a la vez que se apoyaba en la demanda para sustitución de vehículos de más de diez años de antigüedad, aprovechando las subvenciones públicas al desguace. Las empresas de alquiler de turismos –en previsión de un aumento de la demanda durante la celebración del Forum– han contribuido a incrementar de manera significativa las matriculaciones. Un movimiento que se ha repetido entre los usuarios de motos e, incluso, por parte del mundo empresarial, que empieza a mostrar una mayor predisposición a la inversión en bienes de equipo.

Pese al incremento registrado por los precios de consumo durante el otoño, 2003 se ha cerrado con el IPC inmerso en un proceso de desaceleración moderada. La evolución de la inflación subyacente aparece como el mejor exponente de esta tendencia. En los últimos doce meses ha recortado su tasa interanual un punto porcentual de manera persistente y continuada hasta situarla en el 2,5%, el valor más bajo de los últimos tres años. Se puede considerar un efecto derivado de la relativa debilidad de la demanda interna, de la estabilidad de los precios industriales y del impacto de un euro revalorizado sobre los precios de las importaciones cotizadas en dólares. Se mantiene un cierto diferencial de inflación con la UE, aunque estabilizado en los mínimos del último quinquenio. Un diferencial parcialmente imputable al mayor crecimiento que mantiene la economía española respecto de la europea.

Un sector productivo que últimamente juega un papel determinante tanto en el crecimiento de la producción como en el de los precios –aunque su incidencia directa sobre el IPC es poco relevante– es el de la construcción. El crecimiento del PIB sectorial del último trimestre de 2003 confirma la progresiva moderación de la trayectoria expansiva que mantiene la construcción tanto en Cataluña como en España. En el caso de Barcelona, la ejecución, en plena recta final, de las obras en infraestructuras y equipamientos para la celebración del Forum, ha moderado y aplazado esta previsible desaceleración. A este hecho ha contribuido también el dinamismo que mantiene el segmento residencial. El incremento del número de viviendas iniciadas en la ciudad durante el último trimestre de 2003 ha situado el total anual por encima de las cinco mil, un diez por ciento más que un año antes.

The consolidation during the last few months of 2003 of the rise in new car purchases has enabled the year to end with an increase for the province of Barcelona of 9.4%. Furthermore, this increase is sufficient to make up for last year's decrease and to place the number of registrations at above a quarter of a million once again, close to all-time highs. This recovery in new car purchases is mainly attributable to purchases of models in the cheapest brackets, supported by the demand for exchanges of cars over 10 years old, taking advantage of public subsidies for scrapping old cars. Private car rental companies, in expectation of an increase in demand during the Forum, have contributed significantly to increasing the number of vehicle registrations. This trend is repeated among motorcycle users and even by the business world, which is starting to show more willing to invest in capital goods.

Despite the increase in consumer prices recorded in the autumn, 2003 ended with the RPI immersed in a process of moderate deceleration. The movement in the underlying inflation appears to be the best example of this trend. In the last twelve months, its year-to-year rate has decreased in a persistent and continued manner by a percentage point to 2.5%; the lowest figure in the last three years. This can be seen as the result of relative weakness in the internal demand, stable industrial prices and the impact of the increase in the value of the euro on imports quoted in dollars. There is still a certain inflationary differential with the EU, albeit stabilised at its lowest level in the last five-year period. This differential is partially attributable, naturally, to the higher growth maintained by the Spanish economy compared to that of the EU.

A productive sector that has recently played a key role in the increase in both production levels and prices (although its direct effect on the RPI is not very significant) is the construction sector. The sector GDP growth for the last quarter of 2003 confirms the progressive moderation of the upward trajectory maintained by the construction sector in both Catalonia and Spain. However, in the case of Barcelona, the execution of infrastructural and installation works for the celebration of the Forum, now in the final stretch, has slowed down, and postponed, the expected deceleration; the dynamism of the residential sector has also been a contributing factor. The increase in the number of homes started in the city during the last quarter of 2003 has put the annual total at above five thousand, ten percent higher than a year ago.

Mercado de trabajo / Labor Market

Indicadores	Período	Valor absoluto y tasa interanual (%)		Últimos 12 meses y tasa interanual (%)		2002/01 (%)
Ocupación / *Employment*						
Residentes activos *Active residents*	31 dc.03 *ds.31*	746.000	2,3	—	—	1,4
Residentes activos (RMB) *Active residents (metropolitan area)*	31 dc.03 *ds.31*	2.131.600	2,7	—	—	2,0
Contrataciones registradas *Registred employment contracts*	IV.03 *4th.Q*	176.699	–2,7	671.879	–6,0	–7,3
Contratos indefinidos *Indefinite time contracts*	IV.03 *4th.Q*	23.372	–10,6	92.194	–13,9	–10,5
Paro registrado / *Registered unemployment*						
Total paro registrado *Registered unemployment*	31 dc.03 *ds.31*	46.379	–1,0	—	—	7,3
Paro masculino *Male unemployment*	31 dc.03 *ds.31*	21.998	1,8	—	—	9,7
Paro femenino *Female unemployment*	31 dc.03 *ds.31*	24.381	–1,4	—	—	5,3
Paro juvenil (16-24 años) *Youth unemployment (aged 16-24)*	31 dc.03 *ds.31*	4.742	4,2	—	—	24,9
Total paro registrado (RMB) *Registered unemployment (metrop. area)*	31 dc.03 *ds.31*	147.801	1,2	—	—	9,1
Tasas de paro registrado / *Registered unemployment rate*						
Barcelona *Barcelona*	31 dc.03 *ds.31*	6,2	—	—	—	6,4
Región Metropolitana (RMB) *Metropolitan area*	31 dc.03 *ds.31*	6,9	—	—	—	7,0
Cataluña *Catalonia*	31 dc.03 *ds.31*	6,5	—	—	—	6,6
España *Spain*	31 dc.03 *ds.31*	9,0	—	—	—	9,1
Indicators	*Period*	*Absolute value and interannual rate (%)*		*Last 12 months and interannual rate (%)*		*2002/01 (%)*

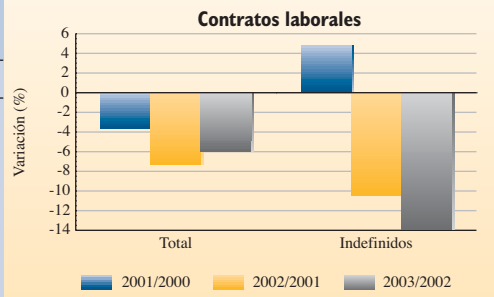

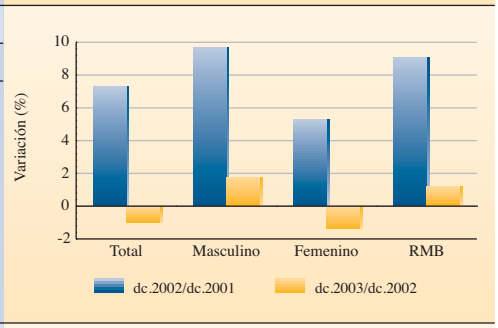

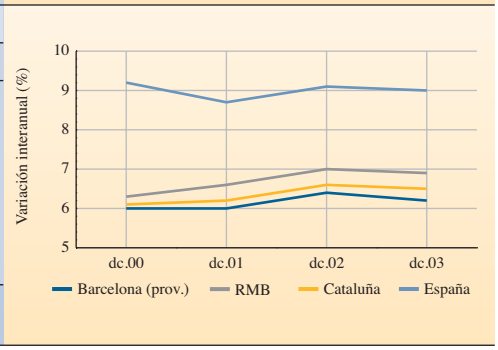

Tanto el nivel de actividad actual como las previsiones a medio plazo aseguran el papel de la construcción como motor del crecimiento económico.

Las previsiones a corto y medio plazo dibujan un panorama en el que la inversión pública en infraestructuras –con las ferroviarias como más emblemáticas– será clave para mantener el crecimiento del PIB metropolitano. Si nos ceñimos a la ciudad central, las licencias de obras aprobadas durante la segunda mitad de 2003 prevén una moderada contracción de la obra nueva en ejecución a partir del segundo trimestre del año en curso. Una evolución hasta cierto punto lógica dado que el sector lleva meses operando al máximo de su capacidad productiva. Las previsiones son más optimistas en el sector de reforma y ampliación.

A final de año, los precios de venta y de alquiler de viviendas presentaban la misma tendencia alcista de los últimos años. El precio medio de un m^2 de superficie residencial nueva costaba a finales del año pasado más del doble que cinco años atrás. Una evolución comparable a la que se ha dado en el resto del país y que, además de reflejar los notables desajustes que persisten entre oferta y demanda en el mercado residencial, responde a la suma de una serie de factores entre los que destacan los flujos de inmigrantes y la evolución del precio del dinero, que se mantiene en mínimos históricos.

The current activity level and medium-term forecasts point to the construction sector as the driving force behind economic growth.

The short and medium-term forecasts describe a panorama where public investment in infrastructure - with the railways being the most symbolic - is the key to sustaining the growth of the metropolitan GDP. Sticking to the city centre, based on planning permits approved during the second half of 2003, a moderate decline in new works under construction is expected from the second quarter of the year in progress. To a certain point this is a logical development given that the sector has been operating for months at full productive capacity. The forecasts are more optimistic in the renovations and extensions sector.

At the year end, house prices and rental costs showed the same upward trend of recent years. The average cost per m2 for a new home has more than doubled in five years. This movement, which is comparable to the changes that have arisen in the rest of the country, reflects the significant imbalances that persist between supply and demand in the housing market, and is the effect of a combination of factors among which immigration flows and the movement in borrowing costs (currently at a record low) stand out.

La capacidad que ha mostrado la economía metropolitana de crear ocupación ha permitido absorber el incremento de la población activa.

No es menos cierto, sin embargo, que el proceso inflacionista que sufre el mercado de la vivienda en la mayoría del territorio español no se explica sólo por factores financieros y demográficos. La evolución del mercado laboral ha jugado un papel igualmente decisivo. Este argumento es especialmente aplicable en el ámbito metropolitano y por descontado, en el estrictamente barcelonés. A lo largo de 2003 se ha vivido un nuevo incremento de los volúmenes de ocupación y de las tasas de actividad. A medida que aumentaba el número de personas ocupadas, crecían también los índices de ocupación en los hogares encabezados por personas en edad de trabajar. En consecuencia, las tasas de actividad de los residentes han subido por primera vez hasta la cota del 75%. Prácticamente durante todo el año el incremento de la población activa de Barcelona ha sido superior al dos por ciento, sin que se haya traducido en un aumento del paro. En el entorno metropolitano, con un aumento de la población activa próximo al tres por ciento, el paro ha repuntado levemente.

El estancamiento o incluso el leve repunte que han presentado las cifras de paro a final de año, en combinación con el mencionado aumento de la población activa, ha permitido un leve descenso de las tasas de paro, especialmente entre las mujeres. Una variación en el sentido de acercarse nuevamente a los mínimos de mediados de 2001.

Sorprende en parte el aumento del paro en la construcción, a la vez que se reduce de manera significativa el número de desocupados en la industria. Dos variaciones difíciles de casar con dos coyunturas sectoriales opuestas que responden, en el caso de la construcción, a los primeros efectos de la progresiva pérdida de impulso de un sector que en los últimos años ha generado mucha ocupación. Respecto a la industria, inmersa en una fase de crecimiento débil y tras casi tres años de destrucción de puestos de trabajo directos, el descenso del paro se ha de interpretar como un reflejo de la pérdida de activos del sector.

La valoración moderadamente positiva que las cifras de ocupados y desempleados transmiten de la evolución del mercado de trabajo metropolitano durante 2003 se oscurece levemente como consecuencia de la bajada, por segundo año consecutivo, de la contratación indefinida. Si bien es cierto que el número de afiliados activos al Régimen General de la Seguridad Social a final de año era un 2,1% superior al de cierre de 2002, no lo es menos que el total de contratos indefinidos formalizados se ha reducido cerca de un seis por ciento i que ha repuntado de manera significativa la contratación temporal de duración inferior al mes.

A manera de resumen, se puede afirmar que la economía del área de Barcelona ha superado el 2003 de manera aceptable en lo que se refiere a la mayor parte del terciario y a la construcción. Por contra, la actividad industrial ha presentado más dificultades de las previstas a comienzo de año. La deslocalización de tejido productivo, tanto industrial como terciario, la pérdida de competitividad, agravada por el fortalecimiento del euro y la excesiva dependencia de la construcción y del consumo, aparecen como los principales problemas que la economía metropolitana, y la catalana en general, tienen planteados al comienzo del 2004. Problemas que, sin duda, condicionarán el ritmo de crecimiento en los próximos trimestres.

The metropolitan economy's capacity to create jobs has enabled the increase in the total labour force to be absorbed.

It is equally true, however, that the inflationary process affecting the housing market in most parts of Spain cannot only be explained by financial and demographic factors: changes in the job market have played as decisive a role. This statement is especially applicable to the metropolitan region and, of course, the Barcelona metropolitan region. Throughout 2003, there has been another increase in employment numbers and participation rates. As the number of employed has increased, occupancy rates in homes headed by persons of working age have also grown. Consequently, the activity rates of residents have risen for the first time to the 75% mark. For practically the whole year the increase in Barcelona's total labour force has been higher than two percent, without resulting in an increase in unemployment. In the metropolitan region, with an increase in the labour force of close to three percent, unemployment has improved slightly.

The lack of movement, or even slight improvement, in the unemployment figures at the end of the year, combined with the aforementioned increase in the total labour force, has led to a slight decrease in unemployment rates, especially among women. A change that is moving towards repeating the lows achieved in the middle of 2001.

A surprising development is the increase in unemployment in the construction sector, at a time when the number of unemployed in the industrial sector has decreased significantly; two changes that are difficult to link, with two opposing sector trends. In the case of construction, it is the result of the first effects of the progressive loss of impetus in a sector that has generated a lot of jobs in recent years. With respect to the industrial sector, which is immersed in a process of weak growth after almost three years of direct-job redundancies, the fall in unemployment has to be interpreted as a reflection of the decline in the sector's total labour force.

The moderately positive picture of the development of the metropolitan job market during 2003, transmitted by employed and unemployed figures, is darkened by the decline, for the second consecutive year, in indefinite job contracts. While it is true that the number of working members registered under the General Social Security System at the end of the year was 2.1% higher than the figure at the end of 2002, it is equally the case that the total number of indefinite contracts signed has fallen by almost six percent and that the number of temporary work contracts for terms of less than one month has increased significantly.

By way of a summary, as far as most tertiary services and the construction sector are concerned, we can say that the economy of the Barcelona area has performed at an acceptable level in 2003. On the other hand, the industrial sector created more problems than expected at the start of the year. The drift of the productive fabric of the industrial and tertiary sectors away from the traditional heartlands; the loss of competitiveness, made worse by the strengthening of the euro; and over-dependence on the construction and consumer sectors are the main problems facing the metropolitan economy, and the Catalan economy in general, at the start of 2004. These problems will undoubtedly shape the growth rate over the next few quarters.

Monografia

INDICADORS CENSALS DE POBLACIÓ I HABITATGE A LA REGIÓ METROPOLITANA

Indicadors censals de població i habitatge a la regió metropolitana de Barcelona

Les operacions censals que es realitzen a Espanya cada deu anys constitueixen una de les bases més fermes de coneixement de l'estructura i les característiques demogràfiques i socials dels habitants, així com dels habitatges i edificis existents. A diferència de les dades padronals –un registre viu que s'actualitza, té caràcter oficial i una finalitat purament administrativa–, les dades censals tenen caràcter estadístic i ofereixen una foto fixa d'un moment concret. La informació que contenen els censos té un abast molt més gran i permet obtenir resultats a qualsevol nivell de desagregació, però no contempla cap tipus d'actualització.

D'entre les dades del Cens de Població i habitatges 2001 que gradualment s'estan difonent, ens ha interessat oferir una selecció bàsica dels indicadors demogràfics i d'habitatge del nostre àmbit d'interès habitual, que és Barcelona i regió metropolitana. L'objectiu d'aquesta síntesi és proporcionar una eina de consulta ràpida d'aspectes que es consideren estructurals en una societat – origen de la població, estructura per sexe i edat, nombre i tipus d'habitatges existents, entre d'altres–, i que sovint serveixen per contextualitzar algunes de les variables l'evolució de les quals oferim de forma periòdica en aquesta publicació. Per contra, hem deixat de banda les variables relatives al mercat de treball, perquè considerem que existeixen d'altres fonts d'informació conjuntural que permeten un seguiment més proper i acurat.

S'han realitzat dos tipus d'agregacions territorials. En primer lloc, es presenta una taula bàsica de referència, amb les dades del municipi de Barcelona, de les comarques de l'àmbit metropolità, del conjunt de la regió metropolitana i del total de Catalunya. Els gràfics adjunts pretenen contribuir a aquesta visió de conjunt, i per això la selecció d'àmbits s'ha realitzat segons criteri de representativitat de les variables considerades. Per una altra banda, en les pàgines que segueixen s'ofereixen les dades corresponents a les comarques compreses dins de l'àmbit metropolità, amb el detall de tots els municipis de més de 5.000 habitants. Naturalment, aquesta només és una de les possibles formes d'agregació territorial –es deixen de banda altres com les definides per corones metropolitanes, intra/extra Rondes, per continu urbà, o per dimensió dels municipis–, però prou representativa per aquesta visió de conjunt.

L'objectiu de la present monografia és, com s'ha dit, presentar un recull de dades demogràfiques i residencials que faciliti la contextualització de les dades conjunturals que oferim habitualment en aquestes pàgines. De forma molt sintètica, perquè les dades es llegeixen soles, apuntarem alguns dels trets més rellevants que se'n deriven. En primer lloc, tant a l'àmbit metropolità com al conjunt de Catalunya l'evolució de la població resident ha donat un tomb significatiu a l'alça –amb augments del 3,8 i del 4,2% respectivament– després d'una dècada i mitja d'estancament derivat de la feblesa dels moviments vegetatiu i migratori. El dinamisme econòmic dels darrers anys ha estimulat l'afluència de població estrangera que, al seu torn, ha provocat un revifament important de la natalitat. A Barcelona, les dades censals revelen un estancament després d'haver-se frenat la caiguda de residents dels darrers anys, si bé la lectura anual del padró apunta a un recuperació sostinguda també deguda als fluxos migratoris.

Evolució de la població censal i padronal

	Barcelona	Resta RMB	Total RMB	Resta Catalunya	Total Catalunya
1970	1.745.142	1.820.820	3.565.962	1.541.645	5.107.607
1975	1.751.136	2.268.577	4.019.713	1.640.649	5.660.362
1981	1.752.627	2.486.249	4.238.876	1.717.538	5.956.414
1986	1.701.812	2.527.715	4.229.527	1.749.111	5.978.638
1991	1.643.542	2.620.880	4.264.422	1.795.072	6.059.494
1996	1.508.805	2.719.243	4.228.048	1.861.992	6.090.040
2001	1.505.325	2.885.065	4.390.390	1.952.720	6.343.110

Font (per a tot l'apartat): INE, Idescat i elaboració pròpia.

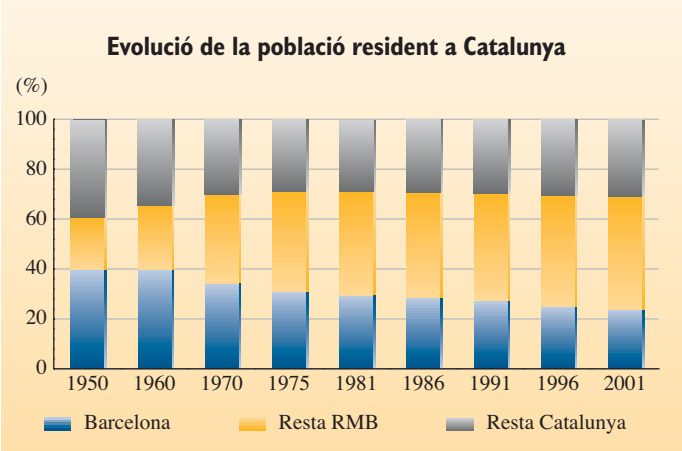

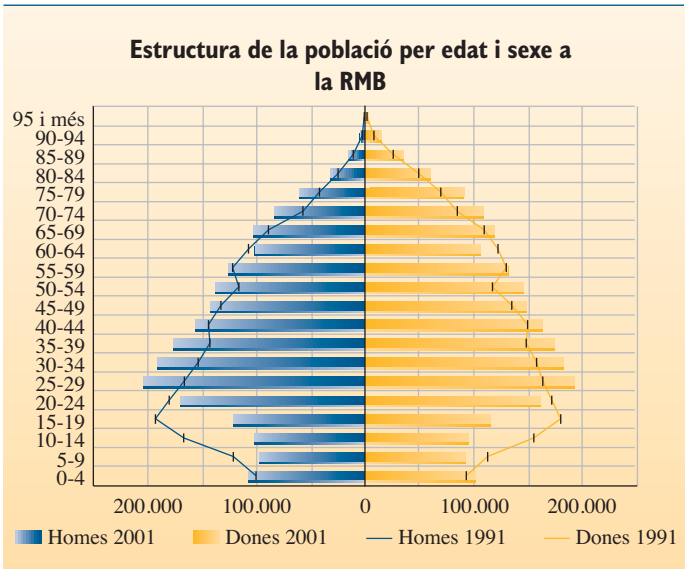

La distribució de la població catalana per grans àmbits es revela com molt estable. Des de 1970, el percentatge de població que viu a la regió metropolitana es mou entre el 69 i el 71%, si bé també ha estat una constant en aquests darrers anys la desconcentració de la població del nucli central. Segons el darrer cens, la població que viu a Barcelona és un 23,7% de la censada al total de Catalunya, una xifra que marca mínims històrics i que s'enclava en un procés de metropolinització similar al que han experimentat moltes altres ciutats europees. Finalment, només apuntarem l'incipient eixamplament de la base de la piràmide, conseqüència del revifament de la natalitat protagonitzat majoritàriament per la població nouvinguda en els darrers anys, insuficient, però, per compensar l'augment de la població de més de 64 anys.

Indicadors demogràfics de l'àmbit metropolità (2001)

Àmbit	Territori		Població								
						Estructura per edats (%)			Origen de la població (%)		
	Núm. municipis	Superfície (Km²)	Residents	Població/ RMB (%)	Població/ Cat (%)	menys de 15	de 15 a 64	més de 64	Catalunya	Resta de l'Estat	Estranger
Barcelona	1	97,9	1.503.884	34,3	23,7	11,5	66,8	21,7	65,8	25,6	8,7
Alt Penedès	27	592,6	80.976	1,8	1,3	14,4	68,1	17,5	74,7	19,5	5,8
Baix Llobregat	30	486,4	692.892	15,8	10,9	15,0	72,2	12,8	61,7	32,9	5,4
Barcelonès	5	143,2	2.093.670	47,7	33,0	11,8	68,1	20,1	63,6	28,6	7,8
Garraf	6	184,2	108.194	2,5	1,7	15,0	70,1	14,9	65,6	27,1	7,3
Maresme	30	397,1	356.545	8,1	5,6	15,2	70,2	14,6	68,9	24,6	6,5
Vallès Occidental	23	580,6	736.682	16,8	11,6	15,6	70,5	13,9	66,6	28,8	4,6
Vallès Oriental	43	852,1	321.431	7,3	5,1	15,7	71,1	13,2	67,2	27,7	5,0
RMB	164	3.236,2	4.390.390	100,-	69,2	13,6	69,6	16,8	64,8	28,7	6,6
Catalunya	945	32.139,7	6.343.110		100,-	13,8	68,8	17,4	67,7	25,9	6,3

Regió Metropolitana de Barcelona
Comarques i municipis

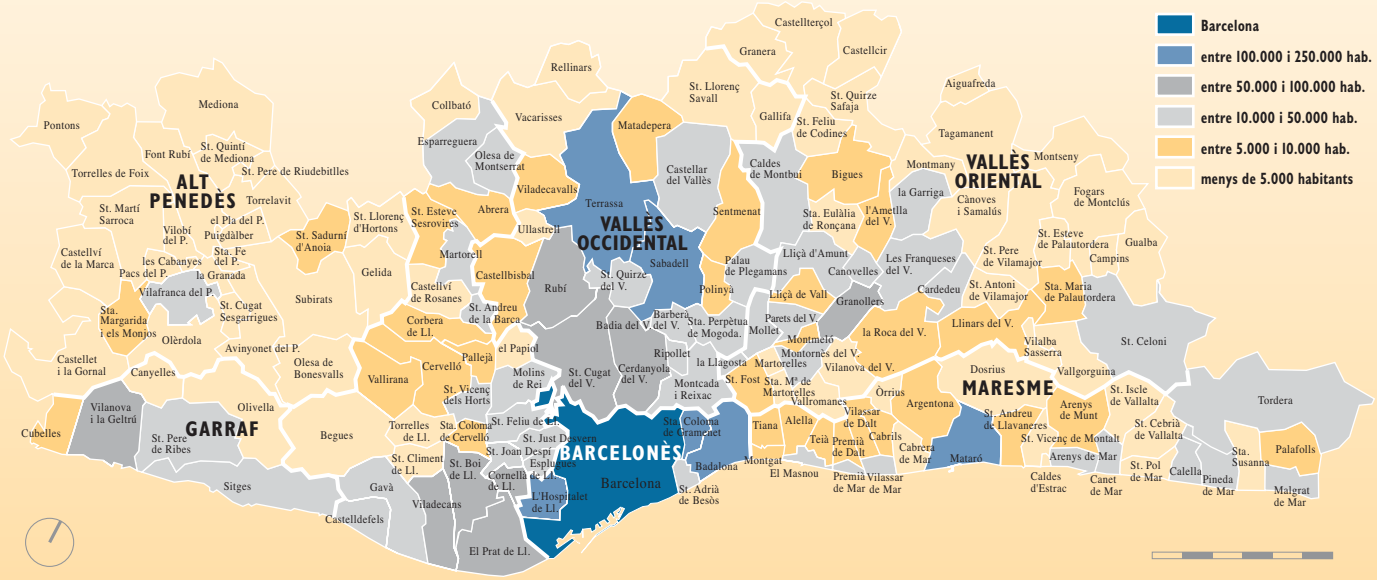

Distribució de població de la RMB segons dimensió del municipi de residència

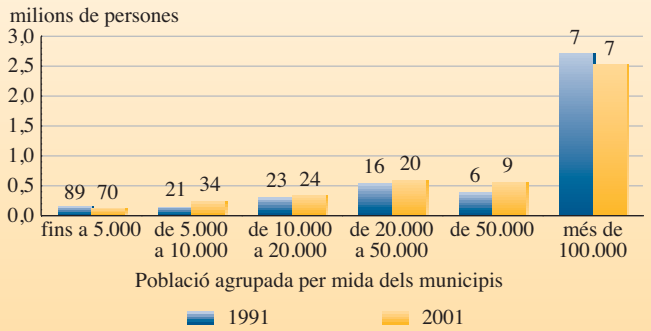

Evolució de l'estructura de la població

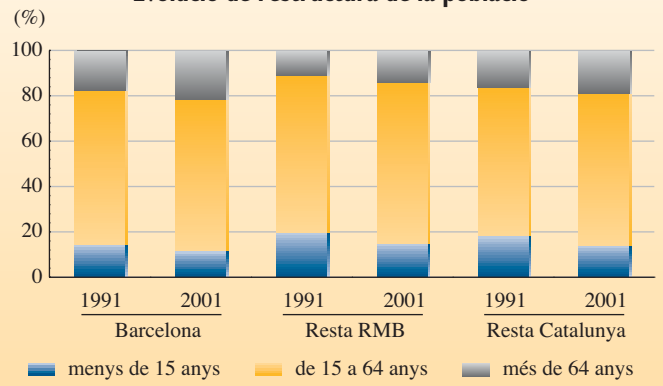

Nota: els números a sobre de les columnes corresponen al nombre de municipis que hi ha a cada segment, agrupats pel nombre de residents.

Alt Penedès. Indicadors de població i habitatge dels municipis de més de 5.000 habitants.

Municipis amb més de 5.000 habitants	Població: Població resident: 2001	Var. (%) 1991-2001	Estructura per edats (%): menys de 15	de 15 a 64	més de 64	Origen de la població (%): Catalunya	Resta d'Espanya	Estranger	Habitatge: Nombre total habitatges	Tipus d'habitatge (%): Principals	Secundaris	Buits i d'altres
Vilafranca del Penedès	31.248	12,3	14,4	69,7	15,9	71,0	22,3	6,6	14.482	76,3	6,0	17,7
Sant Sadurní d'Anoia	9.843	5,9	15,6	67,6	16,8	73,8	22,1	4,0	3.958	82,7	2,1	15,2
Sta Margarida i els M.	5.042	28,7	15,9	71,3	12,8	66,8	25,9	7,3	1.963	85,9	0,6	13,5
Alt Penedès	**80.976**	**15,9**	**14,4**	**68,1**	**17,5**	**74,7**	**19,5**	**5,8**	**39.006**	**72,3**	**13,6**	**14,1**

Estructura de la població per edat i sexe

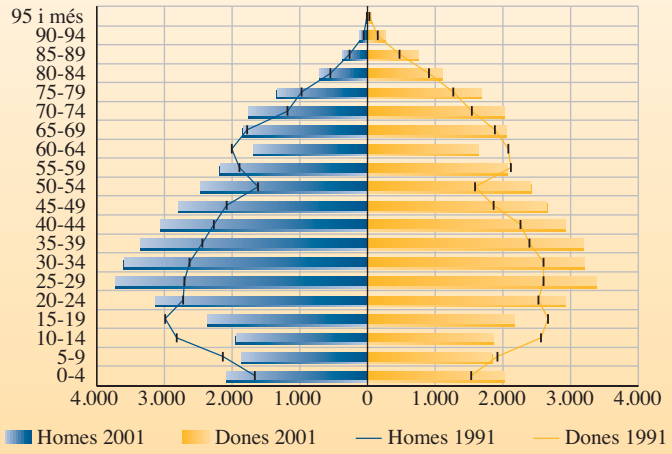

Règim de tinença dels habitatges principals

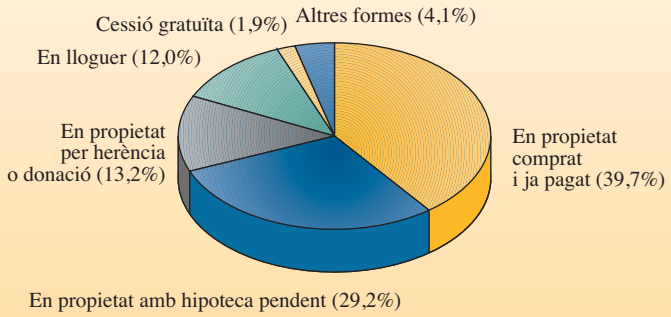

Tot i el procés de creixent industrialització que ha viscut i viu, l'Alt Penedès és encara, per la seva posició perifèrica al conjunt de la regió metropolitana i pel pes que sobre l'estructura productiva té l'activitat agrícola i la indústria alimentària, la comarca amb un caràcter menys urbà de les set que conformen la regió metropolitana de Barcelona. Així, tot i que durant el darrer decenni del segle passat ha registrat un creixement demogràfic més elevat que el del conjunt de l'entorn metropolità, només el 57% de la població comarcal figura censada en municipis de més de 5.000 habitants. Deixant de banda el Barcelonès, és la comarca amb un major percentatge de residents de més 64 anys.

Aquest caràcter relativament rural de la comarca i de llunyania física del nucli central metropolità pot explicar que, segons el darrer cens de població, tres quartes parts dels residents a la comarca són originaris de Catalunya i menys del 20% són nascuts a la resta d'Espanya. Uns valors ben diferents als de la resta de comarques metropolitanes. Contràriament, la darrera onada immigratòria ha situat el percentatge de residents estrangers prop del sis per cent, el valor més elevat d'entre les comarques interiors de la regió metropolitana. La proporció relativament elevada d'habitatges secundaris en una comarca sense sortida al mar es pot explicar per la seva proximitat a una comarca tan densament edificada com és el Baix Llobregat i a la facilitat de comunicació amb el nucli central metropolità que li proporciona el traçat de grans eixos viaris com ara l'autopista AP-7 i la N-340.

Baix Llobregat. Indicadors de població i habitatge dels municipis de més de 5.000 habitants.

Municipis amb més de 5.000 habitants	Població: Població resident 2001	Var. (%) 1991-2001	Estructura per edats (%): menys de 15	de 15 a 64	més de 64	Origen de la població (%): Catalunya	Resta d'Espanya	Estranger	Habitatge: Nombre total habitatges	Tipus d'habitatge (%): Principals	Secun-daris	Buits i d'altres
Cornellà de Llobregat	79.979	–5,8	12,8	71,1	16,2	52,7	41,2	6,1	32.835	88,0	1,3	10,7
Sant Boi de Llobregat	78.738	1,0	14,4	72,3	13,3	60,8	35,3	3,9	31.548	85,0	3,2	11,9
Prat de Llobregat, el	61.818	–3,9	14,2	72,9	12,9	59,6	36,2	4,3	24.015	88,8	0,8	10,4
Viladecans	56.841	17,7	15,9	73,7	10,4	60,7	35,2	4,1	22.537	85,9	1,7	12,4
Castelldefels	46.428	40,6	16,1	73,7	10,2	57,7	30,0	12,3	25.891	64,1	21,8	14,1
Esplugues de Ll.	45.127	–6,6	12,4	73,3	14,3	57,7	36,8	5,5	17.974	86,7	2,8	10,5
Sant Feliu de Ll.	40.042	9,4	13,9	74,0	12,2	61,8	34,3	3,9	16.592	84,3	3,1	12,7
Gavà	39.815	13,1	15,6	71,2	13,2	62,9	32,6	4,5	18.468	74,7	15,3	10,0
Sant Joan Despí	28.772	15,2	15,8	72,8	11,4	60,5	35,4	4,1	12.001	83,4	4,9	11,6
St. Vicenç dels Horts	24.694	18,5	16,6	71,2	12,2	64,1	31,4	4,4	10.836	75,4	8,7	15,9
Martorell	23.023	38,3	15,7	70,6	13,7	64,1	27,4	8,5	9.538	84,9	2,5	12,6
St. Andreu de la Barca	21.933	51,5	16,1	75,3	8,6	59,7	33,1	7,1	9.086	84,9	1,5	13,6
Molins de Rei	20.639	15,7	14,4	70,3	15,3	72,5	24,6	2,9	8.952	82,3	7,5	10,2
Esparreguera	18.290	45,0	16,4	70,8	12,7	68,4	27,1	4,5	8.946	72,3	11,1	16,6
Olesa de Montserrat	17.987	20,2	15,8	69,0	15,2	67,4	26,9	5,8	8.127	75,7	3,2	21,1
Sant Just Desvern	13.870	11,2	16,1	69,6	14,4	71,2	21,0	7,8	5.805	80,3	4,8	14,9
Vallirana	9.866	50,2	15,6	71,5	12,9	65,9	28,4	5,7	5.247	62,2	27,3	10,4
Corbera de Llobregat	9.610	80,4	17,9	71,5	10,6	73,4	21,1	5,5	5.216	63,0	27,2	9,8
Abrera	8.624	57,8	15,7	75,2	9,1	61,9	33,5	4,6	4.164	75,0	14,3	10,7
Pallejà	8.399	27,3	16,1	71,9	11,9	66,8	29,0	4,2	4.119	69,3	15,6	15,1
Cervelló	6.200	15,0	16,1	72,6	11,2	72,1	22,9	5,0	2.695	76,1	18,5	5,5
Sta Coloma de Cervelló	5.557	83,4	17,5	71,2	11,3	76,0	20,4	3,6	2.553	77,0	11,7	11,3
Sant Esteve Sesrovires	5.410	104,8	17,1	71,9	11,0	68,4	25,9	5,6	2.461	70,5	25,4	4,2
Baix Llobregat	**692.892**	**13,6**	**15,0**	**72,2**	**12,8**	**61,7**	**32,9**	**5,4**	**299.985**	**80,2**	**7,8**	**12,0**

Estructura de la població per edat i sexe

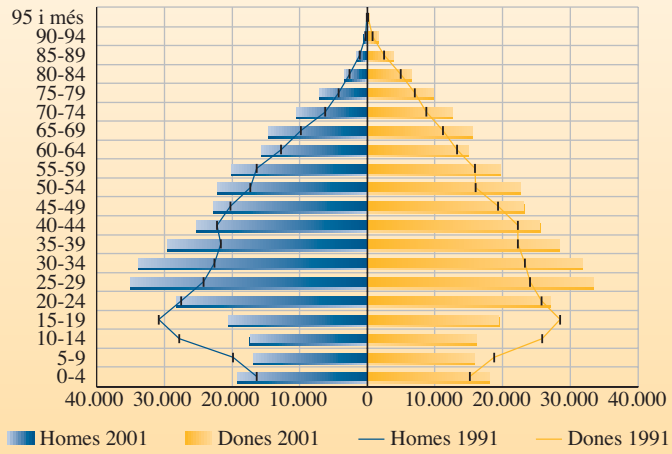

Règim de tinença dels habitatges principals

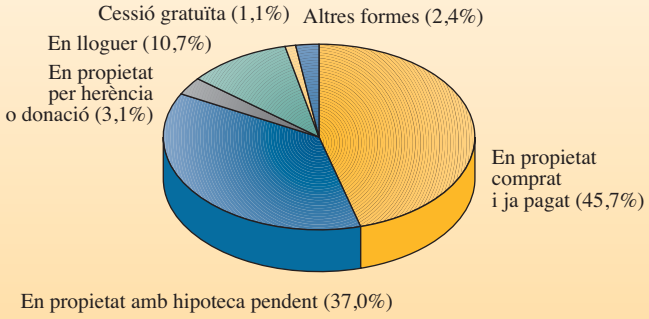

L'augment del 13,6% que ha registrat la població d'aquesta comarca durant el decenni 1991-2001 no és representatiu ni de l'evolució registrada per les ciutats grans i mitjanes de la comarca ni de la dels nuclis demogràfics més petits. Així, de les tres ciutats més grans, que en conjunt concentren el 32% del total de la població comarcal, dues han perdut població i la tercera l'ha mantingut. Per contra, entre el nombrós teixit de ciutats que podríem anomenar mitjanes –d'entre 20.000 i 50.000 residents– l'excepció ha estat la davallada d'Esplugues. La majoria han registrat creixements molt notables, especialment Castelldefels, Martorell i Sant Andreu de la Barca. Un ritme de creixement que s'accentua i es generalitza en els municipis més petits.

Aquest transvasament de població de les ciutats més grans de la comarca cap a les poblacions menys denses ha tingut un impacte relativament limitat sobre l'estructura d'edats de la població gràcies a l'efecte compensatori dels recents fluxos migratoris. Amb tot, la població infantil és proporcionalment més important als municipis i ciutats més petites i que més han crescut els darrers anys. D'aquest recull de dades demogràfiques destaca que el Baix Llobregat es manté com la comarca metropolitana amb una menor proporció de residents nascuts a Catalunya. Alhora, i juntament amb el Barcelonès i el Vallès Occidental, és la comarca on l'habitatge principal té un major pes, ja que representa més el 80% del total. En conseqüència, és una de les comarques amb menys presència relativa d'habitatge de lloguer.

Barcelonès. Indicadors de població i habitatge dels municipis de més de 5.000 habitants.

Municipis amb més de 5.000 habitants	Població: Població resident 2001	Var. (%) 1991-2001	Estructura per edats (%): menys de 15	de 15 a 64	més de 64	Origen de la població (%): Catalunya	Resta d'Espanya	Estranger	Habitatge: Nombre total habitatges	Tipus d'habitatge (%): Principals	Secun-daris	Buits i d'altres
Barcelona	1.503.884	–8,5	11,5	66,8	21,7	65,8	25,6	8,7	757.928	78,4	7,6	14,0
Hospitalet de Ll., l'	239.019	–12,3	11,4	70,8	17,8	54,4	38,1	7,6	106.743	82,3	3,9	13,8
Badalona	205.836	–5,9	13,8	71,6	14,5	64,0	31,8	4,2	83.968	85,4	1,0	13,6
Sta. Coloma de Gram.	112.992	–15,1	12,2	72,9	14,8	53,6	41,3	5,2	45.741	86,2	1,6	12,2
Sant Adrià de Besòs	31.939	–6,5	15,3	69,3	15,4	64,1	32,6	3,3	12.936	86,0	0,5	13,6
Barcelonès	**2.093.670**	**–9,1**	**11,8**	**68,1**	**20,1**	**63,6**	**28,6**	**7,8**	**1.007.316**	**79,9**	**6,3**	**13,8**

Estructura de la població per edat i sexe

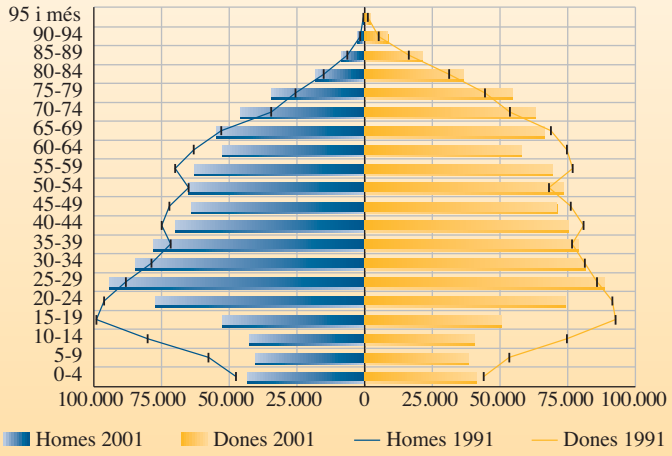

Règim de tinença dels habitatges principals

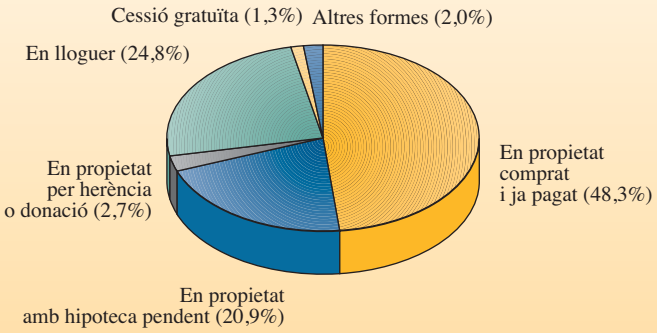

La comarca del Barcelonès, divisió administrativa actualment difícil de justificar i àmpliament superada en els seus límits per la realitat metropolitana, comprèn cinc municipis que formen un continu urbà en el que hi resideixen 2,1 milions de persones, gairebé la meitat de la població de la regió metropolitana i pràcticament un terç de la població de Catalunya. Aquest elevat pes demogràfic es converteix en una densitat encara més elevada si hom té en compte que aquesta població descansa en menys del cinc per cent de la superfície metropolitana i en un inapreciable 0,45% del territori català. Aquest punt de partida és més que suficient per explicar el retrocés demogràfic que ha registrat la comarca i cadascun dels municipis que la formen. Una evolució que està en la base del procés d'expansió demogràfica de la resta de comarques metropolitanes.

L'estructura per edats de la població resident que en resulta del Cens de 2001 mostra el procés d'envelliment accentuat durant el darrer decenni del segle passat per la pèrdua de població i per la persistent davallada de les taxes de natalitat durant els darrers vint anys. Alhora, es comença a entreveure una certa recuperació del pes de la població infantil, imputable bàsicament a l'elevat –en comparació amb la resta de la regió metropolitana– percentatge que representa la població d'origen estranger. Pel que fa al parc d'habitatges, sorprèn relativament que un de cada quatre habitatges principals estigui ocupat en règim de lloguer. Un percentatge singularment alt que més que dobla el pes que representa a la resta de la regió metropolitana. La contundència d'aquestes xifres fa aconsellable fer-ne una valoració relativament escèptica. Igual que en el cas dels comptabilitzats com a buits.

Garraf. Indicadors de població i habitatge dels municipis de més de 5.000 habitants.

Municipis amb més de 5.000 habitants	Població: Població resident 2001	Var. (%) 1991-2001	Estructura per edats (%): menys de 15	de 15 a 64	més de 64	Origen de la població (%): Catalunya	Resta d'Espanya	Estranger	Habitatge: Nombre total habitatges	Tipus d'habitatge (%): Principals	Secun-daris	Buits i d'altres
Vilanova i la Geltrú	54.230	18,2	14,4	69,0	16,6	66,3	28,5	5,2	28.883	69,8	17,0	13,2
Sant Pere de Ribes	23.134	69,3	17,4	71,7	10,9	65,4	27,0	7,6	11.683	69,1	22,1	8,8
Sitges	19.893	51,8	14,1	70,4	15,6	64,6	22,3	13,1	16.584	48,8	32,4	18,8
Cubelles	7.326	132,6	14,5	71,0	14,6	63,7	29,2	7,2	7.774	37,3	23,7	39,0
Garraf	**108.194**	**40,7**	**15,0**	**70,1**	**14,9**	**65,6**	**27,1**	**7,3**	**67.936**	**59,7**	**23,8**	**16,5**

Estructura de la població per edat i sexe

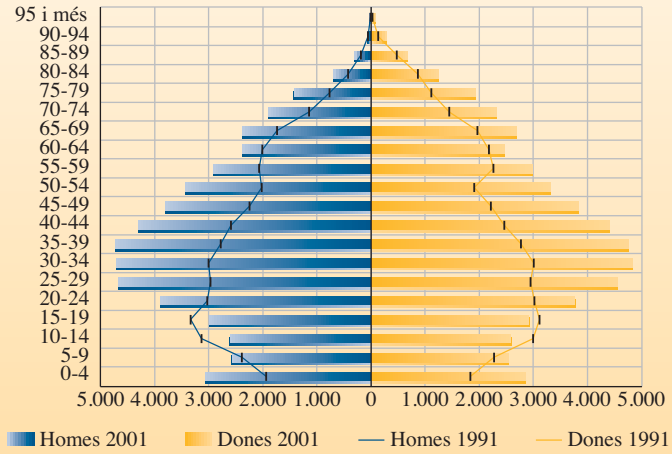

Règim de tinença dels habitatges principals

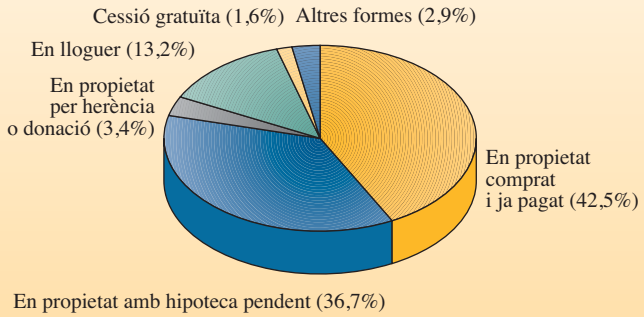

Durant la darrera dècada del segle passat, la comarca del Garraf ha registrat un creixement demogràfic espectacular. A més de l'augment típic imputable a l'efecte de conversió de moltes segones residències en principals propi de la major part de les poblacions del litoral o pre-litoral, aquesta comarca s'han beneficiat també dels fluxos migratoris que han sortit de la ciutat central per residir en municipis de la segona corona metropolitana, amb una oferta de sostre residencial més àmplia, diversificada i assequible que la disponible al continu urbà de Barcelona. Una alternativa que no hauria estat factible sense la millora que aquests darrers anys han registrat les infrastructures viàries i del transport ferroviari de rodalia.

Aquest fort creixement de la població recolzat bàsicament en fluxos migratoris per motius residencials explica que el creixement demogràfic s'hagi concentrat en el segment de població d'entre 25 i 55 anys. Un efecte induït d'aquest increment ha estat el repunt que s'ha produït en el segment dels menors de cinc anys. També ha crescut, però menys intensament, el nombre de residents de més de 65 anys. Un fet derivat de la comentada conversió de residències de temporada en principals. El percentatge de residents estrangers és comparativament elevat, lleument inferior al del Barcelonès i especialment notable a Sitges. La vocació turística de la comarca es tradueix en un parc residencial amb un percentatge molt elevat de segones residències i d'habitatges buits.

Maresme. Indicadors de població i habitatge dels municipis de més de 5.000 habitants.

Municipis amb més de 5.000 habitants	Població: Població resident 2001	Var. (%) 1991-2001	Estructura per edats (%): menys de 15	de 15 a 64	més de 64	Origen de la població (%): Catalunya	Resta d'Espanya	Estranger	Habitatge: Nombre total habitatges	Tipus d'habitatge (%): Principals	Secun-daris	Buits i d'altres
Mataró	106.358	4,8	14,6	70,4	15,1	62,2	31,2	6,6	46.720	81,0	2,2	16,8
Premià de Mar	26.334	16,0	15,3	71,5	13,2	66,0	25,8	8,2	11.713	78,2	13,9	7,9
Pineda de Mar	21.074	29,2	15,6	70,0	14,4	61,1	30,4	8,5	14.490	52,5	24,4	23,1
Masnou, el	20.678	12,4	15,0	70,4	14,5	72,4	21,9	5,7	9.689	76,1	13,6	10,3
Vilassar de Mar	17.369	43,3	16,7	69,9	13,5	74,7	19,3	6,0	9.030	68,2	23,7	8,1
Malgrat de Mar	14.367	24,2	14,0	68,8	17,2	66,5	26,8	6,7	7.885	64,7	16,8	18,5
Calella	13.694	20,9	14,1	67,8	18,1	66,6	20,9	12,5	8.966	57,9	27,9	14,2
Arenys de Mar	12.835	16,3	14,5	66,6	18,9	72,2	20,9	7,0	7.476	61,4	31,4	7,2
Canet de Mar	10.778	21,7	13,5	68,0	18,5	72,6	21,2	6,2	6.102	64,0	22,2	13,8
Tordera	10.116	24,0	14,0	69,0	17,0	73,4	23,4	3,2	5.744	66,3	11,9	21,8
Argentona	9.896	26,1	16,2	69,6	14,2	76,4	19,8	3,8	4.630	70,8	17,6	11,6
Premià de Dalt	9.114	39,1	16,4	72,2	11,5	70,2	25,2	4,6	3.638	80,5	16,4	3,1
Alella	8.470	22,8	15,5	73,0	11,5	77,5	16,0	6,5	3.250	81,3	12,0	6,6
Montgat	8.335	14,4	13,8	72,6	13,5	70,1	25,9	4,0	4.151	73,3	11,5	15,2
Vilassar de Dalt	7.904	16,4	14,2	70,1	15,7	75,5	20,5	4,0	3.301	79,4	10,0	10,5
Sant Andreu de Ll.	7.833	87,3	17,7	70,1	12,2	75,0	17,1	7,9	4.974	53,6	19,1	27,3
Arenys de Munt	6.665	40,8	16,2	68,7	15,1	80,7	14,9	4,5	3.201	73,6	7,7	18,7
Tiana	6.082	29,8	16,5	71,9	11,6	81,5	15,6	2,9	2.496	78,3	14,0	7,7
Palafolls	5.917	85,7	18,5	70,2	11,4	72,1	24,1	3,8	2.657	75,1	19,2	5,6
Teià	5.450	44,4	17,5	71,5	11,0	79,0	16,6	4,5	2.086	85,0	7,5	7,5
Cabrils	5.219	76,0	19,8	70,4	9,8	79,3	11,4	9,3	2.500	66,1	30,4	3,5
Maresme	**356.545**	**21,6**	**15,2**	**70,2**	**14,6**	**68,9**	**24,6**	**6,5**	**179.584**	**69,9**	**16,0**	**14,0**

Estructura de la població per edat i sexe

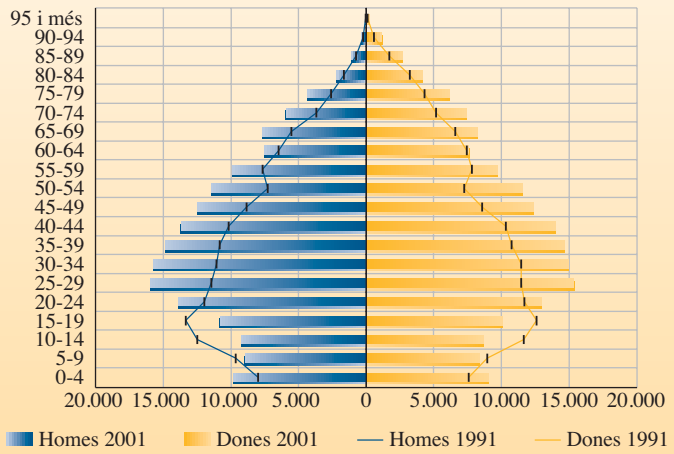

Règim de tinença dels habitatges principals

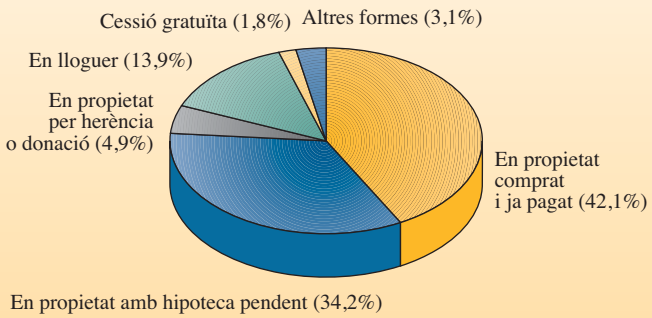

La major tradició d'una bona part del Maresme com a localització de segones residències i també com una de les destinacions preferents dels primers contingents de barcelonins que traslladen la seva residència fora de la ciutat aprofitant les possibilitats de comunicació que oferia l'existència d'una de les primeres autopistes de peatge d'Espanya i una línia ferroviària de rodalia, pot explicar que la intensitat amb la que ha crescut la població dels darrers deu anys, tot i ésser important, és poc més de la meitat de la registrada al Garraf. D'alguna manera, l'expansió demogràfica del Maresme s'ha produït d'una manera més reposada en el temps. Aquest procés explicaria que l'increment hagi estat força general a gairebé tots els segments d'edat amb l'excepció de la població d'entre cinc i vint anys.

Amb diferències substancials entre municipis com a conseqüència de l'oferta disponible de sostre residencial i de l'estructura productiva, el percentatge de població d'origen estranger és un dels més elevats entre les comarques metropolitanes. L'agricultura i els serveis turístics han estat els sectors productius que han permès l'ancoratge a la comarca de població estrangera. Pel que fa al parc residencial i sense assolir els nivells d'una comarca amb una creixent especialització turística com és el Garraf, les segones residències i els habitatges buits representen gairebé el 30% del total dels habitatges censats. Igualment el lloguer és el règim de tinença d'un de cada set habitatges principals de la comarca.

Vallès Occidental. Indicadors de població i habitatge dels municipis de més de 5.000 habitants.

Municipis amb més de 5.000 habitants	Població: Població resident 2001	Var. (%) 1991-2001	Estructura per edats (%): menys de 15	de 15 a 64	més de 64	Origen de la població (%): Catalunya	Resta d'Espanya	Estranger	Habitatge: Nombre total habitatges	Tipus d'habitatge (%): Principals	Secun-daris	Buits i d'altres
Sabadell	183.788	–3,0	14,2	68,6	17,1	66,4	30,0	3,7	80.032	82,1	2,7	15,2
Terrassa	173.775	9,9	14,9	69,0	16,1	66,0	29,0	5,1	78.873	79,9	2,3	17,7
Rubí	61.159	21,3	15,6	72,4	12,0	61,3	32,6	6,1	28.225	74,6	10,5	15,0
Sant Cugat del Vallès	60.265	54,8	19,6	70,1	10,3	72,7	18,3	9,0	28.736	68,9	9,7	21,4
Cerdanyola del Vallès	53.343	–5,8	14,9	74,3	10,8	63,5	31,7	4,8	22.375	81,7	4,4	13,9
Ripollet	30.235	12,9	15,4	72,6	11,9	61,0	35,2	3,8	13.237	80,2	1,9	17,9
Montcada i Reixac	28.295	7,4	15,0	70,2	14,8	65,5	31,5	3,0	12.588	79,2	1,6	19,2
Barberà del Vallès	26.428	–15,2	15,7	74,2	10,2	62,8	34,1	3,1	10.108	87,7	1,3	11,0
Sta Perpètua de Mogod.	20.479	22,0	16,9	73,1	10,0	65,9	30,1	4,0	8.323	83,2	3,2	13,6
Castellar del Vallès	18.255	35,2	16,9	70,5	12,6	74,8	22,1	3,1	8.369	73,7	10,1	16,1
Badia del Vallès	14.714		14,9	73,2	11,9	58,8	39,1	2,1	5.809	86,8	3,7	9,5
Sant Quirze del Vallès	13.727	51,7	18,7	72,0	9,3	77,0	19,5	3,6	5.298	81,4	14,7	3,9
Palau-solità i Plegam.	11.384	52,2	17,3	72,8	9,9	74,2	22,7	3,1	4.959	74,2	20,9	4,9
Castellbisbal	9.128	83,2	19,2	71,0	9,8	68,9	26,7	4,3	3.889	79,2	9,5	11,3
Matadepera	7.190	51,5	19,9	68,5	11,6	88,5	8,8	2,8	2.729	76,1	13,1	10,8
Viladecavalls	6.383	87,8	19,5	70,8	9,7	73,3	24,2	2,5	2.457	79,2	14,4	6,4
Sentmenat	5.921	29,2	15,6	70,6	13,8	73,0	25,1	1,9	2.758	73,1	11,6	15,3
Polinyà	5.145	52,0	18,0	73,9	8,1	67,1	29,0	3,9	2.074	83,9	3,2	12,9
Vallès Occidental	**736.682**	**13,4**	**15,6**	**70,5**	**13,9**	**66,6**	**28,8**	**4,6**	**326.222**	**78,7**	**5,7**	**15,6**

Estructura de la població per edat i sexe

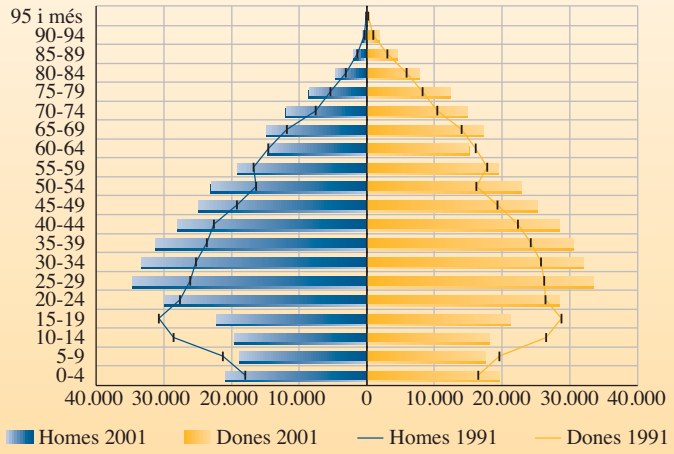

Règim de tinença dels habitatges principals

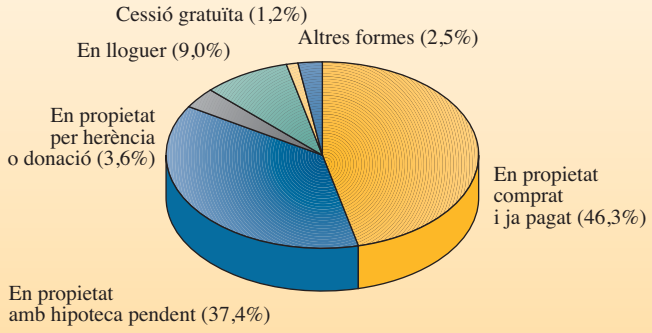

La segona comarca metropolitana en nombre d'habitants presenta una pauta d'evolució demogràfica en el període 1991-2001 pràcticament idèntica a la del Baix Llobregat, la comarca que la segueix a poca distància en el ànking de la població censada. Cal destacar el diferent comportament demogràfic de les dues grans capitals comarcals –Sabadell i Terrassa– que són respectivament la quarta i cinquena ciutats catalanes per nombre de residents censats. Remarcar, d'altra banda, que aquesta darrera, juntament amb Mataró, han estat les dues úniques ciutats metropolitanes de més de cent mil habitants que han guanyat població.

El fort increment de població d'ençà el 1991 ha afavorit que l'estructura demogràfica actual de la comarca sigui relativament més jove que la del conjunt metropolità i que la catalana. És alhora, la comarca metropolitana amb una menor presència –en termes relatius– de població estrangera, que majoritàriament es concentra al triangle que dibuixen les ciutats de Sant Cugat, Terrassa i Rubí. El parc d'habitatges presenta una distribució semblant a la de les altres comarques metropolitanes més densament poblades com són el Barcelonès i el Baix Llobregat, on més del 80% són habitatges principals.

Vallès Oriental. Indicadors de població i habitatge dels municipis de més de 5.000 habitants.

Municipis amb més de 5.000 habitants	Població: Població resident 2001	Var. (%) 1991-2001	Estructura per edats (%): menys de 15	de 15 a 64	més de 64	Origen de la població (%): Catalunya	Resta d'Espanya	Estranger	Habitatge: Nombre total habitatges	Tipus d'habitatge (%): Principals	Secun-daris	Buits i d'altres
Granollers	53.105	2,4	14,9	70,7	14,4	63,9	29,5	6,6	22.379	83,3	3,4	13,3
Mollet del Vallès	47.270	15,6	15,9	73,0	11,1	62,3	32,3	5,4	19.807	84,7	0,9	14,4
Parets del Vallès	14.983	36,7	16,7	71,8	11,5	67,8	28,0	4,3	6.186	82,6	5,7	11,7
Caldes de Montbui	13.848	22,6	14,7	69,1	16,2	70,1	24,4	5,5	6.607	72,3	14,7	13,0
Franqueses del V., les	13.007	26,4	15,8	72,3	11,9	64,8	29,7	5,5	5.756	76,8	3,5	19,8
Canovelles	12.912	–3,1	15,0	72,0	13,0	54,6	38,8	6,6	5.174	81,4	0,8	17,8
Montornès del Vallès	12.868	18,7	15,6	72,9	11,5	56,9	37,2	5,9	5.756	77,1	7,3	15,6
Cardedeu	12.792	41,5	17,4	69,9	12,6	73,6	21,3	5,1	5.797	76,1	16,4	7,5
Sant Celoni	12.700	6,2	15,0	67,5	17,5	72,8	23,2	4,0	6.016	72,1	8,5	19,4
Llagosta, la	12.042	6,8	13,5	73,7	12,8	55,5	39,1	5,5	4.915	85,5	1,4	13,1
Garriga, la	12.037	27,4	16,6	68,0	15,4	73,8	21,1	5,1	5.401	77,4	7,5	15,1
Lliçà d'Amunt	10.629	204,0	17,2	72,3	10,6	69,4	28,1	2,5	5.820	58,4	39,1	2,5
Montmeló	8.592	15,3	15,2	72,3	12,6	58,3	36,3	5,4	3.237	90,0	1,6	8,4
Roca del Vallès, la	7.748	33,8	15,8	72,9	11,2	72,2	24,9	2,9	3.165	83,1	12,8	4,1
Llinars del Vallès	7.238	33,6	16,3	70,2	13,5	69,3	26,1	4,6	3.269	75,9	19,8	4,3
St Fost de Campsentell.	6.718	36,0	15,0	72,9	12,1	69,1	28,1	2,8	2.516	86,3	10,7	3,0
Sta Maria de Palautord.	6.442	29,4	15,6	68,9	15,5	76,5	20,5	3,1	3.486	67,0	28,1	4,9
Ametlla del Vallès, l'	6.133	82,4	19,1	69,2	11,7	76,3	16,0	7,7	2.355	84,8	9,8	5,4
Bigues i Riells	5.914	110,7	17,4	72,5	10,1	76,9	20,3	2,8	3.196	61,9	37,4	0,7
Lliçà de Vall	5.353	–4,2	16,0	73,7	10,3	69,6	28,1	2,3	2.409	70,2	21,0	8,8
Vallès Oriental	**321.431**	**22,4**	**15,7**	**71,1**	**13,2**	**67,2**	**27,7**	**5,0**	**143.926**	**77,1**	**10,6**	**12,4**

Estructura de la població per edat i sexe

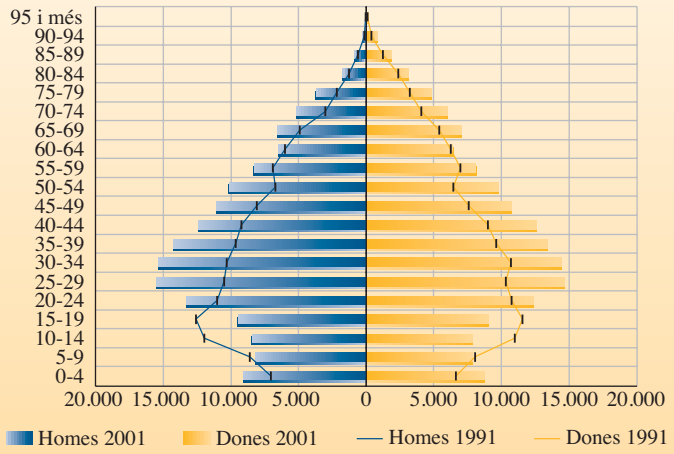

Règim de tinença dels habitatges principals

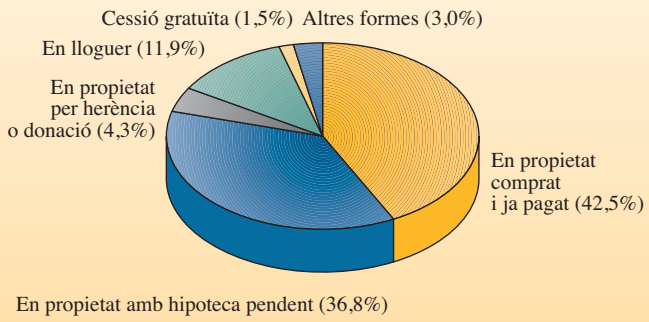

El Vallès Oriental, la comarca més extensa i amb més municipis de la regió metropolitana, és, amb l'excepció de l'Alt Penedès, la menys densament poblada. Si a aquesta realitat hom hi afegeix que està estructurada a partir d'una xarxa formada per dues ciutats que voregen els 50.000 habitants i un ampli ventall de nuclis urbans d'entre 5.000 i 15.000 habitants, és fàcil d'entendre que la seva població hagi crescut més d'un 22% entre 1991 i 2001. Un ritme expansiu només superat pel Garraf. A diferència de la comarca veïna del Maresme, amb la que l'emparella un volum de població semblant i que han registrat un creixement de la mateixa intensitat, al Vallès Oriental la distribució d'aquest creixement ha estat molt heterogeni entre municipis.

Els canvis en l'estructura de la població per edats responen a la mateixa dinàmica observada a les altres comarques que envolten el Barcelonès. L'augment de població obeeix bàsicament a canvis de residència dins de la regió metropolitana protagonitzats majoritàriament per adults joves. En aquest cas, i en línia amb l'altre Vallès, la incidència dels immigrants estrangers –un cinc per cent del total de la població censada– és de les més reduïdes de la regió metropolitana. Per contra, un element que marca diferencies entre les dues comarques és el pes sensiblement diferent que té l'habitatge de temporada en cadascuna d'elles. Si en el Vallès Occidental és només del sis per cent, a l'Oriental és quasi de l'onze per cent. Una diferència imputable a factors com ara el medi físic, el grau de concentració de la població en nuclis urbans grans i l'existència d'un ampli ventall de municipis petits.